

NIET AL TE LOLLIG

**Coenraad Willem baron van Dedem
doet verslag van zijn gezondheid,
van zijn zoektocht naar een geschikte woning
en van zijn bezoeken aan de baden
1868, 1876, 1877**

M.L. Hansen (ed.)

NIET AL TE LOLLIG

**Coenraad Willem baron van Dedem
doet verslag van zijn gezondheid,
van zijn zoektocht naar een geschikte woning
en van zijn bezoeken aan de baden
1868, 1876, 1877**

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Het gezondheidsjournaal	9
Het Vleesch Boekje	126
Huis te huur in Noord-Brabant	128
Gelderland	130
Brieven aan Sophie	132, 135, 141
Breda, Maastricht, Aken, Spa, Baden-Baden, Meer van Genève, Bad Gurnisel, Nassau, Kleef ...	146
Bad Gurnisel	172
Vichy	179
Logementen in Spa	184
Conceptbrief van C.W. van Dedem aan een arts	185
Conceptbrief van C.W. van Dedem aan hotel Kreuz te Thun	185
Recepten	185
Index	186

*Portret van Coenraad Willem van Dedem, circa 1855.
Steendruk door E. Spanier, lithograaf, naar een tekening van J.H. Hofmeister
(Historisch Centrum Overijssel, familiearchief Van Dedem (1447.2), inventarisnummer 126)*

Inleiding

Coenraad Willem baron van Dedem (1932-1916) was een zoon van Godert Willem baron van Dedem tot den Berg en diens echtgenote Grietje Boxem. Zijn moeder was niet van adel en ze was niet rijk. Het was uitzonderlijk dat een edelman trouwde met een vrouw van lage komaf. Godert Willem kon voor anderen zo'n mesaillance niet goedkeuren maar verdedigde zijn eigen keuze: Grietje had meer adel in haar geest dan menige freule. De reden van het huwelijk was niet alleen de zwangerschap van Grietje (hun eerste kind werd binnen drie maanden na de huwelijksluiting geboren). De verbintenis had een bijzondere reden die 'met den sluijer der geheimhouding moeten bedekt blyven.' Hij was gelukkig met haar geweest en hij liet na zijn dood een brief voor zijn kinderen achter waarin hij dat bevestigde.¹

Coenraad Willem groeide dus in een harmonisch gezin op, al verloor hij zijn moeder op elfjarige leeftijd. Niet lang na haar dood ging Coenraad Willem naar een kostschool in Harderwijk, daarna volgde hij vier jaar lang een 'éducation intellectuelle et modale' op de Franse kostschool te Hasselt. Daarna ging hij naar Delft waar hij afstudeerde als ingenieur. Hij bleef tot 1857 lid van het 'Studentencorps der Delftsche Academie' maar kreeg – geholpen door zijn vader en diens connecties – al in 1855 een werkkring als civiel-ingenieur bij Rijkswaterstaat. Hij werkte mee aan een project van de Noorder-Lekdijk bij Amerongen en werd na afloop, twee jaar later, gewaardeerd met het buitengewoon lidmaatschap van Het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te Den Haag. Van Dedem bleef tot op hoge leeftijd betrokken bij zijn collega's. Nog in 1898 had hij een reünie met de Delftse studenten van weleer en in 1901 werd hij lid van een op te richten vereniging van de in Overijssel werkzame ingenieurs.²

In 1865 trouwde hij met Sophie Henriette Wilhelmina Westenberg (1837-1906), net zoals zijn moeder een niet adellijke vrouw. Hun huwelijksreis was een reis naar de Rijn. In 1866 werd hun eerste kind geboren: Godert Willem Theodoor en na een dochtertje Sophie Henriette Wilhelmine in 1870 werd in 1873 een tweede zoon geboren: Frederik Karel.

Wanneer Baron van Dedem met zijn gezondheid begon te sukkelen is niet bekend, al in 1855 hield hij aantekeningen bij van zijn kwalen. Zijn delicate gezondheid en de zorg daarvoor was – zo lijkt het – voor hem bijna een dagvullende bezigheid. Een kleine tien jaar lang hield hij een journaal bij. Elke dag noteerde hij de hoeveelheid pijn bij het opstaan en minimaal twee maal per dag bekeek hij de toestand van zijn tong. Voor de stand van zaken had hij een uitgebreide vocabulaire. De pijn werd aangeduid met: geen, nagenoeg geen, genoegzaam geen, zeer weinig, weinig, een beetje, nog al, nog al wat, veel, zeer veel, verdomd veel. De kleur van zijn tong was braaf bleek, wit of goed wit. Voor zijn gewoonlijk beslagen tong had hij meer woorden nodig, en wel: niet, nagenoeg niet, genoegzaam niet, zeer weinig, weinig, een beetje, wat, nog al, nog al wat, veel, zeer veel. Als het te gek werd krabde hij zijn tong af. De tong was een indicatie of de maag goed was en die was bij hem gewoonlijk niet goed. Zijn urine was zo nu en dan waarschijnlijk troebel wat hij omschrijft als 'melk gepist'. Zijn ontlasting bleef soms uit maar soms was het tegendeel aan de hand en was hij 'aan de kakkerij'. Dat kon samengaan met misselijkheid en 'zwavelboeren'. Moest hij braken dan beschrijft hij zijn 'kots als slijmerig en groen'.

Hij hield minutieus bij wanneer hij wat voelde ('tussen 12 en 4 uur minder plaisirig', of 'tussen 2 en 3 uur kwam geduchte hoofdpijn opzetten die echter na den eten weer verdween') en hoe erg het was (verdomd veel pijn, schrikbarend of razend verkouden). Zijn klachten betroffen meestal buikpijn, reumatiek, keelpijn, kou, een lam gevoel in zijn ledematen, vooral in de benen. De hoofdpijn waar hij regelmatig last van had bestond uit 'hevige kloppingen in het voorhoofd'. In zijn oren ruiste en suisde het zodat hij doof leek te zijn. Als de

¹ Historisch Centrum Overijssel, Familiearchief Van Dedem (1447.1), inventarisnummer 426.

² Historisch Centrum Overijssel, Familiearchief Van Dedem (1447.1), inv. nr. 82; idem (1447.2), inv. nrs. 109, 111, 251-255, 555.

zenuwen hem parten speelde waste hij zijn borst en zijn benen en soms ook zijn buik met koud water en wreef zich droog, ‘doch dat afwrijven moest snel gaan’.

Hij was door dat alles vaak ‘geducht moede’. Hij voelde zich dof, loom, onaangenaam, wee en pijnlijk, minder opgewekt, niet lolliq, onfiks, hangerig en lamzaklig, lam, doesterig, soesterig, dodderig, loederig en zwaar, onplaisirig, wee, belabberd, lammenadig en misselijk, kortom onwel. Hij was dan haast te beroerd dat hij liep. Door de lammigheid en de afgematheid kon hij dan weinig meer doen dan dommelen en soesen. Zijn nachtrust leed onder zijn kwalen. Hij schrijft over zijn eetlust die meestal goed was zodat een gebrek aan eetlust een kwalijk teken was. Hij wandelde veel en graag maar ook dat genoeg werd nog al eens gehinderd door ‘stekingen in de buik’. De jacht liet hij ondanks lichamelijke gebreken niet voorbij gaan, al liep hij er een fikse verkoudheid door op. Slechts af en toe bezocht hij een bal of een souper maar ook die vrolijke avonden eindigden gewoonlijk in een nieuwe stroom van klachten. ‘De meerdere pijn heden morgen en het meerdere beslagen zijn van de tong op gisteren avond was welligt het gevolg van gisteren avond op een souper te zijn geweest.’ Het eten was te zuur geweest.

Voor genezing of in ieder geval voor verlichting van zijn kwalen bezocht hij geneeskrachtige baden in binnen- en buitenland. Hij volgde er kuren en bezocht er artsen. Hij correspondeerde ook met artsen thuis en elders.

De vele geconsulteerde artsen schreven evenzovele kuren, pillen, druppels en poeders voor. Van Dedem zocht zijn heil bij diverse minerale bronnen met staalwater, Minerva of Victoria-water, Vichywater (Hôpital), Stockbrünli, Schwarzbrünli, en zwavelwater. Hij maakte gebruik van diverse baden: zitbaden, stortbaden, douches (straal-douchen) en dampdouches, warme zeebaden of zoutbaden. Voor extern gebruik was er warm zand, compressen, zalf, kruiden en vloeistof om in te wrijven. Hij slikte ‘Chinine-pillen’ en ‘druppels voor volgens recept, ’s ochtends nuchteren 10 te nemen in ½ glas water, en al zouden mij die ook eenige diärrhée en matheid in de beenen bezorgen dat moest mij niet afschrikken’. Hij dronk Natron (‘gepreëpiterde Natron’), Carlobader zout, Bismuth en Kamillen-thee. De Muscaatwijn en de Rabarberwijn (‘geen Rhabarber-tinctuur’) zullen hem beter gesmaakt hebben dan de staalwijn.

Het hielp allemaal bitter weinig. Desondanks was hij gewoonlijk opgewekt, tenminste zo omschrijft hij zelf zijn humeur. Slechts een enkele keer merkt hij op dat hij niet opgewekt is of zelfs dat hij het land heeft.

Na een tienjarige lijst met klachten staan ook zijn reisverslagen vol narigheid. Maag-, hoofd-, en keelpijn, oorsuizingen en doofheid (dat laatste is een familie-kwaal) en reumatiek in armen en benen. Daarom vermeed hij vocht en kou. De Zwolse lucht – hij woonde bij de Diezerpoort – was voor Van Dedem niet droog genoeg. De nabijheid van de IJssel, de stadsgrachten en de Aa die door de stad stroomde waren oorzaak van een voor hem ongezonde lucht. Hij ging op zoek naar een beter oord. Een buitenverblijf leek hem het meest geschikt om zijn gezondheidsklachten te verminderen. Met dat doel liet hij zijn vrouw en hun twee-jarig zoontje thuis achter om op zoek te gaan. Op 22 mei 1868 stapte hij in de trein van kwart over negen om een in aanbouw zijnd huis *het Slot* tussen Zwolle en de havezate den Gelder te bekijken. Het beviel hem dat het huis was gebouwd op bogen. De nabijheid van de IJssel was een minpunt, hij kon de vochtige lucht voelen. Het volgende huis dat hij bekeek was net een Zwitsers huis, hij vond het lelijk en het was nog vochtig ook. En zo trok hij verder van Nijmegen naar Amersfoort, van Utrecht naar Wageningen, en via Deventer weer naar Zwolle terug. Overal bekeek hij huizen, bezocht veilingen, won informatie in over huizen en land maar niets beviel goed genoeg om een koop te sluiten. Hij leverde kommentaar op de bouwstijl, op het comfort, op de bijbehorende gronden en op de omgeving. Was het de bouw die hem niet beviel, dan was het wel slecht drinkwater of geen gelegenheid om te jagen. De mogelijkheid tot jagen, vissen en wandelen vond hij belangrijk.

Een steeds terugkerend onderwerp is vocht. Een groot bezwaar was een vochtige ligging. De nabijheid van sloten, rivieren of meren achtte hij nadelig voor zijn gezondheid.

In september 1868 kocht hij op een veiling uiteindelijk de Alerdinck, een adellijke woning vlakbij Zwolle. Het huis had de door Coenraad Willem zeer gewenste treden naar de voordeur – een laag gelegen huis vond hij een nadeel – maar eigenlijk maakte het niet veel uit want de verkopers bedongen dat het huis

vóór 1 mei 1869 afgebroken moest zijn, en met het huis ook de muren om de gracht met de brug, de tuinmanswoning, de hooiberg, de koepel in de Engelse tuin en de broeierij met kassen en bijbehorende gebouwen. Coenraad Willem heeft het huis deels laten afbreken maar een vergelijking van de plattegrond uit circa 1680 en die van 1980 laat echter weinig verschil zien.³ Hij bleef de rest van zijn leven op het huis Alerdinck wonen en overleed er op vier-en-tachtig-jarige leeftijd op 10 maart 1916. De Alerdinck werd na zijn overlijden geërfd door zijn oudste zoon.

In het familiearchief Van Dedem (1447.2), inventaris nummer 118, dat in het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle bewaard wordt, bevat een aantal boekjes en losse papieren die samen het tienjarige verslag van zijn gezondheid vormen. De aantekeningen beginnen op woensdag 6 augustus 1856. De voorgaande aantekeningen zijn niet aanwezig.

Het inventarisnummer 120 in het gelijknamige archief bevat een klein boekje dat de titel *Vleesch Boekje* draagt (het is een kas-boek) met informatie over te koop of te huur staande woningen. Er worden ook twee krantenknipstels met informatie over huizen in bewaard.

Inventarisnummer 121 in het gelijknamige archief bevat de zoektocht naar een geschikte woning. Van Dedem schreef zijn bevindingen in een boekje met een harde kft, op 56 genummerde pagina's.

In hetzelfde inventarisnummer 121, wordt ook een tweede boekje bewaard. Het heeft een slappe kft en een titelpagina waarna 40 ongenummerde pagina's volgen. Het betreft een rondreis in 1876 die begint in Breda en via Maastricht, België en Duitsland naar Zwitserland voert, waar hij te Gurnisel een arts bezocht. Op de terugreis bezocht hij een arts in Nassau. Hij vertrok op 22 juli en kwam op 30 september thuis. In het boekje liggen een aantal losse reisherinneringen die in deze uitgave zijn opgenomen.

In het derde onderdeel van inventarisnummer 121 beschrijft Van Dedem een badreis naar Gurnisel in Zwitserland op deels losse blaadjes, deels op tot katernen gevouwen bladen. Hij vertrok op 10 augustus 1877 en kwam op 21 september weer thuis.

Van zijn verblijven te Vichy en te Spa resten enkel losse aantekeningen over hotels en pensions, en natuurlijk over zijn gezondheid. Zijn reis naar Vichy vermeld dagen en maanden maar geen jaartal, aansluitend reisde hij door naar Scheveningen waar geen verslag van bekend is, wellicht omdat hij daar snel 'weer op verhaal' kwam.

Uit de verslagen blijkt niet dat de baden van Spa in België, Aken, Baden-Baden, Schwalbach, Nassau, Gildehaus, Franzensbad en Wiesbaden in Duitsland, Gurnisel in Zwitserland, Vichy in Frankrijk en Scheveningen aan de Noordzee hem veel hielpen maar uiteindelijk is Coenraad Willem van Dedem toch vierentachtig jaar oud geworden. Hij overleed op 10 maart 1916 op huis de Alerdinck.

³ H.W.M. van der Wyck en J. Enklaar-Lagendijk, *Herinneringen aan twee Overijsselse Buitenplaatsen: "DE ALERDINCK" en "HET WARMELO"*, Alphen aan den Rijn 1982. A.J. Gevers en A.J. Mensema, *De havezaten in Salland en hun bewoners*, Alphen aan de Rijn 1983, 36-44.

Voor de transcriptie golden de volgende regels:

- De spelling, interpunctie etc. zijn zo veel mogelijk zonder wijzigingen overgenomen. Slechts daar waar het voor de leesbaarheid wenselijk was, zijn leestekens en hoofdletters aangepast.
- Bij twijfel is gekozen voor de moderne spelling.
- Duidelijke en hinderlijke verschrijvingen zijn verbeterd of in een voetnoot verklaard.
- Aanvullingen in de tekst door de editeur staan tussen [rechte haken].
- De paginanummering van Van Dedem staat tussen [rechte haken].
- De onderstrepingen zijn gecursiveerd.
- Onleesbare teksten zijn vermeld als < -- > en slecht leesbare teksten staan eveneens tussen <punthaken>.
- De namen van personen zijn zoveel mogelijk in nationale en internationale biografieën opgespoord. Maar niet altijd bleek dat mogelijk, zodat daar toelichting ontbreekt.
- Voor de annotaties is gebruik gemaakt van algemene naslagwerken en reisgidsen die niet nader worden vermeld.

Het gezondheidsjournaal

[augustus 1856]

- 6^e (Woensd[ag]) <nog> al veel pijn, geen C[ompres] gelegd, tong wat beslagen (15 p[illen]). De geheelen dag kloppingen in het hoofd.
- 7 'S morgens nog al pijn, geen C[ompres] gelegd, tong vrij veel beslagen (15 p[illen]). De ganschen dag weer kloppingen in het hoofd. Na den eten lusteloos, dof, slaperig, onplaisirig. Niet gescheten.
- 8^e 'S morgens eenige pijn, geen C[ompres] gelegd, tong wat beslagen (15 p[illen]). Tegen een uur of 1 begon ik minder plaisirig te worden en had ik ook tegen een uur of 5 een vrij erg beslagen tong. Van 7 uur af werd ik <weer wel>. 3 keer gescheten.
- 9^{en} 'S morgens een weinig pijn, geen C[ompres] gelegd (15 p[illen]) niet gescheten.
- 10^{en} 'S morgens weinig pijn, geen C[ompres] gelegd (15 p[illen]). 'S middags en 's avonds hoofdpijn en tong wel wit doch niet veel beslagen.
- 11^{en} (Maand[ag]) 'S morgens weinig pijn, geen C[ompres] gelegd (15 p[illen]) tong beslagen. 'S avonds tong wat beslagen, doch zeer plaisirig overigens, dien dag niet gescheten.
- 12 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, geen C[ompres] gelegd (15 p[illen]) tong goed wit. 'S avonds tong wat beslagen.
- 13 (Woensd[ag]) 'S morgens wat pijn geen C[ompres] gelegd, de laatste 15 pillen gebruikt. 'S avonds tong iets beslagen.
- 14 'S morgens *veel* pijn, de C[ompres] gelegd, tong wit. 'S avonds tong iets beslagen.
- 15 'S morgens geen pijn, de C[ompres] gelegd, tong iets of wat beslagen. 'S avonds een weinig hoofdpijn, tong nog al wat beslagen.
- 16 (Zat[erdag]) 'S morgens een weinig pijn, geen C[ompres] gelegd, tong niet beslagen. 'S avonds tong nog al wat beslagen.
- 17 (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, de C[ompres] gelegd, tong goed wit.
Geschreven aan A. 'S middags of 's avonds van 7 uur af hoofdpijn en 's avonds de tong wat beslagen.
- 18 (Maand[ag]) 'S morgens eenige pijn, geen C[ompres] gelegd, tong goed wit. 'S avonds tong wat beslagen. Niet gescheten.
- 19^e 'S morgens nog al pijn, geen C[ompres] gelegd, tong nog al wat beslagen. 'S avonds ook nog al beslagen, goed afgekrapt.
- 20 'S morgens een vreeselijke pijn, de C[ompres] gelegd, tong wat beslagen. 'S avonds tong <wat> beslagen.
- 21 'S morgens verdomd veel pijn <geen C[ompres]> gelegd, tong niet beslagen. 'S avonds < -- >
- 22 (Vrijd[ag]) 'S morgens verdomd veel pijn, de C[ompres] gelegd, tong niet beslagen. 'S avonds veel beslagen, goed afgekrapt. 'S avonds één keer wat melk gepist. Den geheelen dag buikpijn, 's morgens weinig, maar toenemende, zoodat 's middags en 's avonds vrij erg en mitsdien onplaisirig.
- 23 (Zat[erdag]) 'S morgens veel pijn, geen C[ompres] gelegd, tong niet beslagen. 'S avonds vrij veel beslagen, goed afgekrapt. Weer de ganschen dag buikpijn maar erger dan gisteren en werd toenemende tegen den avond. Antwoord ontvangen van A.
- 24 'S morgens niet veel pijn, geen C[ompres] gelegd, tong niet beslagen; de eerste pillen genomen; des morgens nog weer wat buikpijn die echter onder de wandeling overging in een pijn aan de linker zyde van den buik iets lager dan de heup, doch in het laatst van de wandeling ook weer verdween. 'S avonds tong nog al wat beslagen.
- 25 'S morgens niet veel pijn, geen C[ompres] gelegd, tong goed wit. 'S avonds buikpijn (snijdingen), tong wat beslagen.
- 26 'S morgens niet veel pijn, geen C[ompres] gelegd, tong iets meer dan wit. Troebel < -- > gepist < -- > wat beslagen. De geheelen dag af en toe nog wat buikpijn, maar 's avonds zoo'n verschrikkelijke kramp op mijne wandeling van Kampe naar Genemuiden dat ik op den weg neerzonk en na een heele poos slechts langzaam mijnen weg kon vervolgen.
- 27 (Woensd[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, geen C[ompres] gelegd, tong iets meer dan wit. 'S avonds tong nog al beslagen en heel in het laatst eenige hoofdpijn. Den geheelen dag door af en toe nog buikpijnen.
- 28 (Dond[erdag]) 'S morgens eenige pijn, geen C[ompres] gelegd, tong wat beslagen. 'S avonds tong vrij veel beslagen. Den geheelen dag af en toe buikpijn.
- 29 'S morgens nog al pijn, geen C[ompres] gelegd, tong niet beslagen. 'S avonds nog al beslagen. Ook nog

af en toe den ganschen dag door buikpijn doch minder.

- 30 'S morgens nog al pijn, geen C[ompres] gelegd, tong goed wit. 'S avonds tong wit beslagen, troebel (melk) gepist. Dien dag echter slechts ééne aanval van buikpijn.
- 31 (Zond[ag]) 'S morgens een verschrikkelijke pijn, geen C[ompres] gelegd, tong wat wit. Van 2 - 4 [uur] (ten minste) liep ik met een witte tong. 'S middags aan tafel onder het eten ging in eens de eetlust over; langzamerhand was dit minder plaisirig, in de loop van den middag kwam er hoofdpijn bij. 'S avonds < -- >.

September [1856]

- 1^e (Maand[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong wat beslagen. 'S avonds ook wat.
- 2^e 'S morgens niet veel pijn.
- 3 'S morgens redelijk met de pijn, tong goed wit. 'S avonds nog al beslagen.
- 4^e 'S morgens vrij veel pijn, tong goed wit. 'S avonds tong wat beslagen; naar bed gaande een zweem van hoofdpijn. 'S avonds iets melk gepist.
- 5^e 'S morgens weinig pijn, tong goed wit. 'S middags voor den eten nog al beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 6^e 'S morgens geen pijn, tong erg wit, maar zonder beslag. 'S middags melk gepist, 's avonds tong vrij veel beslagen.
- 7^e 'S morgens weinig pijn, tong eenigzins wit. 'S avonds wat melk gepist en tong niet beslagen.
- 8^e (Maand[ag]) 'S morgens om 4³/₄ [uur] op, geen pijn, tong eenigzins wit. 'S avonds hoofdpijn, tong wat beslagen.
- 9^e 'S morgens geen pijn, tong goed wit, 's avonds tong nog al wat beslagen.
- 10^e 'S morgens eenige pijn, tong wat beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
- 11^e (Dond[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong niet beslagen.
- 12^e 'S morgens nog al veel pijn, tong niet beslagen. Later op de morgen of voormiddag tong vreeselijk wit doch zonder beslag.
- 13 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 's avonds tong wat beslagen.
- 14 (Zond[ag]) 'S morgens nagenoeg geen pijn, tong wit. 'S avonds melk gepist en tong eenigzins beslagen.
- 15 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen, allengs werd ik minder plaisirig en gevoelde tegen 12 uur reeds wat hoofdpijn die mij 's middags erg kwelde; ook was des voor's middags de tong beginnen te beslaan. 'S avonds tong beslagen.
- 16^e 'S morgens geen pijn, tong vreeselijk wit doch weinig beslagen. 'S avonds tong nog al beslagen.
- 17 'S morgens nog al wat pijn, tong een weinig beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
- 18 (Dond[erdag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong wit; 's middags tong vrij veel beslagen; 's avonds ook beslagen.
- 19 'S morgens zeer weinig pijn, tong niet beslagen, de laatste pillen gebruikt. 'S avonds tong nog al beslagen.
- 20 'S morgens geen pijn, tong goed wit. Geschreven aan A. 'S avonds wat beslagen.
- 21 'S morgens nog al pijn, tong goed wit, 's avonds tong nog al beslagen.
- 22 (Maand[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong iets beslagen, 's avonds tong vrij veel beslagen.
- 23 'S morgens vrij veel pijn, tong goed wit. 'S avonds een weinig hoofdpijn, tong nog al beslagen.
- 24 'S morgens weinig pijn, tong goed wit. 'S avonds wat beslagen.
- <25 tong> wat beslagen. 'S avonds nog al beslagen (geen middageten).
- 26 (Vrijd[ag]) Veel pijn, tong niet vrij van beslagen, zij werd het meer zoodat tusschen 12 en 4 [uur] zij erg beslagen was. 'S avonds hoofdpijn en tong weer wat beslagen.
- 27 Verdomd veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen, veel melk gepist.
- 28 'S morgens nog al pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al veel beslagen.
- 29 (Maand[ag]) 'S morgens nog al pijn, wat melk gepist, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
- 30 'S morgens vrij veel pijn, tong niet beslagen. 'S avonds tong wat beslagen.

October [1856]

- 1^e 'S morgens redelijk met de pijn, tong goed wit. 'S avonds van de <lenden> pijn aan de linker zyde van de buik op de hoogte der heup, iets melk gepist, tong zeer weinig beslagen.
- 2^e 'S morgens verdomd veel pijn, tong wat beslagen; 's avonds wat melk gepist, tong goed wit.
- 3^e (Vrijd[ag]) 'S morgens verdomd veel pijn, tong goed wit. 'S avonds wat melk gepist, tong wit.
- 4^e (Zat[erdag]) 'S morgens een verschrikkelijke pijn, tong wit. 'S avonds <nam de lende pijn in buik op de hoogte heup toe>
- 5 (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds ook wat beslagen.

- 6 (Maand[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong wat beslagen. Mijn middagmaal gedaan met pannekoek. 'S avonds tong vrij wat beslagen.
- 7 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong niet beslagen. Middagmaal als voren + vleesch, 's avonds tong wat (doch niet veel) beslagen.
- 8 'S morgens niet veel pijn, tong niet beslagen; af en toe onder het loopen steek in buik op hoogte linker heup, ook soms op hoogte regter heup; middagmaal met pannekoek en vleesch, 's avonds [tong] nog al beslagen.
- 9 (Dond[er]dag) 'S morgens nog al pijn, tong veel wit. Middagmaal als voren; nog wel eens een steek in de linker zyde van de buik op hoogte heup. 'S avonds tong wat beslagen.
- 10 'S morgens vrij veel pijn, tong veel wit. Middagmaal als voren. 'S avonds tong nog al veel wit doch weinig beslagen.
- 11 'S morgens nog wat pijn, tong erg wit. Middagmaal als voren. Des morgens reeds niet al te plaisirig, tegen een uur of 3 begon ik hoofdpijn te krijgen, en die tegen de avond toenam. 'S avonds tong veel beslagen.
- 12 (Zond[ag]) 'S morgens redelijk met de pijn, tong veel wit. 'S avonds wat beslagen.
- 13 'S morgens weinig pijn, tong weinig beslagen; middagmaal met pannekoeken en vleesch. 'S avonds tong zeer weinig beslagen.
- 14 (Dingsd[ag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong erg wit maar zeer weinig beslagen; middagmaal als voren; 's avonds [tong] wat beslagen.
- 15 'S morgens *veel* pijn, tong erg wit doch weinig beslagen; overigens 's morgens niet al te lollig; middagmaal als voren; 's avonds tong nog al beslagen.
- 16^e 'S morgens nog al veel pijn, tong nog al veel beslagen, een paar uur nadat ik opgestaan was werd ik reeds onplaisirig en reeds vóór 12 [uur] begon ik hoofdpijn te krijgen die ik den geheelen dag hield, doch die niet erg werd. 'S avonds tong vrij wat beslagen.
- 17 (Vryd[ag]) 'S morgens een vreeselijke pijn, tong wat doch niet veel beslagen. 'S avonds veel beslagen.
- 18^e 'S morgens weinig pijn, tong goed wit. 'S avonds geschreven aan A, tong *zeer* weinig beslagen.
- 19^e 'S morgens nog al vrij wat pijn, tong wat beslagen. Tegen een uur of 1½ voelde ik hoofdpijn opkomen die 's avonds allengs toenam en 's avonds zeer hevig was. 'S middags wandelende eene nare stekende pijn den geheelen buik door, 's avonds tong erg beslagen.
- 20^e 'S morgens eene allerverschrikkelijkste pijn, die mij om 5 uur deed ontwaken en de compres deed leggen; tong vreeselijk wit en wat beslagen. <Ik had> 's morgens wandelende nog al steken maar meer aan de linker zijde van den buik, iets lager dan de heup.
- 21 (Dingsd[ag]) Weer verdomd veel pijn die mij om 5 uur deed ontwaken, de C[ompres] gelegd, tong goed wit; daags veel geloopt, 's avonds tong niet veel beslagen.
- 22 Weer verdomd veel pijn, de C[ompres] gelegd, tong wat beslagen. 'S avonds tong vrij veel beslagen.
- 23 (Dond[er]dag) Weer verdomd veel pijn, C[ompres] niet gelegd, tong wit. 'S avonds niet veel beslagen. In den loop van den dag een paar aanvallen van buikpijn. 'S avonds een vrij hevige.
- 24 Weer verdomd veel pijn, C[ompres] gelegd, tong wit. Weer nu en dan wat buikpijn, maar 's avonds onder de wandeling zoo dat ik het loopen voor een poosje moest staken. 'S avonds tong wat beslagen.
- 25 (Zat[er]dag) 'S morgens weer verd[omd] veel pijn, die mij van 3 uur reeds deed ontwaken, tong wit. In de loop van den dag nog nu en dan buikpijn. 'S avonds tong nog al beslagen. Hoofdpijn.
- 26 (Zond[ag]) Weer veel pijn, C[ompres] gelegd. Nog een aanval van buikpijn. Antwoord van A. op mijn brief van de 18^e. Hij schreef geen C[ompres] meer te leggen maar 's morgens een zitbad te gebruiken. 'S middags niet vrij van hoofdpijn, die echter 's avonds weer verdweenen was. Tong weinig beslagen.
- 27 Weer veel pijn. 'S morgens tong wit. 'S avonds nog al veel beslagen.
- 28 (Dingsd[ag]) 'S morgens tong wit; wel wat minder doch nog al veel pijn, het 1^e bad genomen. 'S avonds tong nog al veel beslagen.
- 29 'S morgens tong wit, vrij veel pijn, geen bad. 'S avonds laat gegeten, tong nog al wat beslagen.
- 30 'S morgens tong wit, nog al vrij veel pijn, geen bad; 's middags steking in de regter zijde van de buik bij de lies. 'S avonds laat gegeten, tong nog al veel beslagen.
- 31 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wit, geen bad; 's namiddags iets minder plaisirig, een zweem van hoofdpijn, 's avonds gegeten, tong nog al beslagen.
- November [1856]
- 1^e (Zat[er]dag) 'S morgens veel pijn, tong wit, geen bad. 'S avonds tong nog al vrij veel beslagen. Het antw[oord] ontvangen van A. op mijn brief van 20 Sept[ember].

[1^e helft november 1856] z[out] baden des morgens na het opstaan; dat

volgehouden tot half Februarij 1857 (dus ruim 3 maand).

- 2^e (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wit, het bad genomen. 'S avonds tong niet heel veel beslagen.
 3^e 'S morgens nog al veel pijn, tong wit, het bad genomen. 'S avonds tong nog al beslagen.
 4 'S morgens nog al wat pijn, doch minder dan de vorige dagen, tong wit, bad; 'S avonds tong vrij veel beslagen. Steek.
 5 (Woensd[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong een weinig beslagen, bad; 's avonds tong nog al veel beslagen.
 6^e 'S morgens pijn iets minder, tong wit, bad, 's avonds tong nog al beslagen.
 7^e (Vrijd[ag]) 'S morgens niet heel veel pijn, tong wit, bad; 's avonds tong weer minder beslagen dan gewoonlijk, een weinig melk gepist.
 8^e (Zat[erdag]) 'S morgens niet veel pijn, tong wit, bad; 's avonds weer minder beslagen dan gewoonlijk. Des avonds onder de wandeling werd ik onplaisirig, kreeg ik een naar wee gevoel van binnen, zoo iets van misselijk en toch *niet* misselijk. Dat hield ik den ganschen avond.
 9^e 'S morgens vrij veel pijn, tong wit, bad; den ganschen dag weer hetzelfde nare gevoel van gisteren avond, de eetlust was niettemin goed. 'S avonds tong nog al beslagen.
 10^e 'S morgens nog al veel pijn, tong erg wit, bad; tot den middag weer hetzelfde nare gevoel; 's avonds onder het wandelen kreeg ik het weer wat. 'S avonds tong wat beslagen.
 11^e Om 2½ [uur] wakker, zeer veel pijn, maar er scheen ook gewone buikpijn bij te wezen; voorts allerberoerdst, hard ziek, hetzelfde nare gevoel maar erger, bijna niet ontbeten, (geen eetlust); tong wat beslagen, maar in de loop van den morgen werd ze veel erger, zoodat kennelijk mijne maag van streek was. Langzamerhand werd het wat beter, om 12 uur was de eetlust ook weer goed. 'S avonds tong genoegzaam niet beslagen.
 12^e 'S morgens wat pijn, tong een weinig beslagen, bad; 's avonds tong niet veel beslagen. < -- >
 13 (Dond[erdag]) 'S morgens <genoegzaam> geen pijn, tong wit, bad; 's avonds tong nog al beslagen.
 14^e 'S morgens wat pijn, tong wit, bad; 's avonds *zeer* weinig beslagen.
 15 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong goed wit, bad; 's avonds tong weinig beslagen.
 16^e 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong een weinig beslagen, bad; 's avonds tong niet veel beslagen. 'S avonds karremelk gegeten.
 17 (Maand[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong een beetje beslagen, bad; 's avonds tong zeer weinig beslagen.
 18^e 'S morgens zeer veel pijn, tong wit, bad; 's avonds tong wat beslagen.
 19^e 'S morgens zeer veel pijn, tong ? , bad; den geheelen dag niet al te plaisirig, niet al te fiks; 's avonds tong wat beslagen.
 20 'S morgens zeer veel pijn, tong wit, bad; 's avonds niet al te lollig, wat lam en een eenigzins misselijk gevoel; 's avonds tong niet veel beslagen.
 21 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong een beetje beslagen, bad; < -- > midden van den dag niet al te lollig; 's avonds onder de wandeling lam in de beenen, tong niet heel veel beslagen.
 22^e (Zat[erdag]) 'S morgens nog al pijn, < -- >

Vervolg van af 23 November 1856.

C.W. van Dedem

- 23 (Zond[ag]) 'S morgens in bed reeds niet al te lollig. Nogal veel pijn, tong wat beslagen. De laatste pillen genomen. Den gantschen dag niet al te plaisirig. Geschreven aan A. 'S avonds m[elk] gepist, tong *zeer* weinig beslagen.
 24 'S morgens vreeselijk veel pijn, tong wit; den ganschen dag tot 's avonds na de wandeling toe niet heel plaisirig, eenigzins hangerig. 'S avonds tong wat beslagen doch niet heel veel.
 25 'S morgens wat minder pijn, tong nog al beslagen; tot 2½ [uur] geloopt. 'S avonds tong niet beslagen.
 26 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen, hoewel niet heel veel; voorts den ganschen dag wel niet beroerd, maar toch niet al te lollig. 'S avonds tong niet veel beslagen.
 27 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds tong wat beslagen. In bed zijnde en drukkende op de buik aan de regterzyde gevoelde ik pijn.
 28 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds tong niet veel beslagen.
 29 (Zat[erdag]) 'S morgens weinig pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds tong niet beslagen.
 30 'S morgens weinig pijn, tong wat beslagen. 'S avonds tong *zeer* weinig beslagen. Antwoord ontvangen van A.

December [1856]

- 1^e 'S morgens vrij veel pijn, tong wat, doch niet veel beslagen, de eerste pillen genomen; 'S avonds tong

niet beslagen.

- 2^e 'S morgens weinig pijn, tong goed wit; 'S avonds tong een beetje beslagen.
- 3^e (Woensd[ag]) 'S morgens eenige pijn, tong goed wit; 'S avonds tong niet beslagen.
- 4^e (Dond[erdag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong een beetje beslagen; Tot den eten toe niet heel lollig, geägteerd, beverig. 'S avonds tong vrij wat beslagen.
- 5^e 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong dik beslagen, geen bad. Dien dag ook niet zoo prettig als ik wel wenschte. 'S avonds tong ?
- 6 'S morgens nog al wat pijn, tong wat beslagen. Den geheelen dag door niet plaisirig, dof en beroerd; 'S avonds tong nog al beslagen.
- 7 'S morgens wat pijn, tong nog al wat beslagen. Den geheelen dag ziek naar lich[aam] en geest, lam in de beenen onder de wandelingen van belang, zoo 's avonds als 's morgens; dom en uilig. 'S avonds tong niet beslagen.
- 8^e 'S morgens nog al wat pijn, tong slechts een weinig wit; onder de wandeling werd ik gaauw moe en lam in de beenen, zoodat nog niet fiks. Den verderen dag redelijk wel. 'S avonds tong erg beslagen.
- 9^e (Dingsd[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong niet beslagen; den geheelen dag nog niet al te lollig en 's avonds eenige hoofdpijn. 'S avonds tong wat beslagen.
- 10 (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen; tot 12 uur nog niet heel fiks, na 12 [uur] wel; doch s'avonds onder den wandeling werd ik over beroerd, erg moe en lam in de beenen, loom en afgemat, zoodat ik bijna de ganschen avond op de canapé lag. 'S avonds tong genoegzaam niet beslagen.
- 11e 'S morgens vreeselijk veel pijn, tong wit; des voormiddags iets of wat hoofdpijn en nog niet heel fiks. 'S avonds onder de wandeling werd ik vreeselijk zwaar en lam in de beenen, dood moe. 'S avonds tong genoegzaam niet beslagen.
- 12 'S morgens zeer veel pijn. tong ? Dien dag redelijk wel, maar 's avonds niet gewandeld, anders had ik ook misschien dezelfde lammigheid weer in de beenen gevoeld. 'S avonds tong genoegzaam niet beslagen.
- 13^e (Zat[erdag]) 'S morgens verdomd veel pijn, tong een beetje beslagen. Wat vroeger[, om] 2½ uur gegeten. Dien dag vrij wel. 'S avonds tong wat beslagen.
- 14^e 'S morgens verd[omd] veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds tong niet beslagen.
- 15 'S morgens een woedende pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds tong ? Item om 1½ uur.
- 16 'S morgens verd[omd] veel pijn, tong wat beslagen. 'S middags kreeg ik hoofdpijn die 's avonds vrij erg toenam. 'S avonds tong niet veel beslagen.
- 17 (Woensd[ag]) 'S morgens weer verd[omd] veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds tong weinig beslagen.
- 18 (Dond[erdag]) 'S morgens woedend veel pijn, tong weinig of niet beslagen. Na de wandeling kloppingen in het hoofd en verder de geheelen dag tot 6 uur toe eenige hoofdpijn. 'S avonds tong niet beslagen.
- 19 (Vrijd[ag]) 'S morgens verd[omd] veel pijn, tong wat beslagen, 's avonds tong wat beslagen.
- 20 'S morgens verd[omd] veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds tong genoegzaam niet beslagen.
- 21 (Zond[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong genoegzaam niet beslagen. Onder de wandeling kreeg ik allengs een onaangenaam pijnlijk gevoel in den buik dat in het eerst toenam; later op den morgen verminderde het, maar als ik toen op de buik drukte gevoelde ik pijn, steking in de regter zijde van den buik bij de lies. Na den eten was alles beter. 'S avonds tong niet beslagen.
- 22 (Maand[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong niet beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 23 (Dinsd[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 24 (Woensd[ag]) 'S morgens verdomd veel pijn, tong een beetje wit. 'S avonds wat beslagen.
- 25 (Dond[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen. geen bad. 'S avonds wat beslagen.
- 26 (Vrijd[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen. geen bad. 'S avonds wat beslagen. 'S avonds hoofdpijn, af 's namiddags begon het reeds en werd 's avonds zeer hevig.
- 27 (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong nogal beslagen. geen bad. 'S avonds veel beslagen. Den geheele dag tot een uur of 5 toe niet geheel vrij van hoofdpijn, doch overigens vrij wel.
- 28 (Zond[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong weinig beslagen; geen bad. 'S avonds nogal beslagen.
- 29 (Maand[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen; geen bad. **Geschreven aan A.** 'S avonds tong zeer veel beslagen.
- 30 (Dingsd[ag]) 'S morgens verd[omd] veel pijn, tong wat beslagen; geen bad, des namiddags een weinig hoofdpijn; 's avonds tong nogal beslagen.

- 31 (Woensd[ag]) 'S morgens verd[omd] veel pijn, tong een beetje beslagen, geen bad, 's avonds nogal beslagen.

1857

Met Januarij 1857 daarenboven weer begonnen met het leggen van de compres des avonds.

Januarij [1857]

- 1^e (Dond[erdag]) 'S morgens wat pijn, tong genoegzaam niet beslagen. geen bad. 'S avonds zeer veel beslagen.
- 2^e (Vrijd[ag]) 'S morgens nogal pijn, tong wat beslagen. geen bad. 'S avonds nogal beslagen.
- 3^e (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong nogal beslagen. een bad. 'S avonds niet beslagen.
- 4^e (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. een bad. 'S avonds niet beslagen.
- 5^e (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. een bad. 'S avonds niet beslagen.
- 6^e (Dingsd[ag]) 'S morgens nogal pijn, tong erg wit. een bad. 'S avonds ?
- 7^e (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. een bad. 'S avonds wat beslagen.
- 8^e (Dond[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong *zeer weinig* [beslagen]. een bad. 'S avonds weinig beslagen.
- 9^e (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong weinig beslagen. een bad. 'S avonds *zeer* weinig beslagen.
- 10^e (Zat[erdag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong *zeer* weinig beslagen. een bad. 'S avonds zeer weinig beslagen.
- 11 (Zond[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong niet veel beslagen. een bad. 'S avonds niet beslagen.
- 12 (Maand[ag]) 'S morgens veel pijn, tong zeer weinig beslagen. een bad. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 13 (Dingsd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong niet veel beslagen. een bad. 'S avonds ?
- 14 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. een bad. 'S avonds wat wit.
- 15 (Dond[erdag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong wat wit. een bad. 'S avonds niet veel beslagen.
- Geschreven aan A.**
- 16 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong niet veel beslagen. een bad. 'S avonds tong niet beslagen.
- 17 (Zat[erdag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong niet veel beslagen. een bad. 'S avonds tong wat beslagen. Dien dag niet al te fiks.
- 18 (Zond[ag]) 'S morgens woedend veel pijn, tong wit. 'S avonds tong een beetje beslagen. Den ganschen dag beroerd, niet erg wel, aan den dunnen. **Antwoord van A.** Geen C[ompres] gelegd.
- 19 (Maand[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat wit. Dien dag nog niet zoo fiks als ik wel wenschte. **Brief van A.** in antwoord op de mijne van den 15ⁿ. geen C[ompres].
- 20 (Dingsd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. 'S avonds onder de wandeling steking van de milt, ten minste zoo als men gewoonlijk zegt: de milt steekt me. Dit had ook al een paar keer eer plaats gehad.
- 21 (Woensd[ag]) Om 2 uur reeds wakker en gevoelde toen reeds zeer veel pijn, en verder weinig of niets meer geslapen; ik had gisteren avond weer voor het eerst de compres gelegd, misschien dat dat ook wel daarop heeft geïnfluenceerd. 'S morgens tong een beetje beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. Overigens den ganschen dag niet plaisirig en tegen 3 uur kreeg ik hoofdpijn.
- 22 (Dond[erdag]) Weer om denzelfden tijd wakker en razend veel pijn; tong wat beslagen. Des daags niet zoo fiks als ik wel wenschte. Ik kwam op de gedachte of gedurende deze twee morgens de pijn mij niet meer had gekweld dan ooit het geval was geweest, en meende te moeten opmerken dat de pijn eer toe dan afnam. 'S avonds tong niet beslagen.
- 23 (Vrijd[ag]) Weer donders veel pijn, tong vrij veel beslagen. een bad. 'S avonds weinig beslagen. geen C[ompres].
- 24 (Zat[erdag]) Weer donders veel pijn, tong wat beslagen. een bad. 'S avonds veel beslagen. geen C[ompres].
- 25 (Zond[ag]) Weer donders veel pijn, tong wat beslagen. een bad. 'S avonds vrij veel beslagen.
- 26 (Maand[ag]) Niet veel pijn, tong niet veel beslagen. een bad. 'S avonds veel beslagen.
- 27 (Dingsd[ag]) Een gloeiende pijn, tong nog al beslagen. een bad. 'S avonds niet veel beslagen.
- 28 (Woensd[ag]) Een vreeselijke pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Tot den eten beroerd, maar vooral 's morgens in bed, ten gevolge waarvan ik een uur later opstond dan gewoonlijk. Een groot gedeelte van den nacht was ik wakker geweest van de pijn.
- 29 (Dond[erdag]) Een vreeselijke pijn, tong veel beslagen. Vroeg ontwaakt door de pijn. 'S avonds tong

niet beslagen.

30 (Vrijd[ag]) *Ze*er veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen.

31 (Zat[erdag]) *Ze*er veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen.

Februarij [1857]

1^e (Zond[ag]) *Ze*er veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen.

2^e (Maand[ag]) *Ze*er veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds weinig beslagen. geen C[ompres].

3^e (Dingsd[ag]) *Ze*er veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen.

4^e (Woensd[ag]) *Ze*er veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen.

5^e (Dond[erdag]) *Ze*er veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds weinig beslagen. 'S nachts slecht geslapen (vroeg wakker) daags niet plaisirig. 'S morgens aan den dunnen; eetlust echter goed.

6^e (Vrijd[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds wat beslagen. geen C[ompres]. Toen het uur van opstaan daar was volstrekt geen lust daartoe, den ganschen dag voelde ik mij niet heel fiks, de eetlust was zeer goed, maar erg aan den dunnen. Op den buik drukkende een pijnlijk gevoel aan deszelfs regter zijde.

7^e (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong zeer beslagen. 'S avonds niet beslagen. 'S morgens geen poeijer genomen, het opstaan kostte mij bijna nog meer moeite dan gisteren. Den ganschen dag was ik niet fiks, niet opgewekt, doch de eetlust was zeer goed.

8^e (Zond[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong dik beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 8½ [uur] pas op. Den ganschen dag weer niet fiks, niet opgewekt en erg aan den dunnen. Eetlust zeer goed.

9^e (Maand[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Weer laat opgestaan. Weer niet fiks en nog steeds aan den dunnen. Eetlust vreeselijk.

10 (Dingsd[ag]) 'S morgens veel pijn. Tong veel beslagen; 'S avonds niet beslagen. Nog niet fiks, niet opgewekt, loom en nog steeds aan den dunnen; eetlust vreeselijk.

11 (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Ik gevoelde mij 's morgens eenigzins beter en stond weer op het gewone uur op. 'S avonds weer minder goed en nog steeds aan den dunnen. Eetlust zeer goed.

12 (Dond[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong ? 'S avonds niet beslagen. Dien dag een boel beter, echter nog steeds aan den dunnen. 'S morgens geen poeijer genomen.

13 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong dik beslagen. 'S avonds niet beslagen. Het opstaan kostte mij weer veel moeite, het geschiedde om 8 uur. Dien dag weer minder goed; na den eten beroerd, lam en slap, lusteloos. Allengs ging ik op de kanapé liggen en ondervond na een poos dezelfde pijn als 's morgens. 'S morgens geen poeijer genomen, maar nog steeds aan den dunnen, zoodat het scheen dat er andere oorzaken bestonden dan de medicijnen.

14 (Zat[erdag]) 'S morgens iets minder pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Het opstaan kostte mij nog al weer moeite, om 8 uur kwam ik er uit. Voor den eten vrij wel, maar na den eten werd ik weer minder goed, loom en tegen 4¼ uur toen ik zou gaan wandelen was het erger en gevoelde ik volstrekt geen lust daarin. Toen begon ik allengs buikpijn te gevoelen, ging op de kanapé liggen, in plaats van te wandelen en was verre van plaisirig. Op de kanapé kreeg ik allengs weer erg als gisteren dezelfde pijn van 's morgens. Tegen 7 uur gevoelde ik mij wat beter, de buikpijn was verdwenen. Die dag niet aan de dunnen.

Met half Februarij 1857 kreeg ik iets in een fleschje om den buik (3 maal daags) in te wrijven, aanhoudend gedurende 6 minuten (dus 7 maand liquide).

15 (Zond[ag]) 'S morgens iets minder pijn dan gewoonlijk tegenwoordig; het opstaan ging vrij goed, doch des voormiddags, loom, hangerig. Geschreven aan A.

16 (Maand[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Dien dag vrij wel, doch nog steeds aan den dunnen.

17 (Dingsd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong nog al veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Dien dag ook nog aan den dunnen, doch vrij wel; de wandeling 's avonds vermoeide mij nog al en den verderen avond ook wat loom en lam (zwaar in de beenen). Onder de wandeling had ik een <forse pijn> in de regterzijde ondervonden.

18 (Woensd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Dien dag zeer beroerd, laat op (8 uur), kort na de wandeling kreeg ik hoofdpijn die mij den geheelen dag bleef kwellen, terwijl ik mij alles behalve wel gevoelde. Ook nog aan den dunnen.

19 (Dond[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Het opstaan kostte mij weer moeite, het was over 8¼ uur; onder de wandeling pijn in de regterzijde; nog niet lang van dezelve

te huis zijnde kwam de hoofdpijn terug, die mij weer de gansche dag bijbleef. Ook weer niet wel, loom, onplaisirig.

- 20 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Het opstaan weer met moeite over kwart vóór 9. Overigens vrij wel en niet aan den dunnen. Antwoord van A.

Brief van 20 Febr[uari] 1857

alle dag op een gezette tijd dineren en niet by groote eetlust te veel op eenmaal, enz.

2^e geene natte & koude voets daags

- 21 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Nog al wel. Onder de wandeling zoo 's morgens als 's avonds pijn in de regter zijde. Bij het inwrijven 's avonds pijn op een bepaald plaatsje van de linker kant des buiks.
- 22 (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. De 3 keer bij het inwrijven dezelfde pijn. 'S morgens onder de wandeling pijn in de regter zyde.
- 23 (Maand[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Bij het inwrijven geen pijn meer aan de linker kant des buiks maar aan de regter, doch niet zooveel. Onder de wandeling nog wat pijn in de regter zijde.
- 24 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Dezelfde pijn (regts) bij het inwrijven.
- 25 (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong nog al wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Onder het inwrijven weer dezelfde pijn (Regts). 'S avonds onder de wandeling een beetje pijn in de regter zijde.
- 26 (Dond[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong nog al wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Voor 's middags niet heel lollig, lam, hangerig; ik dacht dat het op hoofdpijn zou uitdraaijen, maar dat ging heen, het eten restaureerde mij weer; maar onder de wandeling 's avonds waarvan ik doodmoe te huis kwam, kwam het terug, den geheelen avond was ik verder beroerd. Onder het inwrijven nog steeds dezelfde pijn regts van den buik voort onder de ribben.
- 27 (Vrijd[ag]) 'S morgens weinig pijn; tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Volstrekt geen lust om op te staan, ik gevoelde mij niets wel, om ¼ voor 10 opgestaan. Van de wandeling te huis komende kwam er hoofdpijn op die ik den geheelen dag hield. Daarenboven was ik beroerd, loom en lusteloos, 's avonds kwam ik weer zeer moede van de wandeling te huis en was ongeschikt verder iets te doen. Onder het inwrijven dezelfde pijn regts. Eetlust overigens vrij goed.
- 28 (Zat[erdag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen. Des nachts, ten minste in de nanacht slecht geslapen en hoofdpijn. Ik voelde mij niets wel en stond pas om 9½ [uur] op. De hoofdpijn was toen weinig meer, doch tot bijna aan den avond was ik er niet geheel vrij van. Overigens de gansche dag beroerd, volstrekt niet wel en ongeschikt om te werken. Mijn eten liet ik afzeggen veronderstellende dat het gal was en vleesch derhalve niet goed was; overigens was de eetlust vrij goed. Onder het inwrijven minder pijn.

Maart [1857]

- 1^e (Zond[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 9¼ [uur] op. In de nanacht slecht geslapen, hoofdpijn gevoeld. Toen ik opstond was ze nagenoeg over maar kwam na de wandeling terug en verdween van de avondwandeling te huis komende. Toen gevoelde ik mij over het geheel beter, maar overigens was ik dien dag ook weer volstrekt niet wel geweest, loom etc. en even als de vorige dagen volstrekt geen lust in de wandelingen die mij, vooral 's avonds dan ook steeds danig vermoeiden. De eetlust vrij wel.
- 2^e (Maand[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 9 uur op en vrij wel. Van de wandeling te huis komende eenige hoofdpijn die ik nog al lang hield.
- 3 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Van de wandeling te huis komende een weinig hoofdpijn die echter spoedig verdween; overigens wel.
- 4 (Woensd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. Van de wandeling te huis komende een weinig hoofdpijn die echter spoedig verdween.
- 5 (Dond[erdag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 6 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 7 (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 8 (Zond[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen. 'S morgens in bed reeds niet lollig, en de keelpijn die ik reeds een paar dagen had veel erger, zoodat ik ten gevolge daarvan reeds een slechte nacht had gehad. Voor de eten nog wat gelezen; maar na den eten (om 2 uur) kwam er hoofdpijn bij; en den verderen dag zoo beroerd dat ik ongeschikt was tot alles en den tijd

- grootendeels doodde met dommelen en lummelen op de kanape of een stoel. Om 9½ [uur] naar bed.
- 9 (Maand[ag]) 'S morgens veel pijn, tong nog al veel beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. Den nacht weer niet best slapende doorgebracht, de keelpijn was nog erger zoodat ik volstrekt geen lust gevoelde om op te staan, hetgeen dan ook pas omstreeks 10½ [uur] plaats vond. Voor den eten nog een beetje gewerkt, maar na den eten kwam de hoofdpijn weer opdagen, en was ik weer beroerd genoeg om den verderen dag niet anders te doen dan lummelen even als gisteren. Geducht verkouden in 't hoofd.
- 10 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen. In den nanacht niet heel goed geslapen; omstreeks 10 uur opgestaan, de keelpijn was veel beter, ook over het geheel beter dan gisteren en eergisteren, maar geducht verkouden in het hoofd. Na den eten nog een weinig hoofdpijn, die echter des avonds geheel verdween. Geschreven aan A.
- 11 (Woensd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong erg en erg beslagen. 'S avonds niets beslagen. In den nanacht hoofdpijn doch na weer ingeslapen te zijn verdween ze. Om 9 uur op. De keelpijn was niet veel meer, maar dien dag veel erger verkouden in het hoofd, razend.
- 12 (Dond[erdag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong erg beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 10 uur op; de keelpijn was genoegzaam over, maar razend verkouden, vooral in het hoofd.
- 13 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een weinig beslagen. Om 8½ [uur] op; in den nanacht niet te best geslapen en hoofdpijn, die echter bij het opstaan verdwenen was. Geen keelpijn meer, maar razend verkouden, voornamelijk in het hoofd.
- 14 (Zat[erdag]) 'S morgens niet veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 8 [uur] op. Nog al even schrikbarend verkouden.
- 15 (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 8½ [uur] op. Nog al razend verkouden.
- 16 (Maand[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen. Om 7¼ [uur] op. Nog razend verkouden. Antwoord van A.
- 17 (Dingsd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 7½ [uur] op. Nog geducht verkouden. De eerste poeier.
- 18 (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds niet beslagen. Om 7½ [uur] op. Nog geducht verkouden.
- 19 (Dond[erdag]) 'S morgens weinig pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. Den ganschen dag niet al te lollig, eenigzins hangerig en lusteloos. Verkoudheid niet beter dan gisteren.
- 20 (Vrijd[ag]) 'S morgens een weinig pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen. Verkoudheid wat beter.
- 21 (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong een weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. Na het ontbijt werd ik allengs beroerd, loom en lusteloos; tegen 1 à 1½ [uur] kwam er hoofdpijn op die om 5½ [uur] weer verdwenen was. De rest van den avond vrij wel.
- 22 (Zond[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al wit. Van 12½ tot 3½ [uur] beroerd, loom en niet vrij van hoofdpijn.
- 23 (Maand[ag]) 'S morgens veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al veel beslagen.
- 24 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong niet beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 25 (Woensd[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 26 (Dond[erdag]) 'S morgens weinig pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 27 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 28 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 29 (Zond[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong een weinig beslagen. 'S avonds nog al veel beslagen.
- 30 (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 31 (Dingsd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.

April [1857]

N.B. van af den 1^e Apr[il] 2 keer ingewreven

- 1^e (Woensd[ag]) 'S morgens een beetje *pijn*, tong een beetje *beslagen*. 'S avonds een beetje *beslagen*.
- 2 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 3 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 4 (Zat[erdag]) 'S morgens een beetje pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 5 (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong [niet ingevuld]. 'S avonds een beetje beslagen. 'S morgens erg dun gescheten, doch ook maar ééne keer gekakt. Verder den geheelen dag onwel.
- 6 (Maand[ag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong [niet ingevuld]. 'S avonds een beetje beslagen.

N.B. van af den 7e weer 3 keer ingewreven

- 7 (Dingsd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 8 (Woensd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
 9 (Dond[er]dag) 'S morgens veel pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen.

Geschreven aan A.

- 10 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
 11 (Zat[er]dag) 'S morgens wat pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
 12 (Zond[ag]) 'S morgens wat pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
 13 (Maand[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong wat wit. 'S avonds nog al beslagen. Tegen 12 uur begon ik minder plaisirig te worden, hetgeen al spoedig toenam, zoodat ik na den eten af alles behalve wel was, ik was dof, loom en hangerig, zoodat ik den middag ook passeerde met dommelen en hangen op mijn stoel.
 14 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 15 (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds wat beslagen. Dien dag weer wat loom en lusteloos.

16 (Dond[er]dag) 'S morgens wat pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds niet beslagen.
Antwoord van A. Des voormiddags niet erg opgewekt; dadelijk bij den ontvangst een poeder genoomen, waarop ik al spoedig beter werd.

- 17 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 18 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds [niet ingevuld].
 19 (Zond[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen. 'S morgens bij het opstaan reeds niet erg opgewekt doch tot na den eten schikte het nog al; maar van toen af tot een uur of 5 was ik hangerig en lam.
 20 (Maand[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong nog al beslagen. 'S avonds geducht beslagen.
 21 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen.
 22 (Woensd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong niet beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 23 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds ?
 24 (Vrijd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds *zeer* weinig beslagen.
 25 (Zat[er]dag) 'S morgens vrij veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
 26 (Zond[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong [niet ingevuld]. 'S avonds nog al veel beslagen. Van na den eten af een weinig minder opgewekt dan gewoonlijk tegenwoordig en 's avonds na de wandeling niet geheel vrij van hoofdpijn.
 27 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds *veel* beslagen.
 28 (Dingsd[ag]) 'S morgens eenige pijn, tong niet beslagen. 'S avonds ? 'S avonds hoofdpijn.
 29 (Woensd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 30 (Dond[er]dag) 'S morgens *veel* pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Tegen een uur of 3 begon ik de voortekenen van hoofdpijn te gevoelen die dan ook al spoedig opkwam en 's avonds nog al van belang was.

Mei [1857]

- 1 (Vrijd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds niet beslagen. Des nachts zeer weinig geslapen; den ganschen nacht door tot een uur of 6 in den morgenstond een geduchte hoofdpijn.
 2 (Zat[er]dag) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds *weinig* beslagen.
 3 (Zond[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds zeer veel beslagen.
 4 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds zeer veel beslagen.
 5 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds zeer veel beslagen.
 6 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds (bal).
 7 (Dond[er]dag) 'S morgens natuurlijk geen pijn, tong nog nooit zo erg beslagen geweest. 'S avonds ? (waarschijnlijk veel [beslagen]).
 8 (Vrijd[ag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 9 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong nog al beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 10 (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 11 (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 12 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen.
 13 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Tegen 1 uur werd ik wat hangerig, hetgeen na den eten erg toenam, alle lust om iets te doen was verdwenen, zoodat ik een'

geruimen tijd zat of liever hing te dommelen en te soesen. Tegen den avond kwam er hoofdpijn opzetten.

- 14 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. Des nachts onrustig en slecht geslapen, gedroomd, gedurig wakker en steeds hoofdpijn. Om 9½ [uur] stond ik daarmede op en <dan> **geschreven aan A.**
- 15 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. 'S namiddags kreeg ik de hoofdpijn terug die mij niet meer verliet. 'S namiddags melk gep[ist].
- 16 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. Tegen 1 à 1½ [uur] kwam de hoofdpijn weer opzetten die tot ongeveer 7 uur bleef aanhouden.
- 17 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds wat beslagen. Nog geen half uur na het opstaan kwam de hoofdpijn terug. Na mijne ochtendwandeling te huis komende was zij erger, het waren dit keer kloppingen in het hoofd die mij de geheelen dag hinderden, vooral als van eene wandeling te huis komende.
- 18 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. Des middags tegen een uur of 5 kwam de hoofdpijn weer opdagen, waarmede ik naar bed ging.
- 19 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong nog al wat wit. 'S avonds niet beslagen.
- 20 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong nog al wat wit. 'S avonds nog al beslagen. **Antwoord van A.**
- 21 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 22 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 23 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen. 'S middags kwam er hoofdpijn op die tegen den avond nog al toenam.
- 24 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 25 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong nog al wat wit. 'S avonds zeer weinig beslagen.
- 26 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong ? 'S avonds niet beslagen.
- 27 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 28 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds zeer wit. 2 keer gescheten en wat dun, ook niet al te fiks, de buik niet goed op order, waarschijnlijk het gevolg van gisteren, toen het regenachtig was, en ik wat natte voeten had gekregen.
- 29 (Vrijd[ag]) 'S morgens een weinigje pijn, tong erg wit. 'S avonds nog al veel beslagen. Dien dag erg lam in de beenen, mijn buik nog niet op streek.
- 30 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong ? 'S avonds *weinig* beslagen. Dien dag nog wat lam in de beenen en geducht moede. 'S avonds hoofdpijn.
- 31 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong veel beslagen. 'S avonds niet beslagen. 'S morgens nog niet plaisirig, 's middags beter.

Junij [1857]

- 1 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds nogal beslagen. Dien dag redelijk wel, voormiddags nog niet heel fiks.
- 2 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen.
- 3 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong nog al beslagen. 'S avonds wat beslagen. 'S namiddags (tegen den avond,) kwamen er voorteekenen op van hoofdpijn en was ik minder plaisirig, doch hoofdpijn zelve ondervond ik zoo te zeggen niet.
- 4 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 5 (Vrijd[ag]) 'S morgens iets pijn (naar ik meen), tong weinig beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 6 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 7 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 8 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong veel beslagen. 'S avonds veel beslagen.
- 9 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds nog al veel beslagen. Reeds gisteren tegen den avond gevoelde ik mij niet al te fiks, ik had een misselijk gevoel en het scheen dat mijn buik niet al te fiks was. Heden morgen moest ik opstaande dadelijk naar N° 100 en was vrij wel aan den dunnen. Echter slechts 1 keer gescheten.
- 10 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong veel beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen. Dien dag niet gescheten.
- 11 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 12 (Vrijd[ag]) 'S morgens nogal pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 13 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.

- 14 (Zond[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong ? . 'S avonds weinig beslagen. 'S avonds hoofdpijn waarmede ik het grootste gedeelte van den nacht gekweld bleef.
- 15 (Maand[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong ? . 'S avonds weinig beslagen.
- 16 (Dingsd[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds *weinig* beslagen.
- 17 (Woensd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 18 (Dond[erdag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 19 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. 'S avonds hoofdpijn.
- 20 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 21 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds ?
- 22 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 23 (Dingsd[ag]) 'S morgens niet geheel vrij van pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds *zeer* weinig beslagen.
- 24 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen. 2 keer melk gep[ist].
- 25 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. 'S morgens niet al te plaisirig.
- 26 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds wat beslagen. Den geheelen dag niet al te plaisirig, vooral voormiddags, geducht lam en hangerig.
- 27 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 28 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Des morgens van een uur of 10½ begon ik onplaisirig te worden, dit nam toe zoodat ik tegen 12 uur allerberoerdst werd, lam, bliksems hangerig, dof en lusteloos, voortekenen van hoofdpijn, die dan ook opkwam doch gering was en tegen 5½ [uur] weder verdween, als wanneer ik in het geheel weer opknapte. melk gep[ist].
- 29 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds erg en erg beslagen. Den ganschen dag niet al te lolliig, lam door mijn leden en in de beenen, dof, soeserig. Melk gep[ist].
- 30 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds wat beslagen. Melk gep[ist].
- Julij [1857]
- 1^e (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds niet beslagen. 'S morgens weinig lust om op te staan, zoodat ik er pas om 8½ [uur] uitkwam, ik had waarschijnlijk gisteren koude gevat, was ten minste schor en soeserig, dof; 's namiddags een beetje hoofdpijn.
- 2^e (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet veel beslagen. 'S voormiddags beroerd, dof, soeserig en schor, lusteloos enfin belabberd. Na den eten werd het allengs beter. Melk gep[ist].
- 3 (Vrijd[ag]) 'S morgens niet vrij van pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Den geheelen dag belabberd. 'S morgens dof, hangerig, lam, en tegen een uur of 2 kwam er hoofdpijn op, die 's avonds geweldig werd. 'S avonds niet gegeten.
- 4^e (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 5^e (Zond[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen. Des voormiddags reeds niet plaisirig, niet opgewekt; tegen een uur of 1 kwam er hoofdpijn op die hoewel niet hevig werd, mij den geheelen dag kwelde. Melk gep[ist].
- 6^e (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 7^e (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds *zeer* veel beslagen.
- 8^e (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat wit. 'S avonds een beetje beslagen.
- 9^e (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 10^e (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat wit. 'S avonds wat beslagen.
- 11^e (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 12^e (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 13^e (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 14 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 15 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 16 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong wat wit. 'S avonds een beetje beslagen.
- 17 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat wit. 'S avonds een beetje beslagen.
- 18 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds *weinig* beslagen.

- 19 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds ? .
- 20 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen. De geheelen dag beroerd, inwendig een naar wee gevoel, lam in de beenen; waarschijnlijk was mijn maag van streek want ik was aan den dunnen en at 's avonds volstrekt niet. Ook 's middags was de eetlust niet groot geweest.
- 21 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong nog al veel wit. 'S avonds wat beslagen. Den ganschen dag nog onwel, somtijds een weinig buikpijn.
- 22 (Woensd[ag]) 'S morgens nog al veel pijn, tong nog al beslagen. 'S avonds niet beslagen. Melk gep[ist]. Een boel beter.
- 23 (Dond[erdag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong geducht wit. 'S avonds niet beslagen. Nog lang niet fiks. Tegen den avond 2 keer erg troebel gep[ist].
- 24 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen. Werd wel.
- 25 (Zat[erdag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 26 (Zond[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong nog al wat wit. 'S avonds wat beslagen.
- 27 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 28 (Dingsd[ag]) 'S morgens nagenoeg geen pijn, tong geducht beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 29 (Woensd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong geducht wit. 'S avonds *weinig* beslagen.
- 30 (Dond[erdag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 31 (Vrijd[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong nog al wat beslagen. 'S avonds vreeselijk beslagen. Tegen den middag werd ik onplaisirig en kreeg tegen een uur of 2 hoofdpijn, die eerst toenam, daarna verminderde en tegen den avond weer verdween.

Augustus [1857]

- 1^e (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong vrij veel beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 2^e (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 3^e (Maand[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 4^e (Dingsd[ag]) 'S morgens erg veel pijn, tong vrij wat beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 5^e (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong nog al beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 6^e (Dond[erdag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong nog al beslagen. 'S avonds *zeer* veel beslagen. Den geheelen dag stram, en lam in de beenen, niet zeer lustig, onplaisirig. Des namiddags vooral, tegen een uur of 6 kwam er een weinigje hoofdpijn op, die echter ook weer verdween.
- 7^e (Vrijd[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong nog al veel beslagen. 'S avonds ? .
- 8^e (Zat[erdag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 9^e (Zond[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong wat beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 10^e (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat wit. 'S avonds een beetje beslagen.
- 11^e (Dingsd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 12^e (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 13^e (Dond[erdag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 14^e (Vrijd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong wat wit. 'S avonds wat beslagen. m[elk] gep[ist].
- 15^e (Zat[erdag]) 'S morgens weinig pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds nog al beslagen. Tegen 6 uur begon ik hoofdpijn te krijgen die echter niet erg werd.
- 16^e (Zond[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen. Op het midden van den dag onplaisiriger, niet vrij van hoofdpijn.
- 17 (Maand[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong erg wit. 'S avonds veel beslagen.
- 18^e (Dingsd[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong veel beslagen. 'S avonds [niet ingevuld]. Opgestaan zijnde werd ik onaangenaam: misselijk en <loosde> tot ± 10 uur zwavelboeren: Dit laatste begon ook 's avonds omstreeks 8½ uur.
- 19^e (Woensd[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong vrij veel beslagen. 'S avonds *veel* beslagen. M[elk] gep[ist].
- 20^e (Dond[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong erg wit. 'S avonds nog al wat beslagen.
- 21 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong nog al beslagen. 'S avonds niet veel beslagen. Den ganschen [dag] een soort buikpijn: spanning in de buik.
- 22 (Zat[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds zeer veel beslagen. Den geheelen dag beroerd, lam, lusteloos, zwaar en loom in de beenen, spanning in den buik.
- 23 (Zond[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen. Des morgens eerst goed, maar allengs werd het minder; vooral na 12 uur begon ik weer geducht lam en hongerig en daardoor lusteloos te worden en zwaar, loom en erg moe in de beenen. Na den eten ging ik dan ook

dommelen op mijn stoel tot 4 uur. Toen ging ik op bed liggen tot 5 uur. Bij wijlen nog hetzelfde pijnlijke gevoel in den buik, en als ik op het onderste gedeelte van den buik aan de regterzijde drukte dan pijn; hetzelfde had ik ook gisteren reeds gevoeld.

- 24 (Maand[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong vrij veel beslagen. 'S avonds niet veel beslagen. 'S morgens nog nu en dan hetzelfde pijnlijke gevoel in den buik als gisteren, ook als ik er op drukte; doch dit verminderde allengs en was om een uur of 1 genoegzaam over. 'S avonds onder de wandeling kreeg ik weer nu en dan diezelfde pijn in den buik.
- 25 (Dingsd[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong wat wit. 'S avonds *weinig* beslagen. Des voormiddags weer pijn als ik op de regter zijde der buik drukte, doch minder dan gisteren. 'S avonds onder de wandeling steken in de regter zijde.
- 26 (Woensd[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong slechts een weinig wit. 'S avonds zeer veel beslagen. 'S morgens onder de wandeling steking in de regter zijde, ook 's avonds.
- 27 (Dond[erdag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong niet beslagen. 'S avonds niet veel beslagen. 'S morgens onder de wandeling steking in de regter zijde. De meerdere pijn heden morgen en het meerdere beslagen zijn van de tong op gisteren avond was welligt het gevolg van gisteren avond op een souper te zijn geweest. 'S avonds M[elk] gep[ist].
- 28 (Vrijd[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong wat wit. 'S avonds veel beslagen. 'S nachts kreeg ik een vreeselijk misselijk gevoel, zoodat ik dacht te gaan kotsen. Daags niet plaisirig; tegen den avond schijterij.
- 29 (Zat[erdag]) 'S morgens een beetje pijn, tong slechts een beetje wit. 'S avonds weinig wit. Des morgens nog niet zoo heel fiks, doch allengs werd het beter.
- 30 (Zond[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat wit. 'S avonds veel beslagen.
- 31 (Maand[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong een beetje wit. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.

September [1857]

- 1^e (Dingsdag) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 2 (Woensd[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong wit. 'S avonds wat beslagen. **Geschreven aan A.**
- 3^e (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een weinig wit. 'S avonds weinig beslagen.
- 4^e (Vrijd[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds *weinig* beslagen. Op het midden van den dag niet erg opgewekt; slaperig.
- 5^e (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 6^e (Zond[ag]) 'S morgens *zeer* veel pijn, tong *zeer* weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. M[elk] gep[ist].
- 7 (Maand[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 8 (Dingsd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong een beetje wit. 'S avonds vrij veel beslagen. R (reden daarvoor)
- 9 (Woensd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen. **Antwoord van A.**

Van af 10 Sept[ember] 1857 tot December 1857 ingewreven afwaarts met zalf (dus $\pm$ 2 maand met zalf).

Tot dus verre steeds bovendien ook altijd medicamenten gebruikt, eerst pillen en later poeijers.

- 10 (Dond[erdag]) 'S morgens *veel* pijn, tong geducht wit. 'S avonds niet beslagen. M[elk] gep[ist]. Met het gebruik begonnen.
- 11 (Vrijd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong vrij veel beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 12 (Zat[erdag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds vrij veel beslagen. R. M[elk] gep[ist].
- 13 (Zond[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong erg wit. 'S avonds *veel* beslagen. R
- 14 (Maand[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong nog al wat beslagen. 'S avonds vreeselijk beslagen. R (reden daarvoor)
- 15 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong veel beslagen. 'S avonds veel beslagen.
- 16 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 17 (Dond[erdag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 18 (Vrijd[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 19 (Zat[erdag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen. M[elk] gep[ist].
- 20 (Zond[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.

- 21 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen. M[elk] gep[ist].
 22 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 23 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds *zeer* veel beslagen.
 24 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 25 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds *veel* beslagen. M[elk] gep[ist]. R.
 26 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. M[elk] gep[ist].
 27 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds nog al beslagen. M[elk] gep[ist].
 28 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
 29 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds geducht veel beslagen. R.
 30 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje wit. 'S avonds geducht veel beslagen. R.

October [1857]

- 1 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds erg beslagen. R.
 2 (Vrijd[ag]) 'S morgens niet *geheel* vrij van pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 3 (Zat[erdag]) 'S morgens niet *geheel* vrij van pijn, tong een beetje wit. 'S avonds nog al beslagen. M[elk] gep[ist].
 4 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 5 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 6 (Dingsd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong een beetje wit. 'S avonds zeer weinig beslagen.
 7 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje wit. 'S avonds een beetje beslagen.
 8 (Dond[erdag]) 'S morgens weinig pijn, tong slechts weinig wit. 'S avonds veel beslagen.
 9 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen. M[elk] gep[ist].
 Des nachts slecht geslapen en ook des daags, gedurende een uurtje wat minder opgewekt dan gewoonlijk tegenwoordig.
 10 (Zat[erdag]) 'S morgens nog al pijn, tong nog al wit. 'S avonds zeer veel beslagen.
 11 (Zond[ag]) 'S morgens veel pijn, tong een weinige beslagen. 'S avonds veel beslagen. **Geschreven aan A.**

Vervolg van af 12 October 1857

N.B. Den 11 geschreven aan A.

- 12^e (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 13 (Dingsd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al veel beslagen.
 14 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds *veel* beslagen. M[elk] gep[ist].
 15 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen.
 16 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. **Antwoord van A.**
 17 (Zat[erdag]) 'S morgens wat pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. M[elk] gep[ist]. Met het gebruik begonnen.
 18 (Zond[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 19 (Maand[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds een weinig beslagen.
 20 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 21 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
 22 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds nog al wat beslagen.
 23 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds *veel* beslagen. M[elk] gep[ist].
 24 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen.
 25 (Zond[ag]) 'S morgens iets pijn, tong wat beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
 26 (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds weinig beslagen. M[elk] gep[ist].
 27 (Dingsd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds erg veel beslagen.
 28 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds niet beslagen. M[elk] gep[ist].
 29 (Dond[erdag]) 'S morgens weinig pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
 30 (Vrijd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
 31 (Zat[erdag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds weinig beslagen.

November [1857]

- 1 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds *veel* beslagen.
 2 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds wat beslagen. M[elk] gep[ist].
 3 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong *zeer* weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.

- 4 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
 5 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen.
 6 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
 7 (Zat[erdag]) 'S morgens een beetje pijn, tong niet beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen.
 8 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 9 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 10 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
 11 (Woensd[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
 12 (Dond[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 13 (Vrijd[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 14 (Zat[erdag]) 'S morgens een beetje pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen. 'S middags en 's avonds hoofdpijn.
 15 (Zond[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 16 (Maand[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. M[elk] gep[ist].
 17 (Dingsd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
 18 (Woensd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 19 (Dond[erdag]) 'S morgens een beetje pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 20 (Vrijd[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 21 (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 22 (Zond[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.

Geschreven aan A.

- 23 (Maand[ag]) 'S morgens niet veel pijn, tong niet beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. 'S middags en 's avonds hoofdpijn.
 24 (Dingsd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 25 (Woensd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 26 (Dond[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 27 (Vrijd[ag]) 'S morgens veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 28 (Zat[erdag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds *zeer* weinig beslagen. **'S avonds antwoord van A.**
 29 (Zond[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong een beetje wit. 'S avonds wat beslagen. Van 1½ tot 7½ [uur] hoofdpijn. Met het gebruik begonnen.
 30 (Maand[ag]) 'S morgens nogal pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds nog al beslagen. Wat M[elk] gep[ist].

Van nu af aan (Dec[ember] 1857) enkel inwendige medicamenten gebruikt en wel pillen tot half April 1858 (± 4 maand).

December [1857]

- 1 (Dingsd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 2 (Woensd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
 3 (Dond[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 4 (Vrijd[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds nog al wat beslagen.
 5 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 6 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 7 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds niet beslagen. Van dezen dag af in plaats van om 1 om 4 uur gegeten. Z[out] geg[eten].
 8 (Dingsd[ag]) 'S morgens *zeer* veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 9 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds weinig beslagen. Z[out] geg[eten].
 10 (Dond[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds *veel* beslagen.
 11 (Vrijd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds veel beslagen. P[oeders] gedr[onken].
 12 (Zat[erdag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong niet beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. Den geheele dag niet plaisirig. Alras liet het zich aan zien dat het op hoofdpijn zou uitdraaijen, die zich dan ook 's namiddags iets of wat deed gevoelen. Des avonds was zij een weinig meer.
 13 (Zond[ag]) 'S morgens *zeer* veel pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
 14 (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
 15 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
 16 (Woensd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.

'S morgens het laatste poeder genomen van de 1^e editie.

10 dagen pauze

- 17 (Dond[er]dag) 'S morgens nog al wat pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 18 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 19 (Zat[er]dag) 'S morgens nog al wat pijn, tong *zeer* weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 20 (Zond[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong niet beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 21 (Maand[ag]) 'S morgens *veel* pijn, tong een beetje wit. 'S avonds zeer weinig beslagen.
- 22 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen.
- 23 (Maand[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 24 (Dond[er]dag) 'S morgens nog al pijn, tong niet beslagen. 'S avonds nog al beslagen.
- 25 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 26 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds veel beslagen.
- 27 (Zon[dag]) 'S morgens geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. 'S morgens weder met het gebruik begonnen.
- 28 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 29 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen.
- 30 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 31 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds zeer veel beslagen.

1858

Januarij [1858]

- 1 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 2 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong wat wit. 'S avonds nog al beslagen.
- 3 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 4 (Maand[ag]) 'S morgens zeer weinig pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 5 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong ? beslagen. 'S avonds wat beslagen.
- 6 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong *zeer* weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. {Z[out] geg[eten].}
- 7 (Dond[er]dag) 'S morgens zeer veel pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 8 (Vrijd[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. {Van na den eten tot 8½ [uur] niet heel plaisirig, soesterig en lusteloos}
- 9 (Zat[er]dag) 'S morgens vrij veel pijn, tong *zeer* weinig beslagen. 'S avonds *weinig* beslagen.
- 10 (Zond[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds wat beslagen. U[it] gew[eest].
- 11 (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds vrij veel beslagen. U[it] gew[eest].
- 12 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds weinig beslagen.

Geschreven aan A.

- 13 (Woensd[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
Des morgens onder de wandeling werd ik alras onplaisirig, lamzakkig en lam in de beenen, hetgeen ik den geheelen dag behield.
- 14 (Dond[er]dag) 'S morgens zeer veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
Des voormiddags nog niet plaisirig.
- 15 (Vrijd[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 16 (Zat[er]dag) 'S morgens nog al pijn, tong niet beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 17 (Zond[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong *weinig* beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 18 (Maand[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong *zeer* weinig beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 19 (Dingsd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.
- 20 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds niet veel beslagen.

Antwoord van A.

- 21 (Dond[er]dag) 'S morgens *zeer* veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet veel beslagen. {Met het gebruik begonnen}
- 22 (Vrijd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen. Dezen dag 2. 'S morgens onder de wandeling kreeg ik een erg stijf en strak gevoel in de beenen. Dit ging allengs weer over, doch de ganschen dag was ik niet zeer opgewekt. Om 2 uur nam ik weer in. Toen nu om 3¼ uur hetzelfde verschijnsel van des morgens terug kwam doch in erger graad en zulks weer zich voordeed

ruim een uur na het nemen der pillen kwam het denkbeeld bij mij op dat de oorzaak welligt in die pillen gelegen was. Ik gevoelde toen eene stijfheid en stramheid door alle mijne ledematen en in de beenen zóó, dat ze een oogenblikje geheel verstijfd schenen en ik de beenen vooruit zette zonder de knieën te buigen. Te gelijker tijd ging eene siddering over mijn ligchaam en gevoelde ik mij vreemd, eenigzints duizelig en koortsig als het ware. Uit dien hoofde des avonds in plaats van 2 slechts 1½ pil genomen. Daarop ondervond ik bovengenoemde verschijnsels niet. Overigens de ganschen dag niet zeer plaisirig, niet zeer opgewekt.

- 23 (Zat[erdag]) 'S morgens veel pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet beslagen. 'S morgens 1½ pil, 's middags en 's avonds 2.
Den ganschen [dag] niet zeer plaisirig, niet zeer opgewekt. 'S middags en 's avonds een weinig hoofdpijn. 'S middags weer $\frac{5}{4}$ uur na het nemen der pillen en dus op dezelfde tijd als gisteren weer een dergelijk vreemd gevoel, duizelig en koortsig als het ware; doch de stijfheid in de beenen ontwaarde ik niet. 'S avonds 1½ uur na het innemen, weer zoo wat vreemds, moeilijk te beschrijven gepaard met stramheid in de beenen.
- 24 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen. Des morgens onder de wandeling ongeveer $\frac{3}{4}$ uur na het innemen der pillen (waarvan ik er 2½ had genomen) begon ik wederom iets vreemds te gevoelen, te gelijk met stramheid in de beenen, toen ik op eens als aan de grond vast genageld scheen en tegen wil en dank moest blijven staan; Te gelijk werd ik door eene siddering aangegrepen. Dit duurde slechts weinige oogenblikken, na verloop waarvan ik langzaam verder kon gaan, doch slechts eenige schreden vooruitgegaan kwam volmaakt hetzelfde verschynsel terug en herhaalde zich daarna ten derden male. Wel 2 uur lang bleef ik onder den invloed van het plaats gehad hebbende, en bevond ik mij onplaisirig. Toen werd het wat beter hoewel ik mij toch niet geheel wel voelde. Des middags geen pillen genomen om den uitwerking daarvan eens te zien. Het gevolg er van was dat ik wel bleef. 'S avonds geene pillen genomen en dezelfde uitwerking.
- 25 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong zeer weinig beslagen. 'S avonds veel besl[agen]. U[it] gew[eest]. Geene pillen meer genomen, maar geschreven aan A. wat te moeten doen.
- 26 (Dingsd[ag]) 'S morgens genoegzaam geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds weinig beslagen.
- 27 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds vrij veel beslagen.
- 28 (Dond[erdag]) 'S morgens weinig pijn, tong wat beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 29 (Vrijd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong wat wit. 'S avonds een beetje beslagen. 'S morgens antwoord van A. 'S middags dadelijk met het gebruik begonnen. Van 1½ tot 4 [uur] niet plaisirig.
- 30 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds niet beslagen.
- 31 (Zond[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds wat beslagen. U[it] gew[eest].

Februarij [1858]

- 1 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong niet veel beslagen. 'S avonds genoegzaam niet beslagen.
- 2 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds zeer veel beslagen. U[it] gew[eest].
- 3 (Woensd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 4 (Dond[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds *weinig* beslagen. Niet heel lollig.
- 5 (Vrijd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Idem niet fiks.
- 6 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong *zeer* weinig beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Idem.
- 7 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds vrij veel beslagen. U[it] gew[eest].
- 8 (Maand[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong wat beslagen. 'S avonds zeer weinig beslagen.
- 9 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen. Niet heel fiks.
- 10 (Woensd[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong een beetje wit. 'S avonds een beetje beslagen. Idem vooral des morgens.
- 11 (Dond[erdag]) 'S morgens een beetje pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Ook niet heel plaisirig vooral 's avonds.
- 12 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong vrij veel beslagen. 'S avonds een beetje beslagen. Van dezen morgen af 1 pil gebruikt. Tot 12 uur beroerd.
- 13 (Zat[erdag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds een beetje beslagen.
- 14 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds *veel* beslagen. U[it] gew[eest].
- 15 (Maand[ag]) 'S morgens een beetje pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds *zeer* weinig beslagen.
- 16 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen. U[it] gew[eest].

- 17 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen. U[it] gew[eest].
 18 (Dond[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds *veel* beslagen. U[it] gew[eest].
 19 (Vrijd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds nog al wat beslagen. U[it] gew[eest].
 20 (Zat[er]dag) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen. U[it] gew[eest].
 21 (Zond[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds nog al beslagen. U[it] gew[eest].
 22 (Maand[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds nog al beslagen. U[it] gew[eest].
 23 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong wat beslagen. 'S avonds vrij veel beslagen. U[it] gew[eest].
 24 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds veel beslagen. U[it] gew[eest]. Van na den eten af niet plaisirig, koortsig.
 25 (Dond[er]dag) 'S morgens *zeer* weinig pijn, tong genoegzaam niet beslagen. 'S avonds nog al beslagen. Den ganschen dag niet heel fiks, tegen 4½ [uur] kreeg ik hoofdpijn die 's avonds toenam.
 26 (Vrijd[ag]) 'S morgens nog al wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen. U[it] gew[eest]. Weer niet fiks; des avonds om 8 uur werd het beter.
 27 (Zat[er]dag) 'S morgens vrij veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds nogal beslagen. U[it] gew[eest].
 28 (Zond[ag]) 'S morgens zeer veel pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen. U[it] gew[eest].
 Maart [1858]
 1 (Maand[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 2 (Dingsd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds niet veel beslagen. Z[out] geg[eten].
 3 (Woensd[ag]) 'S morgens vrij veel pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 4 (Dond[er]dag) 'S morgens nog al pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 5 (Vrijd[ag]) 'S morgens weinig pijn, tong wat beslagen. 'S avonds *veel* beslagen.
 6 (Zat[er]dag) 'S morgens *veel* pijn, tong weinig beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 7 (Zond[ag]) 'S morgens nog al pijn, tong veel beslagen. 'S avonds veel beslagen. U[it] gew[eest].
 8 (Maand[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds wat beslagen.
 9 (Dingsd[ag]) 'S morgens wat pijn, tong wat beslagen. 'S avonds veel beslagen. Van 5½ tot 9½ [uur] hoofdpijn.
 10 (Woensd[ag]) 'S morgens geen pijn, tong een beetje beslagen. 'S avonds wat beslagen. Den ganschen dag niet fiks. **Geschreven aan A.**

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
11 (Dond[er]dag)	een beetje	wat	wat	Niet al te fiks; de gevatte kou van verleden week zat er nog in, schor en benaauwd op de luchtpijp, vooral des avonds.
12 (Vrijd[ag])	<i>veel</i>	wat	nog al wat	Bij het opstaan en verder tot een uur of 11 beroerd, daarna ging het beter, des avonds weder hetzelfde gevoel als gisterenavond.
13 (Zat[er]dag)	vrij veel	vrij veel	veel	Des avonds nog hetzelfde <als> de 2 vorige avonden doch minder.
14 (Zond[ag])	<i>veel</i>	wat	<i>veel</i>	Een gedeelte van dien dag weer niet plaisirig en van na den eten af hoofdpijn.
15 (Maand[ag])	<i>veel</i>	nog al	<i>vreeselijk</i>	De ganschen dag tot den eten niet prettig.
16 (Dingsd[ag])	<i>zeer</i> veel	wat	nog al	Den ganschen dag ziek, beroerd, lam; Reeds vóór den eten gevoelde ik wat hoofdpijn, na den eten nam ze wat toe.
17 (Woensd[ag])	vrij veel	een beetje	vrij veel	Antwoord van A. 'S middags dadelijk met het gebruik begonnen.
18 (Dond[er]dag)	een beetje	een beetje	wat	Niet plaisirig, lam, zoo iets afgemats.
19 (Vrijd[ag])	een beetje	een beetje	<i>veel</i>	U[it] gew[eest].
20 (Zat[er]dag)	niet veel	wat	zeer veel	Reeds des morgens was ik niet al te plaisirig; tot dus verre had ik voornamelijk des avonds de resten van de gevatte kou gevoeld, doch thans scheen het dat ik er gisteren in het rijtuig opnieuw kou had bij

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				gevat, daar ik den geheelen dag keelpijn had. Na den eten kreeg ik hoofdpijn, die 's avonds geweldig werd. 'S avonds niets gegeten.
21 (Zond[ag])	<i>weinig</i>	nog al	wat	Den ganschen nacht bijna geen oog digt gedaan vanwege de geweldige hoofdpijn die eerst verdween toen de ochtendschemering aanbrak; ik gevoelde mij des daags niet plaisirig. Om 2 uur knapte ik wat op. Redelijk wel. Tusschen 12 en 4 [uur] een erg beslagen tong.
22 (Maand[ag])	vrij veel	nog al wat	weinig	Den geheelen morgen tot den eten (4 uur) toen lam, hangerig.
23 (Dingsd[ag])	genoeg-zaam geen	nog al	veel	Den geheelen morgen tot 1 uur erg lam en hangerig.
24 (W[oonsdag])	geen	vrij veel wit	genoegzaam niet	
25 (Dond[erdag])	een beetje	een beetje	nog al wat	
26 (Vrijd[ag])	wat	een beetje	wat	
27 (Zat[erdag])	een beetje	een beetje	vrij veel	'S avonds een weinigje hoofdpijn. U[it] gew[eest].
28 (Zond[ag])	<i>weinig</i>	?	<i>veel</i>	U[it] gew[eest].
29	geen	weinig	wat	Om 1 uur begon ik hoofdpijn te krijgen, die des avonds te 7½ [uur] weder verdwenen was.
30	weinig	nog al wat	nog al	Tot een uur of 2½ een beetje lam en hangerig.
31 (Woensd[ag])	geen	veel wit	wat	Volkomen wel gevoelde ik mij dezen dag ook niet.
April [1858]				
1 (Dond[erdag])	niet veel	nog al wat	nog al wat	Onplaisirig; niet fiks.
2 (Vrijd[ag])	weinig	weinig	nog al	Onplaisirig, niet fiks. U[it] gew[eest].
3 (Zat[erdag])	geen	een beetje wit	nog al wat	Onwel.
4 (Zond[ag])	geen	wat	genoegzaam niet	Onwel, doch iets beter.
5	geen	vrij veel	vrij veel	Redelijk wel. U[it] gew[eest].
6	geen	een beetje	weinig	
7 (Woensd[ag])	geen	nog al wat	wat	
8 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	wat	
9	geen	een beetje	wat	
10 (Zat[erdag])	weinig	wat	niet veel	Geschreven aan A.
11 (Zond[ag])	geen	wat	wat	U[it] gew[eest].
12 (Maand[ag])	geen	weinig	niet veel	Z[out] geg[eten]. 'S avonds dof, erge oorzuisingen.
13	nog al wat	nog al wat	zeer weinig	'S avonds dof, ook oorzuisingen.
14	wat	vrij veel	niet	Tot 11½ [uur] onplaisirig, lam, hangerig.
15 (Dond[erdag])	nog al	nog al wit	<i>weinig</i>	'S avonds ook oorzuisingen.
				Tot 11 [uur] beroerd, erg lam, hangerig en lusteloos, zoodat ik van 9 tot over 10 [uur] op mijne stoel zat te hangen en te dommelen
16 (Vrijd[ag])	vrij veel	een beetje wit	een beetje	U[it] gew[eest]. Antwoord van A.
				Van half April 1858 tot half January 1859 kruiden (dus 9 maand) welk des avonds met 3 à 4 kopjes kokend water opgezet den ganschen nacht op heete asch moesten staan trekken, terwijl dan van de overblijvende 2 kopjes des morgens omstreeks van 10 of 11 uur één en des avonds een moest gebruikt worden.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
17 (Zat[erdag]) 18	een beetje nog al wat	weinig wat	een beetje veel	Met het gebruik begonnen. Bij het opstaan reeds beroerd: ziek, den wandeling viel mij zwaar. Tegen 12 uur werd het wat beter doch wel was ik den geheelen dag niet.
19 (Maand[ag]) 20	geen nog al wat	wat nog al wat	weinig niet veel	Het opstaan kostte mij moeite, ik gevoelde mij loom, zwaar in de leden en had volstrekt geen lust te gaan wandelen, zoodat ik te huis bleef. In den loop van de morgen ging het voorbij.
21 (Woensd[ag])	een beetje	<i>vrij veel</i>	<i>wat</i>	Weer dezelfde verschijnsels als gisteren doch in mindere maten. Allengs verminderde een en ander, te 3 ure was ik wel.
22	geen	nog al	wat	Het opstaan kostte weer eenige moeite, overigens ging het nog al goed.
23 (Vrijd[ag]) 24 (Zat[erdag])	weinig nog al	nog al een beetje wit	een beetje wat	Gedurende den morgen van mijn opstaan tot na den middag 5 à 6 uur toe niet plaisirig vooral tusschen 12 en 3 [uur].
25	nog al wat	veel wit	zeer weinig	Van mijn opstaan tot 3 uur toe niet plaisirig, maar vooral erg lam, loom, hongerig en lusteloos van 12 – 3 [uur] en den tong braaf bleek.
26 (Maand[ag]) 27 28 29 (Dond[erdag])	niet veel nog al nog al wat nog al wat	wat wat vrij veel wit nog al	vrij veel wat een beetje een beetje	U[it] gew[eest]. Van 9-12 [uur] minder plaisirig, minder lustig.
30 (Vrijd[ag]) Mei [1858]	wat	vrij wat wit	wat	
1 (Zat[erdag]) 2 (Zond[ag]) 3 (Maand[ag])	geen wat geen	vrij veel wit vrij veel wit vrij veel wit	<i>zeer</i> weinig niet veel nog als	Tot 12 uur onplaisirig. Opstaande voelde ik mij wel, doch onder de wandeling werd het minder. Te huis komende voelde ik eenige hoofdpijn opkomen, terwijl ik mede niet prettig mij gevoelde. Te 11 uur verdween een en ander.
4 (Dingsd[ag]) 5 (Woensd[ag])	geen geen	vrij veel wit een beetje	niet veel wat	Ongeveer te 3 uur begon ik een weinig hoofdpijn te krijgen, die 's avonds wat toenam.
6 (Dond[erdag]) 7 (Vrijd[ag])	geen geen	wat wit wat wit	zeer weinig zeer weinig	Van 's morgens tot den eten toe onplaisirig, niet zeer opgewekt. Verder tot 8 uur toe wel, maar toen werd het weer minder, hoewel zulks binnen het uur weer ten goede keerde.
8 (Zat[erdag])	geen	wat	{genoegzaam niet}	Opstaande en onder de wandeling uiterst beroerd, haast te lam dat ik liep. Den verdere

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
9 (Zond[ag])	geen	wat	nog al	dag bleef het zoo, lusteloos en bedonderd, zoodat ik weinig uitvoerde, maar het grootste deel van den dag in een hangende en liggende toestand doorbragt. Des avonds te 8 uur kwam er eene verandering ten goede. U[it] gew[eest]. Bij het opstaan weer niet prettig. Ook het verdere gedeelte van den dag niet zoo opgewekt als ik wel wenschte en op het laatst van de avond hoofdpijn.
10 (Maand[ag])	geen	wat wit	een beetje	Van de wandeling te huis komende gevoelde ik een weing hoofdpijn. Te 12½ [uur] ging ik op de kanape liggen en was niet lollig. Te 3 uur was de hoofdpijn verdwenen, doch nogtans bleef ik mij onwel gevoelen. Na den eten vleide ik mij weder op de kanape en begon weer een weinig hoofdpijn te gevoelen, welke te 7 uur weer verdwenen was.
11 (Dingsd[ag])	geen	veel	nog al wat	
12 (Woensd[ag])	geen	wat wit	wat	Een pijnlijk gevoel in den buik. idem idem. Idem idem tot 11 uur. Na den eten kwam het terug, doch was niet meer zoo aanhoudend, zoo nu en dan voelde ik ze. Dien dag voelde ik de pijn ook nog nu en dan.
13 (Dond[er]dag)	geen	wat wit	wat	
14 (Vrijd[ag])	geen	een beetje wit	wat	
15 (Zat[er]dag)	geen	wat wit	een beetje	
16 (Zond[ag])	geen	een beetje	een beetje	Geschreven aan A. Dezen dag een weinig minder prettig dan de beide voorgaande dagen. Tegen den avond iets minder plaisirig, het was alsof mijne zenuwen eenigzins in opstand waren. U[it] gew[eest]. in het laatst van den avond hoofdpijn. Te bed zijnde werd deze vrij hevig en bragt het grootste gedeelte van den nacht met die pijn door.
17	geen	een beetje wit	wat	
18	geen	weinig wit	een beetje	
19 (Woensd[ag])	geen	wat	wat	
20 (Dond[er]dag)	geen	wat	wat	U[it] gew[eest]. Z[out] geg[eten]. 'S morgens niet al te lollig. Antwoord van A. Met het gebruik begonnen. Niet gescheten. Onwel, een naar, wee gevoel inwendig; daarbij zwaarmoedig en melancholiek. De eetlust wat minder dan gewoonlijk. Van mijn opstaan tot ± 11 uur een pijnlijk gevoel in den buik, daarbij weer eenzelfde wee en naar gevoel inwendig, hetgeen ik den geheelen dag hield. Des morgens volstrekt geen eetlust, genoegzaam niet ontbeten, te 12 uur goed, te 4 uur weer slecht en des
21 (Vrijd[ag])	geen	wat wit	zeer veel	
22 (Zat[er]dag)	geen	nog al wat	weinig	
23 (Zond[ag])	geen	wat wit	niet veel	
24	geen	nog al wit	zeer veel	
25 (Dingsd[ag])	geen	veel wit	een beetje	
26 (Woensd[ag])	geen	nog al wat wit	niet veel	
27 (Dond[er]dag)	niet geheel vrij van	nog al wat wit	vrij veel	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
28 (Vrijd[ag])	geen	nog al wit	een beetje	avonds weder zeer goede eetlust. Dezen dag was ik bepaald ziek, allerbedonderst. Den ganschen dag een ziek wee en naar gevoel inwendig. 'S morgens weinig eetlust, verder goed.
29 (Zat[erdag])	geen	weinig wit	wat	'S morgens nog al hetzelfde gevoel en beroerd, hoewel wat beter dan de twee vorige dagen. In den loop van den voormiddag werd het beter, verdween dat lammenadige gevoel en was ik den verderen dag vrij wel. Redelijk wel.
30 (Zond[ag])	geen	een beetje	wat	Tot 's avonds ± 6½ [uur] toe een zwaar, loom gevoel ondervonden.
31 (Maand[ag])	geen	wat wit	een beetje	
<i>Junij [1858]</i>				
1 (Dingsd[ag])	geen	wat wit	wat	Des morgens ook weer een zwaar en loom gevoel.
2	geen	wat wit	nog al	
3 (Dond[erdag])	geen	wat wit	nog al	
4 (Vrijd[ag])	een beetje	wat wit	nog al	'S morgens erg onplaisirig, loom, lusteloos, hangerig. Tegen 1½ uur ging het wat beter. Tot ± 11½ [uur] beroerd, erg lusteloos, lam. Lammigheid en afgematheid schenen mij in het algemeen meer en meer te kwellen vooral 's nachts en 's avonds. Desgelijks ook loomheid, lusteloosheid en slaperigheid na elken maaltijd maar vooral ook alsmede opgezetheid na het middagmaal, niettegenstaande ik toch weinig at tegenwoordig. Een wee en naar gevoel dat ik dikwerf inwendig gevoelde, beslagen tong dat alle waren zaken die de overtuiging meer en meer bij mij deden ontstaan dat mijn maag in eenen deplorabelen toestand verkeerde en daarin de hoofdoorzaak mijner slechte gezondheid was.
6 (Zond[ag])	geen	nog al wat wit	een beetje	Den ganschen dag weer niet lollig, dezelfde lammigheid en afgematheid. Des avonds te 7 uur kwam er een weinig hoofdpijn op. Opgestaan met de hoofdpijn die ik de geheelen dag hield. Het waren nu en dan kloppingen die ik gevoelde, daarbij de ganschen dag beroerd, inzonderheid tot 12 uur toe tot welk uur ik den tijd op de kanape doorbragt; ik was toen vooral loom, lusteloos. Tusschen 2 en 4 uur was ik vooral beverig. Het zware, lamme, afgematte gevoel waarmede ik weer opstond kwelde mij ook weer den ganschen dag tot 7 uur toe als wanneer ik een bad ging nemen waarna het beter ging.
7 (Maand[ag])	zeer weinig	nog al wit	zeer weinig	Den ganschen nacht behield ik de hoofdpijn, die des morgens erger werd. Te 7 uur een
8 (Dingsd[ag])	geen	weing en wat wit	vrij wit deels weinig	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
			beslagen	bad. Van den wandeling te huis komende hevige kloppingen in het voorhoofd. Deze hielden ook de ganschen dag aan en waren vooral hevig bij rust na eenige beweging, hetzij in de lucht hetzij in de kamer. Met de lammigheid, loomheid en lusteloosheid ging het echter beter.
9 (Woensd[ag])	geen	wat wit	genoegzaam niet	De ganschen nacht nog hoofdpijn vooral dezelfde kloppingen. Om 7 uur een bad. In den loop van den morgen verminderde dezelfde sterk zoodat omstreeks het midden van den dag de pijn verdwenen was. Overigens deze dag vrij wel.
10 (Zond[ag])	genoegzaam geen	wat wit	nog al	Om 7 uur een bad. Onder de wandeling en voor een kort poosje een pijnlijk gevoel in de onderbuik. Te huis komende voor een korte poos (n.l. N° 100). U[it] gew[eest]. 'S avonds M[elk] gep[ist].
11 (Vrijd[ag])	geen	vrij veel wit	wat	Om 7 uur een bad.
12 (Zat[erdag])	geen	nog al wit	wat	Idem.
13 (Zond[ag])	geen	nog al wit	vrij veel	
14 (Maand[ag])	geen	wat wit	niet	Idem.
15 (Dingsd[ag])	geen	wat wit	wat	Idem.
16 (Woensd[ag])	geen	wat wit	zeer weinig	Idem.
17 (Dond[erdag])	een weinig	nog al wit	niet maar te 2 uur wat	Idem. NB. om 2 uur te huis gekomen van Tivoli. Te 9½ ure van daar gegaan en een boterham gegeten, toen was de tong niet beslagen, te 12½ ure gegeten en daarop was ze het te 2 uur wat, een bewijs dat een en ander niet goed was.
18 (Vrijd[ag])	geen	vrij veel wit	nog al wit	Des morgens niet zoo prettig als sedert eenige dagen het geval was geweest, voorzeker het gevolg van de afwijking op gisteren avond. Een bad. U[it] gew[eest].
19 (Zat[erdag])	geen	veel wit	veel	Deze dag ook minder plaisirig, weer het gevolg van gisteren; een bad.
20 (Zond[ag])	vrij veel	nog al wit	een beetje	'S morgens wat dof en in de kerk erg slaperig. 'S avonds een beetje lam in de beenen.
21 (Maand[ag])	een beetje	een beetje en nog al wit	niet	Een bad. Vrij wel.
22 (Dingsd[ag])	geen	een beetje wit	zeer weinig	Een bad. Idem.
23 (Woensd[ag])	een beetje	een beetje wit	wat	Idem. Idem.
24 (Dond[erdag])	geen	een beetje wit	een beetje	Geen bad.
25 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat wit	een beetje	Geen bad. Geschreven aan A.
26 (Zat[erdag])	geen	wat wit	nog al	
27 (Zond[ag])	geen	een beetje wit	niet veel	'S morgens onder het loopen wat pijn aan de linker kant van den buik.
28 (Maand[ag])	geen	een beetje wit	veel	U[it] gew[eest]. Van 5 tot 6½ [uur] aan tafel gezeten.
29 (Dingsd[ag])	geen	een beetje en nog al wit	niet veel	
30 (Woensd[ag])	vrij veel	wat wit	wat	Tegen 4 uur werd ik een weinig minder plaisirig hetgeen de verderen dag bleef

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
Julij [1858]				aanhouden. 'S avonds omstreeks 9 uur voelde ik een zweem van hoofdpijn.
1 (Dond[er]dag)	geen	wat wit	een beetje	Antwoord van A. Met het gebruik begonnen.
2 (Vrijd[ag])	niet veel	niet veel	weinig	
3 (Zat[er]dag)	geen	weinig wit	wat	
4 (Zond[ag])	genoeg- zaam geen	wat wit	nog al	
5 (Maand[ag])	geen	wat	wit een beetje	'S morgens ontwakende een beetje hoofdpijn die, na nog voor een poosje weer te zijn ingedommeld, bij het opstaan verdwenen was.
6 (Dingsd[ag])	geen	weinig wit	nog al	'S avonds aanzienlijk veel M[elk] gep[ist]. Een bad, om eens te zien of het gebruik ook een gunstigen invloed zou hebben op de pijn. Een bad. Een bad. Een bad. Een bad. Tusschen 11 en 3 [uur] een beetje minder plaisirig, wat lusteloos. Van het opstaan tot des avonds ± 7 uur beroerd, lam, lusteloos en weinig uitgevoerd; gedurig op kanape of stoel gehangen.
7 (Woensd[ag])	wat	idem	vrij veel	
8 (Dond[er]dag)	nog al wat	wat wit	vrij veel	
9 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat wit	weinig	
10 (Zat[er]dag)	niet veel	wat wit	<i>weinig</i>	Op reis gegaan naar de Berg.
11 (Zond[ag])	geen	wat wit	nog al	
12 (Maand[ag])	geen	wat wit	<i>weinig</i>	
13 (Dingsd[ag])	wat	wat wit en weinig beslagen	wat	
14 (Woensd[ag])	niet veel	wat wit	een beetje, 's middags te 6 uur wat	Den geheelen dag onplaisirig. 'S middags een weinig hoofdpijn, die 's avonds weer verdween. Den ganschen dag weer alles behalve lollig. Den ganschen dag weer ziek, verre van goed. Voor den eten onwel en onplaisirig; - daarna beter. Tot een uur of 2 wel, maar daarna beroerd, - en tegen den avond een beetje hoofdpijn, alles zonder twijfel het gevolg van het ongeregelde van dezen dag; immers om 12 uur geen gelegenheid iets te gebruiken en in plaats van middageten een collation.
15 (Dond[er]dag)	geen	wat wit en een beetje beslagen	nog al wat	
16 (Vrijd[ag])	geen	nog al wit	veel	
17 (Zat[er]dag)	geen	nog al wit	vrij veel	
18 (Zond[ag])	geen	veel wit	?	Teruggereisd naar Utrecht. 'S avonds M[elk] gep[ist]. Over het geheel was ik blijde van mijn uitstapje terug te zijn; de ongeregeldheden waaraan ik was prijs
19 (Maand[ag])	geen	?	<i>veel</i>	
20 (Dingsd[ag])	geen	?	<i>veel</i>	
21 (Woensd[ag])	een beetje	een beetje en wat wit	<i>veel</i>	
22 (Dond[er]dag)	genoeg- zaam geen	idem	veel	
23 (Vrijd[ag])	geen	idem	wat	
24 (Zat[er]dag)	geen	nog al wit	een beetje	
25 (Zond[ag])	geen	wat wit	schrikkelijk	
26 (Maand[ag])	geen	nog al wit	niet veel	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				gegeven waren niet zonder invloed gebleven, bijna aanhoudend was ik onpasselijk geweest.
27 (Dingsd[ag])	zeer weinig	nog al wit	nog al	
28 (Woensd[ag])	wat	zeer veel	<i>weinig</i>	'S avonds een beetje M[elk] gep[ist]. Een bad.
29 (Dond[erdag])	wat	nog al wit	een beetje	Een bad. Van 12½ tot anderhalf uur na het middagmaal onplaisirig, dof en lusteloos; het laatste meer voor den eten. Op de wandeling des avonds werd ik lam, deels na mijne tehuiskomst ging het over. Des voormiddags onder het loopen een poosje een pijnlijk gevoel in den buik, hoofdzakelijk aan den linker kant.
30 (Vrijd[ag])	geen	wat wit	genoegzaam niet	Te 1½ [uur] onder het loopen wat buikpijn, snijdings. Een bad. Geschreven aan A.
Augustus [1858]				
1 (Zond[ag])	een beetje	wat wit	een beetje	
2 (Maand[ag])	genoeg- zaam geen	wat wit	niet	Een bad.
3 (Dingsd[ag])	genoeg- zaam geen	wat wit	niet	Een bad. Van na den eten af wat lam.
4 (Woensd[ag])	veel	een beetje en vrij veel wit	wat wit	'S avonds tr[oebel] gep[ist].
5 (Dond[erdag])	zeer weinig	wat wit	wat wit	Van het opstaan tot ± 10½ [uur] onplaisirig, lam en hangerig.
6 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	wat wit	niet veel	'S avonds nog al M[elk] gep. Een bad.
7 (Zat[erdag])	genoeg- zaam geen	nog al wit	niet veel	Antwoord van A. Een bad.
8 (Zond[ag])	geen	wat wit	niet	
9 (Maand[ag])	geen	weinig wit	niet	Een bad. Van 2 tot 4 [uur] lam en hangerig, en ook het verdere deel van den dag niet zoo heel plaisirig en opgewekt, maar wat lam en loom.
10 (Dingsd[ag])	geen	vrij veel wit	wat wit en <i>zeer</i> weinig beslagen	Tot 12 uur bedonderd, loom, lam, lusteloos en hangerig, zoodat ik van 10½ tot 12 [uur] op den kanape doorbragt; na den eten weer wat zwaar en loom.
11 (Woensd[ag])	geen	nog al wit	niet	Een bad. Het eten maakte mij razend opgezet (hetgeen ook gisteren het geval was geweest) en den geheelen middag en avond behiel ik een spanning en opgezet gevoel in de buik. Zulks maakte mij log en loom in mijne bewegingen.
12 (Dond[erdag])	niet veel	wat wit	zeer weinig	Van mijn opstaan tot ± 10½ à 11 uur zeer onwel, ook nog een opgezet gevoel in den buik.
13 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat wit	niet	Des morgens onder de wandeling steking in den buik nu eens aan de linker dan aan de regterzijde. Een bad.
14 (Zat[erdag])	een beetje	nog al wat wit	vrij veel wit en een beetje	Een bad.

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
15 (Zond[ag])	geen	wat wit	beslagen weinig wit	Af en toe een aanval van mindere plaisirigheid, loomheid, lamheid, vermoeidheid, om te beginnen bij het opstaan, na de wandelingen en na het middageten. Hiervan was ik reeds sedert eenige dagen niet vrij, terwijl ik ook dezentijds des avonds veel last van oorzuisingen had. 'S avonds M[elk] gep[ist].
16 (Maand[ag])	veel	wat wit	niet veel	Onder het wandelen nog al eens stekingen linker kant buik. Idem.
17 (Dingsd[ag])	geen	vrij veel wit	niet	
18 (Woensd[ag])	niet veel	vrij veel wit	weinig	Den geheelen dag niet heel opgewekt en lollig, en onder de wandelingen eene vreeselijke steking in de linker kant van den buik.
19 (Dond[erdag])	genoeg- zaam geen	nog al wat wit	een beetje	
20 (Vrijd[ag])	weinig	nog al wit	zeer weinig maar na den middag te 7 uur nog al wat	
21 (Zat[erdag])	wat	wat	niet	'S avonds wat M[elk] gep[ist]. 'S avonds M[elk] gep[ist]. Een bad. Te 1½ [uur] werd ik lam en lusteloos, hetgeen na den eten langzamerhand verdween. 'S avonds M[elk] gep[ist].
22 (Zond[ag])	veel	niet veel wit	nog al	
23 (Maand[ag])	wat	vrij veel wit	niet	
24 (Dingsd[ag])	verdomd veel	wat	zeer weinig	
25 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	niet veel	Eenige tijd na het koffij drinken (zoogenaamd) kreeg ik een' vreeselijken aanval van slaap en had zoo iets verdoovends. Allengs ging het weer over. 'S avonds M[elk] gep[ist].
26 (Dond[erdag])	nog al wat	wat	niet	
27 (Vrijd[ag])	wat	nog al	weinig	
28 (Zat[erdag])	veel	nog al	niet veel	
29 (Zond[ag])	veel	wat	nog al wat	
30 (Maand[ag])	veel	weinig wit	een beetje	Van 2½ tot 4 [uur] een beetje minder plaisirig.
31 (Dingsd[ag])	veel	wat wit	een beetje	
September [1858]				
1 (Woensd[ag])	veel	nog al wit	niet veel	Van 2½ tot 4 [uur] een beetje minder plaisirig.
2 (Dond[erdag])	vrij veel	wat	nog al wat	
3 (Vrijd[ag])	vrij veel	wat	niet	Een bad. Na den eten ontdekte ik dat de tong wat beslagen was. Een bad. 'S avonds een beetje M[elk] gep[ist]. Een bad. Geschreven aan A. Een bad. Onder het wandelen steking linker zijde buik. Een bad. Idem steking. Een bad. Onder elke wandeling dezelfde
4 (Zat[erdag])	veel	wat	wat	
5 (Zond[ag])	zeer veel	vrij veel	vrij veel	
6 (Maand[ag])	zeer veel	nog al	niet veel	
7 (Dingsd[ag])	zeer veel	nog al wat wit	genoegzaam niet	
8 (Woensd[ag])	wat	wat wit	weinig	Een bad. Idem steking. Een bad. Onder elke wandeling dezelfde
9 (Dond[erdag])	nog al	wat wit	nog al wat	
10 (Vrijd[ag])	zeer veel	een beetje wit	niet veel	
11 (Zat[erdag])	nog al	wat wit	nog al wat	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				steking en hevig ook.
12 (Zond[ag])	nog al	vrij veel	een beetje	
13 (Maand[ag])	wat	wat wit	vrij veel	Op het midden van den dag (4 uur) nog al beslagen tong. M[elk] gep[ist].
14 (Dingsd[ag])	wat	erg wit	vrij veel	
15 (Woensd[ag])	nog al wat	erg wit	vrij veel	Niet heel lollig.
16 (Dond[erdag])	nog al wat	veel	nog al wat	
17 (Vrijd[ag])	zeer veel	nog al	nog al wat	Van af mijn opstaan af niet al te lollig, maar van 1 tot 4 [uur] zeer onplaisirig, lusteloos, doesterig, slaperig. 'S avonds erg tr[oebel] gep[ist].
18 (Zat[erdag])	zeer veel	erg wit en wat	nog al	Bij het opstaan verre van plaisirig. Langzamerhand verdween zulks. 'S avonds nog al M[elk] gep[ist].
19 (Zond[ag])	verdomd veel	vrij veel wit	wat	'S avonds honing gegeten.
		Antwoord van A. hetwelk Woensdag reeds hier was gekomen doch hetgeen ik heden pas vond, uit hoofde van mijne afwezigheid.		
20 (Maand[ag])	wat	niet veel wit	nog al	'S morgens honing gegeten. Met het gebruik begonnen.
21 (Dingsd[ag])	nog al	niet veel wit	zeer weinig	Des avonds zoo iets van hoofdpijn.
22 (Woensd[ag])	vrij veel	niet veel wit	een beetje	Te 2½ à 3 uur zoo iets van een misselijk gevoel. Op het laatst van den avond omstreeks 9 uur een naar gevoel, zooiets misselijks en zeer weinig etenslust.
23 (Dond[erdag])	zeer veel	weinig wit	wat	'S morgens ziek, beroerd en weinig eetlust. In den loop van den voormiddag werd het beter.
24 (Vrijd[ag])	veel	weinig wit	zeer weinig	'S avonds M[elk] gep[ist].
25 (Zat[erdag])	wat	nog al wit	nog al	
26 (Zond[ag])	veel	weinig wit	nog al wat	'S morgens niet plaisirig, niet fiks van mijn opstaan tot ± 12 uur toe.
27 (Maand[ag])	zeer veel	wat wit, een beetje beslagen	wat	
28 (Dingsd[ag])	nog al	nog al wit	wat	Den geheelen dag doof en geruis in het regter oor. Een bad.
29 (Woensd[ag])	nog al wat	wat wit	nog al	Een bad. Op het gebruik der kruiden (10 uur) kreeg ik een misselijk gevoel dat een uurtje aanhield.
30 (Dond[erdag])	wit	een beetje wit	wat	Een bad.
	October [1858]			
1 (Vrijd[ag])	wat	een beetje wit	een beetje	Een bad.
2 (Zat[erdag])	wat	een beetje en wit	zeer weinig	
3 (Zond[ag])	wat	veel wit en een beetje	nog al wat	Bij het opstaan gevoelde ik mij niet plaisirig, onwel en niet dadelijk eetlust zoo als gewoonlijk. Den geheelen dag doof aan het regter oor en voortdurend niet heel lollig.
5 (Dingsd[ag])	wat	nog al wat	vrij veel	Nog den geheelen dag doof.
6 (Woensd[ag])	wat	wat	veel	Omstreeks 12 uur werd ik onplaisirig dat weldra op hoofdpijn uitdraaide.
7 (Dond[erdag])	wat	wat	nog al	
8 (Vrijd[ag])	geen	nog al wit	wat	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
9 (Zat[er]dag)	<i>zeer</i>	nog al	wat	Des morgens niet vrij van hoofdpijn (welligt van het jagen).
10 (Zond[ag])	weinig	wat wit		
11 (Maand[ag])	niet veel	wat	een beetje	
12 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	wat	
13 (Woensd[ag])	geen	vrij veel	wat	'S morgens weer niet plaisirig in het hoofd.
14 (Dond[er]dag)	geen	wat	een beetje	'S morgens weer idem
15 (Vrijd[ag])	<i>veel</i>	wat wit	niet veel	
16 (Zat[er]dag)	wat	veel	wat	
17 (Zond[ag])	weinig	wat wit	een beetje	
18 (Maand[ag])	weinig	wat wit	weinig	
19 (Dingsd[ag])	geen	niet veel	weinig	
20 (Woensd[ag])	genoeg- zaam geen	wat wit	<i>zeer</i> veel	
21 (Dond[er]dag)	genoeg- zaam geen	een beetje wit	nog al wat	Tusschen 1 tot 4 [uur] onplaisirig, lusteloos en lamzakkig. 'S avonds weer niet heel lolliig.
22 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	wat	niet veel	'S avonds onplaisirig, dodderig.
23 (Zat[er]dag)	vrij veel	nog al	nog al	idem idem.
24 (Zond[ag])	nog al	nog al	nog al	'S avonds keelpijn.
25 (Maand[ag])	nog al	wat	vrij veel	Op den middag was de keelpijn over.
26 (Dingsd[ag])	vrij veel	wat	weinig	
27 (Woensd[ag])	nog al	veel	niet veel	
28 (Dond[er]dag)	nog al wat	nog al wit	vrij veel	
29 (Vrijd[ag])	vrij veel	wat wit	veel	'S avonds niet plaisirig.
30 (Zat[er]dag)	veel	wat wit	wat	
31 (Zond[ag])	wat	weinig wit	wat	'S avonds na 8 [uur] niet plaisirig.
	nog al wat	<i>weinig</i>	weinig	'S avonds tot 8 [uur] niet plaisirig.
<i>November [1858]</i>				
1 (Maand[ag])	nog al wat	wat wit	wat	
2 (Dingsd[ag])	wat	wat	nog al	
3 (Woensd[ag])	wat	nog al wat wit	nog al	
4 (Dond[er]dag)	<i>weinig</i>	wat	niet veel	
5 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	wat	Van 4 tot 8 [uur] hoofdpijn.
6 (Zat[er]dag)	nog al wat	nog al	niet veel	
7 (Zond[ag])	<i>veel</i>	niet	weinig	
8 (Maand[ag])	nog al	wat wit	wat wit	
9 (Dingsd[ag])	vrij veel	een beetje	niet veel	
10 (Woensd[ag])	genoeg- zaam geen	wat wit	niet veel	
11 (Dond[er]dag)	nog al wat	wat	wat	Den geheelen dag beroerd, onwel.
12 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat wit	wat	
13 (Zat[er]dag)	nog al wat	wat wit	een beetje	
14 (Zond[ag])	vrij veel	wat wit	niet veel	
15 (Maand[ag])	wat	wat wit	een beetje	'S avonds nog al M[elk] gep[ist].
16 (Dingsd[ag])	een beetje	wat wit	niet veel	
17 (Woensd[ag])	veel	wat	veel	
18 (Dond[er]dag)	veel	een beetje	vrij veel	
19 (Vrijd[ag])	wat	wat wit	vrij veel	
20 (Zat[er]dag)	nog al	wat wit	nog al wat	
21 (Zond[ag])	nog al wat	wat	nog al	Geschreven aan A.
22 (Maand[ag])	nog al wat	wat	nog al	
23 (Dingsd[ag])	wat	wat wit	niet veel	'S avonds M[elk] gep[ist].
24 (Woensd[ag])	nog al	wat wit	een beetje	

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
25 (Dond[erdag])	nog al	nog al wit	wat	Antwoord van A. Tot 3½ [uur] toe onplaisirig.
26 (Vrijd[ag])	veel	niet veel	genoegzaam niet	
27 (Zat[erdag])	vrij veel	wat wit	<i>weinig</i>	
28 (Zond[ag])	vrij veel	genoegzaam niet	weinig	'S avonds onplaisirig.
29 (Maand[ag])	nog al wat	een beetje	weinig	
30 (Dingsd[ag])	vrij veel	een beetje	weinig	
December [1858]				
1 (Woensd[ag])	genoegzaam geen	een weinig wit	weinig	Van 12 uur af onplaisirig en van 5 uur af eenige hoofdpijn.
2 (Dond[erdag])	nog al	weinig	een beetje	
3 (Vrijd[ag])	vrij veel	weinig	nog al wat	
4 (Zat[erdag])	veel	genoegzaam niet	wat wit	
5 (Zond[ag])	vrij veel	weinig	veel	Een groot gedeelte van den avond onplaisirig.
6 (Maand[ag])	vrij veel	wat wit	niet veel	
7 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat wit	niet veel	
8 (Woensd[ag])	weinig	zeer weinig	een beetje	
9 (Dond[erdag])	zeer weinig	weinig	wat	'S avonds niet heel plaisirig en M[elk] gep[ist].
10 (Vrijd[ag])	wat	niet veel	nog al wat	
11 (Zat[erdag])	nog al	een beetje wit	nog al	
12 (Zond[ag])	<i>zeer</i> weinig	wat wit	een beetje	
13 (Maand[ag])	nog al	wat wit	wat	Omstreeks 2½ [uur] werd ik minder plaisirig. Er kwam later eenige hoofdpijn bij die 's avonds weer verdween.
14 (Dingsd[ag])	veel	een beetje	zeer weinig	
15 (Woensd[ag])	veel	wat	wat	Van na den eten niet heel lolliq, een weinig hoofdpijn.
16 (Dond[erdag])	<i>zeer</i> weinig	wat	wat	
17 (Vrijd[ag])	<i>veel</i>	wat wit	nog al wat	Idem, idem.
18 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al wit	nog al wat	E[en] gedeelte van den ochtend hoofdpijn n.l. van 12 - 4 [uur] en onplaisirig.
19 (Zond[ag])	niet veel	nog al wit	nog al wat	'S avonds beroerd.
20 (Maand[ag])	nog al	nog al wit	nog al wat	
21 (Dingsd[ag])	wat	een beetje	veel	
22 (Woensd[ag])	vrij veel	een beetje	nog al	
23 (Dond[erdag])	wat	een beetje	nog al	
24 (Vrijd[ag])	nog al wat	zeer weinig wit	vrij veel	
25 (Zat[erdag])	vrij veel	nog al wit	vrij veel	
26 (Zond[ag])	veel	nog al wit	vrij veel	
27 (Maand[ag])	nog al	een beetje	nog al wat	
28 (Dingsd[ag])	vrij veel	veel wit	nog al	
29 (Woensd[ag])	nog al wat	wat wit	wat	
30 (Dond[erdag])	nog al wat	wat wit	wat	
31 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat wit	niet veel	
1859				
Januarij 1859				
1 (Zat[erdag])	veel	wat	zeer veel	'S avonds onplaisirig.

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
2 (Zond[ag])	veel	veel wit	wat	'S avonds onplaisirig.
3 (Maand[ag])	wat	wat wit	niet veel	'S morgens in bad niet fiks. Na het opstaan (om 8½ [uur]) werd het allengs beter.
4 (Dingsd[ag])	veel	wat wit	een beetje	Geschreven aan A. Den geheelen dag doof aan het regter oor. Doof aan het regter oor tot 2 uur. idem tot 1 uur. idem idem. Antwoord van A. idem idem. Met het gebruik begonnen, weer doof aan het regter oor tot 4 uur. Den geheelen morgen een onplaisirig gevoel in den buik, het gevolg van de hevige pijn van 's morgens. Tot 5 uur 's avonds doof aan 't regter oor. Tot 10 uur doof aan het zelfde oor. Den geheelen morgen weder onder den invloed van de pijn.
5 (Woensd[ag])	nog al wat	wat wit	een beetje	
6 (Dond[erdag])	vrij veel	wat	wat	
7 (Vrijd[ag])	veel	wat	weinig	
8 (Zat[erdag])	vrij veel	een beetje	wat	
9 (Zond[ag])	een beetje	wat	wat	
10 (Maand[ag])	vrij veel	nog al	zeer weinig	
11 (Dingsd[ag])	nog al	een beetje	een beetje	
12 (Woensd[ag])	zeer veel	een beetje	wat	
13 (Dond[erdag])	veel	nog al	wat	
14 (Vrijd[ag])	nog al	nog al wat	weinig	
15 (Zat[erdag])	veel	niet veel	niet veel	Van na 3 [uur] niet heel plaisirig.
		Van half	January 1859 tot Mei 1859	weder pillen. (dus 3 maand)
16 (Zond[ag])	wat	veel	weinig	'S morgens onwel, volstrekt geen lust om op te staan. Eenmaal op zijnde ging het nog al.
17 (Maand[ag])	nog al wat	wat	weinig	Idem, idem.
18 (Dingsd[ag])	vrij veel	nog al	genoegzaam niet	Den geheelen dag niet heel prettig.
19 (Woensd[ag])	veel	een beetje	weinig	Een groot deel van den dag niet lollig.
20 (Dond[erdag])	nog al	nog al	woest veel	'S avonds bal.
21 (Vrijd[ag])	geen	nog al	wat	
22 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	nog al	
23 (Zond[ag])	nog al wat	geducht wit	veel	
24 (Maand[ag])	wat	vrij veel	niet veel	M[elk] gep[ist].
25 (Dingsd[ag])	wat	wat	wat	
26 (Woensd[ag])	veel	nog al	niet veel	M[elk] gep[ist].
27 (Dond[erdag])	wat	wat	niet	
28 (Vrijd[ag])	nog al	wat	een beetje	
29 (Zat[erdag])	vrij veel	nog al	wat	Van af 2½ uur tot den eten en op het laatst van den avond ook niet plaisirig.
30 (Zond[ag])	nog al	nog al	een beetje	Den geheelen morgen niet heel lollig, maar van na 12 [uur] allengs veel minder lollig geworden en vooral omstreeks 3½ [uur] lam, loom, zenuwachtig en beroerd.
31 (Maand[ag])	nog al	nog al wit	wat wit	'S avonds te 8½ [uur] werd ik beroerd, zoo iets van misslijk.
Februarij [1859]				
1 (Dingsd[ag])	veel	wat wit	niet	Geschreven aan A.
2 (Woensd[ag])	nog al	vrij veel	wat	
3 (Dond[erdag])	zeer weinig	wat wit	zeer veel	
4 (Vrijd[ag])	wat	wat wit	wat wit	
5 (Zat[erdag])	nog al wat	wat wit	een beetje	
6 (Zond[ag])	nog al	wat wit	een beetje	
7 (Maand[ag])	nog al wat	wat wit	een beetje	
8 (Dingsd[ag])	nog al	wat wit	wat wit	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
9 (Woensd[ag])	wat	wat wit	weinig	
10 (Dond[erdag])	nog al	nog al	wat wit	
11 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat wit	wat wit	
12 (Zaterd[ag])	nog al wat	nog al	niet veel	'S middags en 's avonds niet heel lollig.
13 (Zond[ag])	nog al wat	veel	nog al	'S avonds hoofdpijn.
14 (Maand[ag])	nog al	wat	wat	
15 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	nog al	Op het laatst van het diner werd ik onplaisirig, dat zoowat de geheelen avond voortduurde, het was hangerigheid en lusteloosheid.
16 (Woensd[ag])	nog al	nog al	schrikkelijk	
17 (Donderd[ag])	niet veel	wat	wat	'S avonds voor een groot gedeelte niet heel lollig.
18 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	wat	nog al	
19 (Zat[erdag])	vrij veel	wat	nog al	Een deel van den avond onplaisirig.
20 (Zond[ag])	nog al wat	wat	veel	Omstreeks 3 uur begon ik minder aangenaam te worden, hetgeen den ganschen avond bleef aanhouden; tevens kwam er des avonds een weinigje hoofdpijn bij.
21 (Maand[ag])	nog al	een beetje	nog al	
22 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	nog al	
23 (Woensd[ag])	nog al	nog al	niet veel	
24 (Dond[erdag])	wat	wat	nog al	
25 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	veel	Van na den eten hoofdpijn en onplaisirig.
26 (Zat[erdag])	veel	nog al	wat	Van ongeveer 6½ uur af onplaisirig en een weinig hoofdpijn. Uit eten geweest.
27 (Zond[ag])	nog al	nog al	wat	Des middags van 2 - 4 [uur] hangerig en 's avonds voor een gedeelte ook niet prettig.
28 (Maand[ag])	veel	veel	nog al	Een gedeelte van den avond onplaisirig.
Maart [1859]				
1 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	nog al	
2 (Woensd[ag])	geen	nog al	nog al	Te 1½ [uur] begon er eenige hoofdpijn op te komen vergezeld van een min prettig gevoel.
3 (Dond[erdag])	weinig	wat	een beetje	Te 6½ [uur] was een en ander nagenoeg verdwenen.
4 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	nog al	
5 (Zat[erdag])	veel	veel	een beetje	Pannekoek gegeten.
6 (Zond[ag])	nog al	vrij veel	een beetje	Reeds des morgens omstreeks 10 uur werd ik beroerd, hangerig, lusteloos en onplaisirig in het hoofd. Zulks verminderde tegen 12 uur doch nam later weer toe. Des avonds slaperig, dof en dodderig. Den geheelen dag doof aan het regter oor.
7 (Maand[ag])	weinig	erg wit en wat	nog al wat	Geschreven aan A. 'S morgens geen lust om op te staan, ik gevoelde mij niet te wel, te 8¼ [uur] stond ik met moeite op. De geheelen dag door onwel, lam, beroerd en na den eten kwam hoofdpijn op die langzamerhand toenam. Op het midden van den dag ook beslagen tong en steeds doof. In den nanacht werd ik nu en dan wakker en gevoelde nog steeds hoofdpijn, ik stond er

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
		beslagen		dan ook mee op, het waren thans weer meer kloppingen, die den geheelen dag aanhielden. De doofheid duurde voort.
8 (Dingsd[ag])	nog al	nog al wat	nog al wat	Van af ± 2 uur af onplaisirig, onwel; tot den eten was het lamzakkigheid, lusteloosheid, hangerigheid; daarop tot ± 7½ uur nog al wel, doch vervolgens onwel. De hoofdpijn was des ochtends in bed verdwenen, de doofheid duurde weder den geheelen dag voort.
9 (Woensd[ag])	wat	nog al	wat	NW.wind, regen, sneeuw, zonneschijn, nog doof. (Antwoord van A.)
		Brief van Maart handelt over de invloed der weersgesteldheid op mijne gezondheidstoestanden.		
10 (Dond[er]dag)	<i>weinig</i>	wat	wat	Wind ZW. zonneschijn. tusschen 1 en 3 [uur] een poosje onplaisirig, wat hangerig en steeds doof.
11 Vrijd[ag])	geen	wat	weinig	Wind ZW., held[ere] hemel, zonneschijn. Na het koffij drinken werd ik onplaisirig, loom, hangerig; er kwam onder den eten hoofdpijn op die den geheelen avond bleef aanhouden. Na den eten beslagen tong. steeds doof.
12 (Zat[er]dag)	niet veel	erg wit	genoegzaam niet	Wind W. betrokken lucht en regen. Na den eten nog al beslagen tong. Nog altijd doof.
13 (Zond[ag])	weinig	nog al	een beetje	Wind W. betrokken lucht en onophoudelijk regen. Na den eten tong wat beslagen, steeds doof.
14 (Maand[ag])	niet veel	nog al	genoegzaam niet	Wind W., en voorts als voren. Voortdurend dezelfde doofheid.
15 (Dingsd[ag])	geen	weinig wit	wat	Wind W.ZW.; betrokken lucht en regenbuijen. Omstreeks 12½ [uur] begon ik hoofdpijn te krijgen, die den geheelen dag aanhield. Doofheid dezelfde.
16 (Woensd[ag])	geen	<i>erg</i> wit	genoegzaam niet	Wind W., betrokken lucht. Doofheid dezelfde. Na den eten tong een beetje beslagen.
17 (Dond[er]dag)	geen	wat	niet veel	Wind Z.ZW., betrokken lucht. Doofheid dezelfde. Na den eten tong een beetje beslagen.
18 (Vrijd[ag])	<i>zeer</i> weinig	nog al	wat	Wind W.ZW. betrokken lucht, ook den ganschen dag nog doof.
19 (Zat[er]dag)	niet veel	nog al	<i>vreeselijk</i>	Wind NW. Zonneschijn, voortdurend doof. Uit dineren geweest.
20 (Zond[ag])	niet veel	wat	wat	Wind ZW. betrokken lucht en zonneschijn. Voortdurend doof.
21 (Maand[ag])	geen	nog al	wat	Wind ZW. betrokken lucht en regen. Voortdurend doof. Na het koffij drinken een poos onplaisirig.
22 (Dingsd[ag])	een beetje	wat	vrij veel	Wind NW. Zonneschijn met regen en sneeuwbuijen. Nog altijd doof. Na het koffie drinken een poosje onplaisirig.
23 (Woensd[ag])	wat	een beetje	wat	Wind NW. betrokken lucht en buijen. Nog

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				altijd doof. Om ± 2 uur werd ik onplaisirig, loom, hangerig. Te 6½ uur werd het beter. Den geheelen dag eenigzins koortsig. 'S avonds M[elk] gep[ist].
24 (Dond[er]dag)	geen	veel	nog al wat	Wind NW. betrokken lucht en buijen. Nog voortdurend doof.
25 (Vrijd[ag])	zeer weinig	wat	niet veel	Wind N. betrokken lucht en regen. Voortdurend doof.
26 (Zat[er]dag)	nog al	wat	zeer weinig	Gisteren rol en snijboonen gegeten, van daar welligt de meerdere pijn. Wind eerst Z. daarna W. betrokken lucht, buijen en van 1½ tot ± 2 uur iets minder prettig. Doofheid dezelfde. 'S avonds M[elk] gep[ist].
27 (Zond[ag])	wat	nog al		Wind W. betrokken lucht. van 11-12 [uur] iets minder prettig. Doofheid dezelfde.
28 (Maand[ag])	wat	geducht	weinig	Wind W. zonneshijn, lucht eenigzins bewolkt. De doofheid verdween in den loop van den dag.
29 (Dingsd[ag])	genoegzaam geen	nog al	vrij veel	Wind ZW. Voormiddags bewolkte lucht en zonneshijn, 's namiddags regen. 'S avonds veel M[elk] gep[ist].
30 (Woensd[ag])	geen	wat	zeer weinig	Wind eerst W., daarna O. betrokken lucht en regen. Geschreven aan A.
31 (Dond[er]dag)	zeer weinig	wat	zeer weinig	Wind N. betrokken lucht en buijen.
1 (Vrijd[ag])	genoegzaam geen	wat	?	Wind W.ZW. heldere hemel zonneshijn. Omstreeks 11 uur werd ik minder plaisirig en bleef den geheelen dag zoowat kouwelijk, koortsig en zenuwachtig, hoewel na den eten minder.
2 (Zat[er]dag)	geen	nog al	zeer weinig	Wind ZW. betrokken lucht en regen.
3 (Zond[ag])	wat	wat	nog al	Wind ZW. betrokken lucht.
4 (Maand[ag])	geen	nog al wat	niet veel	Wind W. betrokken lucht en regen.
5 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	niet	Wind W. betrokken lucht. Op het midden van den dag tong een beetje beslagen.
6 (Woensd[ag])	zeer weinig	vrij veel	zeer weinig	Antwoord van A. Wind W. heerlijk weder; een hoogen hemel en zonneshijn.
7 (Dond[er]dag)	genoegzaam geen	nog al	zeer weinig	Wind Z. overigens hetzelfde.
8 (Vrijd[ag])	geen	nog al	wat	Wind W. betrokken lucht. Zout gegeten.
9 (Zat[er]dag)	zeer weinig	wat	een beetje	Wind W. betrokken lucht en regen.
10 (Zond[ag])	geen	nog al wit	een beetje	Wind ZW. idem idem.
11 (Maand[ag])	geen	nog al wit	niet veel	Wind ZW. Zon en lucht bewolkt.
12 (Dingsd[ag])	zeer weinig	nog al	niet	Wind W. 'S morgens buijen daarna bewolke lucht en zon. Te 4 uur tong wat beslagen. Van na den eten af kouwelijk, koortsig.
13 (Woensd[ag])	weinig	nog al	wat	Wind O. later Z. Onophoudelijk regen.
14 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al	zeer weinig	Wind W. een gedeelte van den morgen een zeker gevoelen in den buik.
15 (Vrijd[ag])	een beetje	een beetje	wat	Wind ZW. grotendeels regen. 'S avonds nog al M[elk] gep[ist].
16 (Zat[er]dag)	nog al wat	wat	genoegzaam niet	Wind W. Buijen. Na het koffij drinken een poos minder plaisirig, dodderig, slaperig.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
17 (Zond[ag])	vrij veel	een beetje	zeer weinig	Wind W. Buijen. Na het koffij drinken, erg dodderig en slaperig, zoodat ik een poos ging zitten slapen.
18 (Maand[ag])	wat	nog al	wat	Wind W. Buijen.
19 (Dingsd[ag])	geen	wat	weinig	Wind W. bewolkte lucht.
20 (Woensd[ag])	wat	vrij veel	wat	Wind O. bewolkte lucht; den voormiddag erg slaperig, waaraan ik ook een poos toegaf. Van 3½ uur onplaisirig.
21 (Dond[er]dag)	niet veel	wat	wat	Wind W. bewolkte lucht en eenige regen.
22 (Vrijd[ag])	niet veel	wat	nog al	Wind W. heldere lucht. M[elk] gep[ist].
23 (Zat[er]dag)	wat	nog al	wat	Wind O. heldere lucht.
24 (Zond[ag])	wat	wat	niet veel	Idem, idem.
25 (Maand[ag])	veel	veel	niet	Wind O. heldere lucht. Van na den eten af onplaisirig, hangerig, lusteloos, maar vooral 's avonds weergaasch beroerd.
26 (Dingsd[ag])	veel	wat	weinig	Geschreven aan A. De meerdere pijn van gisteren en heden was ongetwijfeld het gevolg van de gymnastiek (klimmen in de boomen) van zondag. Wind O. bewolkte lucht. Van 3 tot 4 [uur] onplaisirig.
27 (Woensd[ag])	<i>veel</i>	veel	wat	Wind O. lucht wat bewolkt.
28 (Dond[er]dag)	nog al wat	<i>veel</i>	niet veel	Wind O. zonneschijn.
29 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	weinig	Wind O. onophoudelijk regen.
30 (Zat[er]dag)	een beetje	veel	weinig	Wind NO. betrokken lucht.
Van Mei 1859 tot July 1859 poeders (dus 2 maand).				
<i>Mei [1859]</i>				
1 (Zond[ag])	nog al wat	veel	weinig	Wind O. lucht vrij helder.
2 (Maand[ag])	nog al wat	vrij veel	niet veel	Wind O. heldere lucht.
3 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al wat	niet	Idem idem. Op midden [van de] dag tong een weinig beslagen.
4 (Woensd[ag])	geen	wat	niet veel	Wind O. heldere hemel. Te 4 uur tong een weinig beslagen. Antw[oord] van A.
5 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al	weinig	Wind N. heldere hemel.
6 (Vrijd[ag])	nog al	nog al wat	een beetje	Wind N. lucht eerst betrokken, daarna helder. Omstreeks 12 uur begon ik mij minder plaisirig te gevoelen en tegen 3 uur ontwaarde ik een begin van hoofdpijn die tegen den avond nog al toenam. Te 4 [uur] tong nog al wit en een weinig beslagen. 'S avonds geen eetlust, niets gebruikt.
7 (Zat[er]dag)	een beetje	geducht	niet	Wind O. hoogen helderen hemel.
8 (Zond[ag])	geen	nog al	een beetje	'S morgens ook nog niet al te lollig. 'S nachts werd ik wakker en gevoelde mij niet al te best, een naar, wee en leeg gevoel inwendig kwelde mij; ten gevolge daarvan bleef ik tot 6½ [uur] wakker. Datzelfde had ik kort te voren ook een paar nachten ondervonden. Den geheelen dag tot 's avonds ± 6½ [uur] toe gevoelde ik mij ook niet zoo als behoorde, inzonderheid lam, loom en lusteloos van 3 tot 5½ à 6 uur. Wind O. helderen hoogen hemel.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
9 (Maand[ag])	geen	nog al	nog al	Weder een gelijk gedeelte van den nacht wakker geweest als gisteren doch niet belabberd er bij. Wind N. betrokken lucht.
10 (Dingsd[ag])	geen	nog al		Weder een gedeelte van den nacht wakker. Wind N. lucht eerst betrokken daarna wat helderder.
11 (Woensd[ag])	nog al	nog al	wat	Den geheelen dag onwel en veel minder eetlust. Des avonds te bed zijnde kon ik niet in slaap komen, het was ten minste 1 uur. Wind O. lucht wat bewolkt.
12 (Dond[erdag])	niet veel	vreeselijk	zeer weinig	Wind O. helderen lucht. Tot na den eten nog onplaisirig, vooral vóór 12 [uur], alstoen lam, loom. Niet gekakt.
13 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	nog al	niet	Wind O. hoogen, helderen hemel. Wind O. lucht wat bewolkt.
14 (Zat[erdag])	geen	nog al	weinig	Wind O. lucht bewolkt. Niet gekakt. Op [het] midden [van de] dag tong een weinig beslagen.
15 (Zond[ag])	geen	nog al wit	weinig	Wind O. heldere lucht. 'S namiddags en 's avonds niet plaisirig in het hoofd.
16 (Maand[ag])	geen	veel	weinig	Wind O., bewolkte lucht en regen.
17 (Dingsd[ag])	niet veel	vrij veel	weinig	Wind Z. betrokken lucht, 's avonds regen. 'S avonds M[elk] gep[ist].
18 (Woensd[ag])	geen	vrij veel	niet	Wind O. lucht wat bewolkt. Na den eten tong nog al beslagen. Niet gekakt.
19 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	een beetje	'S middags een poos niet heel plaisirig. Wind O, lucht wat bewolkt.
20 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	nog al wat	Wind O, 's morgens helder 's middags bewolkt.
21 (Zat[erdag])	geen	wat	niet	Wind ZW. betrokken lucht. Na den eten tong nog al wat beslagen. 'S avonds M[elk] gep[ist].
22 (Zond[ag])	geen	nog al	wat	Wind N. lucht helder.
23 (Maand[ag])	geen	vrij veel	niet	Wind O. lucht helder.
24 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	Wind O. lucht helder. Na den eten lam en slaperig; te 7 uur kwam er verandering.
25 (Woensd[ag])	zeer weinig	geducht wit	een beetje	'S nachts ellendig geslapen, opstaande gevoelde ik mij onplaisirig, vermoeid, niet opgewekt. Te 12 uur veranderde zulks. Wind O. heldere lucht.
26 (Dond[erdag])	geen	nog al wit	niet	Wind eerst O. daarna Zuid Oost. 'S morgens lucht helder. 'S middags onweer en regen en verder lucht betrokken. 'S middags tong een weinig beslagen. 'S avonds onplaisirig.
27 (Vrijd[ag])	geen	nog al wit	een beetje	Den geheelen dag onwel, lam, loom; alleen ook bij het middageten eenige eetlust. Wind O. 'S morgens lucht helder, 's middags bewolkt.
28 (Zaterd[ag])	geen	nog al wit	een beetje	Den geheelen dag onfiks en niet heel veel eetlust. Wind O. lucht wat bewolkt.
29 (Zond[ag])	geen	wat	nog al wat	Ook het grootste deel van den dag onwel en alleen te 12 uur behoorlijk eetlust, maar toen deed ik ook mijn eerste maal.
30 (Maand[ag])	geen	wat	zeer weinig	Tegen den avond een onplaisirig gevoel in

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				den buik, zoo iets van buikpijn, ten bewijze dat <hem> de kwaal daar zat.
31 (Dingsd[ag])	geen	wat	vrij veel	Wind (Smorgens) N.O. later westelijk. Ook weer onwel. Tegen den avond weer hetzelfde gevoel in den buik van gisteren. Wind westelijk. 'S nachts een akelig, leeg gevoel in den buik, beroerd geslapen.
<i>Junij [1859]</i>				
1 (Woensd[ag])	geen	vrij veel	genoegzaam niet	Ook dezen dag, hoewel iets beter toch nog niet fiks. Wind eerst ZW. later O.
2 (Donderd[ag])	geen	veel	niet veel	Ook weer niet fiks. Na den middag en 's avonds een erg loom en zwaar gevoel. Wind O.
3 (Vrijd[ag])	geen	vrij veel	een beetje	Wind ZW. 'S morgens regen. Ook niet fiks; van kort na het ontbijt af lam, loom en hetzelfde zware gevoel. 'S middags en 's avonds was het wat beter. Niet gekakt.
4 (Zat[erdag])	geen	nog al	een beetje	Geschreven aan A Wind O. Na den eten een paar uur loom, zwaar en vermoeid, overigens die dag vrij wel.
5 (Zond[ag])	geen	nog al	wat	Wind O. Van ± 1 uur tot den eten <u>zeer</u> lam, loom en slaperig, ten gevolge ik ook niet kon nalaten een paar uur mij daaraan over te geven. Met den eten werd het wat beter.
6 (Maand[ag])	geen	een beetje	niet	Wind O. Niet gekakt.
7 (Dingsd[ag])	geen	wat	genoegzaam niet	Wind O.
8 (Woensd[ag])	geen	wat	niet veel	Wind O en ZO. niet gekakt. Van na het koffij drinken tot 4 [uur] slaperig en dodderig, en voorts van na den eten af niet opgewekt en niet zeer plaisirig.
9 (Donderd[ag])	geen	nog al wat	niet	Wind O. Tot 12 uur beroerd, dodderig en slaperig en onplaisirig. Van 12 tot 4 [uur] wat minder beroerd en na den eten redelijk wel. Antw[oord] van A.
10 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	niet	Wind O.
11 (Zat[erdag])	geen	vrij veel	niet	Wind O.
12 (Zond[ag])	een beetje	wat	een beetje	Wind ZW. Het terug verschijnen van de pijn, die thans 3½ week was weggebleven was ongetwijfeld het gevolg van de afwijking van gisteren, daar ik gisteren om 12 uur niet gedejeuneerd en te 2 uur gegeten had. Van na het koffij drinken tot ± 3 uur beroerd, erg slaperig waaraan ik een poos toegaf; Daarop werd ik erg zenuwachtig, hetgeen met den eten wat verminderde, maar toch voelde ik mij den geheelen middag en avond naar en onplaisirig.
13 (Maand[ag])	weinig	nog al	vrij veel	Omstreeks 3 uur werd ik weer erg zenuwachtig en naar; ook den verderen dag onopgewekt. Wind W.
14 (Dingsd[ag])	geen	wat wit	zeer weinig	Wind W.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
15 (Woensd[ag])	geen	nog al	nog al	Wind W. Den geheelen dag tot een poos na den eten een zeker gevoel in den buik, zoo iets van buikpijn, daarbij onplaisirig. De rest van den dag mede onfiks, zoo wezenloos.
16 (Donderd[ag])	geen	nog al	genoegzaam niet	Wind NW. Den geheelen dag niet zeer opgewekt, maar vooral na den eten dodderig, hangerig en slaperig, ten gevolge waarvan ik den middag grootendeels dommelende en slapende doorbragt.
17 (Vrijd[ag])	geen	nog al	wat	Wind NW.
18 (Zat[er]dag)	geen	nog al	nog al	Wind W. 'S avonds M[elk] gep[ist].
19 (Zond[ag])	geen	nog al	nog al	Wind W. van 1½ [uur] tot den eten niet opgewekt, hangerig en slaperig.
20 (Maand[ag])	niet geheel vrij van	nog al	vrij veel	Na den eten begon ik hoofdpijn te krijgen die 's avonds nog al toenam. Niet gekakt.
21 (Dingsd[ag])	geen	wat	wat	Van na den eten tot een uur of 8½ onplaisirig, hangerig, niet opgewekt.
22 (Woensd[ag])	geen	nog al	wat	Wind ZW. Van na 2 [uur] niet heel plaisirig.
23 (Donderd[ag])	geen	nog al	niet	Wind W.
24 (Vrijd[ag])	weinig	nog al	wat	Wind W. 'S avonds nog al M[elk] gep[ist]. 'S morgens na den ontbijt een poos niet al te lollig en de 2 ^e helft van den namiddag dito.
25 (Zat[er]dag)	geen	nog al	niet	Wind ZO. Den geheelen dag tot na den eten toe niet wel, onfiks.
26 (Zond[ag])	geen	nog al	niet	Geschreven aan A. Wind ZO. Van het opstaan tot 12 [uur] beroerd, onwel; van 12-2½ [uur] redelijk; doch de rest van den dag tot 's avonds 9 uur toe hangerig, loom en lusteloos, ongeschikt om iets te doen.
27 (Maand[ag])	geen	nog al	veel	Omstreeks 4 uur werd ik minder plaisirig, had zeer weinig eetlust en tegen 6 uur begon er hoofdpijn op te komen die 's avonds nog al toenam. Ook des avonds geen eetlust, niets gegeten dan een beetje aarbeijen, belabberd. Wind ZO.
28 (Dingsd[ag])	geen	nog al	vrij veel	Wind ZO.
29 (Woensd[ag])	geen	braaf wit	nog al	Wind W. Van 3-4 [uur] niet zeer lollig.
30 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al	nog al	Wind W. Antwoord van A. In Julij naar Schwalbach, waarheen hij mij reeds in het voorjaar verwezen had. Verder geene medicamenten meer uit de apotheek, en wijders bekend.
<i>Julij [1859]</i>				
1 (Vrijd[ag])	geen	nog al	nog al	Wind W.
2 (Zat[er]dag)	geen	veel	nog al	Wind NO.
3 (Zond[ag])	niet geheel vrij van	zeer veel	wat	Wind NO. Den geheelen dag onwel.
4 (Maand[ag])	geen	nog al	nog al	Wind W.
5 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	wat	Wind W. 'S avonds M[elk] gep[ist].
6 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	genoegzaam niet	Wind O. 'S middags een poos minder plaisirig en een voorgevoel of gevoel van hoofdpijn, dat echter goed afliep. 'S avonds M[elk] gep[ist].
7 (Donderd[ag])	genoeg-	nog al	niet	Wind NW. Niet gekakt.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
8 (Vrijd[ag])	zaam geen wat	nog al	niet	Wind NW. Nagenoeg den geheelen morgen en middag tot den eten toe onplaisirig, onaangenaam ook in het hoofd.
9 (Zat[er]dag)	geen	nog al wat	een beetje	Wind W.
10 (Zond[ag])	geen	nog al wat	niet veel	Wind W.
11 (Maand[ag])	geen	veel	veel	Wind W.
12 (Dingsd[ag])	geen	nog al	wat	
Van 13 tot 18 Julij op reis van den Berg naar Schwalbach, geen pijn doch ordinair erg beslagen tong en van 15 tot 19 aan den dunnen en diensvolgens eenigzins slapjes.				
18 (Maand[ag])	geen	nog al wat	nog al	Een wijnbad, doch niet gedronken uit hoofde de kakkerij nog niet over was.
19 (Dingsd[ag])	geen	nog al	weinig	Gedronken en een bad. De kakkerij was voorbij.
20 (Woensd[ag])	niet geheel vrij	nog al	wat	Gedronken. Reeds omstreeks 11 uur werd ik minder plaisirig, hetgeen echter nog al niet verergerde voor 's middags een uur of 4, toen kwam er hoofdpijn op die 's avonds nog al toenam. 'S namiddags begon ik op nieuw met aan den dunnen te zijn.
21 (Dond[er]dag)	geen	nog al wat	een beetje	Nog aan den dunnen.
22 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	een beetje	Niet gekakt. Reeds bij het opstaan niet plaisirig en voorts den ganschen dag erg loom, log, en traag en een zwaar gevoel bij mij.
23 (Zat[er]dag)	geen	vrij veel	een beetje	Een Paulinebad.
24 (Zond[ag])	erg weinig	vrij veel	een beetje	Andermaal aan den dunnen. Van 2-4 [uur] log, loom, lam en hangerig. Verder van na den eten af onwel, beroerd, een groot deel op de canapé gelegen.
25 (Maand[ag])	een beetje	nog al	niet	Niet gekakt.
26 (Dingsd[ag])	wat	nog al wat	wat wit	Reeds vóór 12 [uur] begon ik minder plaisirig mij te gevoelen. Kort na 12 [uur] gevoelde ik iets hoofdpijn; den ganschen middag op een bank liggen lummelen en van na den eten af op de canapé; de hoofdpijn bleef aanhouden doch nam des avonds niet toe zoo als gewoonlijk. Het waren ook eigenlijk nog meer kloppingen dan wel gewone hoofdpijn.
27 (Woensd[ag])	wat	nog al wat	weinig	Den ganschen dag weer hoofdpijn en vooral bij eenige beweging vreeselijke kloppingen.
28 (Dond[er]dag)	geen	veel	niet	De hoofdpijn had ook des nachts doorgeduurd en des morgens stond ik er weer mee op. Ze bleef aanhouden tot 's avonds 8 uur. Bovendien ook geheel van streek, te 12 uur niets en te 4 uur zeer weinig gegeten. Te 8 uur des avonds kwam er eenige verandering ten goede. Niet gedronken, daar het niet onwaarschijnlijk was dat het daar van kwam. Niet uit geweest, meest op de kanapé gelegen.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
29 (Vrijd[ag])	geen	veel wit	niet	
30 (Zat[erdag])	geen	nog al	weinig	Omstreeks 1½ [uur] werd ik onplaisirig, hangerig. Des namiddags en 's avonds mede onplaisirig en ook niet vrij van hoofdpijn.
31 (Zond[ag])	geen	zeer veel	weinig	
<i>Augustus [1859]</i>				
1 (Maand[ag])	geen	veel	een beetje	Omstreeks 4 uur begon ik reeds eenige hoofdpijn te gevoelen die echter nog al niet veel hinderde voor 8 uur, maar na dien tijd vrij ernstig werd.
2 (Dingsd[ag])	geen	veel	een beetje	Tegenwoordig had ik nog al eens last van steking aan de regter zijde van den buik, heden avond was zulks weer vrij hevig.
3 (Woensd[ag])	een beetje	nog al wat	zeer weinig	Na den eten op de wandeling te 6 ure weder dezelfde steking.
4 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	genoegzaam niet	Weer idem idem als gisteren.
5 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	genoegzaam niet	'S morgens vóór 12 [uur] iets minder opgewekt en plaisirig dan anders tegenwoordig het geval was.
6 (Zat[erdag])	Niet geheel vrij van	nog al wat	genoegzaam niet	Toen ik van het bad te huis kwam werd ik al spoedig eenigzins lam, hangerig en dodderig, hetgeen tot den eten bleef voortduren.
7 (Zond[ag])	geen	nog al wat	een beetje wit	Reeds bij het opstaan onplaisirig, doch van het bad te huis komende nam zulks even als gisteren weer sterk toe, doch dezen dag was ik nog veel beroerder, schrikkelijk lam, hangerig, dodderig (slaperig). Met den eten waarin ik echter weinig trek had en niet veel aan deed werd het wel wat beter doch niettemin hield het den gantschen dag aan.
8 (Maand[ag])	geen	vrij veel	een beetje	Uit hoofde ik in de laatste dagen het drinken eenigzints vermeeden had en sedert dingsdag de baden dagelijks had gebruikt, zoo stelde ik dat mijne lamme bevinding in de laatste 2 dagen daarvan daan konde komen en dronk daarom heden morgen weder de oude dosis (8 onzen) en nam geen bad. Tot den eten toe was ik ook wel weer wat lam en minder opgewekt, doch ongelijk veel beter dan gisteren.
9 (Dingsd[ag])	geen	nog al	wat wit	Ook heden tot den eten toe eenigzints lam, slap, en hangerig. Ik kon van de versterking die het water moest te weeg brengen nog niets merken, integendeel gevoelde ik mij veel slapper dan gewoonlijk, slap in de beenen ook.
10 (Woensd[ag])	wat	nog al	niet	'S avonds M[elk] gep[ist].
11 (Dond[erdag])	geen	geducht wit	slechts een weinig wit	'S avonds idem en onder de wandeling weer steking aan de regter zijde des buiks.
12 (Vrijd[ag])	geen	nog al	een beetje	'S avonds wandelende weer dezelfde steking. Overigens ook den gantschen morgen niet zeer plaisirig en weer

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				bepaald lam, hangerig en dodderig van 11½ tot 3 [uur].
13 (Zat[erdag])	niet veel	nog al wat	zeer weinig	Tot een poos na 12 [uur] ook niet opgewekt, eenigzins lam en hangerig. 'S avonds een beetje steking in de regter zijde des buiks.
14 (Zond[ag])	niet veel	nog al	genoegzaam niet	Den ganschen morgen niet zeer opgewekt, doch tusschen 2½ en 4 [uur] weer bepaald lam, hangerig, zwaar, dodderig en zoo wezenloos.
15 (Maand[ag])	wat	nog al wat	een beetje	Kort na het zweites Frühstück werd ik weer beroerd, erg lam, hangerig, lusteloos en dodderig.
16 (Dingsd[ag])	wat	veel	weinig	
17 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	niet	
18 (Dond[erdag])	geen	wat	een beetje	'S avonds wat hoofdpijn.
19 (Vrijd[ag])	een beetje	wat	niet	'S morgens ondervond ik dat ik weer aan den dunnen was. Vroeg in bed (± 4 uur) werd ik wakker en gevoelde buikpijn.
				'S avonds onder de wandeling overal een pijnlijk en stekend gevoel in den buik.
20 (Zat[erdag])	geen	wat wit	nog al wat	Niet gekakt.
21 (Zond[ag])	geen	wat wit	zeer weinig	Na het koffij drinken werd ik beroerd; lam, hangerig, dodderig, zoodat ik op de kanape ging liggen. Te 3 uur werd het wat beter doch bleef ik evenwel onopgewekt tot 's avonds ± 8 uur.
22 (Maand[ag])	niet vrij van	nog al	zeer weinig	'S avonds niet erg opgewekt, wat lam.
23 (Dingsd[ag])	geen	nog al	genoegzaam niet	
24 (Woensd[ag])	geen	nog al	weinig	'S avonds wat hoofdpijn.
25 (Dond[erdag])	geen	nog al	genoegzaam niet	
26 (Vrijd[ag])	geen	niet veel	weinig	
27 (Zat[erdag])	geen	wat		Geschreven aan A.
28 (Zond[ag])	geen	wat	een beetje	
29 (Maand[ag])	niet geheel vrij van	nog al	<i>weinig</i>	
30 (Dingsd[ag])	geen	nog al	genoegzaam niet	
31 (Woensd[ag])	niet veel	wat wit	een beetje	
September [1859]				
1 (Dond[erdag])	niet veel	nog al wat	weinig	
2 (Vrijd[ag])	niet veel	nog al wat	weinig	
3 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	weinig	Antwoord van A.
4 (Zond[ag])	weinig	nog al	wat	
5 (Maand[ag])	een beetje	nog al wat	genoegzaam geen	
6 (Dingsd[ag])	<i>weinig</i>	een beetje wit	genoegzaam geen	
7 (Woensd[ag])	wat	nog al	wat	
8 (Dond[erdag])	<i>zeer veel</i>	nog al	nog al wat	In den nanacht geen oog meer digt gedaan. Ik was allerberoerdst, verdomd veel pijn, misselijk zoodat ik zelfs een paar maal kok-

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
9 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	weinig	halsde, hoewel er niets kwam en volstrekt geen eetlust. Het was alsof ik koorts ook had want het bloed joeg vreeselijk vooral op sommige oogenblikken. Gisteren avond had ik ook reeds geen eetlust en was zeer onplaisirig in den buik, welken laatste ik eergisteren avond ook gehad had. Circa 7½ [uur] was ik opgestaan doch te 11 uur ging ik weder naar bed. Ik bleef even beroerd en koortsig en gebruikte den ganschen dag wederom niets. Te 7½ [uur] was ik weer opgestaan en ging te 10 uur weer naar bed. Vrij goed geslapen en ook wat beter, het koortsachtige was wat verminderd, doch de eetlust had zich nog niet hersteld. Ik dronk wat chocolade en at 1 broodje des ochtends. Ik voelde het dat mijn maag nog niet weer op orde was. Te 12 uur had ik volstrekt geen broodlust en gebruikte niet anders dan 2 kop bouillon. Te 4 uur 3 kop bouillon en des avonds wie gewöhnlich.
10 (Zat[er]dag)	niet veel	nog al	wat	Weer vrij wel.
11 (Zond[ag])	genoegzaam geen	vrij wel	wat	'S morgens nog niet fiks, daarna beter.
12 (Maand[ag])	nog al wat	wat wit	een beetje	
13 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	een beetje	
14 (Woensd[ag])	niet veel	nog al	een beetje	
15 (Dond[er]dag)	veel	nog al	weinig	De aanzienlijke pijn van dezen morgen kwam ongetwijfeld doordien ik gisteren zout <i>gegeten</i> had.
16 (Vrijd[ag])	niet veel	wat	een beetje	
17 (Zat[er]dag)	wat	vrij veel	een beetje	
18 (Zond[ag])	<i>veel</i>	nog al	wat	Vroeg wakker van de pijn. Gisteren op de jagt geweest toen het bijna altijd regende en koud en vochtig was; dat welligt eene reden [is].
19 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	genoegzaam niet	} }
20 (Dingsd[ag])	nog al	een beetje wit	niet	} Vroeg wakker van de pijn.
21 (Woensd[ag])	vrij veel	wat wit	weinig	}
22 (Dond[er]dag)	veel	wat	genoegzaam niet	In den nanacht geen oog meer digt gedaan van de pijn.
23 (Vrijd[ag])	veel	wat	genoegzaam niet	Weer vroeg wakker van de pijn.
24 (Zat[er]dag)	veel	wat	genoegzaam niet	idem, idem.
25 (Zond[ag])	wat	veel	genoegzaam niet	Van 2-4 [uur] iets minder plaisirig.
26 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	niet	
27 (Dingsd[ag])	<i>veel</i>	nog al wat		Gedurende het grootste gedeelte van den dag niet zeer opgewekt.
28 (Woensd[ag])	veel	nog al wat	niet	'S avonds voor een gedeelte iets minder opgewekt.
29 (Dond[er]dag)	beroerd	nog al wat	genoegzaam	'S morgens niet zoo heel prettig, daarom

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
	veel		niet	eens niet gedronken.
30 (Vrijd[ag])	veel	nog al wat	een beetje	
October [1859]				
1 (Zat[er]dag)	veel	nog al wat	zeer weinig	
2 (Zond[ag])	<i>veel</i>	nog al wat	zeer weinig	
3 (Maand[ag])	veel	veel	een beetje	
4 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al wat	een beetje	
5 (Woensd[ag])	wat	nog al wat	wat	Den geheelen dag onplaisirig.
6 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al wat	niet	Een gedeelte van den dag een beetje minder opgewekt.
7 (Vrijd[ag])	zeer veel	nog al	genoegzaam niet	Zeer vroeg wakker van de pijn.
8 (Zat[er]dag)	een beetje	nog al	weinig	Te 4 uur tong <i>vreeselijk</i> dik beslagen.
9 (Zond[ag])	wat	nog al wit		
10 (Maand[ag])	nog al wit	nog al wat	niet	Van 2 tot 4 [uur] minder plaisirig en opgewekt.
11 (Dingsd[ag])	nog al	wat wit	niet	
12 (Woensd[ag])	nog al	nog al	nog al	
13 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al	een weinig wit	Geschreven aan A
[geen notities op vrijdag]				
15 (Zat[er]dag)	veel	nog al	niet	Van 3-4 [uur] onplaisirig [249r] erg lam en loom. Met den eten (om 4 uur) ging het weer over.
16 (Zond[ag])	nog al	vrij veel	niet	
17 (Maand[ag])	veel	nog al	weinig	
18 (Dingsd[ag])	veel	nog al	niet	Antw[oord] van A.
19 (Woensd[ag])	weinig	nog al	niet	
20 (Dond[er]dag)	veel	nog al	niet	
21 (Vrijd[ag])	?	nog al	zeer weinig	
22 (Zat[er]dag)	wat	nog al wat	niet	
23 (Zond[ag])	<i>veel</i>	nog al wat	weinig	
24 (Maand[ag])	veel	nog al	iets wit	Wat minder lollig, onopgewekt; gevolg van het ruwe, koude najaarsweder.
25 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	<i>weinig</i>	
26 (Woensd[ag])	wat	nog al	<i>zeer weinig</i>	
27 (Dond[er]dag)	niet veel	veel	zeer weinig	Na het koffij drinken een poos onplaisirig, hangerig.
29 (Zat[er]dag)	wat	nog al wat	wat	
30 (Zond[ag])	vrij veel	nog al	zeer weinig	
31 (Maand[ag])	wat	nog al	zeer weinig	
November [1859]				
1 (Dingsd[ag])	wat	wat	genoegzaam niet	
2 (Woensd[ag])	wat	nog al	niet	
3 (Dond[er]dag)	weinig	nog al	niet	
4 (Vrijd[ag])	wat	nog al	niet	
5 (Zat[er]dag)	<i>zeer</i> weinig	nog al	niet	
6 (Zond[ag])	genoeg- zaam geen	nog al	niet	
7 (Maand[ag])	geen	nog al	genoegzaam niet	
8 (Dingsd[ag])	geen	nog al	niet	Tot ongeveer 3 uur een onaangenaam, pijnlijk gevoel in de buik.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
9 (Woensd[ag])	geen	vrij veel	genoegzaam niet	Tusschen 1 en 3 [uur] iets minder opgewekt dan tegenwoordig gewoonlijk het geval was.
10 (Dond[er]dag)	geen	nog al	niet	
11 (Vrijd[ag])	zeer weinig	niet veel	niet	
12 (Zat[er]dag)	geen	nog al	niet	
13 (Zond[ag])	wat	nog al	niet	
14 (Maand[ag])	geen	vrij veel	nog al	
15 (Dingsd[ag])	geen	nog al	niet	
16 (Woensd[ag])	wat	nog al	niet	
17 (Dond[er]dag)	geen	een beetje wit	niet	
18 (Vrijd[ag])	nog al	niet veel	niet	
19 (Zat[er]dag)	nog al	niet veel	niet	
20 (Zond[ag])	nog al wat	niet veel	weinig	
21 (Maand[ag])	nog al wat	nog al wat	niet veel	
22 (Dingsd[ag])	vrij veel	nog al wat	niet	
23 (Woensd[ag])	geen	nog al wat	niet	
24 (Dond[er]dag)	geen	nog al wat	een beetje	
25 (Vrijd[ag])	niet veel	wat	een beetje	
26 (Zat[er]dag)	een beetje	nog al wat		'S avonds onplaisirig, hangerig.
27 (Zond[ag])	nog al wat	nog al wat	zeer weinig	
28 (Maand[ag])	een beetje	nog al wat	genoegzaam niet	
29 (Dingsd[ag])	?	nog al wat	wat	
30 (Woensd[ag])	nog al	vrij veel	niet	
December [1859]				
1 (Dond[er]dag)	vrij veel	nog al wat	niet	
2 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	niet	
3 (Zat[er]dag)	nog al	wat	weinig	<i>A. te Zwolle gesproken</i>
4 (Zond[ag])	geen	wat	weinig	
5 (Maand[ag])	nog al	nog al	zeer weinig	
6 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	zeer weinig	
7 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al wat	nog al wat	Den geheelen dag wat minder plaisirig, maar vooral 's middags. <i>Diner.</i>
8 (Dond[er]dag)	vrij veel	nog al wat	wat	'S avonds niet heel prettig, zoo iets van misselijk.
9 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al wat	een beetje	
10 (Zaterd[ag])	nog al wat	nog al wat	weinig	
11 (Zond[ag])	een beetje	nog al wat	een beetje	Tusschen 12 en 4 [uur] iets minder opgewekt.
12 (Maand[ag])	een beetje	vrij veel	wat	
13 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	wat	Te ± 12 uur werd ik onplaisirig, niet heel prettig in het hoofd, enz. – Met den eten werd het beter.
14 (Woensd[ag])	een beetje	nog al	wat	
15 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al	wat	
16 (Vrijd[ag])	een beetje	nog al	wat	'S avonds een poos niet plaisirig.
17 (Zat[er]dag)	een beetje	vrij veel	een beetje	
18 (Zond[ag])	wat	nog al	een beetje	
19 (Maand[ag])	nog al	nog al	niet	
20 (Dingsd[ag])	vrij veel	nog al	niet	
21 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
22 (Dond[er]dag)	nog al wat	nog al	niet	
23 (Vrijd[ag])	vrij veel	nog al	niet	'S middags een poosje iets minder lollig.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
24 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	niet	Omstreeks van een uur of 3 werd ik wat onplaisirig in het hoofd hetgeen ik den ganschen avond behield en mij dodderig maakte.
25 (Zond[ag])	nog al wat	vrij veel	niet	
26 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	niet	
27 (Dingsd[ag])	nog al wat	veel	niet	
28 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al wat	wat wit	
29 (Dond[erdag])	wat	nog al		Opstaande reeds geen heel prettig, opgewekt gevoel bij mij; hetzelfde bleef mij bij tot 's middags een uur of 3.
30 (Vrijd[ag])	een beetje	nog al	niet	Ongeveer te 2 uur werd ik onplaisirig in het hoofd en bleef den ganschen verderen dag niet vrij van hoofdpijn.
31 (Zat[erdag])	een beetje	nog al	niet	'S middags een poosje iets minder opgewekt.
<i>1860</i>				
<i>Januarij [1860]</i>				
1 (Zond[ag])	wat	wat	niet	Een gedeelte van den dag iets minder opgewekt.
2 (Maand[ag])	genoeg-zaam geen	wat	niet	
3 (Dingsd[ag])	vrij veel	vrij veel	niet	
4 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
5 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	niet	
6 (Vrijd[ag])	een beetje	?	niet	'S avonds na 7½ [uur] een minder plaisirig gevoel, zoo iets van misselijk.
7 (Zat[erdag])	genoeg-zaam geen	wat wit	niet	
8 (Zond[ag])	vrij veel	zeer weinig	niet	
9 (Maand[ag])	nog al	niet veel	niet	
10 (Dingsd[ag])	weinig	een beetje	niet veel	
11 (Woensd[ag])	wat	vrij veel	wat wit	'S avonds iets misselijks.
12 (Dond[erdag])	nog al wat	wat	zeer weinig	
13 (Vrijd[ag])	wat	veel	niet	
14 (Zat[erdag])	nog al wat	een beetje	niet	
15 (Zond[ag])	nog al wat	niet veel	niet veel	
16 (Maand[ag])	nog al wat	een beetje	niet	'S middags een poos minder plaisirig.
17 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
18 (Woensd[ag])	vrij veel	zeer weinig	niet	
19 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
20 (Vrijd[ag])	genoeg-zaam geen	wat	niet	
21 (Zat[erdag])	zeer weinig	wat	niet	'S middags een poos dodderig. Den geheelen namiddag en avond onplaisirig, onwel.
22 (Zond[ag])	weinig	wat	een beetje	
23 (Maand[ag])	nog al wat	wat wit	zeer weinig	
24 (Dingsd[ag])	zeer weinig	nog al	een beetje	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
25 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al wat	genoegzaam niet	'S nachts van 1½ tot 4 uur wakker met een onfiks gevoel.
26 (Dond[erdag])	nog al wat	een beetje	niet	
27 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	zeer weinig	
28 (Zat[erdag])	nog al wat	wat	niet	
29 (Zond[ag])	wat	wat	niet	
30 (Maand[ag])	wat	wat	niet	
31 (Dingsd[ag])	nog al	?	genoegzaam niet	
Februarij [1860]				
1 (Woensd[ag])	nog al wat	niet veel	genoegzaam niet	
2 (Dond[erdag])	vrij veel	niet veel	genoegzaam niet	
3 (Vrijd[ag])	weinig	wat	genoegzaam niet	
4 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	genoegzaam niet	
5 (Zond[ag])	nog al	nog al	genoegzaam niet	
6 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	
7 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	nog al	'S morgens te 6½ [uur] op reis gegaan, per diligence op Utrecht. Onderweg is het laatst wat minder lollig. 'S avonds ging het vrij wel.
8 (Woensd[ag])	nog al	nog al	vrij veel	Den geheelen [dag] minder lustig en ook weinig eetlust. Alles zonder twijfel toe te schrijven aan den abnormalen toestand gedurende het reizen. 'S avonds te Delft gekomen.
9 (Dond[erdag])	weinig	nog al	nog al wat	Vrij wel.
10 (Vrijd[ag])	wat	nog al	nog al wat	'S morgens onfiks, dodderig, niet zoo lekker als te huis.
11 (Zat[erdag])	wat	nog al wat	een beetje	
12 (Zond[ag])	nog al wat	nog al wat	nog al wat	Aan den dunnen! 'S avonds minder opgewekt.
13 (Maand[ag])	genoeg- zaam geen	nog al wat	nog al	
14 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	een beetje	Tusschen 12 en 4 [uur] niet zoo plaisirig als ik in den laatsten tijd gewoon [was], weer eenigzins het onaangename gevoel van vroeger, waar ik trouwens gisteren middag ook niet zoo geheel vrij van was geweest.
15 (Woensdag])	zeer weinig	weinig	weinig	
16 (Dond[erdag])	een beetje	een beetje	weinig	Tusschen 12 en 4 [uur] iets minder opgewekt.
17 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	weinig	Tusschen 12 en 4 [uur] weer idem en dodderig gelijk als vroeger.
18 (Zat[erdag])	nog al	nog al wat	weinig	
19 (Zond[ag])	nog al wat	nog al wat	een beetje	
20 (Maand[ag])	vrij veel	nog al wat	een beetje	Op het laatst van den avond minder prettig, doesterig en slaperig; gisteren ook om 11¾ [uur] naar bed gegaan.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
21 (Dingsd[ag])	nog al	nog al wat	niet veel	
22 (Woensd[ag])	vrij veel	nog al wat	niet veel	'S avonds doesterig en erg slaperig (een slecht teeken).
23 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al wat	niet veel	Het opstaan kostte mij moeite, ter oorzaak van een zwaar en loom gevoel. Eenmaal op zijnde ging het nog al wel, doch tegen 12 uur werd ik onplaisirig in het hoofd, dat den ganschen middag aanhield en na den eten in hoofdpijn overging, waarmede ik des avonds naar bed ging.
24 (Vrijd[ag])	nog al	veel	niet veel	Het opstaan ging weer niet geheel zonder moeite en somtijds gevoelde ik ook een pijnlijk, kloppend gevoel in het hoofd. Omstreeks 2 uur werd het bepaald hoofdpijn die mij den verderen dag niet meer verliet. Des avonds grootendeels doorgebracht met dommelen bij de kagchel.
25 (Zat[erdag])	nog al	nog al wat	niet veel	'S morgens geen hoofdpijn meer, alhoewel niet zoo heel plaisirig hetgeen toenam zoodat ik tusschen 12 en 4 [uur] beroerd dodderig en lusteloos was en ook weeder eenige hoofdpijn gevoelde. Na den eten en met den avond nam de hoofdpijn toe.
26 (Zond[ag])	nog al	nog al wat	een beetje	Den ganschen dag nog onopgewekt, dof, des avonds wederom eenige hoofdpijn.
27 (Maand[ag])	niet veel	nog al wat	niet	Dezen dag met uitzondering van den avond ook nog niet zoo heel opgewekt, dof en suf, doch overigens merkelyk beter. Des avonds goed.
28 (Dingsd[ag])	niet veel	wat	niet veel	
29 (Woensd[ag])	nog al	nog al	niet veel	Na het koffij drinken weer een paar uur dodderig, slaperig, dof en lusteloos. Van na den eten tot ± 8 uur ook dodderig en niet vrij van hoofdpijn.
Maart [1860]				
1 (Dond[erdag])	zeer weinig	zeer weinig	niet	
2 (Vrijd[ag])	vrij veel	nog al	niet	
3 (Zat[erdag])	wat	vrij veel	een beetje	
4 (Zond[ag])	niet veel	nog al	weinig	
5 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	weinig	
6 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	weinig	
7 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	niet	
8 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
9 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	weinig	Het opstaan kostte mij moeite.
10 (Zat[erdag])	vrij veel	nog al	weinig	
11 (Zond[ag])	nog al wat	wat	niet veel	
12 (Maand[ag])	nog al wat	wat	nog al	
13 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	wat	
14 (Woensd[ag])	nog al wat	vrij veel	nog al	
15 (Dond[erdag])	vrij veel	weinig	een beetje	
16 (Vrijd[ag])	vrij veel	nog al wat	niet	
17 (Zat[erdag])	vrij veel	nog al wat	niet	Een gedeelte van den dag wat minder opgewekt <enz>.
18 (Zond[ag])	vrij veel	nog al wat	een beetje	Den ganschen dag niet zeer opgewekt.

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
19 (Maand[ag])	veel	een beetje	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] niet zeer opgewekt. 'S avonds niet vrij van hoofdpijn en ook des nachts last van die kwaal. 'S morgens naar Utrecht vertrokken.
20 (Dingsd[ag])	niet veel	nog al wat	nog al	
21 (Woensd[ag])	niet veel	wat	veel	
22 (Dond[erdag])	geen	veel	veel	
23 (Vrijd[ag])	een beetje	veel	zeer veel	
24 (Zat[erdag])	geen	zeer veel	veel	
25 (Zond[ag])	geen	veel	veel	
26 (Maand[ag])	weinig	nog al	een beetje	
27 (Dingsd[ag])	geen	nog al	wat	
28 (Woensd[ag])	geen	veel	veel	
29 (Dond[erdag])	weinig	nog al	veel	
30 (Vrijd[ag])	geen	nog al	nog al	
31 (Zat[erdag])	geen	nog al	nog al	
April [1860]				
1 (Zond[ag])	een beetje	nog al wat	veel	'S avonds een beetje M[elk] gep[ist].
2 (Maand[ag])	een beetje	nog al wat	nog al	'S avonds iets minder plaisirig.
3 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	wat	
4 (Woensd[ag])	zeer weinig	wat	wat	
5 (Dond[erdag])	nog al	wat	wat	Dien dag wat minder plaisirig.
6 (Vrijd[ag])	wat	nog al	wat	
7 (Zat[erdag])	zeer weinig	een beetje	veel	
8 (Zond[ag])	geen	nog al	zeer veel	
9 (Maand[ag])	genoeg- zaam geen	wat	een beetje	
10 (Dingsd[ag])	geen	nog al	een beetje	
11 (Woensd[ag])	weinig	wat	weinig	
12 (Dond[erdag])	een beetje	wat	genoegzaam niet	
13 (Vrijd[ag])	wat	nog al	genoegzaam niet	
14 (Zat[erdag])	geen	veel	weinig	Geschreven aan A.
15 (Zond[ag])	nog al	een beetje	genoegzaam niet	
16 (Maand[ag])	nog al	nog al	zeer weinig	
17 (Dingsd[ag])	wat	wat	niet	Antwoord van A.
18 (Woensd[ag])	nog al	wat	<i>weinig</i>	
19 (Dond[erdag])	genoeg- zaam geen	wat	niet	
20 (Vrijd[ag])	nog al	een beetje	een beetje	Vertrokken naar den Ham.
21 (Zat[erdag])	nog al	nog al	niet	
22 (Zond[ag])	veel	wat	niet	
23 (Maand[ag])	nog al	een beetje	een beetje	
24 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	niet veel	
25 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
26 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
27 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
28 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
29 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet	
30 (Maand[ag])	nog al wat	wat	niet	
Mei [1860]				
1 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	niet	Des avonds van 7 tot 9½ [uur] minder
2 (Woensd[ag])	wat	nog al	niet	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
3 (Dond[erdag])	vrij veel	wat	niet	plaisirig, onopgewekt. 'S morgens weinig lust om op te staan, ik gevoelde mij niet heel fiks. Eenmaal op zijnde werd het alras beter.
4 (Vrijd[ag])	wat	wat	niet	
5 (Zat[erdag])	nog al	een beetje	niet	
6 (Zond[ag])	wat	nog al	genoegzaam	
7 (Maand[ag])	weinig	nog al	niet	
8 (Dingsd[ag])	nog al	een beetje	niet	
9 (Woensd[ag])	nog al	wat	niet	
10 Dond[erdag])	wat	wat	niet	
11 (Vrijd[ag])	wat	wat	niet	'S avonds een poos wat minder prettig.
12 (Zat[erdag])	vrij veel	vrij veel	niet	
13 (Zond[ag])	nog al	nog al	een beetje	'S avonds laat niet vrij van hoofdpijn en wat M[elk] gep[ist].
14 (Maand[ag])	nog al wat	vrij veel	niet	Den ganschen dag niet zoo heel lustig en plaisirig, maar vooral van na den eten tot 8 uur vrij lusteloos.
15 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	niet	
16 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	niet	'S morgens na het ontbijt een poos onprettig.
17 (Dond[erdag])	wat	nog al	niet	
18 (Vrijd[ag])	wat	nog al		'S avonds gepoerd ⁴ , om 3½ [uur] naar bed.
19 (Zat[erdag])	geen	veel	niet	
20 (Zond[ag])	nog al wat	veel	niet	
21 (Maand[ag])	nog al wat	nog al wat	nog al wat	Van kort na het ontbijt af tot 12 uur iets lams, vervolgens tot 4 uur iets dofs.
22 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	genoegzaam	Van na den eten tot ± 8½ uur onfiks, lam en ongeschikt iets te doen.
23 (Woensd[ag])	geen	nog al wat	geen	
24 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	geen	
25 (Vrijd[ag])	wat	nog al	weinig	'S morgens van eenigen tijd na het ontbijt af tot goed 12 uur toe loom, lam, hangerig en lusteloos.
26 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
27 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet	
28 (Maand[ag])	vrij veel	vrij veel	zeer veel	Al spoedig na den eten begon ik mij minder plaisirig te gevoelen en hoofdpijn te krijgen die 's avonds nog al toenam. Ik had ook iets zeer dofs en wezenloos.
29 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	niet ('s avonds ± 7 uur nog al)	
30 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	
31 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	?	Op het laatst <tot> des avonds eenige hoofdpijn.
Junij [1860]				
1 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	nog al	
2 (Zat[erdag])	veel	veel	weinig	Den geheelen dag iets lams, tusschen 12 en 4 [uur] meer dan 's morgens, maar het meest van na den eten af.
3 (Zond[ag])	een beetje	veel	niet	
4 (Maand[ag])	zeer weinig	wat wit	niet	
5 (Dingsd[ag])	geen	nog al	niet	

⁴ gepoerd; gepokerd.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
6 (Woensd[ag])	nog al	nog al	niet	
7 (Dond[erdag])	wat	wat	een beetje	
8 (Vrijd[ag])	nagenoeg geen	wat wit	niet	'S middags van 2½ tot 4 uur onplaisirig, lam.
9 (Zat[erdag])	geen	veel	niet veel	Reeds vóór 12 [uur] begon ik mij minder opgewekt te gevoelen dat vooral toenam en in meer lammigheid overging, omstreeks van 1½ [uur]. Ik bleef voorts den geheelen dag onplaisirig; het een en ander was welligt het gevolg van melk des morgens vroeg, welke kuur ik eens zou aanvangen op instigatie van onderscheidene personen.
10 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	wat	Des nachts had ik beroerd geslapen en des morgens gevoelde ik mij beroerd en had volstrekt geen lust om op te staan. dit geschiedde met moeite om 9 uur. Aan het ontbijt geen eetlust, voorts voortdurend een onwel gevoel bij mij tot tegen den avond toen er eenige verandering kwam. De melk-kuur had ik er voorgoed reeds aangegeven.
11 (Maand[ag])	genoeg- zaam geen	nog al wat	wat wit	
12 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	een beetje	
13 (Woensd[ag])	genoeg- zaam geen	nog al wat	niet	
14 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	een beetje	Geschreven aan A.
15 (Vrijd[ag])	wat	nog al wat	wat	
16 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	een beetje	
17 (Dond[erdag])	geen	een beetje	veel	
18 (Maand[ag])	geen	veel	niet	
				Antwoord van A.
				Na den eten tong beslagen. Dien dag niet zoo heel plaisirig. Na 12 [uur] onder het loopen een pijnlijk stekend gevoel door den geheelen onderbuik.
19 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	een beetje	'S morgens met moeite het bed verlaten, ik gevoelde mij onwel en ontbeet ook weinig. In den loop van den morgen werd het wat beter. Onder het loopen in het eerst weer een stekend gevoel in den onderbuik vooral links.
20 (Woensd[ag])	nog al	nog al	niet	'S morgens bij het opstaan weer beroerd; allengs werd het weer wat beter. 'S middags omstreeks van half 3 tot 4 uur een wee, onaangenaam gevoel in de maagstreek.
21 (Dond[erdag])	geen	wat	niet	Bij het opstaan weer wat lam doch veel minder beroerd dan de vorige dagen. Het ging ook spoedig over.
22 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	nog al	niet veel	Des voormiddags soeserig en niet zeer opgewekt of lustig.
23 (Zat[erdag])	geen	nog al	niet	Tot 4 uur toe iets onplaisirigs, onopgewekts, iets looms.
24 (Zond[ag])	wat	nog al	nog al	Het opstaan kostte mij moeite, ik had iets zeer zwaars in de leden; dat behield ik nagenoeg den ganschen dag. Noch des

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				morgens noch des middags, noch des avonds veel eetlust, en ook zoowat den ganschen dag een beslagen tong.
25 (Maand[ag])	geen	nog al	nog al	Het opstaan na dito van 's gelijken, en ook weer iets zwaars, looms, lusteloos en vermoeids, hetwelk den ganschen dag ook weer bleef aanhouden. De tong was ook den geheelen dag slecht.
26 (Dingsd[ag])	geen	nog al	niet	Weer dito dito als gisteren.
27 (Woensd[ag])	nog al	veel	niet	Weer even als gisteren en eergisteren. Des avonds omstreeks 9 uur gevoelde ik mij wat beter.
28 (Dond[erdag])	zeer weinig	nog al wat	niet	'S morgens kostte mij het opstaan weer zeer veel moeite, allengs werd het wat beter en na 12 [uur] werd het merklijk beter.
29 (Vrijd[ag])	wat	nog al wat	niet	
30 (Zat[erdag])	een beetje	nog al wat	nog al	
Julij [1860]				
1 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet veel	
2 (Maand[ag])	veel	zeer veel	veel	
3 (Dingsd[ag])	geen	wat	nog al	
4 (Woensd[ag])	wat	nog al	nog al	
5 (Dond[erdag])	nog al	nog al wat	wat	
6 (Vrijd[ag])	nog al	nog al wat	wat	Op het laatst in den trein <i>geducht</i> moede.
7 (Zat[erdag])	nog al	veel	weinig	Van 6 tot 7½ [uur] pijn in den buik.
8 (Zond[ag])	nog al wat	nog al wat	wat	'S nachts niet best geslapen en een erg misselijk gevoel. Den ganschen dag ook onwel en onplaisirig. 'S morgens met het drinken te Schwalbach begonnen.
9 (Maand[ag])	nog al wat	vrij veel	een beetje	Tot 12 uur nog onwel en vrij beroerd; tusschen 12 en 4 [uur] merklijk beter en de rest van den dag tamelijk wel. Niet gekakt.
10 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	genoegzaam niet	Tot het zweites frühstück zoo tamelijk, doch daar op tot den eten dodderig en lam. Na den eeten vrij wel. Het 1 ^e bad.
11 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	niet	Na het zweites Frühstück werd ik lam en vreeselijk dodderig en slaperig, derwijze dat ik mij dan ook omstreeks van half 2 of 2 uur op de kanapé uitstreckte en tot 4 uur bleef dommelen en slapen. Na den eten was ik wel. <i>Bijna</i> niet gekakt.
12 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	weinig	Van korten tijd na den eten tot ± 8 uur minder plaisirig, iets dofs en wezenloos. Niet gekakt.
13 (Vrijd[ag])	wat	nog al	niet	Tot dus verre had ik dagelijks een Paulinebad genomen om 10 uur. Daar de Obermedicinalrath D ^r Müller mij in een consult, dingsdag, geraden had wijnbronbaden te nemen, doch ik die niet kunnende krijgen dan te 12¼ [uur] of 's morgens te 6 ure zoo besloot ik het laatste nu eens te proberen en nam dus heden morgen voor het eerst een wijnbad om 6 uur. Na den eten wat opgezet en dodderig.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				Deswegen 1½ uur op de canapé liggen dommelen.
14 (Zat[er]dag)	nog al wat	nog al	niet	Van het opstaan af reeds tot den eten toe onplaisirig, lam en dodderig. Van na het ontbijt tot het koffij drinken op de canapé gelegen, nu eens lezende dan dommelende, en van na het koffij drinken tot den eten buiten op een bank zitten dommelen en soezebollen.
15 (Zond[ag])	nog al wat	wat	<i>weinig</i>	Van kort na het ontbijt tot 12 uur ook weer dommelig en slaperig.
16 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	weinig	Des morgens geen bad genomen en in tegenstelling van de voorgaande dagen ook niet slaperig en dommelig daarop. Of ik het aanwezig zijn daarvan op de voorgaande dagen dus aan het baden moest toeschrijven scheen waarschijnlijk. Niet gekakt.
17 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	niet	Reeds vóór 12 [uur] had ik iets lams, hetgeen echter na het tweede ontbijt alengs toenam en met den eten weder verdween.
18 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	niet veel	Van na het ontbijt tot 12 uur erg beroerd, onwel en lam, en dies grootendeels op de canapé zitten en liggen soezen. Van 12 tot 4 [uur] hoewel ook niet zoo heel lollig toch <i>veel</i> beter. Mijne suppositie van den 16 dat die lamzakkigheid van de baden zou komen moest ik doch thans weer opgeven.
19 (Dond[er]dag)	nog al wat	wat	een beetje	Tamelijk. Een bad.
20 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	nog al	Van 1½ tot 3½ [uur] lam, dodderig en branderig op de oogen.
21 (Zat[er]dag)	geen	nog al	<i>veel</i>	Van 1½ tot 4 uur toe weer dommelig en slaperig en des op de canapé gelegen.
22 (Zond[ag])	geen	nog al	een beetje	Wederom tusschen 2 en 4 [uur] minder opgewekt, dodderig.
23 (Maand[ag])	vrij veel	vrij veel	weinig	Tamelijk wel.
24 (Dingsd[ag])	wat	nog al wat	een beetje	
25 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al wat	genoegzaam	Tot den eten toe (van kort na het ontbijt af aan reeds) dodderig en slaperig.
26 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al	niet	Geen bad.
27 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	
28 (Zat[er]dag)	nog al wat	nog al	niet veel	
29 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	
30 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	zeer weinig	Bad. Tusschen 12 en 4 [uur] een poos dommelig en slaperig.
31 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
Augustus [1860]				
1 (Woensd[ag])	wat	veel	niet veel	
2 (Dond[er]dag)	een beetje	nog al wat	niet veel	Tusschen 12 en 4 [uur] weer aanvallen van dodderigheid en slaperigheid.
3 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	een beetje	
4 (Zat[er]dag)	genoegzaam	nog al wat	wat	'S middags tusschen 12 en 4 [uur] ook weer tamelijk dommelig en slaperig.
5 (Zond[ag])	geen	veel	niet veel	'S morgens tusschen 9 en 12 [uur] dito.
6 (Maand[ag])	wat	nog al wat	zeer weinig	Tusschen 12 en 4 [uur] weer erg dommelig

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
7 (Dingsd[ag])	zaam geen genoeg-	nog al wat	niet	en slaperig en ook iets lams.
8 (Woensd[ag])	zaam geen nog al wat	nog al	zeer weinig	Tusschen 12 en 4 [uur] erg dodderig en slaperig en ook niet plaisirig: wezenloos.
9 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	zeer weinig	Tusschen 9 en 12 [uur] dodderig en slaperig en niet plaisirig.
10 (Vrijd[ag])	zeer veel	nog al	weinig	Den ganschen dag tot den eten toe beroerd en onwel behalve bovendien zeer dommelig en slaperig tusschen 12 en 4 [uur].
11 (Zat[erdag])	wat	vrij veel	genoegzaam niet	Tusschen 12 en 4 [uur] weer wat dommelig en slaperig.
12 (Zond[ag])	zeer veel	nog al wat	niet	Geschreven aan A. 'S nachts uit hoofde van de groote pijn ellendig geslapen. Bij het opstaan beroerd, hetgeen echter na het ontbijt verdween.
13 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	genoegzaam niet	
14 (Dingsd[ag])	nog al	nog al wat	niet	
15 (Woensd[ag])	wat	nog al wat	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] een poos niet zeer opgewekt. Het opstaan had mij des morgens ook eenige moeite gekost. Ik gevoelde mij den ganschen morgen tot ± 4 uur toe zwak in de beenen.
16 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al wat	zeer weinig	
17 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	Des voormiddags – van het opstaan tot 12 uur n.l. – niet zoo heel opgewekt. Tusschen 12 en 4 [uur] weer dodderig en slaperig.
18 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al wat	niet veel	'S avonds niet geheel vrij van hoofdpijn.
19 (Zond[ag])	wat	nog al wat	een beetje	Antwoord van A.
20 (Maand[ag])	een beetje	een beetje	zeer weinig	Tusschen 12 en 3 [uur] niet zoo heel plaisirig, ook niet geheel vrij van hoofdpijn.
21 (Dingsd[ag])	genoeg- zaam geen	nog al wat	niet veel	Van 11½ [uur] tot na den eten toe niet zoo heel opgewekt, wat dommelig en niet plaisirig in het hoofd.
22 (Woensd[ag])	geen	nog al wat	genoegzaam niet	
23 (Donderd[ag])	nog al wat	nog al wat	een beetje	Tusschen 12 en 4 [uur] een weinig aanvallen van slaperigheid.
24 (Vrijd[ag])	nog al wat	een beetje	een beetje	
25 (Zaterd[ag])	een beetje	een beetje	een beetje	Op reis gegaan terug naar huis.
26 (Zond[ag])	nog al	een beetje	zeer weinig	'S avonds niet zeer prettig en niet vrij van hoofdpijn ook.
27 (Maand[ag])	weinig	wat	een beetje	Landerig en onplaisirig.
28 (Dingsd[ag])	weinig	nog al	nog al	Bij het opstaan onplaisirig en ook den ganschen dag niet zeer fiks.
29 (Woensd[ag])	zeer weinig	veel	veel	Ook dien dag la la, en eene erg droge en nare tong. De agitatie veroorzaakt door de reis en de berigten van Vader hadden mij veel kwaad gedaan.
30 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	wat	Niet gekakt.
31 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	nog al wat	een beetje	Dien dag vooral tusschen 12 en 4 [uur] niet plaisirig. Niet gekakt.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
September [1860]				
1 (Zat[erdag])	wat	nog al wat	nog al	Eenigen tijd op geweest zijnde, maar vooral een poosje na het ontbijt niet plaisirig, en slap vooral in de beenen. Omstreeks des 10 uur werd het beter. Van 2 tot 4 [uur] echter weer lam en een zeer vermoeid gevoel in de beenen, zoodat ik het wandelen – om 2 uur aangevangen – al spoedig staken moest.
2 (Zond[ag])	nog al	nog al	een beetje	Des avonds ook beroerd, hangerig, lam. Van het opstaan af tot bij 12 [uur] toe onfiks, ook lam in de beenen. Te 3 uur ongeveer kwam er weer lammigheid en onfiksheid die den verderen dag bleef aanhouden.
3 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	een beetje	Tamelijk goed.
4 (Dingsd[ag])	nog al	nog al wat	weinig	
5 (Woensd[ag])	nog al	wat	genoegzaam niet	
6 (Dond[erdag])	nog al	nog al wat	genoegzaam niet	
7 (Vrijd[ag])	vrij veel	nog al wat	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] een poos lammelottig, lusteloos en zwaar in de beenen.
8 (Zat[erdag])	vrij veel	wat	niet veel	
9 (Zond[ag])	veel	nog al	weinig	
10 (Maand[ag])	veel	nog al	niet	'S morgens naar den Berg gereden.
11 (Dingsd[ag])	veel	nog al	wat	'S middags tong ook wat beslagen. Gisteren en heden naar het veen gestapt hetgeen mij danig vermoeid had.
12 (Woensd[ag])	zeer veel	nog al	?	Naar den Berg terug.
13 (Dond[erdag])	nog al	nog al	een beetje	'S morgens begonnen met <rum>.
14 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	niet veel	
15 (Zat[erdag])	nog al	nog al	niet veel	
16 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet veel	
17 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	wat	1 ^e Jagtdag
18 (Dingsd[ag])	wat	nog al wat	weinig	
19 (Woensd[ag])	wat	nog al	weinig	
20 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	weinig	
21 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	zeer weinig	
22 (Zat[erdag])	weinig	niet veel	een beetje	Dezen dag niet zoo heel plaisirig, ook niet vrij van hoofdpijn.
23 (Zond[ag])	genoeg- zaam geen	niet veel	niet veel	Tusschen 12 en 4 [uur] een beetje hangerig.
24 (Maand[ag])	nog al wat	niet veel	een beetje	Tusschen 12 en 4 [uur] een poosje wat hangerig; 'S avonds onwel, soeserig en vreeselijk slaperig.
25 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	weinig	Den geheelen dag niet zeer prettig, dof.
26 (Woensd[ag])	nog al wat	veel	weinig	
27 (Dond[erdag])	nog al wat	veel	weinig	Den ganschen dag onplaisirig en eenige hoofdpijn.
28 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet veel	een beetje	Bij het opstaan nog hoofdpijn, die den ganschen dag bleef en na den eten toenam.
29 (Zat[erdag])	nog al wat	veel	niet veel	Wakker wordende gevoelde ik nog

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
30 (Zond[ag])	nog al wat	wat wit	niet veel	hoofdpijn. Met het opstaan verdween ze. Tusschen 2½ en 4 [uur] een beetje lamzakkig.
<i>October [1860]</i>				
1 (Maand[ag])	nog al wat	niet veel	niet	
2 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
3 (Woensd[ag])	vrij veel	nog al	niet	
4 (Dond[erdag])	nog al wat	niet veel	een beetje	
5 (Vrijd[ag])	nog al wat	een beetje	niet	
6 (Zat[erdag])	nog al wat	veel	niet	
7 (Zond[ag])	nog al wat	veel	niet veel	
8 (Maand[ag])	<i>veel</i>	veel	niet	
9 (Dingsd[ag])	veel	veel	niet	
10 (Woensd[ag])	<i>veel</i>	veel	wat wit	
11 (Dond[erdag])	wat	vrij veel	niet	
12 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
13 (Zat[erdag])	wat	een beetje	niet	
14 (Zond[ag])	nog al	nog al	niet	
15 (Maand[ag])	wat	wat	niet	
16 (Dingsd[ag])	geen	niet veel	niet	
17 (Woensd[ag])	geen	een beetje	niet	
18 (Dond[erdag])	zeer weinig	een beetje	niet	
19 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	een beetje	niet	
20 (Zat[erdag])	geen	een beetje	niet	
21 (Zond[ag])	nog al wat	nog al wat	een beetje wit	
22 (Maand[ag])	nog al wat	vrij veel	niet	
23 (Dingsd[ag])	wat	een beetje	niet	
24 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	niet	
25 (Dond[erdag])	nog al	vrij veel	nog al	
26 (Vrijd[ag])	nog al	wat	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] hangerig en lamzakkig.
27 (Zat[erdag])	nog al	nog al wat	niet	
28 (Zond[ag])	nog al	nog al wat	niet	Den geheelen dag hangerig, lam en lamzakkig. Na den eten tong een beetje beslagen.
29 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	niet	
30 (Dingsd[ag])	nog al	wat	niet	
31 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
<i>November [1860]</i>				
1 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
2 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	niet	
3 (Zat[erdag])	nog al wat	wat	weinig	
4 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet veel	
5 (Maand[ag])	nog al wat	zeer veel	niet	
6 (Dingsd[ag])	nog al	nog al wat	weinig	
7 (Woensd[ag])	<i>zeer</i> weinig	nog al wat	weinig	
8 (Dond[erdag])	weinig	nog al wat	niet	
9 (Vrijd[ag])	weinig	nog al wat	weinig	
10 (Zat[erdag])	weinig	nog al wat	niet	
11 (Zond[ag])	nog al	wat	niet	
12 (Maand[ag])	nog al	nog al	zeer weinig	'S avonds een weinigje hoofdpijn.
13 (Dingsd[ag])	wat	wat	weinig	'S avonds iets minder opgewekt.
14 (Woensd[ag])	nog al	wat	niet	
15 (Dond[erdag])	nog al	nog al	niet	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
16 (Vrijd[ag])	niet veel	wat	zeer weinig	
17 (Zat[erdag])	een beetje	wat	zeer weinig	
18 (Zond[ag])	nog al	een beetje	weinig	
19 (Maand[ag])	nog al wat	een beetje	niet veel	
20 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	niet	
21 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	niet	
22 (Dond[erdag])	nog al	wat	niet	
23 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	weinig	
24 (Zat[erdag])	nog al	nog al	niet	
25 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet	
26 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	weinig	
27 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	niet	
28 (Woensd[ag])	zeer weinig	wat	niet	
29 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
30 (Vrijd[ag])	nog al wat	een beetje	niet veel	Omstreeks van 11 uur werd ik beroerd, lam en hangerig, hetgeen tot den eten aanhield. Ook de rest van den dag niet zeer lollig.
December [1860]				
1 (Zat[erdag])	nog al	nog al	niet	
2 (Zond[ag])	nog al	nog al	een beetje	
3 (Maand[ag])	nog al	wat	niet	
4 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	niet	
5 (Woensd[ag])	nog al	wat	niet	
6 (Dond[erdag])	een beetje	een beetje	niet	
7 (Vrijd[ag])	wat	nog al	niet	Tusschen 1 en 4 [uur] een poos minder plaisirig, lam.
8 (Zat[erdag])	wat	weinig	wat wit	
9 (Zond[ag])	nog al	een beetje	niet	
10 (Maand[ag])	nog al	wat	niet	
11 (Dingsd[ag])	nog al	wat	niet veel	
12 (Woensd[ag])	nog al	wat	weinig	
13 (Dond[erdag])	wat	wat	niet veel	
14 (Vrijd[ag])	wat	wat	een beetje	'S avonds iets minder plaisirig.
15 (Zat[erdag])	zeer weinig	nog al		
16 (Zond[ag])	wat	nog al	wat	Den ganschen dag niet zeer opgewekt, het meest des avonds ± 8 uur.
17 (Maand[ag])	weinig	vrij veel	weinig	Van na den eten tot een uur of 8 niet plaisirig.
18 (Dingsd[ag])	niet veel	wat	zeer weinig	Onder den eten reeds wat dof dat ook na den eten bleef voortduren.
19 (Woensd[ag])	nog al wat	een beetje	niet	
20 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	niet	
21 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
22 (Zat[erdag])	nog al	nog al wat	niet	
23 (Zond[ag])	nog al	nog al wat	niet	
24 (Maand[ag])	nog al wat	vrij veel	wat	
25 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
26 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al wat	weinig	'S avonds een beetje M[elk] gep[ist].
27 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al wat	niet	Naar den Berg.
28 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	niet	
29 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
30 (Zond[ag])	vrij veel	nog al	zeer weinig	Vóór 12 [uur] reeds niet zeer opgewekt, doch nog minder plaisirig tusschen 12 en 4 [uur].

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
31 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	niet	
<i>1861</i>				
<i>January [1861]</i>				
1 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	
2 (Woensd[ag])	vrij veel	nog al	niet	
3 (Dond[erdag])	vrij veel	nog al	niet	Van na den eten af en voorts den geheelen avond beroerd, onwel.
4 (Vrijd[ag])	nog al	vrij veel	niet	
5 (Zat[erdag])	nog al wat	een beetje	een beetje	
6 (Zond[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
7 (Maand[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	Terug naar Zwolle.
8 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	vreeselijk	Bal tot 3 uur met souper. Een gedeelte (ongeveer op het midden) van den avond wat hoofdpijn. Om 3 uur naar bed.
9 (Woensd[ag])	zeer weinig	nog al	wat wit	± den ganschen dag een nare, drooge tong.
10 (Dond[erdag])	nog al	veel	nog al wat	Souper bij v[an] Sandick (1 uur te huis).
11 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	niet	Den ganschen dag een nare, drooge tong.
12 (Zat[erdag])	nog al	veel	niet	
13 (Zond[ag])	nog al	wat	niet	
14 (Maand[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
15 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
16 (Woensd[ag])	nog al	een beetje	niet	
17 (Dond[erdag])	nog al	wat	niet	
18 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	niet	Van 2½ tot 4 [uur] lam, loom en beroerd.
19 (Zat[erdag])	wat	nog al	niet	Des avonds ook niet plaisirig.
20 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet	Van 3 tot 4 dito. Den geheelen avond verder ook onplaisirig en dof.
21 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	niet	Van 3 tot 4 [uur] dito. Tot 7 uur toe ook lam en onopgewekt.
				Van na het koffij drinken tot ± 1½ [uur] dodderig en slaperig. Van 3¼ tot 4 [uur] ook iets lams en loederigs. 'S avonds ter 8½ ure wederom een' aanval van slaap.
22 (Dingsd[ag])	vrij veel	nog al	niet	
23 (Woensd[ag])	vrij veel	nog al wat	niet	
24 (Dond[erdag])	nog al wat	nog al wat	niet	
25 (Vrijd[ag])	een beetje	wat	niet	
26 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	niet	
27 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	niet	
28 (Maand[ag])	vrij veel	nog al wat	niet	
29 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
30 (Woensd[ag])	nog al	niet veel	niet	
31 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	niet	
<i>Februarij [1861]</i>				
1 (Vrijd[ag])	geen	nog al	niet	
2 (Zat[erdag])	nog al	nog al	wat wit	'S avonds iets minder plaisirig; des nachts om 2 uur werd ik wakker met een misselijk en weegevoel. Later sliep ik weer in.
3 (Zond[ag])	nog al wat	veel	niet	
4 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	niet	Bal tot 11 uur zonder souper.
5 (Dingsd[ag])	geen	nog al	wat wit	Diner.
6 Woensd[ag])	geen	nog al	niet	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
7 (Dond[erdag])	nog al	nog al	niet	
8 (Vrijd[ag])	wat	nog al	wat wit	Van na den eten den geheelen avond beroerd, inwendig een beroerd gevoel.
9 (Zat[erdag])	wat	nog al wat	niet	} Al deze dagen scheen de maag en
10 (Zond[ag])	wat	nog al wat	wat	} zenuwen wat in de war. De tong was
11 (Maand[ag])	weinig	nog al wat	wat wit	} gewoonlijk niet mooi, des nachts sliep
12 (Dingsd[ag])	weinig	nog al wat	niet	} ik ellendig en was ook overdag menigmaal
13 (Woensd[ag])	wat	nog al wat	niet	} niet zeer opgewekt.
14 (Dond[erdag])	nog al	nog al wat	nog al	
15 (Vrijd[ag])	nog al	niet veel	nog al	
16 (Zat[erdag])	wat	erg wit		Geschreven aan A.
17 (Zond[ag])	wat	nog al wat	niet	
18 (Maand[ag])	een beetje	nog al wat	niet	
19 (Dingsd[ag])	<i>zeer weinig</i>	wat	niet	
20 (Woensd[ag])	een beetje	nog al	nog al	Bal tot 12½ uur met souper.
21 (Dond[erdag])	nog al	nog al wat	niet	
22 (Vrijd[ag])	geen	nog al	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] iets minder plaisirig, iets lams; ook na den eten niet zoo heel opgewekt.
23 (Zat[erdag])	geen	veel	wat wit	
24 (Zond[ag])	nog al	vrij veel	niet	
25 (Maand[ag])	geen	nog al wit	een beetje	
26 (Dingsd[ag])	nog al	vrij veel	niet	
27 (Woensd[ag])	nog al	nog al wat	niet	
28 (Dond[erdag])	geen	nog al	een beetje	'S avonds wat M[elk] gep[ist].
Maart [1861]				
1 (Vrijd[ag])	geen	nog al	weinig	
2 (Zat[erdag])	geen	nog al	niet	Een brief van A.
3 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	zeer weinig	Den geheelen voormiddag tot den eten toe niet plaisirig.
4 (Maand[ag])	nog al	nog al	zeer weinig	'S middags tusschen 12 en 4 [uur] een poos ook wat onplaisirig.
5 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	zeer weinig	'S avonds een bezoek van D ^r A.
6 (Woensd[ag])	nog al	nog al wat	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] een poos niet plaisirig.
7 (Dond[erdag])	wat	nog al	niet	
8 (Vrijd[ag])	wat	nog al	niet	Den geheelen dag niet plaisirig.
9 (Zat[erdag])	wat	nog al	niet	
10 (Zond[ag])	nog al	wat	niet	Tot 's namiddags toe niet [116r] heel lollig.
11 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	niet	
12 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	niet	Den ganschen dag onaangenaam.
13 (Woensd[ag])	wat	niet veel	niet	Ook iets onplaisirigs.
14 (Dond[erdag])	wat	nog al	niet	Omstreeks van 2 uur een poos dodderig en lusteloos.
15 (Vrijd[ag])	wat	nog al	weinig	
16 (Zat[erdag])	veel	nog al	niet	
17 (Zond[ag])	wat	wat	niet	
18 (Maand[ag])	nog al	nog al	niet	Van 2½ tot 4 [uur] onder het wandelen een soort vermoeidheid. 'S avonds M[elk] gep[ist].
19 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	wat	
20 (Woensd[ag])	nog al	nog al	niet	
21 (Dond[erdag])	wat	nog al	niet	Bij het opstaan reeds niet plaisirig, doch tusschen 12 en 4 [uur] meer bepaald

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				beroerd, lam, loom en naar.
22 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	niet	
23 (Zat[erdag])	nog al	nog al	niet	
24 (Zond[ag])	nog al	nog al	niet	
25 (Maand[ag])	zeer weinig	nog al	nog al	
26 (Dingsd[ag])	weinig	nog al	zeer veel	Des ochtends ten 6½ ure op.
27 (Woensd[ag])	geen	wat wit	nog al	
28 (Dond[erdag])	zeer weinig	nog al	een beetje	
29 (Vrijd[ag])	wat	nog al	nog al wat	Den geheelen dag een onplaisirig gevoel in den buik en des niet heel prettig.
30 (Zat[erdag])	wat	niet veel	veel	Den geheelen dag een pijnlijk gevoel in den buik, onplaisirig.
31 (Zond[ag])	veel	niet veel	nog al	Tot den eten toe nog hetzelfde pijnlijke gevoel van gisteren. Verder slechts pijn bij drukking op den onderbuik, bepaald de regterkant.
April [1861]				
1 (Maand[ag])	nog al	nog al	nog al	Voormiddags te huis zijnde gevoelde ik de pijn of gevoeligheid der beide voorgaande dagen niet, doch tusschen 12 en 4 [uur] onder de wandeling gevoelde ik het weder eenigzins, terwijl dan het verdere gedeelte van den dag ook eene zekere gevoeligheid bleef bestaan.
2 (Dingsd[ag])	nog al	veel	wat	Bij drukking op den buik pijn en bepaald bij drukking op de regter zijde van den benedenbuik, doch dan hoofdzakelijk pijn, niet op die zijde, maar op het midden van den buik. 'S avonds M[elk] gep[ist].
3 (Woensd[ag])	nog al wit	vrij veel	nog al wat	Den geheelen dag buikpijn bij drukking maar buitendien ook. Na het 2 ^e ontbijt nam de pijn nog al toe en na den eten nog al meer. 'S avonds geducht en niets gesoupeerd.
4 (Dond[erdag])	den geheelen nacht aan-zienlijk	nog al wat	nog al	Den afgeloopen nacht geen oog dicht gedaan, een akelige pijn in den buik en wee gevoel in de maag, zoodat ik geen 3 minuten stil kon liggen. Ten 2 en ten 4 ure naar N ^o 100, ten 7½ uur weer en toen wat dun. Voorts den geheelen dag ziek, allerbedonderst, vooral van het opstaan af tot 3 à 4 uur toe. De buikpijn waarbij nu en dan snijdingen was bij wijlen terug, doch verminderde ook in den loop van den dag, hoewel bij drukking op den buik, hoofdzakelijk aan den regterkant, zich een erg pijnlijk gevoel op deed. Des ochtends ook wat gekotst, enkel liquide, groen van kleur. Tot den avond toe bragt ik den dag door op mijne kamer op de kanapé. Liever zoude ik naar bed gegaan zijn, doch het wel te voorziene verslimming van pijn, die zulks ten gevolge zou hebben, hieldt mij terug. Ik gebruikte den ganschen dag niets

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				dan des middags een weinigje molsla en hoe ik er ook tegen had een nieuwen doktor proeven op mijn gestel te laten nemen, toch moest ik er toe besluiten, vreezende dat het zich vanzelf niet zou redresseren. Tong beslagen.
5 (Vrijd[ag])	een beetje	nog al	nog al	Des nachts vrij goed geslapen, een paar keer werd ik wakker met een weinig hoofdpijn doch sliep weer in. Den ganschen dag een naar en ziek gevoel, geen eetlust, zeer weinig gebruikt, slap en een erg pijnlijk gevoel op een bepaald plekje aan den regter kant van den buik bij de lies wanneer ik daar drukte. Het was op het gevoel als bestond daar eene, somtijds schoot bij zoodanige drukking de pijn den buik verder door. Overigens geen bepaalde pijn als nu en dan zoo'n soort scheut of snijding door den buik. Bij opbeuring van get regter been b.v. bij het in bed stappen, gevoelde ik ook de pijn aan de regter kant bij de lies.
6 (Zat[erdag])	wat	nog al	nog al wat	tong den geheelen dag beslagen. Tot den eten toe ook weder niet beter dan gisteren, hetzelfde nare en zieke gevoel en bij drukken op het bepaalde plekje dezelfde hardheid en dezelfde pijn. Na het drinken van een kopje chocolade met een paar beschuiten gevoelde ik weder een pijnlijk gevoel in het heele onderste gedeelte van den buik dat onder de wandeling tusschen 1½ en 2½ [uur] eerts toenam en daarna afnam. Bij drukking op dat onderste gedeelte, speciaal van het midden tot den regter kant, bleef ik ook den ganschen dag pijn gevoelen. Na den eten voelde ik mij, de hier gezegde pijn uitgezonderd, merkelyk beter. Het weeë, zieke, half misselijke gevoel verdween. Den ganschen dag een nare tong.
7 (Zond[ag])	geen	nog al	nog al wat	Dezen dag tamelyk wel. Pijn in den buik gevoelde ik slechts een paar keer, wat scheuten of snijdingen; op het bepaalde plekje aan den regterkant des buiks drukkende echter hetzelfde pijnlijke gevoel als voren, hoewel in mindere mate. Steeds een nare tong.
8 (Maand[ag])	geen	nog al wat	zeer veel	Den geheelen dag weder een nare beslagen tong, slap en zwakjes overigens vrij wel. Bij drukking op den linker kant des buiks nog eenige pijn hoewel weinig meer.
9 (Dingsd[ag])	geen	wat	nog al wat	
10 (Woensd[ag])	geen	wat	niet veel	
11 (Dond[erdag])	geen	wat	weinig	
12 (Vrijd[ag])	geen	nog al	zeer veel	Heden begonnen met in stede van chocolade

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				melk te drinken. Des avonds niet zeer plaisirig.
13 (Zat[er]dag)	geen	wat wit	wat	
14 (Zond[ag])	zeer weinig	nog al	een beetje	
15 (Maand[ag])	geen	nog al	wat	Niet heel plaisirig.
16 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	wat	idem. 'S avonds laat gesoupeerd (10¾ uur) en naar bed.
17 (Woensd[ag])	een beetje	nog al	niet	idem, niet opgewekt. 'S avonds weer laat gesoupeerd (10½ uur) en laat naar bed.
18 (Dond[er]dag)	wat	wat	niet	Tot den eten toe niet zeer prettig.
19 (Vrijd[ag])	wat	nog al wat	niet	Den geheelen dag wat hoofdpijn, nu en dan kloppingen gelijk ik ook vroeger wel gehad had. Reeds sedert een paar dagen had ik zulks gevoeld doch in minder mate.
20 (Zat[er]dag)	nog al	nog al	niet	Den verlopen nacht en heden dezelfde pijn en kloppingen in het hoofd.
21 (Zond[ag])	nog al	nog al wat	niet	'S avonds niet plaisirig.
22 (Maand[ag])	nog al	weinig	niet	
23 (Dingsd[ag])	nog al	weinig	niet	
24 (Woensd[ag])	nog al	niet veel	niet	
25 (Dond[er]dag)	nog al	een weinig wit	niet	
26 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] een poosje wat dodderig en slaperig.
27 (Zat[er]dag)	nog al wat	wat wit	niet	Neerslagtig en stierlijk het land.
28 (Zond[ag])	nog al wat	wat	niet	
29 (Maand[ag])	nog al wat	wat	niet	
30 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	niet	
Mei [1861]				
1 (Woensd[ag])	nog al wat	wat wit	niet	
2 (Dond[er]dag)	nog al wat	wat	niet	
3 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	niet	'S avonds veel M[elk] gep[ist].
4 (Zat[er]dag)	nog al wat	nog al	weinig	
5 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	weinig	
6 (Maand[ag])	nog al wat	genoegzaam niet	niet	
7 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	niet	
8 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	niet	
9 (Dond[er]dag)	nog al wat	een beetje	niet	Geschreven aan Kr.
10 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	
11 (Zat[er]dag)	nog al wat	een beetje	niet	
12 (Zond[ag])	nog al	nog al	weinig	Erg laf en zoel wêer. Iets lams, zwaars en looms.
13 (Maand[ag])	genoegzaam geen	nog al	niet	Antwoord van Kr.
14 (Dingsd[ag])	geen	nog al	niet	Met het gebr[ui]k van 2 poed[er] ^s begonnen. Dien dag niet plaisirig, dof.
15 (Woensd[ag])	nog al	een beetje	niet	
16 (Dond[er]dag)	wat	nog al wat	niet	Kort na het 2 ^e ontbijt werd ik erg dodderig en slaperig en bleef tot den eten toe wat onplaisirig en hangerig. Na den eten was het wat beter.
17 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	een beetje	Van ongeveer 3 uur af niet heel plaisirig, loom en zwaar.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
18 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al wat	niet	Met het gebr[ui]k van 3 poe[er] ^s begonnen. <i>Geschreven aan A.</i> 'S avonds M[elk] gep[ist]. 'S avonds M[elk] gep[ist].
19 (Zond[ag])	een beetje	nog al wit	nog al	
20 (Maand[ag])	een beetje	nog al	niet	
21 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	niet	
22 (Woensd[ag])	een beetje	wat	niet	Met het gebr[ui]k van 4 poed[er] ^s begonnen.
23 (Dond[erdag])	nog al wat	een beetje	niet	
24 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	niet	
25 (Zat[erdag])	een beetje	nog al	niet	<i>Geschreven aan Krol.</i>
26 (Zond[ag])	geen	wat	niet	
27 (Maand[ag])	geen	weinig	niet	<i>Antwoord van Krol.</i>
28 (Dingsd[ag])	geen	vrij veel	niet	Met het gebr[ui]k van 2 poed[er] ^s begonnen.
29 (Woensd[ag])	geen	nog al	niet	
30 (Dond[erdag])	geen	nog al	niet	
31 (Vrijd[ag])	geen	nog al	een beetje	
Junij [1861]				
1 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	zeer weinig	Met het gebr[ui]k van 3 poed[er] ^s begonnen.
2 (Zond[ag])	geen	wat	niet	
3 (Maand[ag])	wat	nog al	niet	
4 (Dingsd[ag])	wat	nog al wat	niet	
5 (Woensd[ag])	weinig	nog al	zeer weinig	Met het gebr[ui]k van 4 poed[er] ^s begonnen.
6 (Dond[erdag])	wat	nog al	niet	Van 2 tot 4 [uur] wat hangerig, loom en zwaar.
7 (Vrijd[ag])	genoeg- zaam geen	nog al	niet	Van 2 tot 3 [uur] dodderig en slaperig.
8 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	niet	Tusschen 2 en 3 [uur] weer een poosje even als gisteren. Begonnen met de Franzensbrunnen.
9 (Zond[ag])	geen	nog al	niet	Tusschen 2 en 3 [uur] weer idem. Met het gebr[ui]k van 2 poed[er] ^s begonnen.
10 (Maand[ag])	geen	nog al	niet	
11 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	niet	'S morgens een zwaar en vermoeid gevoel in de beenen.
12 (Woensd[ag])	geen	nog al	niet	'S morgens dito maar erger. Den ganschen dag voorts onplaisirig, lam, zwaar enz; en des avonds een weinigje hoofdpijn.
13 (Dond[erdag])	zeer weinig	nog al	een beetje	Den geheelen dag weer onfik, weer een erg lam, zwaar en loom gevoel, zoodat het mij als het ware moeite kostte het eene been voor het andere te zetten.
				Met het gebr[ui]k van 3 poed[er] ^s begonnen.
14 (Vrijd[ag])	zeer weinig	nog al wat	zeer weinig	
15 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	wat	Den geheelen na den middag log, lam, loom en zwaar vooral ook in de beenen.
16 (Zond[ag])	een beetje	vrij veel	niet	Reeds des voormiddags niet zoo heel prettig en van 12 [uur] tot den eten ook nog al weer een lam, loom en zwaar gevoel.
17 (Maand[ag])	geen	nog al wat	niet	Redelijk.
18 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	niet	
19 (Woensd[ag])	geen	nog al wat	wat	
20 (Dond[erdag])	geen	wat	wat	
21 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet veel	<i>Geschreven aan Krol.</i>
22 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	wat	Den ganschen dag ook wat zwaar en

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
23 (Zond[ag])	geen 'S morgens	veel 'S morgens	wat 'S avonds	loederig. Den ganschen dag niet heel lollig, ook weinig eetlust, zenuwachtig en een nare tong.
24 (Maand[ag])	geen	nog al	wat	Bij het opstaan ook al weer niet heel prettig en een nare gevoelige tong; in den loop van den morgen werd het beter. Antwoord van Krol.
25 (Dingsd[ag])	genoeg-zaam geen	nog al	een beetje	
26 (Woensd[ag])	genoeg-zaam geen	nog al wat	een beetje	Met het gebruik van 2 poed[er] ^s begonnen. Kort na 12 [uur] werd ik weer hongerig en bleef voorts den ganschen dag onplaisirig, des namiddags mede niet geheel vrij van hoofdpijn.
27 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	een beetje	
28 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	vrij veel	Tusschen 12 en 4 [uur] niet zoo heel plaisirig, overigens dien dag goed.
29 (Zat[erdag])	geen	wat	nog al	
30 (Zond[ag])	geen	nog al wat	nog al	Met het gebr[ui]k van 3 poed[er] ^s begonnen. Tusschen 12 en 4 [uur] slaperig.
Julij [1861]				
1 (Maand[ag])	nog al	nog al	een beetje	
2 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	een beetje	
3 (Woensd[ag])	een beetje	nog al	een beetje	
4 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	niet	Met het gebr[ui]k van 4 poed[er] ^s begonnen.
5 (Vrijd[ag])	geen	zeer weinig	niet	
6 (Zat[erdag])	geen	weinig	niet	
7 (Zond[ag])	geen	nog al wat	weinig	
8 (Maand[ag])	geen	nog al wat		Met 2 poed[er] ^s begonnen. Dien dag niet zeer plaisirig, iets lams.
9 (Dingsd[ag])	nog al	veel	niet	
10 (Woensd[ag])	geen	veel	weinig	
11 (Dond[erdag])	geen	nog al	weinig	
12 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	wat	Met 3 poed[er] ^s begonnen.
13 (Zat[erdag])	geen	weinig	weinig	
14 (Zond[ag])	weinig	nog al	wat	
15 (Maand[ag])	geen	wat	weinig	
16 (Dingsd[ag])	geen	wat	weinig	Met 4 poed[er] ^s begonnen.
17 (Woensd[ag])	geen	nog al	weinig	Tegen ± 11 uur begon er een weinig hoofdpijn op te komen, die mij minder plaisirig maakte en die hoewel niet toenam, tot den avond ± 8 uur bleef aanhouden.
18 (Dond[erdag])	geen	nog al	niet	'S morgens wat minder plaisirig; op het midden van den dag een weinig hoofdpijn die op en met den eten weder verdween.
19 (Vrijd[ag])	geen	nog al	niet	
20 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	niet	Den geheelen dag niet zeer opgewekt. Gesproken met Krol.
21 (Zond[ag])	geen	nog al	wat	De ganschen dag een slap en zwak gevoel misschien het gevolg van de vermoeijenissen van de laatste paar dagen. Met het gebruik van 2 poed[er] ^s begonnen.

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
22 (Maand[ag])	geen	nog al	een beetje	Reeds sedert eenige dagen keelpijn.
23 (Dingsd[ag])	geen	nog al	weinig	
24 (Woensd[ag])	geen	nog al	weinig	
	'S morgens	'S morgens	'S avonds	
25 (Dond[erdag])	wat	nog al	weinig	Met 3 poed[er] ^s begonnen.
26 (Vrijd[ag])	geen	nog al	weinig	
27 (Zat[erdag])	een beetje	nog al	niet	
28 (Zond[ag])	een beetje	nog al	zeer veel	
29 (Maand[ag])	weinig	niet veel	weinig	Met 4 poed[er] ^s begonnen. Van ± 2 uur tot na den eten toe lam, loederig.
30 (Dingsd[ag])	geen	nog al	niet	
Augustus [1861]				
1 (Dond[erdag])	weinig	nog al	weinig	Gesproken met Krol. Dien dag niet zoo heel lollig. Gisteren avond in het retour van de Rollecate voor in het rijtuig zeker kou gevat (het was ook bar weer) ten minste erge keelpijn en beroerd. De 2 ^e helft van den dag ging het echter wel wat beter. Een gevoel van de gevatte kou. Dito dito, 's avonds beroerd.
2 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al wat	weinig	
3 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	weinig	
4 (Zond[ag])	nagenoeg geen	nog al wat	zeer weinig	
5 (Maand[ag])	nog al wat	nog al wat	niet veel	Sedert gisteren avond was het nog verergerd, doordien laat van den Aalshorst gekomen in bar koud weer. Het gevoel ten gevolge der gevatte koude, was iets beter dan gisteren doch des avonds een opgezet en naar gevoel. Met het zuur begonnen. Den geheelen dag beroerd, na den eten kwam er hoofdpijn bij en ook tegen den avond weer een opgezet gevoel. Tegen een uur of 2 werd ik lam en hangerig, en bleef voorts den geheelen dag loederig.
6 (Dingsd[ag])	een beetje	nagenoeg niet	wat	
7 (Woensd[ag])	weinig	vrij veel	weinig	Den geheelen dag onplaisirig; des middags van 2 uur af tot den eten toe bovendien hangerig en dodderig dat ook na den eten nog voortduurde en 's avonds daarbij een opgezet gevoel; bepaaldelijk zat het hem dus weer in de digestie. 'S morgens ontwakende gevoelde ik mij beroerd en meer trek om den ganschen dag te blijven liggen dan om op te staan. Met moeite kwam ik er om 9 uur uit. Na het opstaan werd het alengs wat beter, doch den geheelen dag bleef het onaangename voortduren.
8 (Dond[erdag])	een beetje	nog al wat	vrij veel	
9 (Vrijd[ag])	vrij veel	nog al wat	zeer weinig	
10 (Zat[erdag])	wat	nog al wat	weinig	
11 (Zond[ag])	weinig	nog al wat	weinig	
12 (Maand[ag])	geen	nog al wat	niet	
13 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	zeer weinig	
14 (Woensd[ag])	geen	veel	niet	
15 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	nog al	
16 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	niet	
17 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	wat	
18 (Zond[ag])	nagenoeg geen	vrij veel	een beetje	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
19 (Maand[ag])	nagenoeg geen	nog al wat	een beetje	
20 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	niet	Ook den heelen dag onwel, slap, zwaar en vermoeid in de beenen en van na den eten af niet geheel vrij van hoofdpijn. De mogelijkheid veronderstellende dat het gebruik van het zuur (koningswater) ongunstig op mijne digestie, die in deze mijne onpasselijkheid eene groote rol scheen te spelen, werkte liet ik het gebruik heden eens na.
21 (Woensd[ag])	wat	nog al wat	niet	Heden het zuur weer nagelaten. Redelijk wel.
22 (Dond[erdag])	weinig	nog al wat	niet	Idem.
23 (Vrijd[ag])	nog al wat	een beetje	niet	Idem.
24 (Zat[erdag])	nog al wat	niet	wat	Met het zuur weder begonnen.
25 (Zond[ag])	nog al	nog al wat	weinig	
26 (Maand[ag])	wat	nog al wat	weinig	
27 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	nog al wat	veel	
28 (Woensd[ag])	geen	zeer veel	nog al wat	
29 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	wat	
30 (Vrijd[ag])	geen	nog al wat	een beetje	
31 (Zat[erdag])	nog al wat	veel	wat	Niet zeer opgewekt, ook gisteren weer iets minder lolig geweest.
September [1861]				
1 (Zond[ag])	nog al wat	nog al wat	niet	Ook heden niet zoo heel opgewekt. Voor dezen dag het zuur eens weer nagelaten.
2 (Maand[ag])	geen	nog al	wat	
3 (Dingsd[ag])	weinig	wat	weinig	
4 (Woensd[ag])	geen	nog al	weinig	
5 (Dond[erdag])	wat	een beetje	weinig	
6 (Vrijd[ag])	een beetje	nog al	een beetje	
7 (Zat[erdag])	nog al wat	weinig	een beetje	
8 (Zond[ag])	wat	een beetje	een beetje	
9 (Maand[ag])	nog al	een beetje	niet	
10 (Dingsd[ag])	geen	niet veel	weinig	
11 (Woensd[ag])	geen	niet veel	een beetje	
12 (Dond[erdag])	zeer weinig	weinig	een beetje	
13 (Vrijd[ag])	geen	wat	weinig	
14 (Zat[erdag])	geen	wat	niet	
15 (Zond[ag])	geen	wat	niet veel	
16 (Maand[ag])	geen	nog al	niet	Geschreven aan Krol.
17 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	Tot den eten minder plaisirig.
18 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	Den geheelen dag onfiks.
19 (Dond[erdag])	nog al	nog al	niet	
20 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet	
21 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	Tusschen 2 en 4 [uur] een beetje hangerig.
22 (Zond[ag])	geen	nagenoeg niet	een beetje	
23 (Maand[ag])	nog al	niet	niet	
24 (Dingsd[ag])	nog al	zeer weinig	niet	Antwoord van Krol.
25 (Woensd[ag])	zeer weinig	niet	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] erg lam en hangerig en een zwak, vermoeid en geabatteerd

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				gevoel.
26 (Dond[erdag])	weinig	niet	niet	
27 (Vrijd[ag])	wat	zeer weinig	wat	Met 2 pillen begonnen.
28 (Zat[erdag])	een beetje	niet	niet	
29 (Zond[ag])	genoeg- zaam geen	nagenoeg niet	nagenoeg niet	
30 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	niet	Met 3 pillen begonnen.
October [1861]				
1 (Dingsd[ag])	nog al wat	niet niet		
2 (Woensd[ag])	geen	niet veel	niet	's Voormiddags ± 10 ½ [uur] begon ik loom, beroerd en vermoeid te worden, hetgeen tot 2 uur voortduurde. Ook des avonds na den eten weder iets zwaars en looms in de beenen.
3 (Dond[erdag])	wat	zeer weinig	niet	Met 4 pillen begonnen. Den ganschen dag niet heel prettig.
4 (Vrijd[ag])	nog al	zeer weinig	niet	
5 (Zat[erdag])	nog al wat	zeer weinig	niet veel	
6 (Zond[ag])	nog al wat	zeer weinig	zeer weinig	
7 (Maand[ag])	nog al wat	niet	niet	Omstreeks van 2 uur werd ik minder plaisirig en om 3 uur beroerd. Met den eten werd het wat beter, doch des avonds was ik wederom naar en onplaisirig.
8 (Dingsd[ag])	vrij veel	nagenoeg niet	niet	
9 (Woensd[ag])	een beetje	niet	een beetje	
10 (Dond[erdag])	wat	wat	niet	
11 (Vrijd[ag])	wat	nagenoeg niet	nog al	Dien dag niet zoo heel opgewekt.
12 (Zat[erdag])	nog al	niet	niet	
13 (Zond[ag])	nog al wat	niet veel	niet	Begonnen met Schwalb[ach] Weinbrunnen.
14 (Maand[ag])	veel	wat	niet veel	
15 (Dingsd[ag])	veel	niet veel	zeer weinig	1 ^e dag van 5 pillen.
16 (Woensd[ag])	vrij veel	een beetje	niet veel	
17 (Dond[erdag])	veel	weinig	een beetje	
18 (Vrijd[ag])	veel	niet veel	weinig	Omstreeks van 2 uur kwam er eenige hoofdpijn op, die in den loop van den avond echter weer verdween. 1 ^e dag van 6 pillen.
19 (Zat[erdag])	nog al	niet	niet	
20 (Zond[ag])	wat	niet	niet	
21 (Maand[ag])	nog al wat	niet	niet	1 ^e dag van 5 pillen.
22 (Dingsd[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	weinig	Omstreeks van 1½ [uur] begon ik minder plaisirig te worden, hetgeen den verderen dag wel zoo wat bleef. Tegen 3 uur begon ik een weinig hoofdpijn te krijgen, die tot des avonds aanhield.
23 (Woensd[ag])	nog al wat	weinig	nagenoeg niet	
24 (Dond[erdag])	weinig	weinig	niet	1 ^e dag van 4 pillen.
25 (Vrijd[ag])	een beetje	niet	niet	
26 (Zat[erdag])	een beetje	een beetje	niet	
27 (Zond[ag])	nog al	een beetje	zeer weinig	
28 (Maand[ag])	nog al	niet	niet	

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
29 (Dingsd[ag])	wat	nog al wat	niet	<i>Geschreven aan Krol.</i>
30 (Woensd[ag])	niet veel	nagenoeg niet	niet	
31 (Dond[erdag])	geen	zeer weinig	niet	
November [1861]				
1 (Vrijd[ag])	nog al	niet	niet	
2 (Zat[erdag])	niet veel	niet	zeer weinig	
3 (Zond[ag])	niet veel	weinig	niet	
4 (Maand[ag])	niet veel	niet	niet	
5 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	zeer weinig	niet	
6 (Woensd[ag])	wat	niet	niet	
8 (Vrijd[ag])	vrij veel	nagenoeg niet	niet	<i>Antwoord van Krol</i>
9 (Zat[erdag])	nog al wat	niet	niet	
10 (Zond[ag])	nog al wat	niet	niet	
11 (Maand[ag])	nagenoeg geen	nagenoeg niet	zeer weinig	Met 15 droppels begonnen.
12 (Dingsd[ag])	een beetje	nagenoeg niet	nagenoeg niet	
13 (Woensd[ag])	wat	niet	weinig	Met 20 droppels begonnen.
14 (Dond[erdag])	nog al wat	niet	niet	
15 (Vrijd[ag])	wat	niet	weinig	
16 (Zat[erdag])	wat	wat wit	nog al	Den geheelen dag niet zeer prettig; het opstaan kostte mij des morgens veel moeite en die loomheid en zwaarheid bleef mij dien dag veel hinderen. Met 25 droppels begonnen.
17 (Zond[ag])	nog al	zeer weinig	wat wit	
18 (Maand[ag])	nog al	zeer weinig	niet	
19 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	niet	nagenoeg niet	Met 30 droppels begonnen.
20 (Woensd[ag])	wat	niet	niet	
21 (Dond[erdag])	vrij veel	niet	een beetje	
22 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	weinig	Met 35 droppels begonnen.
23 (Zat[erdag])	nog al	weinig	niet	
24 (Zond[ag])	nog al wat	niet	nagenoeg niet	
25 (Maand[ag])	nog al wat	zeer weinig	niet	Den geheelen dag onplaisirig. Met 40 droppels begonnen.
26 (Dingsd[ag])	nog al wat	weinig	zeer weinig	
27 (Woensd[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	nog al	'S avonds een poos niet al te lollig.
28 (Dond[erdag])	nog al	nagenoeg niet	nagenoeg niet	'S avonds ook weer niet prettig, zooiets van een misselijk gevoel.
29 (Vrijd[ag])	nog al	nagenoeg niet	niet veel	
30 (Zat[erdag])	nog al wat	nagenoeg niet	nog al	'S avonds niet zoo heel opgewekt.
December [1861]				
1 (Zond[ag])	vrij veel	nog al	wat	'S morgens ontwaakte ik door de gewone pijn, en wat later gevoelde ik maagpijn; bij het opstaan onplaisirig in het hoofd, niet geheel vrij van hoofdpijn, hetwelk echter al spoedig verdween.
2 (Maand[ag])	nog al	nagenoeg niet	een beetje	Een gedeelte van den dag niet vrij van hoofdpijn.
3 (Dingsd[ag])	nog al	weinig	een beetje wit	Den geheelen dag niet plaisirig; tegen 3 à 4 uur kwam er een weinigje hoofdpijn

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				opdagen, die 's avonds wat toenam.
4 (Woensd[ag])	nog al	een beetje	niet	
5 (Dond[er]dag)	nog al wat	weinig	een beetje	'S avonds niet zeer opgewekt.
6 (Vrijd[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	een beetje	
7 (Zat[er]dag)	nog al wat	niet veel	wat	
8 (Zond[ag])	nog al wat	een beetje	niet veel	Des ochtends in de kerk werd ik onwel, hetgeen ik den verderen dag bleef. In den loop van den dag kwam er hoofdpijn bij die des avonds wat toenam.
9 (Maand[ag])	nog al	zeer weinig	<i>weinig</i>	'S avonds weer niet plaisirig, een wee en misselijk gevoel.
10 (Dingsd[ag])	nog al wat	weinig	weinig	
11 (Woensd[ag])	nog al wat	niet	niet	Omstreeks van 2 uur werd ik minder plaisirig, ik gevoelde mij zeer vermoeid hetgeen dien dag verder zoowat bleef aanhouden.
12 (Dond[er]dag)	veel	niet	niet	
13 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet	niet	
14 (Zat[er]dag)	nog al wat	niet	niet	Kort na 12 [uur] begon ik onplaisirig te worden, dat alras overging in hoofdpijn die omstreeks 4 uur reeds vrij hevig was, en den verderen dag voortduurde, hoewel des avonds wat minder.
15 (Zond[ag])	weinig	een beetje	vrij veel	Het opstaan kostte mij moeite, ik gevoelde mij niets opgewekt. Eenmaal op de been zijnde ging het echter goed.
16 (Maand[ag])	nog al	nagenoeg niet	een beetje	
17 (Dingsd[ag])	nog al	weinig	weinig	
18 (Woensd[ag])	een beetje	zeer weinig	zeer weinig	
19 (Dond[er]dag)	weinig	niet	niet	
20 (Vrijd[ag])	niet veel	niet	weinig	
21 (Zat[er]dag)	een beetje	niet	niet	
22 (Zond[ag])	wat	niet	weinig	
23 (Maand[ag])	wat	vrij veel	niet	Opstaande beroerd; zenuwachtig; ik bleef zoo den ganschen voormiddag. Tusschen 1 en 4 [uur] verdween het.
24 (Dingsd[ag])	zeer weinig	niet	niet	
25 (Woensd[ag])	een beetje	nagenoeg niet	zeer weinig	<i>Geschreven aan Krol.</i>
26 (Dond[er]dag)	nog al	niet	niet	Van een uur of 2½ tot den eten een naar, misselijk gevoel.
27 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet	niet	Des ochtends in bed, behalve de gewone pijn, maagpijn. Een groot gedeelte van den voormiddag behield ik een naar, wee gevoel in de maagstreek en den ganschen dag door gevoelde ik mij niet heel fiks. Ik hield het voor eene kou op de maag.
28 (Zat[er]dag)	wat	niet	niet	'S avonds niet heel opgewekt, onplaisirig, lusteloos.
29 (Zond[ag])	wat	nagenoeg niet	niet	
30 (Maand[ag])	wat	niet	niet	
31 (Dingsd[ag])	wat	niet	niet	

1862
Januarij [1862]

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
1 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	niet	Des ochtends in de kerk werd ik zeer onplaisirig, dat alras na kerktijd op hoofdpijn uitliep die 's avonds zeer toenam. 'S avonds zoo iets van een misselijk gevoel.
2 (Dond[er]dag)	nagenoeg geen	zeer veel	niet	
3 (Vrijd[ag])	weinig	niet	niet	
4 (Zat[er]dag)	weinig	niet	niet	
5 (Zond[ag])	niet veel	niet	weinig	
6 (Maand[ag])	niet veel	niet	niet	
7 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	niet	
8 (Woensd[ag])	een beetje	niet	niet	
9 (Dond[er]dag)	weinig	weinig	niet	
10 (Vrijd[ag])	zeer weinig	weinig	niet	
11 (Zat[er]dag)	nagenoeg geen	nog al wat	niet	Antwoord van Krol. 'S morgens voor 12 [uur] niet heel plaisirig en op het laatst van den avond ook niet. Met 15 droppels en met de inwrijvingen begonnen. 'S avonds onplaisirig, onfiks. Met 20 droppels begonnen.
12 (Zond[ag])	een beetje	een beetje	veel	
13 (Maand[ag])	geen	nog al	niet	
14 (Dingsd[ag])	niet veel	wat	weinig	
15 (Woensd[ag])	een beetje	wat	weinig	
16 (Dond[er]dag)	wat	nagenoeg niet	niet	
17 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	niet veel	
18 (Zat[er]dag)	nog al	wat	wat	
19 (Zond[ag])	nog al	nog al	een beetje	
20 (Maand[ag])	nog al wat	wat	niet	
21 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	Met 25 droppels begonnen.
22 (Woensd[ag])	weinig	een beetje	niet veel	
23 (Dond[er]dag)	wat	niet veel	weinig	
24 (Vrijd[ag])	wat	niet veel	weinig	
25 (Zat[er]dag)	weinig	weinig	zeer weinig	
26 (Zond[ag])	wat	weinig	weinig	
27 (Maand[ag])	nog al	nagenoeg niet	zeer weinig	
28 (Dingsd[ag])	weinig	zeer weinig	nagenoeg niet	
29 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	nagenoeg niet	niet	
30 (Dond[er]dag)	nog al	niet	weinig	'S avonds niet heel fiks, ook niet vrij van hoofdpijn. 'S avonds weer een onwel gevoel, zoo iets van misselijk.
31 (Vrijd[ag])	weinig	een beetje	wat	
Februari [1862]				
1 (Zat[er]dag)	nog al	een beetje	weinig	Op het midden van den dag en des middags ± 6 uur – tong nog al wat beslagen.
2 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	
3 (Maand[ag])	geen	wat	niet	
4 (Dingsd[ag])	weinig	een beetje	zeer weinig	
5 (Woensd[ag])	weinig	een beetje	weinig	
6 (Dond[er]dag)	nog al	niet veel	weinig	
7 (Vrijd[ag])	wat	een beetje	een beetje	
8 (Zat[er]dag)	nog al wat	zeer weinig	weinig	
9 (Zond[ag])	wat	weinig	weinig	
10 (Maand[ag])	nagenoeg geen	niet	niet	
11 (Dingsd[a]g)	geen	niet	nog al wat	
12 (Woensd[ag])	een beetje	weinig	een beetje	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
13 (Dond[erdag])	weinig	weinig	weinig	
14 (Vrijd[ag])	vrij veel	zeer weinig	weinig	
15 (Zat[erdag])	nog al	niet veel	wat	
16 (Zond[ag])	nog al	zeer weinig	zeer veel	
17 (Maand[ag])	een beetje	zeer weinig	niet	
18 (Dingsd[ag])	niet veel	niet	wat	'S avonds een beetje hoofdpijn.
19 (Woensd[ag])	veel	zeer weinig	niet	
20 (Dond[erdag])	nog al wat	niet	nog al wat	Den ganschen dag niet plaisirig.
21 (Vrijd[ag])	geen	wat wit	nog al wat	Ook dezen dag weer dito.
22 (Zat[erdag])	geen	wat wit	een beetje	Geschreven aan Krol Onplaisirig, niet fiks heden.
23 (Zond[ag])	geen	nog al wit	<i>weinig</i>	
24 (Maand[ag])	geen	<i>weinig</i>	weinig	
25 (Dingsd[ag])	geen	nagenoeg niet	nagenoeg niet	
26 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	nagenoeg niet	nagenoeg niet	
27 (Dond[erdag])	geen	een beetje	veel	Uit dineren.
28 (Vrijd[ag])	geen	een beetje wit	veel	Idem.
Maart [1862]				
1 (Zat[erdag])	geen	wat wit	nog al wat	
2 (Zond[ag])	een beetje	wat wit	niet	Op het midden van den dag, na den eten, tong veel beslagen. Voor den eten was ik ook gedurende een paar uren onaangenaam geweest, iets lams en hangerigs. 'S avonds bal met souper.
3 (Maand[ag])	een beetje	nagenoeg niet	vrij veel	
4 (Dingsd[ag])	een beetje	niet veel	weinig	
5 (Woensd[ag])	een beetje	nagenoeg niet	een beetje	
6 (Dond[erdag])	nog al wat	niet	nog al	
7 (Vrijd[ag])	een beetje	niet	vrij veel	Uit dineren.
8 (Zat[erdag])	nagenoeg geen	niet	een beetje	
9 (Zond[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	niet veel	Dien dag niet zeer plaisirig. Des morgens van de wandeling te huis komende tong ook vrij veel beslagen. 'S avonds M[elk] gep[ist]. Na den eten een poos niet plaisirig.
10 (Maand[ag])	nog al wat	niet	weinig	
11 (Dingsd[ag])	nog al	nagenoeg niet	wat	
12 (Woensd[ag])	nog al	wat	een beetje	Om 12 uur tong nog al beslagen. Omstreeks van 2½ [uur] werd ik minder plaisirig, wat lam en loederig en bleef ook den ganschen verderen dag onfiks.
13 (Dond[erdag])	nog al	weinig	een beetje	Bij het opstaan ook onplaisirig, dat echter met de middag (12 uur) verbeterde.
14 (Vrijd[ag])	nog al	niet veel	wat	
15 (Zat[erdag])	nog al	een beetje	nog al	Niet heel plaisirig.
16 (Zond[ag])	nog al wat	wat	nog al	Idem.
17 (Maand[ag])	wat	wat	nog al	
18 (Dingsd[ag])	geen	nog al	wat	'S avonds hoofdpijn.
19 (Woensd[ag])	geen	zeer weinig	wat	
20 (Dond[erdag])	geen	wat	nog al wat	
21 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	wat	
22 (Zat[erdag])	geen	een beetje	weinig	
23 (Zond[ag])	geen	een beetje	nagenoeg niet	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
24 (Maand[ag])	een beetje	een beetje	nog al	
25 (Dingsd[ag])	nog al	niet	nog al	Den geheelen dag onwel, omstreeks van 3 uur kwam er hoofdpijn die den geheelen verderen dag bleef aanhouden.
26 (Woensd[ag])	geen	niet veel	veel	Ook dezen dag niet heel lollig.
27 (Dond[er]dag)	nog al	niet	wat	Gedeeltelijk onplaisirig.
28 (Vrijd[ag])	nog al	weinig	nagenoeg niet	
29 (Zat[er]dag)	wat	nog al	een beetje	Weer met de droppels aangevangen. Den geheelen [dag] onwel, onplaisirig.
30 (Zond[ag])	niet veel	nog al wat	een beetje	
31 (Maand[ag])	een beetje	nog al	nog al	Van ongeveer 3½ [uur] af niet heel plaisirig, ook een weinig hoofdpijn.
April [1862]				
1 Dingsd[ag])	geen	wat	zeer weinig	
2 (Woensd[ag])	zeer weinig	een beetje	vrij veel	
3 (Dond[er]dag)	geen	niet	een beetje	
4 (Vrijd[ag])	geen	niet	nog al wit	Den geheelen dag niet zeer opgewekt, 's avonds meer en hoofdpijn.
5 (Zat[er]dag)	nog al wat	niet	weinig	
6 (Zond[ag])	nog al wat	een beetje	nog al	
7 (Maand[ag])	een beetje	nog al	wat	
8 (Dingsd[ag])	geen	wat	nog al wat	
9 (Woensd[ag])	een beetje	nog al	nog al wat	Na den eten omstreeks van 5½ uur begon er een beetje hoofdpijn op te komen die echter ook weer verdween.
10 (Donderd[ag])	niet veel	nagenoeg niet	wat	
11 (Vrijd[ag])	niet veel	nagenoeg niet	wat	Geschreven aan Krol.
12 (Zat[er]dag)	veel	nog al wit	een beetje	
13 (Zond[ag])	nog al	nog al wat	niet	'S morgens in de kerk werd ik al wat onaangenaam. Tusschen 1 en 4 [uur] beroerd, dodderig, slaperig en lusteloos.
14 (Maand[ag])	nog al wat	wat	nog al wat	Reeds des ochtends niet heel lollig, doch omstreeks 2½ [uur] werd ik meer direkt onplaisirig en lodderig, waar alras een weinig hoofdpijn bij kwam die 's avonds aanvankelijk toenam doch later weer verdween.
15 (Dingsd[ag])	wat	een beetje	wat	Reeds sedert een paar nachten zeer slecht geslapen en de dagen daarop volgende beroerd. Heden nacht weer dito, doch moest ik om 6 uur reeds naar N° 100 en was aan den dunnen. Dat duurde den geheelen dag, terwijl ik beroerd was, bij uitstrek des avonds, ook slap. Het aan den dunnen zijn was, gelijk ik later merkte, niet dan gewone stoffen. De ontlasting werd nu en dan afgebroken door een bloed- en etterachtig slijm. Somtijds naar de beste kamer gaande kwam er ook niets dan dat. Ook veel winden.
16 (Woensd[ag])	wat	nog al	nagenoeg niet	Wel wat minder naar de beste kamer, maar toch nog 5 keer, waarvan alle 5 keeren een

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				weinig van dezelfde stoffen als gisteren, 2 keeren met eenige ontlasting, daarenboven, doch deze was niet vloeibaar. Overigens den ganschen dag ook weer onwel. Ook weder veel winden.
17 (Dond[er]dag)	geen	een beetje	vrij veel	Ook weder den ganschen dag ziek, alleen des ochtends ontlasting ook vergezeld met taai, etterachtig slijm. Voorts den geheelen dag en bij wijlen hevigen aandrang tot kakken doch er kwam dan niets. Dat gevoel was als men het heeft als men aan den dunnen is, doch dat was geenszins het geval.
18 (Vrijd[ag])	een beetje	vrij veel	niet	Des ochtends ten 4½ [uur] werd ik wakker en gevoelde mij beroerd. Later sliep ik weer in en stond om 10 uur op. Dien dag niet gekakt, doch 5 keer raakte ik nog een weinig van dezelfde bloederige, etterachtige stoffen kwijt. De aandrang tot kakken was in dat geval ook nog steeds aanzienlijk, doch veel minder hevig dan gisteren. Over het geheel ook aanzienlijk beter dan gisteren. Na den eten (dat even als gisteren in wat rijst bestond) kwam een hoofdpijn op die 's avonds nog al toenam.
19 (Zat[er]dag)	een beetje	niet	niet	Bij het opstaan gevoelde ik mij iets beter, doch nam in den loop van den dag zoover in beterschap toe dat ik zeggen kon tegen den avond weder geheel wel mij te gevoelen. Na het ontbijt had ik nog ontlasting enkel en alleen van een weinig van dezelfde etterachtige stoffen. Na 12 [uur] had ik een weinig gewone ontlasting waar ook eenig etterachtig slijm annex was.
20 (Zond[ag])	nog al wat	een beetje	weinig	Dien dag redelijk, ik gevoelde mij wat zwak en slap. Het ettersverschijnsel had evenwel genoegzaam opgehouden; alleen was er aan de ontlasting (des ochtends) nog wat van die stof annex.
21 (Maand[ag])	nog al wat	niet	niet	'S morgens in bed gevoelde ik mij weer verre van goed, eenige hoofdpijn en volstrekt geen lust om op te staan. Ten 9½ uur overwon ik met moeite in den strijd tegen dien lust om te blijven liggen. Ik bleef echter den geheelen dag behebt met een ziek gevoel en hoofdpijn, nu en dan kloppingen in het hoofd. De eetlust was echter, even als ook gisteren, weder goed. Daarenboven ook nog een prikkelend gevoel in de luchtpijp.
22 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	zeer veel	Des nachts haast niets geslapen, onophoudelijk hoofdpijn, veelal kloppingen in het hoofd. Dien dag schikte het overigens met de hoofdpijn vrij wel, doch het prikkelende gevoel in de keel, nu en dan ten

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
23 (Woensd[ag])	nog al wat	erg droog wit	zeer veel	gevolge hebbende een drooge kuch, was veel erger. Het prikkelende en pijnlijke in de keel was veel erger, gelijk mede het kuchen. Kort na den eten kwam er weder hoofdpijn opzetten die mij dien dag niet meer verliet.
24 (Dond[erdag])	geen	erg droog wit		Des nachts geen oog digt gedaan, een erg prikkelend en pijnlijk gevoel in de keel en thans was het bepaald hoesten en wel los hoesten, waarin de drooge kuch zich had opgelost. Daags ging het losse van de hoest er weer af. Braaf schor en geduchte keelpijn. Antwoord van Krol. Geschreven aan Krol.
25 (Vrijd[ag])	wat	nog al	nog al wat	'S nachts werd de hoest weer los en bleef het voortaan voorgoed. Steeds schor en keelpijn, hoewel deze laatste wat minder was. 'S avonds naar het bal; aldaar nam de heeschheid zeer toe.
26 (Zat[erdag])	geen	een beetje	nog al	'S nachts weinig of niet geslapen. Het hoesten was erger, vergezeld van pijn op de borst (bij het hoesten, anders niet). Braaf heesch.
27 (Zond[ag])	zeer weinig	wat wit	weinig	Het hoesten en de pijn op de borst bij het hoesten niet beter, de schorheid was niet minder. Antwoord van Krol.
28 (Maand[ag])	geen	niet	nog al wat	Het hoesten en de heeschheid beter, de pijn op de borst veel beter, ook overigens weer een veel beter en opgewekter gevoel.
29 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	woest veel	De pijn op de borst bij het hoesten was voorbij, hoest en schorheid aanmerkelijk beter. 1 ^e dag van 3 pillen.
30 (Woensd[ag])	geen	een beetje	een beetje	Schorheid over, hoesten veel beter, overigens wel.
Mei [1862]				
1 (Dond[erdag])	een beetje	weinig	een beetje	1 ^e dag van 4 pillen.
2 (Vrijd[ag])	zeer weinig	nagenoeg niet	niet veel	
3 (Zat[erdag])	geen	niet	nagenoeg wit	
4 (Zond[ag])	nagenoeg geen	nog al	veel	
5 (Maand[ag])	geen	weinig	veel	Mijne verkoudheid was in de laatste dagen met reuzenschreden vooruit gegaan, doch of ik gisteren weer opnieuw er kou bij op had gedaan weet ik niet, maar 's nachts bijna niet geslapen en continueel een miserabel gekriewel in de keel. 1 ^e dag van 5 pillen.
6 (Dingsd[ag])	geen	niet	nog al wat	'S morgens stond ik weer op met schorheid, dat met verloop van den dag heel wat verbeterde, doch het was in de luchtpijp weer niet klaar, gekriewel en weer de drooge kuch.
7 (Woensd[ag])	geen	nog al	vrij veel	'S nachts geen weerga geslapen, 's ochtends

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
8 (Dond[er]dag)	geen	zeer weinig	een beetje	ook nog al weer schor en tot een uur of 1 buitendien ook niet heel lollig, later werd het wat beter, ook met het schorre; de drooge kuch was veel minder dan gisteren. 'S nachts weer zeer weinig geslapen, overigens den dag vrij goed. Het schorre was weg en het hoesten ook bijna over.
9 (Vrijd[ag])	geen	nagenoeg niet	zeer weinig	
10 (Zat[er]dag)	geen	nog al	nog al wat	
11 (Zond[ag])	geen	weinig	wat	
12 (Maand[ag])	geen	niet veel	wat	
13 (Dingsd[ag])	geen	niet veel	nog al	Dien dag niet zeer lollig.
14 (Woensd[ag])	geen	een beetje	wat	1 ^e dag van 6 pillen; 'S ochtends de 1 ^e kruik stahlbr[onwater]. geëntameerd.
15 (Dond[er]dag)	geen	wat wit	nog al	
16 (Vrijd[ag])	geen	wat	wat	'S middags en 's avonds opgezet in den buik.
17 (Zat[er]dag)	nog al	wat	nog al	Idem idem.
18 (Zond[ag])	veel	nog al	wat	Den geheelen dag niet al te lollig, lam.
19 (Maand[ag])	een beetje	veel	nagenoeg niet	Ook dezen dag niet opgewekt, na den eten ook weer opgezet en erg zwaar en loederig.
20 (Dingsd[ag])	zeer weinig	niet veel	wat	Den ganschen dag een gevoel in de beenen als lood zoo zwaar. Ook 's middags weer opgezet.
21 (Woensd[ag])	geen	nog al	weinig	
22 (Dond[er]dag)	geen	een beetje	wat	
23 (Vrijd[ag])	geen	wat	nog al	
24 (Zat[er]dag)	geen	een beetje	wat	
25 (Zond[ag])	geen	wat	nog al	
26 (Maand[ag])	geen	niet	niet veel	Tusschen 12 en 4 [uur] niet erg plaisirig, wat hangerig.
27 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
28 (Woensd[ag])	wat	nagenoeg niet	niet veel	Gisteren middag te 4 uur veel honger en veel gegeten, ten minste aanzienlijk meer dan in den laatsten tijd, van daar de pijn weder deze ochtend.
29 (Dond[er]dag)	wat	nog al wat	niet	
30 (Vrijd[ag])	geen	niet	weinig	
31 (Zat[er]dag)	nog al wat	weinig	nog al	Geschreven aan Krol Den ganschen dag onopgewekt.
Junij [1862]				
1 (Zond[ag])	nog al wat	vrij veel	een beetje	'S nachts ellendig geslapen en ook den geheelen dag niet heel lollig.
2 (Maand[ag])	wat	nog al wat	nagenoeg niet	Bij het opstaan ook nog niet lollig, niets verkwikkelijk. In den loop van den dag fiks – een maal of 3 – gekakt, en werd het alengs beter.
3 (Dingsd[ag])	geen	niet	zeer weinig	'S avonds veel M[elk] gep[ist].
4 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	niet	zeer weinig	
5 (Dond[er]dag)	een beetje	weinig	weinig	
6 (Vrijd[ag])	geen	weinig	een beetje	
7 (Zat[er]dag)	wat	nog al	een beetje	'S nachts werd ik wakker en gevoelde mij onplaisirig. Opstaande beroerd en maagpijn

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				welke in den loop van den morgen weer verdween. Het grootste gedeelte van den dag evenwel loederig.
8 (Zond[ag])	weinig	weinig	niet	Den geheelen dag onplaisirig, onopgewekt en 's avonds laat erg en erg loederig.
9 (Maand[ag])	geen	niet	zeer veel	Opstaande ook nog steeds braaf loederig en den ganschen dag onwel.
10 (Dingsd[ag])	weinig	nog al	niet	Antwoord van Krol
11 (Woensd[ag])	niet veel	nagenoeg niet	wat	Met de pillen begonnen
12 (Dond[erdag])	geen	wat	een beetje	Tusschen 12 en 4 [uur] een poos onopgewekt.
13 (Vrijd[ag])	geen	wat	wat	Van een uur of 2 af loederig en onplaisirig.
14 (Zat[erdag])	nog al	wat	nog al	
15 (Zond[ag])	nog al wat	wat	wat	Des ochtends in de kerk werd ik onplaisirig en bleef zulks tot den eten toe.
16 (Maand[ag])	vrij veel	wat	wat	
17 (Dingsd[ag])	nog al	een beetje	niet veel	
18 (Woensd[ag])	wat	niet veel	wat	
19 (Dond[erdag])	wat	niet	wat	'S middags kwam er hoofdpijn op die 's avonds weer verdween.
20 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
21 (Zat[erdag])	geen	niet	nog al	
22 (Zond[ag])	nog al	weinig	wat	'S middags een poos minder plaisirig.
23 (Maand[ag])	weinig	weinig	niet veel	
24 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	
25 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
26 (Dond[erdag])	geen	nagenoeg niet	niet	
27 (Vrijd[ag])	geen	niet	zeer weinig	
28 (Zat[erdag])	geen	niet	zeer weinig	
29 (Zond[ag])	geen	weinig	niet	
30 (Maand[ag])	geen	niet	weinig	
<i>Julij [1862]</i>				
1 (Dingsd[ag])	geen	niet	weinig	
2 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	wat wit	niet	
3 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	
4 (Vrijd[ag])	geen	wat wit	niet	'S middags wat hoofdpijn.
5 (Zat[erdag])	geen	een beetje	weinig	
6 (Zond[ag])	geen	niet	niet veel	
7 (Maand[ag])	weinig	weinig	een beetje	'S avonds een beetje hoofdpijn en wat minder lolig.
8 (Dingsd[ag])	wat	niet veel	wat	Den geheelen dag niet zeer opgewekt.
9 (Woensd[ag])	niet	niet	een beetje	
10 (Dond[erdag])	nog al	wat wit	niet	In de laatste dag of wat pijn op de borst, somtijds ook of er een prop bij de keel zat en zoo iets vols daar. Met deze laatste beide zaken was het eigenlijk aangevangen, later was het in pijn overgegaan.
11 (Vrijd[ag])	een beetje	wat wit	niet	
12 (Zat[erdag])	geen	wat	nog al wat	
13 (Zond[ag])	een beetje	wat	wat	
14 (Maand[ag])	geen	wat	weinig	
15 (Dingsd[ag])	geen	nog al	wat	'S avonds geduchte hoofdpijn en beroerd.
16 (Woensd[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	'S nachts slecht geslapen.

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
17 (Dond[erdag])	een beetje	wat	weinig	Tot 4 uur toe loederig, lam, loom en zwaar. Gesproken met Krol.
18 (Vrijd[ag])	wat	wat	een beetje	
19 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	weinig	
20 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	een beetje	Ook den geheelen dag tot 4 uur toe weer even loederig, lam en zwaar als gisteren.
21 (Maand[ag])	weinig	wat	veel	'S avonds ook onplaisirig.
22 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	weinig	niet	Den ganschen dag miserabel o.a. schrikkelijk loederig, lam, loom en zwaar.
23 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	'S morgens nog naar, iets wee's en misselijk's. Dien dag niet zoo zwaar en loederig, 's avonds vrij goed. Naar den Berg vertrokken.
24 (Dond[erdag])	nog al	weinig	een beetje	'S avonds onplaisirig.
25 (Vrijd[ag])	nog al	nagenoeg niet	niet	
26 (Zat[erdag])	nagenoeg geen	niet	niet	
27 (Zond[ag])	geen	<i>weinig</i>	niet veel	
28 (Maand[ag])	geen	niet	niet	
29 (Dingsd[ag])	geen	niet	nagenoeg niet	
30 (Woensd[ag])	geen	vrij veel	niet	
31 (Dond[erdag])	een beetje	nog al	niet	
<i>Augustus [1862]</i>				
1 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	'S avonds laat iets minder plaisirig.
2 (Zat[erdag])	wat	niet veel	niet	
3 (Zond[ag])	een beetje	een beetje	niet	
4 (Maand[ag])	weinig	niet	niet	Tot 4 uur toe niet plaisirig, vooral onwel van 1½ tot 3½ [uur], dodderig en slaperig.
5 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	niet veel	niet	
6 (Woensd[ag])	wat	nagenoeg niet	niet	
7 (Dond[erdag])	nog al wat	niet	niet	Den geheelen dag onwel.
8 (Vrijd[ag])	een beetje	wat	niet	
9 (Zat[erdag])	nog al wat	nagenoeg niet	niet	
10 (Zond[ag])	nog al	wat	niet veel	Ook het grootste gedeelte van den dag onwel.
11 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	niet	
12 (Dingsd[ag])	wat	wat	niet	
13 (Woensd[ag])	wat	nog al	nog al	De 1 ^e helft van den dag ook weder onwel, de 2 ^e helft beter.
14 (Dond[erdag])	wat	wat	nog al	
15 (Vrijd[ag])	nog al	weinig	niet	
16 (Zat[erdag])	nog al wat	niet	niet	Ook de 1 ^e helft weer niet fiks.
17 (Zond[ag])	niet veel	weinig	niet	
18 (Maand[ag])	nog al wat	weinig	weinig	
				Aanvankelijk 's ochtends ook weer niet plaisirig; al spoedig werd het echter beter. Redelijk.
				Het grootste gedeelte van den dag niet plaisirig.
				Niet heel lollig.
				'S middags een poos wat hoofdpijn, die echter spoedig verdween; echter den geheelen dag niet heel prettig. Het min aangename gevoel van een paar dagen was welligt het gevolg van gevatte kou, dat donderdag middag en avond begonnen was met hevige keelpijn.
17 (Zond[ag])	niet veel	weinig	niet	Den ganschen dag niet zeer opgewekt.
18 (Maand[ag])	nog al wat	weinig	weinig	
				Ook niet erg prettig.

Tot 4 uur toe loederig, lam, loom en zwaar.
Gesproken met Krol.
Ook den geheelen dag tot 4 uur toe weer even loederig, lam en zwaar als gisteren.
'S avonds ook onplaisirig.
Den ganschen dag miserabel o.a. schrikkelijk loederig, lam, loom en zwaar.
'S morgens nog naar, iets wee's en misselijk's. Dien dag niet zoo zwaar en loederig, 's avonds vrij goed. Naar den Berg vertrokken.

'S avonds onplaisirig.

'S avonds laat iets minder plaisirig.
Tot 4 uur toe niet plaisirig, vooral onwel van 1½ tot 3½ [uur], dodderig en slaperig.
Den geheelen dag onwel.
Ook het grootste gedeelte van den dag onwel.
De 1^e helft van den dag ook weder onwel, de 2^e helft beter.
Ook de 1^e helft weer niet fiks.
Aanvankelijk 's ochtends ook weer niet plaisirig; al spoedig werd het echter beter. Redelijk.

Het grootste gedeelte van den dag niet plaisirig.

Niet heel lollig.
'S middags een poos wat hoofdpijn, die echter spoedig verdween; echter den geheelen dag niet heel prettig. Het min aangename gevoel van een paar dagen was welligt het gevolg van gevatte kou, dat donderdag middag en avond begonnen was met hevige keelpijn.
Den ganschen dag niet zeer opgewekt.
Ook niet erg prettig.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
19 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	niet	
20 (Woensd[ag])	geen	weinig	niet	
21 (Dond[erdag])	geen	weinig	nog al wat	
22 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al	nog al	
23 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	nog al	
24 (Zond[ag])	nog al	nog al	nog al	Gesproken met Krol.
25 (Maand[ag])	wat	nog al	niet	
26 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	1 ^e dag van 3 pillen.
27 (Woensd[ag])	geen	weinig	niet	
28 (Dond[erdag])	geen	niet veel	niet	
29 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	een beetje	'S avonds niet heel lolliq. M[elk] gep[ist].
30 (Zat[erdag])	niet veel	nog al	een beetje	1 ^e dag van 4 pillen.
31 (Zond[ag])	weinig	veel	wat	
<i>September [1862]</i>				
1 (Maand[ag])	een beetje	nog al	nog al	Den geheelen dag niet zeer lolliq.
2 (Dingsd[ag])	een beetje	nog al	weinig	De 1 ^e helft van den dag onfiks en landerig. 'S avonds M[elk] gep[ist].
3 (Woensd[ag])	weinig	een beetje	zeer weinig	1 ^e dag van 6 pillen.
4 (Dond[erdag])	nog al	niet veel	niet	
5 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
6 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	een beetje	
7 (Zond[ag])	wat	weinig	niet veel	1 ^e dag van 4 pillen.
8 (Maand[ag])	wat	nog al	niet veel	'S morgens nu en dan een weinig buikpijn; 's namiddags en 's avonds een misselijk gevoel.
9 (Dingsd[ag])	nog al	een beetje	weinig	Idem, idem.
10 (Woensd[ag])	wat	een beetje	niet	
11 (Dond[erdag])	nog al	weinig	niet	1 ^e dag van 3 pillen.
12 (Vrijd[ag])	zeer weinig	nog al wat	weinig	
13 (Zat[erdag])	weinig	niet	niet	Omstreeks van een uur of 11½ werd ik plotseling erg lammenadig en loederig, dat wel weer wat verbeterde maar den geheelen dag toch niet opgewekt.
14 (Zond[ag])	nog al wat	weinig	weinig	
15 (Maand[ag])	weinig	niet	niet	1 ^e dag van 4 pillen.
16 (Dingsd[ag])	veel	niet	weinig	Den geheelen dag loederig, zwaar en loom.
17 (Woensd[ag])	<i>veel</i>	nog al	wat	
18 (Dond[erdag])	veel	wat	weinig	Ook grootendeels loederig.
19 (Vrijd[ag])	zeer veel	een beetje	weinig	1 ^e dag van 6 pillen.
20 (Zat[erdag])	nog al	weinig	weinig	
21 (Zond[ag])	nog al	weinig	een beetje	
22 (Maand[ag])	veel	weinig	niet	
23 (Dingsd[ag])	veel	weinig	niet	1 ^e dag van 4 pillen.
24 (Woensd[ag])	weinig	niet veel	weinig	Van een uur of 6 af vrij wat hoofdpijn.
25 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet veel	
26 (Vrijd[ag])	vrij veel	weinig	niet	
27 (Zat[erdag])	wat	niet	niet	1 ^e dag van 3 pillen.
28 (Zond[ag])	vrij veel	zeer weinig	weinig	
29 (Maand[ag])	niet veel	weinig	weinig	
30 (Dingsd[ag])	vrij veel	wat	vrij veel	
<i>October [1862]</i>				
1 (Woensd[ag])	veel	weinig	<i>weinig</i>	1 ^e dag van 4 pillen.
2 (Dond[erdag])	weinig	nog al	niet	Een gedeelte van den dag niet vrij van hoofdpijn.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
3 (Vrijd[ag])	geen	niet	weinig	
4 (Zat[er]dag)	niet veel	nagenoeg niet	<i>zeer weinig</i>	Tegen den middag eenige hoofdpijn die 's avonds vrij wat toenam.
5 (Zond[ag])	wat	nog al	weinig	1 ^e dag van 6 pillen.
6 (Maand[ag])	wat	weinig	weinig	Reeds 's morgens niet al te lollig en op het midden van den dag eenige hoofdpijn.
				Na den eten beter.
7 (Dingsd[ag])	weinig	nog al wat	een beetje	
8 (Woensd[ag])	weinig	nog al	niet	'S middags omstreeks van 12 uur niet vrij van hoofdpijn en 's avonds insgelijks.
9 (Dond[er]dag)	geen	niet veel	niet	1 ^e dag van 4 pillen.
10 (Vrijd[ag])	nagenoeg geen	weinig	niet	
11 (Zat[er]dag)	nagenoeg geen	weinig	niet	
12 (Zond[ag])	wat	nog al	weinig	
13 (Maand[ag])	geen	nog al	niet	1 ^e dag van 3 pillen.
14 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	
15 (Woensd[ag])	wat	weinig	niet	
16 (Dond[er]dag)	weinig	niet veel	niet	
17 (Vrijd[ag])	een beetje	nog al	niet	1 ^e dag van 4 pillen.
18 (Zat[er]dag)	wat	niet	niet	
19 (Zond[ag])	nog al wat	niet	weinig	
20 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	wat	Voormiddags niet heel prettig.
21 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	weinig	Den geheelen dag niet erg lollig. 1 ^e dag van 6 pillen.
22 (Woensd[ag])	<i>zeer</i> veel	nog al	niet	
23 (Dond[er]dag)	niet veel	niet	niet	'S avonds niet zeer opgewekt.
24 (Vrijd[ag])	<i>zeer</i> veel	niet	niet	'S nachts ellendig geslapen en veel pijn; ook des voormiddags onplaisirig.
25 (Zat[er]dag)	nog al	nagenoeg niet	niet	
26 (Zond[ag])	nog al	weinig	niet veel	'S ochtends niet plaisirig.
27 (Maand[ag])	wat	weinig	een beetje	
28 (Dingsd[ag])	nog al	weinig	een beetje	Den ganschen dag onplaisirig.
29 (Woensd[ag])	<i>zeer</i> veel	wat	een beetje	Dien dag ook niet erg lollig.
30 (Dond[er]dag)	<i>zeer</i> veel	nog al	wat	Van ± 4 uur af minder opgewekt.
31 (Vrijd[ag])	ontzettend veel	veel	wat	
<i>November [1862]</i>				
1 (Zat[er]dag)	nog al wat	wat	een beetje	
2 (Zond[ag])	nog al	wat	niet veel	
3 (Maand[ag])	wat	weinig	niet	
4 (Dingsd[ag])	nog al wat	niet	niet	
5 (Woensd[ag])	wat	niet	niet	
6 (Dond[er]dag)	nog al wat	wat	niet	
7 (Vrijd[ag])	weinig	wat	niet	
8 (Zat[er]dag)	nog al wat	een beetje	niet	
9 (Zond[ag])	nog al wat	een beetje	niet	Dien dag niet heel lollig.
10 (Maand[ag])	veel	niet veel	niet	
11 (Dingsd[ag])	nog al	niet veel	niet	Niet plaisirig in den buik, gevoelig.
12 (Woensd[ag])	<i>zeer</i> veel	niet veel	niet	
13 (Dond[er]dag)	nog al wat	<i>zeer</i> weinig	een beetje	
14 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet veel	niet	Voor 12 [uur] onplaisirig, last van de

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
15 (Zat[erdag])	geen	nog al		zenuwen. 'S avonds ook beroerd. 'S morgens in bed gevoelde ik mij eveneens beroerd en onwel, in den loop van den morgen werd het beter. 'S avonds echter weer minder goed.
16 (Zond[ag])	geen	weinig	niet	Van 2 tot 4 [uur] beroerd, lusteloos en lamzalig, ook des avonds niet plaisirig.
17 (Maand[ag])	<i>weinig</i>	nagenoeg niet	niet veel	Tot een uur of 3 onplaisirig.
18 (Dingsd[ag])	een beetje	een beetje	weinig	Een gedeelte van dien dag ook niet lollig. 1 ^e dag van 3 pillen.
19 (Woensd[ag])	een beetje	weinig	weinig	
20 (Dond[erdag])	vrij veel	niet veel	nog al	
21 (Vrijd[ag])	<i>veel</i>	weinig	niet veel	
22 (Zat[erdag])	zeer veel	weinig	niet veel	1 ^e dag van 4 pillen.
23 (Zond[ag])	nog al	weinig	weinig	
24 (Maand[ag])	nog al	niet veel	weinig	
25 (Dingsd[ag])	wat	weinig	niet	
26 (Woensd[ag])	wat	zeer weinig	niet	1 ^e dag van 6 pillen.
27 (Dond[erdag])	veel	nagenoeg niet	weinig	'S avonds keelpijn.
28 (Vrijd[ag])	wat	nagenoeg niet	niet	Den geheelen dag keelpijn.
29 (Zat[erdag])	veel	een beetje	niet	De keelpijn draaide op verkoudheid in het hoofd uit.
30 (Zond[ag])	nog al	weinig	niet	1 ^e dag van 4 pillen.
December [1862]				
1 (Maand[ag])	nog al	weinig	niet veel	
2 (Dingsd[ag])	wat	nagenoeg niet	niet	Tusschen 2 en 4 [uur] onplaisirig. Omstreeks van 4½ à 5 uur kwam er hoofdpijn die al spoedig vrij hevig werd en den ganschen avond voortduurde.
3 (Woensd[ag])	geen	nog al	niet	
4 (Dond[erdag])	niet veel	niet	niet	1 ^e dag van 3 pillen.
5 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
6 (Zat[erdag])	zeer weinig	niet	niet	
7 (Zond[ag])	weinig	nagenoeg niet	zeer weinig	
8 (Maand[ag])	nagenoeg geen	niet	een beetje	1 ^e dag van 4 pillen.
9 (Dingsd[ag])	wat	wat	niet	
10 (Woensd[ag])	zeer veel	nagenoeg niet	een beetje	Van ± 1 uur af onfiks.
11 (Dond[erdag])	zeer veel	nog al wat	niet	
12 (Vrijd[ag])	nog al	niet	niet	1 ^e dag van 6 pillen.
13 (Zat[erdag])	veel	weinig	weinig	
14 (Zond[ag])	<i>veel</i>	wat	niet veel	'S nachts gekotst als een reiger, bitter en zuur, het 1 ^e welligt ten gevolge van de pillen.
15 (Maand[ag])	zeer veel	niet	niet	De pillen eens nagelaten.
16 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	niet	
17 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	weinig	nagenoeg niet	
18 (Dond[erdag])	wat	een beetje	niet	Ten ± 2½ [uur] kwam er wat hoofdpijn op, die met den eten weder verdween.
19 (Vrijd[ag])	<i>weinig</i>	niet	niet	
20 (Zat[erdag])	geen	weinig	weinig	Weer met de pillen begonnen (3 stuks).
21 (Zond[ag])	geen	weinig	zeer weinig	Tusschen 12 en 4 [uur] een poosje minder plaisirig.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
22 (Maand[ag])	geen	weinig	nog al	Bij ± 2½ [uur] kwam er hoofdpijn op, die 's avonds weer verdween.
23 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	'S middags weer een poos niet prettig in het hoofd.
24 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	'S middags kwam er weer hoofdpijn op, die 's avonds voortduurde.
25 (Dond[er]dag)	<i>weinig</i>	niet	nagenoeg niet	
26 (Vrijd[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	
27 (Zat[er]dag)	geen	nagenoeg niet	niet	'S middags een poos onprettig.
28 (Zond[ag])	geen	niet	een beetje	
29 (Maand[ag])	geen	niet	weinig	
30 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
31 (Woensd[ag])	nog al wat	weinig	niet	Omstreeks van 2 à 2½ [uur] kwam er weer hoofdpijn op, die tusschen 4 en 5 [uur] weer verdween. Uit hoofde van weer min aangename gewaarwordingen sedert het weer beginnen met de pillen, besloot ik <eens> weer ze achterwege te laten.

1863

Januarij [1863]

1 (Dond[er]dag)	weinig	niet veel	niet	
2 (Vrijd[ag])	zeer weinig	weinig	niet	
3 (Zat[er]dag)	nagenoeg geen	niet	niet	
4 (Zond[ag])	wat	niet	niet	Weder met de pillen begonnen (3 stuks).
5 (Maand[ag])	vrij veel	een beetje	niet	
6 (Dingsd[ag])	vrij veel	weinig	<i>weinig</i>	
7 (Woensd[ag])	nog al wat	weinig	niet	
8 (Dond[er]dag)	nog al	niet	niet	'S morgens in bed loederig; het opstaan kostte mij moeite, eenmaal op zijnde ging het beter. 1 ^e dag van 4 pillen.
9 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet	niet	
10 (Zat[er]dag)	nog al wat	niet	nagenoeg niet	
11 (Zond[ag])	nog al wat	zeer weinig	weinig	
12 (Maand[ag])	nog al wat	niet veel	weinig	1 ^e dag van 5 pillen.
13 (Dingsd[ag])	niet veel	weinig	niet veel	'S avonds laat niet erg lollig.
14 (Woensd[ag])	zeer weinig	een beetje	weinig	
15 (Dond[er]dag)	geen	<i>weinig</i>	niet	
16 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
17 (Zat[er]dag)	geen	<i>weinig</i>	niet	'S avonds iets minder lollig.
18 (Zond[ag])	weinig	niet	niet	
19 (Maand[ag])	nog al wat	<i>weinig</i>	nagenoeg niet	'S avonds iets minder lollig.
20 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	1 ^e dag van 4 pillen. 'S avonds laat niet erg lollig.
21 (Woensd[ag])	een beetje	niet	niet	
22 (Dond[er]dag)	geen	niet	niet	
23 (Vrijd[ag])	geen	niet	nog al	
24 (Zat[er]dag)	geen	weinig	nagenoeg niet	1 ^e dag van 3 pillen.
25 (Zond[ag])	een beetje	niet	niet	
26 (Maand[ag])	nog al	niet	niet	
27 (Dingsd[ag])	wat	niet	niet	
28 (Woensd[ag])	een beetje	niet	niet	1 ^e dag van 4 pillen.

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
29 (Dond[er]dag)	geen	weinig	niet	De laatste pillen gebruikt.
30 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
31 (Zat[er]dag)	geen	niet	weinig	
Februarij [1863]				
1 (Zond[ag])	een beetje	niet	niet	Geschreven aan Krol. Tusschen 12 en 4 [uur] niet erg prettig. Van het opstaan af tot ± 11½ [uur] toe onplaisirig, en dof; later wat beter. Reeds des ochtends in bed niet fiks, ook verder den geheelen dag niet heel prettig, maar des avonds beroerd, bepaald onwel. De eerste uren van den ochtens nog onwel, later kwam ik weer in mijn normalen toestand. Omstreeks van een uur of 2 gevoelde ik mij niet prettig; 'S avonds beroerd en veel last van de zenuwen. 'S morgens aanvankelijk onplaisirig, op den dag werd het beter, doch 's avonds keerde het onaangename terug. 'S avonds laat ook minder opgewekt. 'S avonds laat weer niet fiks. 'S morgens kort na het opstaan werd ik allerberoerdst, mijn gevoel zeide mij dat het vooral de zenuwen waren die mij weer plaagden. Alengs werd het wat beter, doch heel best was het den geheelen dag niet. 'S morgens beroerd en ook 's avonds laat onplaisirig. Dito als gisteren. 'S morgens ook weer een poos niet fiks. Omstreeks van een uur of 2 begon ik mij onwel te gevoelen dat toenam en mij alras voor den geheelen dag beroerd maakte. Het waren vooral de zenuwen die mij plaagden. 'S morgens nog onfiks; in den loop van den ochtend werd het echter beter; 'S avonds een poos ook weer minder plaisirig. 'S avonds niet zeer opgewekt. Tusschen 12 en 4 [uur] een poosje niet plaisirig. Antwoord van Krol. Omstreeks van 2½ [uur] werd ik wat minder lollig, ook min aangenaam in het hoofd dat tegen den avonds op hoofdpijn uitdraaide. Den geheelen dag buikpijn en des niet zeer lollig. Ook dezen dag nog wat last van buikpijn hoewel minder dan gisteren.
2 (Maand[ag])	een beetje	een beetje	niet	
3 (Dingsd[ag])	niet veel	niet	wit	
4 (Woensd[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	niet	
5 (Dond[er]dag)	geen	niet	geweldig	
6 (Vrijd[ag])	wat	niet	niet	
7 (Zat[er]dag)	niet veel	niet	niet	
8 (Zond[ag])	een beetje	niet	niet	
9 (Maand[ag])	een beetje	niet	niet	
10 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
11 (Woensd[ag])	weinig	niet	niet	
12 (Dond[er]dag)	weinig	nog al	niet	
13 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
14 (Zat[er]dag)	geen	niet	nog al	
15 (Zond[ag])	geen	niet	niet	
16 (Maand[ag])	een beetje	<i>weinig</i>	niet	
17 (Dingsd[ag])	weinig	niet	niet	
18 (Woensd[ag])	nog al	<i>weinig</i>	niet	
19 (Dond[er]dag)	weinig	niet	niet	
20 (Vrijd[ag])	weinig	wat	niet	
21 (Zat[er]dag)	wat	niet	niet	
22 (Zond[ag])	een beetje	niet	niet	
23 (Maand[ag])	nog al	niet	weinig	
24 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	weinig	nog al	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
25 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	wat	niet	
26 (Dond[erdag])	een beetje	wat	weinig	
27 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet	niet veel	Den geheelen ochtend vreeselijk dof en soeserig; voorts ook den ganschen dag niet heel prettig.
28 (Zat[erdag])	een beetje	weinig	niet	La La.
Maart [1863]				
1 (Zond[ag])	wat	weinig	niet	Tot een uur of 2 niet fiks; daarna beter.
2 (Maand[ag])	een beetje	niet	wit	La la; na den eten kwam er hoofdpijn op die 's avonds zeer toenam en mij niet meer verliet.
3 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	niet	
4 (Woensd[ag])	veel	wat	wat	'S nachts slecht geslapen. Tot den eten toe beroerd, onwel; onder het eten werd het wat beter.
5 (Dond[erdag])	weinig	nog al wat	een beetje	Ook geen pogchen op mijn welstandsgevoel.
6 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	nog al	Idem idem.
7 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al wat	niet	'S avonds niet plaisirig in den buik.
8 (Zond[ag])	vrij veel	nog al wat	nog al	La la.
9 (Maand[ag])	vrij veel	nog al wat	wat	
10 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	een beetje	niet	
11 (Woensd[ag])	nog al	niet	nog al wat	Van af een uur of 3 een onwel gevoel.
12 (Dond[erdag])	veel	een beetje	niet veel	Ook niet fiks.
13 (Vrijd[ag])	veel	een beetje	een beetje	'S avonds een naar wee gevoel in de maagstreek.
14 (Zat[erdag])	veel	wat	erg wit	Den ganschen dag onfiks; nog een dito naar gevoel als gisteren en 's avonds hoofdpijn.
15 (Zond[ag])	nog al wat	een beetje	een beetje	Ook maar la la.
16 (Maand[ag])	wat	weinig	niet	Heden vrij goed.
17 (Dingsd[ag])	veel	niet	niet	
18 (Woensd[ag])	vrij veel	zeer weinig	veel	'S nachts ontwaakte ik met een zeer misselijk gevoel, dat echter met behulp van water drinken verdween en niet tot kotsen overging. Het was reeds de derde maal dat dit plaats vond in de 3 weken van mijn verblijf alhier (Zwolle). Omstreeks van 2 à 3 uur erg zenuwachtig, alras daarop kwam er hoofdpijn opdagen, die 's avonds zeer hevig werd.
19 (Dond[erdag])	veel	wit	wat	
20 (Vrijd[ag])	veel	niet	wat	La, la.
21 (Zat[erdag])	veel	niet veel	weinig	Tusschen 12 en 4 [uur] een poos wat loederig.
22 (Zond[ag])	veel	een beetje	een beetje	Ook heden, vooral vóór den eten niet lekker.
23 (Maand[ag])	zeer veel	wat	nog al	'S ochtends voor 12 [uur] alles behalve plaisirig; daarna werd het wat beter.
24 (Dingsd[ag])	vrij veel	wat	wat	La, la. Tegen een uur of 6 werd ik weer onplaisirig dat alras in hoofdpijn overging die zeer toenam, zoodat ik om 9½ [uur] naar bed ging.
25 (Woensd[ag])	veel	wat	niet	'S ochtends nog wat onaangenaam in het hoofd en ook den ganschen dag niet lekker.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				'S avonds wat beter. Om 4 uur niets gegeten dan een boterham.
26 (Dond[er]dag)	geen	niet	niet	
27 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
28 (Zat[er]dag)	geen	niet	niet	
29 (Zond[ag])	geen	niet	wat	'S namiddags wat minder lollig.
30 (Maand[ag])	nagenoeg geen	nog al	niet	Den geheelen dag onfiks.
31 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	Dito, beroerd; vooral zenuwen.
April [1863]				
1 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	nog al	niet	Ook den ganschen dag onwel.
2 (Dond[er]dag)	geen	nagenoeg niet	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] erg dodderig en slaperig, zoo als ik ook gisteren geweest was.
3 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] weer even dodderig en slaperig.
4 (Zat[er]dag)	een beetje	nog al wat	niet	'S nachts ontwaakte ik met een erg misselijk gevoel. Ik dronk wat water waarmede het wel eens wilde verdwijnen, doch het veranderde er niet op. Eindelijk moest ik naar de beste kamer en scheet als een Motor, en had daarbij snijdingen in den buik. Weder te bed zijnde verdween nu ook alengs de misselijkheid. Ten 11 ure stond ik op en ging wandelen en at het eerst wat om 4 uur. Den geheelen dag natuurlijk niet zeer lollig, hoewel 's avonds ook wat beter dan 's ochtends.
5 (Zond[ag])	geen	weinig	een beetje	La, la.
6 (Maand[ag])	geen	niet	weinig	
7 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	
8 (Woensd[ag])	geen	vrij veel	niet	Voor's middags tong ook beslagen en geel.
9 (Dond[er]dag)	geen	niet	niet	
10 (Vrijd[ag])	geen	niet	veel	'S avonds bal.
11 (Zat[er]dag)	geen	wit	niet	Op het laatst van den avond wat loederig.
12 (Zond[ag])	geen	zeer weinig	niet	
13 (Maand[ag])	geen	niet	wat	
14 (Dingsd[ag])	een beetje	woest veel	wat	Om een uur of 3 werd ik wat minder lollig. 'S nachts niet best geslapen en onwel. Ik schreef alles toe aan het diner van gisteren waar alles even zuur en zout was, en waar ik dus te strijden had met twee antipathiën. Ook den geheelen dag niet plaisirig, voornamelijk vóór den eten niet, koorsig en koud, niettegenstaande het warm weder was.
15 (Woensd[ag])	veel	veel	weinig	Reeds vroegtijdig ontwaakte ik in een zeer beroerden toestand, ik was haast te lammenadig dat ik mij in bed omdraaide. Pijn in al mijn leden, en niet het minst in den buik. Het diner van gisteren er boven op had mij ongetwijfeld nog meer in de war gestuurd. Te 10¼ uur stond ik op echter niet zonder zeer veel inspanning; ik bleef den ganschen dag beroerd, hoewel langzamerhand toch wat verbeterde.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				'S avonds echter een weinig hoofdpijn er bij.
16 (Dond[erdag])	weinig	wat	niet	
17 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	'S morgens op reis naar Deventer, Zutphen en Arnhem.
18 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
19 (Zond[ag])	geen	niet	weinig	La, la; nu en dan buikpijn en snijdingen.
20 (Maand[ag])	geen	woest veel	weinig	'S nachts beroerd geslapen, onaangenaam in den buik en ook dezen dag weer af en toe buikpijnen; 'S avonds terug gekomen.
21 (Dingsd[ag])	geen	niet	wat	Ook heden nu en dan de buikpijnen, doch 's avonds vrij erg.
22 (Woensd[ag])	geen	niet veel	wat	'S nachts slecht geslapen, ik voelde mij ook onwel, even als den geheelen dag; voorts buikpijnen even als gisteren en na den eten kwam er hoofdpijn bij die 's avonds nog al toenam.
23 (Dond[erdag])	weinig	nog al	wat	'S nachts weer niet best geslapen. Laat opgestaan, te 10½ [uur], den geheelen dag onwel en onaangenaam en pijnlijk in den buik.
24 (Vrijd[ag])	een beetje	nog al	weinig	Weer slecht geslapen des nachts. Des daags slap en onwel, onaangenaam en pijnlijk in den buik en weinig eetlust.
25 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al	een beetje	'S nachts al weer slecht geslapen en des ochtends gevoelde ik mij beroerd, pijnlijk en naar in den buik. Het was ongetwijfeld kou die zich op den buik had gezet. Ik besloot wat te blijven liggen en te transpireren en stond niet voor 2 uur op. Den geheelen dag echter beroerd, weinig gegeten en voortdurend een spanning en een pijnlijk gevoel in den buik, dat vooral hevig was bij drukking op den buik. Mijn geheele toestand herinnerde mij aan die van voor 2 jaren ook in het voorjaar toen ik te Utrecht logeerde met uitzondering dat de ontlasting minder goed was dan toenmaals. Ik dacht er gedurig over een dokter te nemen doch bij wikking en weging van het voor en tegen liet ik ten slotte toch nog maar eens heengaan.
				'S avonds koorts, ik bibberde als een blad. Ten 8½ uur weer naar bed.
26 (Zond[ag])	niet veel doch spanning. De pijn die ik thans had was eene andere dan de gewone	vreeselijk	?	In bed zijnde deed de pijnlijke spanning zich weer meer nog dan den geheelen dag gevoelen. Ik draaide en keerde mij in bed, doch die onaangename en lastige pijn maakte den slaap onmogelijk. Alleen tegen den morgenstond sliep ik nog iets. De pijnlijkheid in den buik was des daags echter wat minder dan gisteren, de spanning duurde echter voort en drukking op den buik deed die ook nog pijnlijk aan. De eetlust was ook weer luttel, ik gebruikte weer zeer weinig.
27 (Maand[ag])	Spanning,	erg	?	'S nachts weer ellendig geslapen, den

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
	andere pijn dan de gewone			geheelen dag te bed gebleven en gedubiëerd al of niet een dokter te nemen. Het kwam tot het laatste. De buik was en bleef pijnlijk vooral bij drukking en speciaal bij drukking op de regter helft. De spanning was overigens wel wat minder. Eetlust geen, bijna niets gebruikt. 'S middags en 's avonds nog al hoofdpijn.
28 (Dingsd[ag])	een andere dan de gewone	veel	?	'S nachts weer om zoo te zeggen niets geslapen; ook dezen dag weer te bed gebleven, ziek en dubiërende over een' dokter. De dag ging echter weer voorbij zonder dat er een esculaap over den vloer kwam. De spanning was veel minder, en de pijn ook, doch bij drukking op de linker helft van den buik deed <zig het> nog steeds aanzienlijk gevoelen. Overigens gevoelde ik mij wel iets beter, doch de eetlust bleef nog steeds weg.
29 (Woensd[ag])	geen als nog de buiten- gewone	zeer veel	?	Slaap als voren; ten 12 ure stond ik op; toestand ongeveer als gisteren, eetlust zeer gering, pijn nog steeds bij drukking, overigens slechts bij vlagen; drooge <keel> meer dan in de vorige dagen. 'S avonds braaf koorts.
30 (Dond[er]dag)	geen, als nog de buiten- gewone	zeer veel	veel	Slaap weer dito; daags weer minder goed dan gisteren, blijven liggen, den geheelen dag getranspireerd, tong allerberoerdst (die was alle voorgaande dagen ook wel niet goed geweest, doch was thans bij uitstek beroerd) letterlijk niets gebruikt. Pijn in de keel bij slikking. De pijn in den buik verminderende ook bij drukking.
Mei [1863]				
1 (Vrijd[ag])	geen	zeer veel	veel	De nacht weer als de vorige. Daags als gisteren, de pijn in den buik kon ik wel als geweken beschouwen, maar thans scheen het vooral de maag te zijn, ten minste weer weinig of niets gebruikt en den geheelen dag een beroerde tong. De pijn in de keel was 's middags zoo te zeggen geweken. Ik bleef dien dag maar weer te bed.
2 (Zat[er]dag)	geen	zeer veel	veel	'S nachts iets beter geslapen; 's ochtends ontwaakte ik echter weer met keelpijn die echter in den loop van den dag weer verdween. Mijn gevoel was wel zoo goed; ten 12 ure kwam <Wellend>, die pillen voorschreef waarmede ik 's middags dadelijk begon. Ten 12½ [uur] stond ik op en thans ontdekte ik eerst hoe slap ik was geworden. De maag was en bleef echter voortdurend in een' bedonderde toestand, de tong den geheelen dag erg beslagen en geen eetlust. Er scheen een' geheele stilstand in de digestie te zijn; sedert woensdag had ik al niet gekakt.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
3 (Zond[ag])	geen	zeer veel	veel	'S nachts weer zeer slecht geslapen, onrustig, vol en onaangenaam in het lijf. Ten 10½ [uur] stond ik op met nog dezelfde nare maag en tong. Den geheelen dag al weer even naar en geen eetlust.
4 (Maand[ag])	geen	zeer veel	weinig	In den loop van heden werd het wat beter, de eetlust begon weer iets te komen en na den eten (dat bestond in het nuttigen van wat soep) werd de tong ook beter. De slaap was echter des nachts weer heel ellendig geweest.
5 (Dingsd[ag])	geen	nog al	niet	'S nachts fiks geslapen, 's middags voor het eerst eens weer uit, dat mij nog al vermoeide en waar ik nog al hangerig op werd. Met de eetlust was het als gisteren.
6 (Woensd[ag])	geen	wat	niet	'S avonds een weinig hoofdpijn. 'S nachts weer slecht geslapen, steeds gevoel van de hoofdpijn, waarmede ik opstond en die mij den geheelen dag niet verliet. Bij wijlen was zij hevig. Dat maakte mij zeer beroerd. Eetlust vooral niet beter. De hoofdpijn bestond vooral in kloppingen.
7 (Dond[er]dag)	geen	wat	nog al	'S nachts weer als voren, nog steeds hoofdpijn die ook des daags weer onafgebroken voortduurde. Dat maakte mij weer niet lollig. Eetlust nog verre van goed.
8 (Vrijd[ag])	zeer weinig	nog al wat	<i>weinig</i>	In den voornacht goed geslapen, in den nanacht slecht. Opstaande was ik nog wel verre van lekker, maar de hoofdpijn was weg. Het duurde echter maar zeer kort of ze kwam terug en was 's avonds weer vrij hevig; het waren weer vooral kloppingen. Eetlust la la en nog verre van goed, de tong was ook den ganschen morgen tot den eten toe naar. Ik had vooral ook nog een loom en zwaar gevoel over mij.
9 (Zat[er]dag)	nog al	nog al	wat	Den nacht als naar gewoonte ongunstig. De kloppende pijn in het hoofd duurde voort en was van denzelfden aard als vroeger n.l. vooral hevig bij het kakken. Ik giste dan ook dat ze daarmede in naauw verband stond, want sedert mijne herrijzenis uit het bed, was de ontlasting traag, hard en droog. Eetlust la la, de maag was nog niet goed zoo als de tong ook genoegzaam bleef aanduiden.
10 (Zond[ag])	weinig	nog al	<i>weinig</i>	'S nachts eens fiks geslapen. De kloppingen en hoofdpijn waren veel minder, eetlust en maag ook beter. Kakkerij dezelfde. Het loome en zware gevoel was nog even erg.
11 (Maand[ag])	wat	wat	wat	'S nachts goed geslapen; de hoofdpijn was zoo goed als over, eetlust en maag goed. 'S avonds begonnen met het staalwater. Kakkerij ook beter, gelijk mede het loome en zware gevoel.

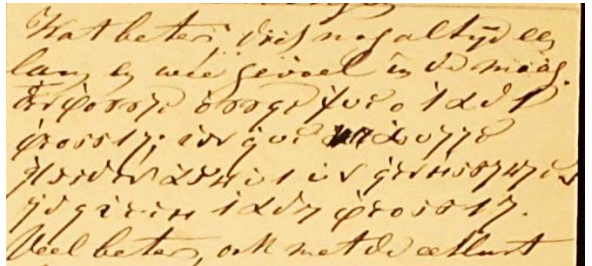
<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
12 (Dingsd[ag])	nog al	wat	weinig	Weer minder opgewekt; het was als had ik op nieuw kou gevat, doch thans op de keel. Slaap niet best.
13 (Woensd[ag])	nog al	<i>weinig</i>	weinig	Slaap slecht; weer niet lollig en den geheelen dag keelpijn.
14 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet veel	Ook nog niet lollig en steeds keelpijn.
15 (Vrijd[ag])	niet veel	weinig	niet	Nog steeds wat loom en lamzakig en keelpijn. Op het midden van den dag een weinig hoofdpijn, die echter met wat dommelen na den eten weer verdween.
16 (Zat[erdag])	weinig	weinig	niet	Keelpijn veel beter maar nog wel loom.
17 (Zond[ag])	geen	niet	niet	Keelpijn verdwenen, maar voor 12 [uur] geweldig zwaar, loom en doesterig.
18 (Maand[ag])	geen	wat	niet	Het opstaan kostte mij veel moeite van wege de loomheid. Tot den avond toe bleef ik loederig.
19 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	Ook dezen dag niet lekker.
20 (Woensd[ag])	nog al	wat	niet	Heden dito.
21 (Dond[erdag])	geen	een beetje	niet	Heden dito.
22 (Vrijd[ag])	weinig	een beetje	niet	Heden dito. 'S avonds wat hoofdpijn.
23 (Zat[erdag])	geen	wat	niet	Voor den eten nog steeds niet lekker en loederig.
24 (Zond[ag])	wat	weinig	niet	
25 (Maand[ag])	geen	een beetje	niet	
26 (Dingsd[ag])	geen	niet	een beetje	'S avonds hoofdpijn.
27 (Woensd[ag])	geen	nog al	niet	
28 (Dond[erdag])	geen	wat	niet	Te voet teruggekeerd naar den Berg.
29 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet	Erg loederig, loom en zwaar heden.
30 (Zat[erdag])	geen	wat	weinig	Dito als gisteren.
31 (Zond[ag])	geen	wat	weinig	Dito, dito; 1 ^e stortbad.
Junij [1863]				
1 (Maand[ag])	geen	wat	weinig	Weer den ganschen dag wat loom en loederig.
2 (Dingsd[ag])	geen	nog al	wat	Het opstaan kostte mij zeer veel moeite; omstreeks van 2½ [uur] kwam er hoofdpijn op, die mij niet meer verliet.
3 (Woensd[ag])	geen	nog al	nog al	
4 (Dond[erdag])	geen	nog al	wat	
5 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	niet veel	
6 (Zat[erdag])	geen	wit	niet	
7 (Zond[ag])	geen	niet	niet	
8 (Maand[ag])	geen	<i>weinig</i>	niet	
9 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
10 (Woensd[ag])	geen	wat		Tusschen 12 en 4 [uur] wat hangerig en loederig.
11 (Dond[erdag])	geen	niet	veel	'S ochtends naar den Berg vertrokken.
12 (Vrijd[ag])	geen	niet	weinig	
13 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
14 (Zond[ag])	geen	niet	weinig	
15 (Maand[ag])	geen	weinig	niet	
16 (Dingsd[ag])	<i>zeer weinig</i>	niet	niet	
17 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
18 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	Tusschen 12 en 4 [uur] wat loederig.
19 (Vrijd[ag])	geen	niet veel	niet	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
20 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
21 (Zond[ag])	geen	niet	wit	
22 (Maand[ag])	geen	weinig	niet	
23 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
24 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
25 (Dond[erdag])	geen	niet	niet	Na den eten dodderig en slaperig.
26 (Vrijd[ag])	geen	weinig	wat	
27 (Zat[erdag])	geen	wit	niet	
28 (Zond[ag])	geen	nog al wat	niet	
29 (Maand[ag])	geen	niet	niet	
30 (Dingsd[ag])	geen	zeer weinig	wit	
Julij [1863]				
1 (Woensd[ag])	niet geheel vrij van	wat wit	weinig	
2 (Dond[erdag])	niet geheel vrij van	wat wit	niet	
3 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	Reeds sedert meer dan acht dagen pijn, steking op de leverplaats wanneer ik liep <en> paard reed, vooral in den aanvang. Bij voortzetting der beweging verminderde en verdween het. Dezelfde steking en pijn. Idem idem.
4 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	Idem idem.
5 (Zond[ag])	nagenoeg geen	niet	een beetje	Idem idem.
6 (Maand[ag])	een beetje	wat wit	weinig	
7 (Dingsd[ag])	een beetje	<i>weinig</i>	niet	
8 (Woensd[ag])	weinig	weinig	niet	Minder steking en pijn.
9 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	Nog al weer niet beter met die stek[ing] en pijn.
10 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	niet	Minder van idem.
11 (Zat[erdag])	wat	weinig	niet	
12 (Zond[ag])	weinig	niet	niet veel	
13 (Maandag])	geen	wat wit	nog al wat	Heden niet zoo heel lollig, vooral van een uur of 2 af tot 's avonds.
14 (Dingsd[ag])	weinig	wat	weinig	Tot een uur of vier nog niet lekker, later wat beter.
15 (Woensd[ag])	geen	een beetje	weinig	Ook ± den ganschen dag onplaisirig.
16 (Dond[erdag])	geen	een beetje	weinig	La la.
17 (Vrijd[ag])	nog al wat	weinig	<i>veel</i>	Op het laatst van den avond eenige hoofdpijn.
18 (Zat[erdag])	veel	wit	nog al	Den ganschen dag niet fiks, omstreeks 1 uur kwam er hoofdpijn bij, die heel op het laatst van den avond nog weer verdween.
19 (Zond[ag])	nog al	veel	weinig	Ook heden weer niet fiks. De heele zaak scheen meerendeels koude die ik in de eerste dagen der vorige week bij het stortbaden of ten gevolge van dien had opgedaan.
20 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	nog al wat	Dito, dito, steeds koude in den pokkel ⁵ .
21 (Dingsd[ag])	nog al	niet veel	wat	Dito, dito.
22 (Woensd[ag])	nog al	niet veel	wat	Dito, dito.
23 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	wat	Dito, dito.
24 (Vrijd[ag])	nog al	een beetje	niet veel	'S avonds laat eenige hoofdpijn.

⁵ pokkel: rug.

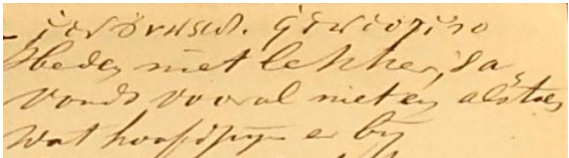
<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
25 (Zat[erdag])	nog al	wat	niet veel	
26 (Zond[ag])	weinig	weinig	niet	
27 (Maand[ag])	niet veel	weinig	nagenoeg niet	
28 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	
29 (Woensd[ag])	geen	niet	een beetje	
30 (Dond[erdag])	weinig	wit	een beetje	
31 (Vrijd[ag])	niet veel	wit	veel	'S middags reeds niet prettig. Omstreeks 6½ [uur] kwam er hoofdpijn op die 's avonds zeer toenam.
Augustus [1863]				
1 (Zat[erdag])	vrij veel	wit	weinig	
2 (Zond[ag])	nog al wat	wit	weinig	
3 (Maand[ag])	nog al wat	wat	nog al	
4 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	nog al	
5 (Woensd[ag])	nog al	wat	nog al	
6 (Dond[erdag])	wat	wat	weinig	
7 (Vrijd[ag])	wat	wat	niet veel	
8 (Zat[erdag])	weinig	nog al	niet veel	
9 (Zond[ag])	weinig	wat	weinig	
10 (Maand[ag])	weinig	wat	weinig	
11 (Dingsd[ag])	nagenoeg geen	wat	weinig	
12 (Woensd[ag])	geen	wat	nagenoeg niet	
13 (Dond[erdag])	geen	wat	nagenoeg niet	
14 (Vrijd[ag])	geen	zeer veel	nagenoeg niet	
15 (Zat[erdag])	niet veel	een beetje	een beetje	
16 (Zond[ag])	geen	weinig	een beetje	
17 (Maand[ag])	geen	weinig	een beetje	
18 (Dingsd[ag])	geen	weinig	wat	
19 (Woensd[ag])	geen	weinig	weinig	
20 (Dond[erdag])	geen	niet	weinig	
21 (Vrijd[ag])	geen	niet	weinig	'S avonds eenige hoofdpijn.
22 (Zat[erdag])	nagenoeg geen	niet	weinig	
23 (Zond[ag])	geen	niet	niet	
24 (Maand[ag])	geen	<i>weinig</i>	niet	
25 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	
26 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
27 (Dond[erdag])	geen	niet	niet	
28 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet	
29 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
30 (Zond[ag])	geen	niet	wat	
31 (Maand[ag])	geen	een beetje	weinig	'S avonds onplaisirig; zoo iets van een misselijk gevoel.
September [1863]				
1 (Dingsd[ag])	geen	niet	weinig	
2 (Woensd[ag])	geen	niet	weinig	Iets minder lollig.
3 (Dond[erdag])	geen	weinig	weinig	Niet zoo heel lollig.
4 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet veel	Idem idem.
5 (Zat[erdag])	nagenoeg geen	weinig	een beetje	
6 (Zond[ag])	nagenoeg geen	wit	een beetje	Den geheelen dag onplaisirig en 's avonds hoofdpijn.
7 (Maand[ag])	geen	niet veel	niet	

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
8 (Dingsd[ag])	geen	niet veel	niet	Den ganschen dag onplaisirig en van 2 uur af hoofdpijn; 1 ^e jagtdag. Den helen dag gejaagd. 'S avonds onplaisirig, soesterig en slaperig. 'S ochtends in bed een beroerd, naar en wee gevoel om de maagstreek, ik vreesde voor gevatte koude; gisteren middag en avond had ik het ook ellendig koud gehad. Gemeld gevoel hield den ganschen dag aan. Den ganschen dag beroerd, ten gevolge van het wee en onaangenaam gevoel in den maag. Gejaagd. Reeds des ochtens vóór 12 [uur] kwam er hoofdpijn op die zeer toenam en mij den ganschen dag vervolgde. 'S ochtends niet al te lekker, later beter.
9 (Woensd[ag])	geen	weinig	zeer weinig	
10 (Dond[erdag])	geen	een beetje	weinig	
11 (Vrijd[ag])	een beetje	weinig	niet	
12 (Zat[erdag])	een beetje	nagenoeg niet	niet	Om 6 uur uitgereden naar den Berg. Des ochtends pijn in de maag die lang bleef aanhouden en vervolgens oversloeg tot buikpijn, waar tegen den middag hoofdpijn bij kwam, en 's avonds nog al toenam. De 1 ^e helft van den dag niet lekker. Terug gekeerd van den Berg. Kort na 12 [uur] begon ik miserabel te worden, hangerig en lamzakkig en kwam er aldra hoofdpijn bij; die al spoedig vrij hevig werd. Ook den ganschen dag onfiks. Kort na 12 [uur] begon ik mij minder plaisirig te gevoelen dat alras op hoofdpijn
13 (Zond[ag])	wat	nagenoeg niet	niet	
14 (Maand[ag])	niet veel	niet	niet	
15 (Dingsd[ag])	geen	niet	weinig	
16 (Woensd[ag])	nagenoeg geen	wat	niet	
17 (Dond[erdag])	weinig	een beetje	niet	
18 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet	
19 (Zat[erdag])	geen	weinig	niet	
20 (Zond[ag])	nog al	niet	niet	
21 (Maand[ag])	wat	niet	niet	
22 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	
23 (Woensd[ag])	vrij veel	wat	niet	
24 (Dond[erdag])	nog al	<i>weinig</i>	niet	
25 (Vrijd[ag])	wat	niet	niet	
26 (Zat[erdag])	nog al	weinig	niet	
27 (Zond[ag])	nog al	niet	niet	
28 (Maand[ag])	nog al	niet	niet	
29 (Dingsd[ag])	nog al	weinig	niet veel	
30 (Woensd[ag])	nog al	weinig	weinig	
October [1863]				
1 (Dond[erdag])	wat	nagenoeg niet	weinig	
2 (Vrijd[ag])	wat	niet veel	nog al	
3 (Zat[erdag])	wat	wat	wat	
4 (Zond[ag])	nog al	wat	wat	
5 (Maand[ag])	nog al	nog al	wat	
6 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	wat	
7 (Woensd[ag])	geen	een beetje	wat	
8 (Dond[erdag])	nog al wat	wat	nog al	
9 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al wat	nog al	
10 (Zat[erdag])	nog al wat	wat	wat	
11 (Zond[ag])	wat	wat	wat	
12 (Maand[ag])	wat	wat	wat	

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
				uitdraaide die echter ten 4 ure (toen ik van de jagt te huis kwam) weer verdween.
13 (Dingsd[ag])	wat	wat	veel	
14 (Woensd[ag])	nog al	wat	nog al	
15 (Dond[erdag])	nog al	wat	nog al	Per spoor naar Utrecht.
16 (Vrijd[ag])	nog al	wat	vrij veel	
17 (Zat[erdag])	wat	nog al	nog al wat	
18 (Zond[ag])	wat	nog al	nog al wat	
19 (Maand[ag])	weinig	nog al	nog al	
20 (Dingsd[ag])	geen	weinig	wat	Tusschen 3 en 4 [uur] kwam er hoofdpijn op die mij dien dag niet meer verliet.
21 (Woensd[ag])	geen	een beetje	wat	
22 (Dond[erdag])	geen	nagenoeg niet	wat	
23 (Vrijd[ag])	geen	weinig	wat	
24 (Zat[erdag])	geen	wat	weinig	
25 (Zond[ag])	geen	weinig	weinig	
26 (Maand[ag])	geen	niet	niet	
27 (Dingsd[ag])	geen	niet	weinig	
28 (Woensd[ag])	een beetje	niet	weinig	
29 (Dond[erdag])	weinig	weinig	wat	Geretourneerd naar den Berg.
30 (Vrijd[ag])	een beetje	een beetje	niet	Tusschen 1 en 4 [uur] loederig en onplaisirig.
31 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	Den geheelen dag onfiks, ik gevoelde dat ik koude had gevat.
November [1863]				
1 (Zond[ag])	nog al	een beetje	niet	Den geheelen dag beroerd ten gevolge van de gevatte kou.
2 (Maand[ag])	geen	weinig	niet	Idem idem.
3 (Dingsd[ag])	nog al	weinig	niet	Idem idem.
4 (Woensd[ag])	weinig	weinig	niet	Iets beter.
5 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	niet	Met de gevatte koude was het beter, doch onaangenaam, wee en pijnlijk in de maagstreek; misschien had de koude zich daar op gezet.
6 (Vrijd[ag])	nog al	weinig	niet	Hetzelfde beroerde gevoel in de maagstreek.
7 (Zat[erdag])	nog al	weinig	niet	Dito dito.
8 (Zond[ag])	nog al wat	niet veel	weinig	Den ganschen dag beroerd; het pijnlijke en lamme gevoel in de maagstreek was erger, ook weinig eetlust.
9 (Maand[ag])	nog al wat	veel	niet veel	Idem, idem, vooral niet beter; nagenoeg niets gebruikt.
10 (Dingsd[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	weinig	Wat beter, doch nog altijd een lam en weë gevoel in de maag.
				
11 (Woensd[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	weinig	Veel beter, ook met de eetlust.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
12 (Dond[erdag])	weinig	nagenoeg niet	niet	Idem, idem.
13 (Vrijd[ag])	nog al	weinig	niet	Weer minder goed, gisteren weer kou bij gevat, keelpijn, en 's avonds wat hoofdpijn ook.
14 (Zat[erdag])	weinig	weinig	niet	Erge keelpijn en geducht verkouden.
15 (Zond[ag])	nog al	weinig	niet	Keelpijn beter, verkoudheid dito.
16 (Maand[ag])	nog al	weinig	weinig	Steeds verkouden.
17 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	weinig	Dito als gisteren. Tusschen 12 en 4 [uur] niet lollig, loederig en zwaar.
18 (Woensd[ag])	nog al wat	een beetje	weinig	Niet zeer opgewekt, vooral 's avonds niet.
19 (Dond[erdag])	nog al wat	een beetje	niet veel	
20 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet veel	niet veel	
21 (Zat[erdag])	nog al	niet veel	een beetje	Van af een uur of 3 niet plaisirig; 's avonds zoo iets misselijkjs.
22 (Zond[ag])	nog al	een beetje	weinig	'S ochtends eerst nog niet lekker, alengs werd het beter.
23 (Maand[ag])	wat	weinig	niet	
24 (Dingsd[ag])	wat	weinig	niet	
25 (Woensd[ag])	nog al	niet veel	niet	
26 (Dond[erdag])	wat	niet veel	weinig	
27 (Vrijd[ag])	wat	een beetje	weinig	
28 (Zat[erdag])	wat	een beetje	niet	'S avonds veel hoofdpijn.
29 (Zond[ag])	een beetje	wat	niet	
30 (Maand[ag])	een beetje	wat	niet	
December [1863]				
1 (Dingsd[ag])	een beetje	niet veel	niet	
2 (Woensd[ag])	een beetje	niet veel	niet	
3 (Dond[erdag])	wat	een beetje	weinig	'S avonds laat eenige hoofdpijn.
4 (Vrijd[ag])	nog al	wat	weinig	
5 (Zat[erdag])	wat	weinig	niet	
6 (Zond[ag])	wat	weinig	weinig	
7 (Maand[ag])	een beetje	weinig	een beetje	
8 (Dingsd[ag])	weinig	niet	een beetje	
9 (Woensd[ag])	nog al	weinig	weinig	
10 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	niet	'S avonds niet heel lollig.
11 (Vrijd[ag])	nog al wat	nog al wat	weinig	'S avonds laat niet lekker.
12 (Zat[erdag])	niet veel	nog al	weinig	'S ochtends eerst nog onfiks, later beter.
13 (Zond[ag])	wat	wat	niet	
14 (Maand[ag])	wat	wat	niet	
15 (Dingsd[ag])	een beetje	wat	niet	
16 (Woensd[ag])	weinig	een beetje	niet	
17 (Dond[erdag])	niet veel	wat	niet	'S avonds onplaisirig en het land bovendien.
18 (Vrijd[ag])	vrij veel	wat	niet	
19 (Zat[erdag])	nog al	wat	niet	
20 (Zond[ag])	nog al	nog al wat	nog al	'S ochtends in bed reeds beroerd, om 10 uur opgestaan. 'S avonds na den eten vooral niet beter.
21 (Maand[ag])	nog al	nog al wat	nog al	Ook heden niet lekker.
22 (Dingsd[ag])	nog al wat	zeer weinig	niet veel	La, la, wel wat beter.
23 (Woensd[ag])	vrij veel	wat	wat	Ook niet lekker.
24 (Dond[erdag])	nog al wat	wat	een beetje	Idem.
25 (Vrijd[ag])	weinig	weinig	niet	
26 (Zat[erdag])	geen	nagenoeg niet	niet	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
27 (Zond[ag])	nog al	niet	niet	
28 (Maand[ag])	weinig	niet	niet	
29 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
30 (Woensd[ag])	niet veel	niet	niet	
31 (Dond[erdag])	nagenoeg geen	niet	niet	
<i>1864</i>				
<i>Januarij [1864]</i>				
1 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
2 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
3 (Zond[ag])	geen	niet	niet	
4 (Maand[ag])	weinig	veel	niet	
5 (Dingsd[ag])	niet veel	veel	niet	
6 (Woensd[ag])	weinig	weinig	niet	
7 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	
8 (Vrijd[ag])	geen	niet veel	niet	
9 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
10 (Zond[ag])	geen	niet	niet	
11 (Maand[ag])	weinig	nog al	niet	
12 (Dingsd[ag])	een beetje	een beetje	niet	
13 (Woensd[ag])	nog al	een beetje	weinig	
14 (Dond[erdag])	nog al	niet veel	niet	
15 (Vrijd[ag])	nog al	weinig	niet	
16 (Zat[erdag])	wat	weinig	niet	
17 (Zond[ag])	weinig	niet	niet	
18 (Maand[ag])	niet veel	niet	weinig	
19 (Dingsd[ag])	weinig	niet	niet	
20 (Woensd[ag])	weinig	niet	niet	
21 (Dond[erdag])	wat	niet	niet	
22 (Vrijd[ag])	nog al	niet	niet	
23 (Zat[erdag])	weinig	weinig	niet	
24 (Zond[ag])	wat	weinig	niet	Tot 4 uur onplaisirig en wat hoofdpijn.
25 (Maand[ag])	nog al wat	weinig	wat	
26 (Dingsd[ag])	nog al wat	veel	weinig	
27 (Woensd[ag])	geen	niet veel	weinig	'S avonds van na den eten niet lekker, spanning enz[ovoorts] op de maag. Den ganschen dag dito. Hoewel beter, toch nog onfiks.
28 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	weinig	
29 (Vrijd[ag])	wat	wat	een beetje	
30 (Zat[erdag])	geen	wat	een beetje	
31 (Zond[ag])	geen	wat	een beetje	
<i>Februarij [1864]</i>				
1 (Maand[ag])	geen	niet veel	weinig	
2 (Dingsd[ag])	wat	niet veel	een beetje	
3 (Woensd[ag])	nog al wat	niet veel	weinig	'S avonds hoofdpijn.
4 (Dond[erdag])	geen	weinig	nog al	
5 (Vrijd[ag])	wat	wat	wat	
6 (Zat[erdag])	weinig	weinig	weinig	
7 (Zond[ag])	weinig	weinig	niet	
8 (Maand[ag])	geen	niet	<i>weinig</i>	
9 (Dingsd[ag])	geen	wat	een beetje	
10 (Woensd[ag])	geen	een beetje	een beetje	
11 (Dond[erdag])	geen	weinig	weinig	
12 (Vrijd[ag])	geen	weinig	weinig	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
13 (Zat[erdag])	geen	een beetje	wat	'S avonds niet prettig en laat op den avond hoofdpijn.
14 (Zond[ag])	nog al	een beetje	een beetje	Niet zoo heel lekker.
15 (Maand[ag])	weinig	een beetje	niet	'S ochtends idem.
16 (Dingsd[ag])	weinig	een beetje	veel	
17 (Woensd[ag])	geen	niet veel	niet	Reeds met den eten gevoelde ik een begin van hoofdpijn die 's avonds vrij hevig werd.
18 (Dond[erdag])	weinig	niet veel	niet	
19 (Vrijd[ag])	geen	weinig	weinig	
20 (Zat[erdag])	weinig	een beetje	wat	
21 (Zond[ag])	weinig	een beetje	weinig	'S avonds niet lekker.
22 (Maand[ag])	een beetje	niet veel	niet	
23 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	weinig	
24 (Woensd[ag])	geen	weinig	niet	
25 (Dond[erdag])	geen	niet	niet	
26 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
27 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
28 (Zond[ag])	geen	niet	nagenoeg niet	
29 (Maand[ag])	geen	wat	niet	
<i>Maart [1864]</i>				
1 (Dingsd[ag])	geen	weinig	weinig	
2 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
3 (Dond[erdag])	geen	niet	niet	
4 (Vrijd[ag])	geen	niet	een beetje	
5 (Zat[erdag])	geen	een beetje	wat	Omstreeks 1½ [uur] kwam er hoofdpijn op die 's avonds nog al toenam.
6 (Zond[ag])	geen	niet	niet	
7 (Maand[ag])	geen	niet	nog al wat	
8 (Dingsd[ag])	zeer weinig	niet	niet	'S avonds veel M[elk] g[epist].
9 (Woensd[ag])	geen	niet	weinig	Idem.
10 (Dond[erdag])	geen	niet	zeer veel	
11 (Vrijd[ag])	weinig	nog al	wat	
12 (Zat[erdag])	geen	wat	wat	Niet zoo heel lekker.
13 (Zond[ag])	geen	een beetje	weinig	Idem.
14 (Maand[ag])	geen	een beetje	weinig	
15 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	een beetje	
16 (Woensd[ag])	nog al wat	een beetje	niet veel	
17 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	
18 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet	
19 (Zat[erdag])	geen	nog al	nog al	
				
20 (Zond[ag])	weinig	nog al	weinig	Heden niet lekker, 's avonds vooral niet en alstoen wat hoofdpijn er bij.
21 (Maand[ag])	geen	wat	niet	Ook niet lekker.
22 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	Als gisteren.
23 (Woensd[ag])	een beetje	nog al	niet	Als gisteren.
24 (Dond[erdag])	geen	weinig	weinig	Landerig en beroerd. M[elk] gep[ist].
25 (Vrijd[ag])	nog al	zeer veel	niet	

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
26 (Zat[erdag])	wat	weinig	weinig	Omstreeks van 3 uur kwam er hoofdpijn die eerst toenam, doch op het laatst van den avond weer verdween. Tusschen 2 en 4 [uur] niet lekker, loom en loederig.
27 (Zond[ag])	geen	weinig		
28 (Maand[ag])	weinig	nagenoeg niet	niet	
29 (Dingsd[ag])	geen	niet	een beetje	Reeds ± 1 uur begon er hoofdpijn op te komen die 's avonds hevig werd.
30 (Woensd[ag])	geen	weinig	een beetje	
31 (Dond[erdag])	nog al wat	een beetje	weinig	
April [1864]				
1 (Vrijd[ag])	nog al	een beetje	weinig	Tusschen 1 en 4 [uur] een poos wat dodderig. Tusschen 1 en 4 [uur] weer idem.
2 (Zat[erdag])	nog al wat	niet	niet	
3 (Zond[ag])	weinig	niet	niet	
4 (Maand[ag])	geen	niet	niet	'S avonds niet erg lollig, misselijk en zenuwachtig.
5 (Dingsd[ag])	geen	niet	een beetje	
6 (Woensd[ag])	geen	niet	weinig	
7 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	Reeds onder den eten werd ik onplaisirig, en al ras kwam er hoofdpijn op die 's avonds zeer toenam en ook 's nachts mij nog kwelde. Niet erg lollig; 's avonds ook weer niet vrij van hoofdpijn.
8 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet	
9 (Zat[erdag])	weinig	weinig	niet	
10 (Zond[ag])	weinig	weinig	weinig	
11 (Maand[ag])	geen	weinig	niet	
12 (Dingsd[ag])	geen	weinig	weinig	
13 (Woensd[ag])	geen	weinig	niet	
14 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	
15 (Vrijd[ag])	weinig	weinig	een beetje	
16 (Zat[erdag])	geen	weinig	weinig	
17 (Zond[ag])	weinig	niet veel	weinig	
18 (Maand[ag])	geen	niet veel	niet	
19 (Dingsd[ag])	geen	weinig	weinig	Kort na den eten kwam er hoofdpijn op die 's avonds nog al toenam. 'S avonds M[elk] gep[ist].
20 (Woensd[ag])	geen	wat	weinig	
21 (Dond[erdag])	geen	een beetje	een beetje	
22 (Vrijd[ag])	geen	wat	wat	
23 (Zat[erdag])	geen	een beetje	een beetje	
24 (Zond[ag])	geen	een beetje	niet veel	
25 (Maand[ag])	geen	wat	niet	
26 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	niet	
27 (Woensd[ag])	geen	een beetje	niet	
28 (Dond[erdag])	geen	niet veel	niet	
29 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
30 (Zat[erdag])	zeer weinig	niet	niet	
Mei [1864]				
1 (Zond[ag])	weinig	weinig	weinig	'S avonds M[elk] gep[ist].
2 (Maand[ag])	nagenoeg geen	weinig	niet veel	
3 Dingsd[ag])	geen	niet veel	weinig	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
4 (Woensd[ag])	geen	weinig	niet	
5 (Dond[erdag])	geen	weinig	een beetje	
6 (Vrijd[ag])	weinig	niet veel	niet veel	
7 (Zat[erdag])	geen	weinig	weinig	
8 (Zond[ag])	geen	wat	een beetje	
9 (Maand[ag])	geen	nog al	wat	
10 (Dingsd[ag])	weinig	nog al	wat	
11 (Woensd[ag])	weinig	een beetje	weinig	
12 (Dond[erdag])	geen	een beetje	niet	
13 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	een beetje	
14 (Zat[erdag])	geen	een beetje	een beetje	Niet lekker – <i>warm</i> weder.
15 (Zond[ag])	weinig	veel	nog al wat	Den ganschen dag onfiks, beroerd in de maag, welligt door de <warmte>.
16 (Maand[ag])	geen	nog al wat	wat	'S nachts <i>slecht</i> geslapen. Daags niet lekker.
17 (Dingsd[ag])	geen	nog al	weinig	
18 (Woensd[ag])	geen	nog al	nog al wat	
19 (Dond[erdag])	geen	nog al	niet veel	Niet heel lollig.
20 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	een beetje	Tot den eten dito als gisteren. 'S avonds M[elk] gep[ist].
21 (Zat[erdag])	geen	een beetje	niet	Den ganschen [dag] onwel.
22 (Zond[ag])	wat	een beetje	wat	Tot 's avonds toe weer idem.
23 (Maand[ag])	weinig	een beetje	niet	La la. 'S avonds M[elk] gep[ist].
24 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	een beetje	Van 12 tot 4 [uur] dodderig en beroerd.
25 (Woensd[ag])	een beetje	wat	nog al wat	Den ganschen dag onfiks.
26 (Dond[erdag])	een beetje	een beetje	weinig	La, la.
27 (Vrijd[ag])	niet veel	wat	niet veel	
28 (Zat[erdag])	niet veel	wat	niet veel	
29 (Zond[ag])	weinig	een beetje	een beetje	
30 (Maand[ag])	niet	een beetje	weinig	'S ochtends niet lekker.
31 (Dingsd[ag])	niet	een beetje	weinig	
Junij [1864]				
1 (Woensd[ag])	niet	een beetje	weinig	
2 (Dond[erdag])	niet	wat	een beetje	Weer niet lekker, onaangenaam wee gevoel in maag en ingewanden.
3 (Vrijd[ag])	weinig	wat	wat	Dito dito.
4 (Zat[erdag])	geen	wat	wat	Dito dito.
5 (Zond[ag])	nagenoeg geen	nog al	wat	Dito dito.
6 (Maand[ag])	nagenoeg geen	wat	weinig	Dito dito.
7 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	een beetje	Nog dito, doch wat beter.
8 (Woensd[ag])	geen	een beetje	niet	Reeds te 4 ure kwam er eenige hoofdpijn op die 's avonds toenam. Ook bijna den ganschen nacht hevige hoofdpijn die pas na een slaap in den morgentijd verdween.
9 (Dond[erdag])	geen	wat	niet	
10 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	niet	
11 (Zat[erdag])	geen	wat	niet	
12 (Zond[ag])	geen	een beetje	weinig	
13 (Maand[ag])	wat	vrij veel	niet	
14 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	niet	'S ochtends niet lekker.
15 (Woensd[ag])	geen	een beetje	niet	
16 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	't Grootst gedeelte van den dag onfiks.
17 (Vrijd[ag])	wat	weinig	nog al	Bij het opstaan reeds onfiks; tegen 2 uur

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				kwam er hoofdpijn op die tegen den avond zeer toenam.
18 (Zat[erdag])	nog al	wat	wat	Den ganschen dag onwel.
19 (Zond[ag])	nog al	nog al	weinig	Dito als gisteren.
20 (Maand[ag])	wat	wat	weinig	Ook nog niet lekker.
21 (Dingsd[ag])	weinig	een beetje	niet	
22 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
23 (Dond[erdag])	wat	weinig	niet	
24 (Vrijd[ag])	wat	weinig	niet	'S avonds eenige hoofdpijn.
25 (Zat[erdag])	nog al	weinig	niet	Op het midden van den dag idem.
26 (Zond[ag])	wat	een beetje	niet	Op het midden van den dag idem.
27 (Maand[ag])	wat	een beetje	niet	
28 (Dingsd[ag])	weinig	een beetje	niet	
29 (Woensd[ag])	geen	weinig	niet	
30 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet veel	
Julij [1864]				
1 (Vrijd[ag])	een beetje	wat wit	niet	
2 (Zat[erdag])	wat	een beetje	een beetje	
3 (Zond[ag])	wat	wat	een beetje	
4 (Maand[ag])	een beetje	een beetje	een beetje	
5 (Dingsd[ag])	wat	wat	weinig	
6 (Woensd[ag])	nog al	wat	een beetje	Niet heel lekker.
7 (Dond[erdag])	weinig	wat	niet	
8 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet	
9 (Zat[erdag])	geen	weinig	niet	Van ± 3 uur af eenige hoofdpijn.
10 (Zond[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	
11 (Maand[ag])	geen	nagenoeg niet	weinig	Den ganschen dag tot den eten toe niet lekker.
12 (Dingsd[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	'S ochtends nog wat onplaisirig.
13 (Woensd[ag])	wat	niet	weinig	
14 (Dond[erdag])	wat	wat wit	weinig	
15 (Vrijd[ag])	geen	wat wit	weinig	Niet lekker.
16 (Zat[erdag])	een beetje	wat wit	niet	
17 (Zond[ag])	wat	niet	niet	
18 (Maand[ag])	geen	weinig	weinig	
19 (Dingsd[ag])	nog al	weinig	wat	'S middags en 's avonds hoofdpijn.
20 (Woensd[ag])	een beetje	weinig	nog al	
21 (Dond[erdag])	geen	wat wit	wat	'S ochtends een poos niet lekker.
22 (Vrijd[ag])	weinig	wat wit	wat	
23 (Zat[erdag])	geen	nog al	nog al	'S middags en 's avonds akelig in de maag.
24 (Zond[ag])	geen	nog al wat	nog al wat	Den ganschen dag onwel.
25 (Maand[ag])	geen	nog al wat	nog al	Idem, idem, erg belabberd en loederig.
26 (Dingsd[ag])	een beetje	wat	een beetje	Voor den middag nog al even beroerd, 's namiddags en 's avonds beter.
27 (Woensd[ag])	geen	niet veel	veel	Onfiks.
28 (Dond[erdag])	een beetje	nog al wat	nog al wat	La, la.
29 (Vrijd[ag])	weinig	nog al wat	wat	
30 (Zat[erdag])	geen	nog al	nog al	Den ganschen dag niet lekker, 's middags en 's avonds hoofdpijn.
31 (Zond[ag])	geen	nog al wat	nog al wat	Den ganschen dag onwel.
Augustus [1864]				
1 (Maand[ag])	geen	nog al wat	nog al	Den ganschen dag erg loederig en belabberd.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
2 (Dingsd[ag])	een beetje	wat	een beetje	Voor den middag nog al even beroerd; 's namiddags en 's avonds beter.
3 (Woensd[ag])	geen	niet veel	wat	La, la.
4 (Dond[er]dag)	geen	wat	nog al	'S avonds onplaisirig.
5 (Vrijd[ag])	geen	wat	een beetje	Ook niet lekker.
6 (Zat[er]dag)	weinig	een beetje	nog al	La, la.
7 (Zond[ag])	geen	een beetje	nog al	Dito.
8 (Maand[ag])	geen	wat	veel	± om 2 uur kwam hoofdpijn op, die 's avonds geweldig toenam; ook maag niet goed en erg zenuwachtig.
9 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	wat	'S avonds veel M[elk] gep[ist].
10 (Woensd[ag])	geen	wat	een beetje	
11 (Dond[er]dag)	geen	weinig	niet veel	
12 (Vrijd[ag])	nog al	wat	een beetje	'S avonds wat lammenadig.
13 (Zat[er]dag)	nog al	wat	nog al	
14 (Zond[ag])	nog al wat	een beetje	nog al wat	
15 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	weinig	
16 (Dingsd[ag])	een beetje	veel	niet veel	'S avonds hoofdpijn en lamzakkig.
17 (Woensd[ag])	geen	vrij veel	niet	Den geheelen dag niet lekker.
18 (Dond[er]dag)	nog al	niet	weinig	Reeds om 12 uur begon er hoofdpijn op te komen die 's avonds nog al toenam.
19 (Vrijd[ag])	nog al	wat wit	weinig	
20 (Zat[er]dag)	geen	niet veel	niet	
21 (Zond[ag])	geen	nog al wit	niet veel	
22 (Maand[ag])	veel	veel	niet veel	Den geheelen dag onfiks, doch 's ochtends vooral beroerd.
23 (Dingsd[ag])	een beetje	veel	weinig	
24 (Woensd[ag])	nog al	niet	niet	
25 (Dond[er]dag)	geen	weinig	niet	
26 (Vrijd[ag])	nog al	wat	niet	
27 (Zat[er]dag)	weinig	zeer weinig	niet	Omstreeks 12 uur minder lekker en al spoedig hoofdpijn die 's avonds nog al toenam.
28 (Zond[ag])	geen	niet	niet	
29 (Maand[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	
30 (Dingsd[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	
31 (Woensd[ag])	nog al	weinig	weinig	
September [1864]				
1 (Dond[er]dag)	weinig	weinig	weinig	
2 (Vrijd[ag])	geen	weinig	wat	Omstreeks van 11 uur begon ik pijn te krijgen in maag en ingewanden, dat alengs tot een naar en wee gevoel overging, dat mij evenwel niet lekker maakte.
3 (Zat[er]dag)	een beetje	weinig	niet veel	Den ganschen dag hetzelfde nare en wee gevoel.
4 (Zond[ag])	weinig	wat	een beetje	Dito dito.
5 (Maand[ag])	geen	wat	wat	Dito dito.
6 (Dingsd[ag])	geen	wat	weinig	Wat beter, vooral 's avonds.
7 (Woensd[ag])	geen	wat wit	weinig	
8 (Dond[er]dag)	nagenoeg geen	wat	niet veel	Niet heel lollig.
9 (Vrijd[ag])	wat	nagenoeg niet	vrij veel	Den ganschen dag beroerd; en 's middags en 's avonds eenige hoofdpijn.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>	
10 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	Een gedeelte van den dag wat hoofdpijn.	
11 (Zond[ag])	geen	een beetje	niet veel		
12 (Maand[ag])	geen	nagenoeg niet	zeer weinig		
13 (Dingsd[ag])	geen	nagenoeg niet	niet		
14 (Woensd[ag])	wat	nagenoeg niet	niet	'S ochtends eerst een beetje zwaar in 't hoofd en 's avonds laat idem.	
15 (Dond[erdag])	geen	niet	niet		
16 (Vrijd[ag])	geen	niet	een beetje		
17 (Zat[erdag])	geen	niet	niet		
18 (Zond[ag])	geen	niet	veel	Tot den eten toe verd[omd] het land.	
19 (Maand[ag])	wat	niet	niet	'S ochtends landerig; omstreeks 1 uur kwam er hoofdpijn op, die 's avonds nog weer verdween.	
20 (Dingsd[ag])	wat	niet	niet		
21 (Woensd[ag])	nog al	niet	weinig		
22 (Dond[erdag])	nog al	niet	niet		
23 (Vrijd[ag])	vrij veel	niet	niet	Behalve de gewone pijn ook buikpijn en kakken; 's middags een poos hoofdpijn, die 's avonds weer verdween.	
24 (Zat[erdag])	een beetje	zeer weinig	niet	'S avonds la la, niet heel lekker.	
25 (Zond[ag])	nog al	zeer weinig	niet	Omstreeks 1 uur begon er hoofdpijn op te komen die 's avonds hevig werd.	
26 (Maand[ag])	nog al	niet	niet		
27 (Dingsd[ag])	nog al	niet	niet		
28 (Woensd[ag])	<i>zeer veel</i>	nagenoeg niet	zeer weinig		
29 (Dond[erdag])	nog al wat	niet	niet	'S avonds M[elk] gep[ist].	
30 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet		
October [1864]					
1 (Zat[erdag])	geen	niet	weinig		
2 (Zond[ag])	zeer weinig	niet	een weinig	M[elk] gep[ist]. Niet lekker.	
3 (Maand[ag])	nog al	weinig	niet		
4 (Dingsd[ag])	weinig	weinig	niet		
5 (Woensd[ag])	geen	niet	niet		
6 (Dond[erdag])	wat	zeer weinig	niet		
7 (Vrijd[ag])	nog al wat	zeer weinig	veel		
8 (Zat[erdag])	niet veel	zeer weinig	niet veel		
9 (Zond[ag])	wat	nagenoeg niet	nog al		
10 (Maand[ag])	nog al	weinig	niet		
11 (Dingsd[ag])	nog al wat	weinig	weinig		
12 (Woensd[ag])	<i>veel</i>	weinig	veel		
13 (Dond[erdag])	veel	niet veel	wat		
14 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet		
15 (Zat[erdag])	veel	weinig	niet		
16 (Zond[ag])	geen	nagenoeg niet	weinig		
17 (Maand[ag])	geen	nagenoeg niet	een beetje		
18 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet		
19 (Woensd[ag])	nog al wat	niet	niet		
20 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet		
21 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet		
22 (Zat[erdag])	nog al	wat	wat		
23 (Zond[ag])	nog al wat	wat	vrij veel		

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
24 (Maand[ag])	nog al	zeer weinig	een beetje	
25 (Dingsd[ag])	geen	weinig	nog al	'S avonds onplaisirig, zoo iets van misselijk.
26 (Woensd[ag])	nog al	wat	weinig	
27 (Dond[erdag])	geen	een beetje	zeer weinig	
28 (Vrijd[ag])	een beetje	nog al	weinig	De 2 ^e helft van den dag niet lollig.
29 (Zat[erdag])	wat	zeer veel	een beetje	Ook dezen dag niet zeer prettig. Kou in de botten.
30 (Zond[ag])	nog al	nog al	nog al	Idem idem.
31 (Maand[ag])	zeer veel	veel	wat	Idem idem.
November [1864]				
1 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al	nog al wat	
2 (Woensd[ag])	nog al	nog al wat	nog al	Den geheelen dag beroerd en 's avonds hoofdpijn.
3 (Dond[erdag])	geen	een beetje	weinig	'S avonds M[elk] gep[ist].
4 (Vrijd[ag])	veel	nagenoeg niet	een beetje	
5 (Zat[erdag])	nog al	nagenoeg niet	wat	
6 (Zond[ag])	nog al wat	niet	nog al wat	'S avonds M[elk] gep[ist].
7 (Maand[ag])	nog al wat	niet	een beetje	'S avonds M[elk] gep[ist].
8 (Dingsd[ag])	nog al wat	nagenoeg niet	weinig	
9 (Woensd[ag])	veel	niet	weinig	
10 (Dond[erdag])	zeer veel	niet	niet	
11 (Vrijd[ag])	<i>zeer veel</i>	niet	niet	
12 (Zat[erdag])	<i>zeer veel</i>	niet	zeer weinig	
13 (Zond[ag])	zeer veel	niet	niet	
14 (Maand[ag])	een beetje	zeer weinig	niet	
15 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
16 (Woensd[ag])	een beetje	niet	niet	
17 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	
18 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet	
19 (Zat[erdag])	niet veel	weinig	niet	
20 (Zond[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	
21 (Maand[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	
22 (Dingsd[ag])	geen	nagenoeg niet	niet	
23 (Woensd[ag])	weinig	niet	nagenoeg niet	
24 (Dond[erdag])	weinig	niet	nagenoeg niet	
25 (Vrijd[ag])	geen	<i>weinig</i>	niet	
26 (Zat[erdag])	niet veel	weinig	niet	'S avonds misselijk en onplaisirig.
27 (Zond[ag])	een beetje	weinig	niet veel	Den ganschen dag niet lekker.
28 (Maand[ag])	een beetje	weinig	weinig	'S avonds niet erg lollig.
29 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	
30 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
December [1864]				
1 (Dond[erdag])	nog al wat	weinig	niet	
2 (Vrijd[ag])	vrij veel	weinig	niet	
3 (Zat[erdag])	nog al wat	weinig	nagenoeg niet	'S avonds akelig in de maagstreek.
4 (Zond[ag])	nog al wat	weinig	nagenoeg niet	
5 (Maand[ag])	veel	weinig	veel	
6 (Dingsd[ag])	nog al wat	niet	weinig	
7 (Woensd[ag])	nog al wat	niet	weinig	
8 (Dond[erdag])	nog al	nagenoeg niet	weinig	'S middags en 's avonds hoofdpijn.
9 (Vrijd[ag])	wat	nagenoeg niet	weinig	
10 (Zat[erdag])	weinig	nagenoeg niet	niet	
11 (Zond[ag])	veel	nog al	niet	
12 (Maand[ag])	niet veel	weinig	niet	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
13 (Dingsd[ag])	een beetje	weinig	een beetje	
14 (Woensd[ag])	veel	niet	niet veel	'S middags en 's avonds hoofdpijn en beroerd.
15 (Dond[erdag])	een beetje	niet	niet	'S middags en 's avonds ook niet lekker, zoo iets van misselijk.
16 (Vrijd[ag])	geen	<i>zeer weinig</i>	niet	
17 (Zat[erdag])	nog al	zeer weinig	nagenoeg niet	Keelpijn dat op verkoudheid uitdraaide.
18 (Zond[ag])	nagenoeg niet	een beetje	niet veel	
19 (Maand[ag])	nog al wat	weinig	niet	
20 (Dingsd[ag])	weinig	nagenoeg niet	niet	'S avonds onplaisirig en hoofdpijn.
21 (Woensd[ag])	nog al	wat	wat	'S nachts nog hevige hoofdpijn. 'S ochtends was die weg, doch had ik veel pijn in het regter schouderblad.
22 (Dond[erdag])	vrij veel	niet	weinig	Laatsgenoemde pijn idem.
23 (Vrijd[ag])	nog al	niet	niet	idem idem
24 (Zat[erdag])	wat	niet	wat	Iets beter met idem.
25 (Zond[ag])	een beetje	niet	nog al	dito iets beter
26 (Maand[ag])	weinig	niet	een beetje	Wat beter.
27 (Dingsd[ag])	weinig	niet	niet	Stationair.
28 (Woensd[ag])	vrij veel	weinig	wat	dito
29 (Dond[erdag])	niet veel	wat	een beetje	dito
30 (Vrijd[ag])	nog al	een beetje	een beetje	dito
31 (Zat[erdag])	wat	een beetje	een beetje	dito

1865

Januarij [1865]

1 (Zond[ag])	nog al	een beetje	een beetje	
2 (Maand[ag])	een beetje	niet veel	weinig	
3 (Dingsd[ag])	nog al	niet	niet	
4 (Woensd[ag])	nog al	niet	niet	'S middags en 's avonds niet erg prettig, niet lekker in de maag.
5 (Dond[erdag])	nog al wat	niet	niet	
6 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet	niet	
7 (Zat[erdag])	nog al	niet	niet	
8 (Zond[ag])	nog al	niet	weinig	
9 (Maand[ag])	zeer weinig	niet	niet	
10 (Dingsd[ag])	nog al wat	niet	niet	
11 (Woensd[ag])	vrij veel	niet	niet	
12 (Dond[erdag])	wat	niet	niet	
13 (Vrijd[ag])	weinig	niet	een beetje	
14 (Zat[erdag])	wat	weinig	een beetje	
15 (Zond[ag])	wat	weinig	niet	
16 (Maand[ag])	wat	niet	niet	
17 (Dingsd[ag])	nog al	niet	niet	'S middags en 's avonds hoofdpijn.
18 (Woensd[ag])	wat	niet	niet	
19 (Dond[erdag])	wat	niet	niet	
20 (Vrijd[ag])	weinig	weinig	een beetje	
21 (Zat[erdag])	wat	weinig	een beetje	Niet lekker, kou in de botten.
22 (Zond[ag])	geen	een beetje	veel	Idem.
23 (Maand[ag])	geen	een beetje	een beetje	Den ganschen dag beroerd, ten gevolge der kou die mijn in den pokkel ⁶ zat.

⁶ pokkel: rug.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
24 (Dingsd[ag])	geen	weinig	een beetje	Wat beter.
25 (Woensdag)	weinig	weinig	weinig	La La.
26 (Dond[erdag])	weinig	weinig	wat	Reeds te ongeveer 2 uur werd ik onplaisirig, lusteloos en loederig; niet lang daarna kwam er hoofdpijn op, die 's avonds vrij hevig was en 's nachts nog zeer toenam zoodat ik er niet van in slaap kon komen dan tegen den anderen morgen als wanneer ze verdween. Tot den eten ook niet plaisirig, daarna beter. Heden weer vrij wel, speciaal na den eten.
27 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	niet	
28 (Zat[erdag])	geen	zeer weinig	niet	
29 (Zond[ag])	geen	zeer weinig	niet	
30 (Maand[ag])	geen	een beetje	niet	
31 (Dingsd[ag])	een beetje	niet	niet	
Februarij [1865]				
1 (Woensd[ag])	niet	niet	niet	
2 (Dond[erdag])	niet	weinig	niet	'S avonds eenige hoofdpijn.
3 (Vrijd[ag])	nog al	niet	weinig	'S avonds idem.
4 (Zat[erdag])	nagenoeg niet	niet	weinig	
5 (Zond[ag])	geen	niet	weinig	
6 (Maand[ag])	geen	niet	niet	
7 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	niet	
8 (Woensd[ag])	nog al wat	een beetje	niet	
9 (Dond[erdag])	geen	een beetje	niet	
10 (Vrijd[ag])	geen	niet	een beetje	
11 (Zat[erdag])	een beetje	niet	weinig	
12 (Zond[ag])	geen	niet	weinig	
13 (Maand[ag])	geen	niet	weinig	
14 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
15 (Woensd[ag])	geen	niet	nog al	Bal.
16 (Dond[erdag])	geen	niet	wat	
17 (Vrijd[ag])	geen	niet	niet	
18 (Zat[erdag])	geen	een beetje	niet	
19 (Zond[ag])	geen	niet	vrij veel	
20 (Maand[ag])	nog al	niet	niet	
21 (Dingsd[ag])	weinig	niet	niet	
22 (Woensd[ag])	wat	niet	nog al	'S middags en 's avonds hoofdpijn.
23 (Dond[erdag])	wat	niet	weinig	
24 (Vrijd[ag])	weinig	niet	weinig	
25 (Zat[erdag])	geen	niet	niet	
26 (Zond[ag])	een beetje	niet	een beetje	
27 (Maand[ag])	geen	niet	veel	Heden niet heel lekker, een wee en misselijk gevoel in de maagstreek en ook een poos niet plaisirig in het hoofd, denklijk koude.
28 (Dingsd[ag])	geen	niet	niet	
Maart [1865]				
1 (Woensd[ag])	geen	niet	een beetje	
2 (Dond[erdag])	geen	niet	wat	'S avonds hoofdpijn en den <i>ganschen nacht</i> nog meer tot 's ochtends toe, slecht geslapen. Heden niet lekker.
3 (Vrijd[ag])	een beetje	niet	weinig	
4 (Zat[erdag])	geen	niet	weinig	
5 (Zond[ag])	weinig	een beetje	nog al	
6 (Maand[ag])	geen	nog al	weinig	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
7 (Dingsd[ag])	geen	weinig	niet	
8 (Woensd[ag])	geen	niet	wat	
9 (Dond[erdag])	weinig	weinig	een beetje	
10 (Vrijd[ag])	weinig	weinig	een beetje	
11 (Zat[erdag])	een beetje	weinig	wat	'S middags en 's avonds onplaisirig en een beetje hoofdpijn.
12 (Zond[ag])	nog al	weinig	wat	Den geheelen dag onfiks, 'schrikkelijk loom en zwaar door de leden.
13 (Maand[ag])	nog al	een beetje	wat	Den ganschen dag weer idem; omstreeks van 1 uur begon er hoofdpijn op te komen die 's avonds zeer toenam.
14 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	weinig	Den ganschen dag nog steeds onwel; 's avonds echter wel wat beter.
15 (Woensd[ag])	nog al wat	een beetje	een beetje	Nog steeds niet fiks; 's middags en 's avonds weer eenige hoofdpijn.
16 (Dond[erdag])	veel	wat	een beetje	'S nachts hoofdpijn; heden ook den ganschen dag, het was echter meer eene andere hoofdpijn dan de gewone, meer kloppingen, die vooral nu en dan b.v. van eene wandeling te huis komende, hevig waren.
17 (Vrijd[ag])	wat	wat	weinig	Weer den ganschen dag hoofdpijn, dezelfde als gisteren en beroerd.
18 (Zat[erdag])	wat	wat	wat	Heden minder hoofdpijn, doch overigens nog onfiks.
19 (Zond[ag])	zeer veel	nog al	een beetje	Heden nagenoeg geen hoofdpijn meer, doch nog steeds onplaisirig.
20 (Maand[ag])	veel	nog al	wat	Heden wat beter, echter weer een weinig hoofdpijn.
21 (Dingsd[ag])	nog al wat	nog al wat	een beetje	'S nachts ellendig geslapen; overigens heden als gisteren.
22 (Woensd[ag])	nog al	nog al wat	een beetje	'S ochtends weer met hoofdpijn opgestaan, die mij heden weder geweldig hinderde; kloppingen bij wijlen als de bliksem.
23 (Dond[erdag])	zeer veel	wat	een beetje	Opstaande was de hoofdpijn weg, doch kwam omstreeks 12 uur terug; overigens la la, beter in mijn gevoel.
24 (Vrijd[ag])	nog al	wat	een beetje	Redelijk.
25 (Zat[erdag])	nog al	wat	een beetje	Redelijk.
26 (Zond[ag])	nog al	wat	wat	'S ochtends omstreeks 12 uur kwam de hoofdpijn weer, die 's avonds zeer erg werd.
27 (Maand[ag])	nog al wat	wat	wat	Alleen 's avonds nog een beetje hoofdpijn.
28 (Dingsd[ag])	nog al wat	wat	wat	Idem.
29 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	wat	La, la.
30 (Dond[erdag])	nog al wat	wat	een beetje	Den geheelen dag weer hoofdpijn.
31 (Vrijd[ag])	nog al wat	een beetje	veel	'S ochtends nog wat hoofdpijn; later ging die over. Uit dineren.
April [1865]				
1 (Zat[erdag])	veel	wat	wat	'S avonds hoofdpijn.
2 (Zond[ag])	nog al veel	wat	wat	Van 12 ½ à 1 uur af hoofdpijn, die 's avonds vrij erg werd.
3 (Maand[ag])	nog al wat	wat	een beetje	Ook heden steeds hoofdpijn, 's avonds beter.
4 (Dingsd[ag])	weinig	een beetje	weinig	
5 (Woensd[ag])	zeer weinig	een beetje	weinig	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
6 (Dond[erdag])	geen	een beetje	nog al wat	'S avonds wat hoofdpijn.
7 (Vrijd[ag])	nog al wat	een beetje	weinig	
8 (Zat[erdag])	nog al wat	weinig	weinig	
9 (Zond[ag])	wat	weinig	weinig	
10 (Maand[ag])	wat	een beetje	weinig	
11 (Dingsd[ag])	wat	een beetje	weinig	
12 (Woensd[ag])	weinig	een beetje	weinig	
13 (Dond[erdag])	een beetje	nog al wat	nog al wat	'S nachts werd ik wakker ten gevolge van een beroerde maag, 't geen mij den ganschen dag beroerd deed zijn. Ik at ook nagenoeg niet. Veel beter, vooral later op den dag.
14 (Vrijd[ag])	zeer weinig	nog al wat	wat	
15 (Zat[erdag])	geen	nog al	wat	
16 (Zond[ag])	geen	wat	een beetje	'S morgens en 's middags eenige hoofdpijn.
17 (Maand[ag])	geen	een beetje	een beetje	
18 (Dingsd[ag])	geen	weinig	een beetje	
19 (Woensd[ag])	geen	weinig	een beetje	'S avonds onplaisirig.
20 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet veel	
21 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet veel	
22 (Zat[erdag])	weinig	weinig	niet veel	
23 (Zond[ag])	geen	weinig	wat	Heden een weinig hoofdpijn.
24 (Maand[ag])	geen	weinig	weinig	'S middags en 's avonds nog al hoofdpijn; later verdween ze evenwel weer.
25 (Dingsd[ag])	geen	weinig	een beetje	
26 (Woensd[ag])	geen	weinig	een beetje	
27 (Dond[erdag])	geen	een beetje	weinig	
28 (Vrijd[ag])	weinig	weinig	wat	
29 (Zat[erdag])	<i>weinig</i>	een beetje	een beetje	
30 (Zond[ag])	geen	weinig	weinig	'S avonds niet erg lollig.
Mei [1865]				
1 (Maand[ag])	geen	weinig	weinig	'S avonds niet heel lollig en 's avonds laat een weinig hoofdpijn.
2 (Dingsd[ag])	geen	niet	weinig	
3 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
4 (Dond[erdag])	geen	niet	niet	Heden wat lam.
5 (Vrijd[ag])	een beetje	niet	een beetje	
6 (Zat[erdag])	geen	niet	een beetje	
7 (Zond[ag])	geen	niet	weinig	
8 (Maand[ag])	geen	weinig	weinig	
9 (Dingsd[ag])	geen	weinig	wat	
10 (Woensd[ag])	geen	weinig	wat	'S avonds eenige hoofdpijn.
11 (Dond[erdag])	geen	een beetje	weinig	
12 (Vrijd[ag])	geen	niet	weinig	
13 (Zat[erdag])	geen	niet	weinig	
14 (Zond[ag])	geen	niet	weinig	
15 (Maand[ag])	geen	weinig	wat	'S avonds eenige hoofdpijn.
16 (Dingsd[ag])	geen	weinig	een beetje	
17 (Woensd[ag])	geen	niet	niet	
18 (Dond[erdag])	geen	niet	een beetje	'S avonds niet lekker.
19 (Vrijd[ag])	geen	niet	weinig	Van na het koffij drinken lam, loederig en beroerd.
20 (Zat[erdag])	geen	nog al wat	weinig	
21 (Zond[ag])	geen	nog al wat	niet	
22 (Maand[ag])	geen	nog al	niet	Heden niet heel lekker.

Datum	'S morgens Pijn	'S morgens Tong beslagen	'S avonds Tong beslagen	Aanmerkingen
23 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	Des ochtends werd ik al onplaisirig, omstreeks 12 [uur] kwam er hoofdpijn op, die alengs geweldig toenam en mij den ganschen verderen dag vreeselijk hinderde. Daarbij allerberoerdest.
24 (Woensd[ag])	geen	wat	een beetje	
25 (Dond[erdag])	geen	nog al wat	wat	
26 (Vrijd[ag])	geen	wat	nog al	
27 (Zat[erdag])	geen	wat	weinig	'S ochtends nog al een erg vermoeid gevoel en lamzakkig; later werd het beter.
28 (Zond[ag])	geen	wat	weinig	La, la.
29 (Maand[ag])	geen	een beetje	weinig	
30 (Dingsd[ag])	geen	weinig	weinig	
31 (Woensd[ag])	geen	weinig	weinig	
Junij [1865]				
1 (Dond[erdag])	geen	weinig	weinig	'S middags omstreeks om 12 uur begon er hoofdpijn op te komen die 's middags zeer hevig werd, doch 's avonds weer nagenoeg verdween. Daarbij ook een beroerde maag.
2 (Vrijd[ag])	geen	weinig	wat	
3 (Zat[erdag])	geen	weinig	niet veel	
4 (Zond[ag])	nog al	veel	wat	
5 (Maand[ag])	geen	wat	een beetje	
6 (Dingsd[ag])	geen	weinig	een beetje	
7 (Woensd[ag])	geen	weinig	een beetje	
8 (Dond[erdag])	geen	wat	een beetje	
9 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet veel	'S middags kwam er hoofdpijn op die 's avonds erg werd.
10 (Zat[erdag])	geen	wat	wat	
11 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	wat	
12 (Maand[ag])	wat	wat	wat	
13 (Dingsd[ag])	een beetje	wat	niet veel	'S ochtends niet lekker.
14 (Woensd[ag])	weinig	niet veel	niet veel	
15 (Dond[erdag])	weinig	niet veel	veel	
16 (Vrijd[ag])	geen	niet	wat	
17 (Zat[erdag])	geen	weinig	niet	Heden een weinig keelpijn.
18 (Zond[ag])	nog al wat	weinig	niet	
19 (Maand[ag])	wat	weinig	niet	
20 (Dingsd[ag])	weinig	weinig	niet	
21 (Woensd[ag])	weinig	weinig	niet	Dito en niet heel lekker.
22 (Dond[erdag])	nog al	weinig	weinig	De keelpijn bleek gevatte koude te zijn die zich heden avond meer nog openbaarde.
23 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	aller vreeselijkst	Den ganschen dag onfiks en schor en een gevoel van zware gevatte koude; pijn in mij gansche korper ⁷ .
24 (Zat[erdag])	nog al wat	nog al wat	nog al	Den ganschen dag in bad doorgebracht en gezweet: geheel zonder stem.
25 (Zond[ag])	nog al wat	wat	veel	Tot 2 uur in bed gelegen en getranspireerd, nog steeds lam en ziek.
26 (Maand[ag])	geen	een beetje	een beetje	Heden wat beter.
27 (Dingsd[ag])	geen	zeer veel	weinig	'S ochtends nog al beroerd, later op den dag wat beter.
				Als gisteren.

⁷ korper. Körper (Duits): lichaam.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
28 (Woensd[ag])	geen	een beetje	niet	Wat beter.
29 (Dond[erdag])	niet veel	<i>zeer veel</i>	niet	Wat beter.
30 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet	Beter.
Julij [1865]				
1 (Zat[erdag])	geen	wat	weinig	'S middags en 's avonds hoofdpijn.
2 (Zond[ag])	weinig	wat	niet	
3 (Maand[ag])	geen	weinig	niet	
4 (Dingsd[ag])	geen	wat	weinig	
5 (Woensd[ag])	geen	een beetje	weinig	
6 (Dond[erdag])	geen	wat	weinig	
7 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet veel	
8 (Zat[erdag])	geen	wat	wat	
9 (Zond[ag])	geen	wat	wat	
10 (Maand[ag])	geen	wat	een beetje	'S middags hoofdpijn gekregen en beroerd, zenuwachtig, alles ten gevolge van het tot over 5 [uur] zitten op de Staten-vergadering. Het begon als gewoonlijk met een erg flauw leeg en wee gevoel.
11 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	wat	
12 (Woensd[ag])	wat	wat	wat	Den ganschen dag onaangenaam en wee van binnen, 't was alsof er weer wat kou op de maag zat.
13 (Dond[erdag])	geen	wat	nog al	Den geheelen dag niet lekker en 's avonds hoofdpijn.
14 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	wat	
15 (Zat[erdag])	geen	een beetje	een beetje	
16 (Zond[ag])	geen	een beetje	wat	
17 (Maand[ag])	geen	een beetje	nog al	}
18 (Dingsd[ag])	geen	weinig	nog al	} loom en loederig
19 (Woensd[ag])	geen	weinig	nog al	}
20 (Dond[erdag])	geen	weinig	een beetje	
21 (Vrijd[ag])	geen	weinig	nog al	<i>Heden op reis gegaan naar de baden.</i> Omstreeks 4½ [uur] begon er hoofdpijn op te komen die 's avonds hevig werd, en mij ook 's nachts nog lang kwelde.
22 (Zat[erdag])	wat	een beetje	wat	'S ochtends nog al beroerd. Alengs werd het echter beter.
[211 r]				
23 (Zond[ag])	geen	een beetje	wat	'S avonds te Wildbad aangekomen.
24 (Maand[ag])	geen	een beetje	wat	Den ganschen dag diarrhee, kou gevat op reis, ook eenige keelpijn. Diensvolgens durfde ik nog niet met de kuur te beginnen.
25 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	wat	Heden ochtend wat buikpijn en alzo nog niet durven drinken. 'S avonds het 1 ^e bad. Geen eetlust. Niet gekakt.
26 (Woensd[ag])	geen	nog al	een beetje	'S ochtends beroerd en vreedelijk loom en moe in de beenen. Dat werd wel wat beter, doch bleef den ganschen dag toch aanhouden.
27 (Dond[erdag])	geen	nog al	een beetje	Den geheelen dag dezelfde loomheid en moeheid in de beenen, vooral 's ochtends en ook steeds stijf en stram in de voeten op de vree. Nog niet gekakt, dat water hier moest stoppen.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
28 (Vrijd[ag])	wat	nog al	een beetje	Ook weder dito als gisteren. Evenwel heden ochtend gekakt.
29 (Zat[erdag])	zeer weinig	een beetje	weinig	Den ganschen dag erg loom, zwaar en moe in de beenen en lamzakkig. Den ganschen dag weer dito. 'S middags en 's avonds eenige hoofdpijn.
30 (Zond[ag])	geen	een beetje	nagenoeg niet	
31 (Maand[ag])	geen	nog al	weinig	
Augustus [1865]				
1 (Dingsd[ag])	geen	nog al wat	een beetje	Heden weder lamzakkig en onplaisirig.
2 (Woensd[ag])	geen	nog al wat	een beetje	
3 (Dond[erdag])	geen	wat	niet	
4 (Vrijd[ag])	geen	weinig	niet	
5 (Zat[erdag])	zeer weinig	niet veel	weinig	Den geheelen dag weer onlekker; buikpijnen en een erg moe gevoel.
6 (Zond[ag])	geen	weinig	weinig	
7 (Maand[ag])	geen	wat	weinig	
8 (Dingsd[ag])	geen	weinig	weinig	
9 (Woensd[ag])	geen	een beetje	niet	'S avonds niet erg lekker.
10 (Dond[erdag])	geen	weinig	niet	
[212 r]				
11 (Vrijd[ag])	niet veel	weinig	niet	'S namiddags eenigzins hoofdpijn die echter weer verdween.
12 (Zat[erdag])	geen	een beetje	niet	
13 (Zond[ag])	geen	nog al	niet	Heden niet heel lekker; weer een erg moe gevoel en 's avonds na den eten erg opgezet. Heden beroerd, vooral tot den eten toe.
14 (Maand[ag])	wat	wat	niet	
15 (Dingsd[ag])	nog al	wat	weinig	
16 (Woensd[ag])	wat	wat	weinig	
17 (Dond[erdag])	wat	nog al	niet	Hoofdpijn die ik op mijn reis van Wildb[ad] naar Schwalb[ach] kreeg, het kwam grootendeeld van zenuwen; echter voelde ik ook weer wat kou die ik gisteren in hôtél Klump opgedaan had waar het vreeselijk togtte.
18 (Vrijd[ag])	zeer weinig	wat	niet	
19 (Zat[erdag])	geen	wat	een beetje	
20 (Zond[ag])	geen	wat	wat	Uitgenomen de kou die ik nog steeds voelde, doch die ik steeds hoopte dat maar niet zoude uitbreken, nog al vrij wel.
21 (Maand[ag])	geen	wat	weinig	
				Heden beroerd, ik voelde nog steeds de koude in den pokkel ⁸ en was daarbij heden vreeselijk moe en lamzakkig; ook weinig eetlust.
22 (Dingsd[ag])	zeer weinig	veel	een beetje	
				Ook heden zeer beroerd, en hopende er de kou wat uit te zullen broeijen tot 12 uur in bed gebleven. Toen opgestaan, doch den ganschen dag beroerd, en vreeselijk veel last van de zenuwen.
23 (Woensd[ag])	een beetje	nog al	weinig	
				Weer tot 8 uur blijven liggen dus niet naar de bronnen; allerberoerdst geslapen en ook den ganschen dag weer beroerd. Behalve de kou waren het ook vooral weer de

⁸ pokkel: rug.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				zenuwen die een groote rol speelden. Razend het land. Heden vrij wel, uigenomen nog veel last van de zenuwen.
24 (Dond[erdag])	geen	nog al	weinig	
25 (Vrijd[ag])	geen	nog al	weinig	
26 (Zat[erdag])	wat	nog al	weinig	
27 (Zond[ag])	wat	nog al	weinig	
28 (Maand[ag])	wat	wat	niet	
29 (Dingsd[ag])	wat	wat	niet	
30 (Woensd[ag])	geen	een beetje	niet	
31 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	niet	
	September [1865]			
1 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet	'S middags werd ik minder plaisirig, erg zenuwachtig en beroerd. 'S avonds werd het weer wat beter.
2 (Zat[erdag])	wat	wat	niet	Heden niet lekker, aan de kakkerij, welligt was het kou.
3 (Zond[ag])	geen	nog al	niet	Steeds nog aan de kakkerij, slap en lamzakkig.
4 (Maand[ag])	geen	nog al	niet	Idem als gisteren.
5 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	Idem idem steeds slapper en lammenadiger.
6 (Woensd[ag])	geen	wat	wat	Geen kakkerij meer, doch overigens allerberoerdst: ik voelde mij bepaald ziek, geen eetlust (om 12 uur niets gegeten, om 4 à 5 uur 2 eyers en een broodje) vreeselijk slap en zwak, zoodat ik den dag ook grootendeels op de canapé doorbragt.
7 (Dond[erdag])	een beetje	nog al	niet	Veel, veel beter.
8 (Vrijd[ag])	een beetje	een beetje	niet	Redelijk wel.
9 (Zat[erdag])	wat	wat	niet	Omstreeks van 3 uur begon er eenige hoofdpijn op te komen die echter niet erg werd en in den loop van den avond weer verdween.
10 (Zond[ag])	geen	wat	niet	
11 (Maand[ag])	geen	wat	niet	
12 (Dingsd[ag])	weinig	<i>veel</i>	niet	
13 (Woensd[ag])	geen	wat	niet	
14 (Dond[erdag])	geen	wat	niet	
15 (Vrijd[ag])	wat	wat	niet	
16 (Zat[erdag])	geen	nog al	niet	
17 (Zond[ag])	geen	nog al	niet	
18 (Maand[ag])	geen	nog al	niet	Heden niet zoo heel lekker, ik voelde weer eenige kou.
19 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	
20 (Woensd[ag])	wat	wat	niet	
21 (Dond[erdag])	weinig	wat	niet	
22 (Vrijd[ag])	nog al	wat	een beetje	
23 (Zat[erdag])	weinig	wat	een beetje	
24 (Zond[ag])	geen	wat	een beetje	
25 (Maand[ag])	geen	wat	weinig	
26 (Dingsd[ag])	geen	wat	weinig	
27 (Woensd[ag])	geen	wat	<i>veel</i>	De 2 ^e helft van den dag niet lekker, zenuwachtig en 's avonds eenige hoofdpijn.
28 (Dond[erdag])	wat	wat	weinig	

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
29 (Vrijd[ag])	geen	wat	weinig	
30 (Zat[erdag])	geen	wat	weinig	
	October [1865]			
1 (Zond[ag])	geen	wat	niet	
2 (Maand[ag])	geen	wat	niet	
3 (Dingsd[ag])	geen	wat	niet	Den ganschen dag hoofdpijn, 's avonds erg.
4 (Woensd[ag])	weinig	wat	wat	Den ganschen dag keelpijn.
5 (Dond[erdag])	geen	weinig	wat	'S nachts slecht geslapen, erg[e] keelpijn en ook verder den ganschen dag.
6 (Vrijd[ag])	geen	weinig	wat	Erg verkouden.
7 (Zat[erdag])	geen	weinig	wat	Nog een graadje erger.
8 (Zond[ag])	weinig	weinig	nog al	Voor al niet beter.
9 (Maand[ag])	geen	wat	wat	Dito dito.
10 (Dingsd[ag])	geen	wat	wat	Wat beter.
11 (Woensd[ag])	geen	een beetje	nog al	Veel beter. Getrouwd en op reis.
12 (Dond[erdag])	geen	wat	wat	Veel beter.
13 (Vrijd[ag])	niet veel	wat	een beetje	Heden van 's ochtends af een vreeselijk lam en moe gevoel. De verkoudheid ging voortdurend beter.
14 (Zat[erdag])	weinig	een beetje	een beetje	'S ochtends eerst ook nog al wat moe, later goed.
15 (Zond[ag])	geen	een beetje	wat	
16 (Maand[ag])	geen	wat	wat	
17 (Dingsd[ag])	weinig	een beetje	wat	
18 (Woensd[ag])	wat	wat	wat	'S ochtends nog al lam, later werd het beter.
19 (Dond[erdag])	nog al	een beetje	een beetje	
20 (Vrijd[ag])	niet veel	wat	een beetje	
21 (Zat[erdag])	weinig	wat	wat	'S middags vreeselijk moe en lamzakkig.
22 (Zond[ag])	een beetje	wat	wat	'S avonds een erg opgezet gevoel in den buik.
23 (Maand[ag])	vrij veel	wat	wat	Den ganschen dag beroerd en een naar gevoel in buik en maag.
24 (Dingsd[ag])	geen	niet veel	niet veel	Ook heden voor het grootste deel van den dag een beroerd, naar en wee gevoel inwendig.
25 (Woensd[ag])	weinig	niet veel	weinig	
26 (Dond[erdag])	veel	wat	wat	Den ganschen dag onplaisirig en lamzakkig, vooral voormiddags, beroerd in buik en maag.
27 (Vrijd[ag])	geen	wat	niet veel	Ook heden ochtend lamzakkig en niet lekker, na den eten beter.
28 (Zat[erdag])	niet veel	een beetje	niet veel	
29 (Zond[ag])	een beetje	wat	wat	'S ochtends lam, zwaar en onplaisirig; 's middags en 's avonds hoofdpijn.
30 (Maand[ag])	niet veel	weinig	wat	
31 (Dingsd[ag])	een beetje	weinig	wat	'S ochtends niet lekker.
	November [1865]			
1 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	wat	
2 (Dond[erdag])	vrij veel	wat	wat	
3 (Vrijd[ag])	weinig	wat	wat	
4 (Zat[erdag])	weinig	een beetje	wat	Keelpijn – kou in de botten.
5 (Zond[ag])	geen	een beetje	wat	Idem, idem.
6 (Maand[ag])	geen	wat	wat	Idem, idem.
7 (Dingsd[ag])	geen	wat	wat	'S avonds te Zwolle terug gekomen, nog

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
				steeds kou.
8 (Woensd[ag])	geen	wat	wat	Heden wat meer keelpijn.
9 (Dond[erdag])	geen	wat	wat	Dito, dito.
10 (Vrijd[ag])	nagenoeg geen	wat	wat	Kou vooral niet beter. 'S avonds razende hoofdpijn.
11 (Zat[erdag])	nog al	wat	wat	Steeds nog beroerd, keelpijn en vol kou.
12 (Zond[ag])	wat	wat	wat	Als gisteren.
13 (Maand[ag])	wat	wat	een beetje	Idem idem; schor bovendien.
14 (Dingsd[ag])	nog al	een beetje	een beetje	Idem idem; schor bovendien.
15 (Woensd[ag])	nog al wat	een beetje	een beetje	Nog steeds keelpijn en nog al schor.
16 (Dond[erdag])	wat	een beetje	een beetje	Nog steeds keelpijn doch minder schor.
17 (Vrijd[ag])	weinig	een beetje	wat	Steeds nog keelpijn.
18 (Zat[erdag])	geen	een beetje	wat	Idem, idem.
19 (Zond[ag])	geen	een beetje	veel	Idem, idem en 's avonds niet lekker.
20 (Maand[ag])	geen	een beetje	wat	Steeds nog keelpijn.
21 (Dingsd[ag])	geen	wat	wat	Idem, idem.
22 (Woensd[ag])	weinig	weinig	wat	Idem, idem.
23 (Dond[erdag])	weinig	niet veel	nog al	Idem, idem.
24 (Vrijd[ag])	geen	niet veel	wat	Idem, idem; 's avonds eenige hoofdpijn.
25 (Zat[erdag])	geen	een beetje	wat	Den ganschen dag erg lamzakkig en beroerd; ook steeds nog keelpijn.
26 (Zond[ag])	niet veel	wat	wat	Tot 4 uur in bed gelegen: getranspireerd; ook de rest van den dag niet lekker.
27 (Maand[ag])	nog al	wat	wat	'S ochtends nog al niet heel lekker, later vrij goed, en keelpijn veel beter (ferm gejaagd den ganschen dag).
28 (Dingsd[ag])	wat	wat	wat	Weer fiks gejaagd, keelpijn slechts weinig.
29 (Woensd[ag])	weinig	wat	wat	
30 (Dond[erdag])	geen	wat	wat	
	December [1865]			
1 (Vrijd[ag])	geen	wat	wat	
2 (Zat[erdag])	wat	wat	wat	
3 (Zond[ag])	wat	een beetje	een beetje	
4 (Maand[ag])	geen	wat	een beetje	'S avonds eenige hoofdpijn.
5 (Dingsd[ag])	geen	wat	een beetje	'S avonds eenige hoofdpijn.
6 (Woensd[ag])	weinig	wat	wat	
7 (Dond[erdag])	weinig	wat	nog al	Den ganschen dag een pijnlijk gevoel in de maagstreek, koude daarop geslagen.
8 (Vrijd[ag])	een beetje	wat	wat	'S avonds een misselijk gevoel.
9 (Zat[erdag])	nog al	wat	wat	
10 (Zond[ag])	nog al wat	wat	wat	'S avonds vrij misselijk.
11 (Maand[ag])	nog al wat	wat	een beetje	
12 (Dingsd[ag])	nog al	wat	veel	'S nachts slecht geslapen, misselijk en aan de kakkerij. Heden dus ook niet erg lekker en 's avonds een weinig hoofdpijn.
13 (Woensd[ag])	wat	wat	wat	
14 (Dond[erdag])	wat	wat	wat	Eenige keelpijn.
15 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	veel	Keelpijn.
16 (Zat[erdag])	nog al	weinig	wat	
17 (Zond[ag])	weinig	weinig	een beetje	
18 (Maand[ag])	geen	weinig	een beetje	
19 (Dingsd[ag])	geen	weinig	een beetje	
20 (Woensd[ag])	geen	weinig	wat	
21 (Dond[erdag])	geen	een beetje	nog al	'S avonds hoofdpijn, echter niet veel.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
22 (Vrijd[ag])	geen	een beetje	wat	'S avonds idem.
23 (Zat[er]dag)	geen	een beetje	wat	Heden niet erg lekker.
24 (Zond[ag])	niet veel	wat	wat	Den geheelen dag pijn in de maagstreek, waarschijnlijk kôu.
25 (Maand[ag])	een beetje	weinig	wat	
26 (Dingsd[ag])	een beetje	weinig	wat	
27 (Woensd[ag])	wat	weinig	wat	
28 (Dond[er]dag)	geen	weinig	weinig	Niet lekker.
29 (Vrijd[ag])	geen	wat	weinig	
30 (Zat[er]dag)	wat	wat	weinig	
31 (Zond[ag])	nog al	wat	weinig	'S avonds dodderig en onplaisirig.
1866				
Januarij [1866]				
1 (Maand[ag])	vrij veel	wat	niet veel	
2 (Dingsd[ag])	geen	weinig	wat	
3 (Woensd[ag])	geen	weinig	weinig	Niet lekker.
4 (Dond[er]dag)	geen	wat	weinig	
5 (Vrijd[ag])	een beetje	wat	wat	
6 (Zat[er]dag)	wat	wat	wat	
7 (Zond[ag])	wat	niet veel	wat	Dodderig en lamzakkig.
8 (Maand[ag])	nog al	wat	een beetje	
9 (Dingsd[ag])	wat	wat	een beetje	
10 (Woensd[ag])	nog al	wat	wat	
11 (Dond[er]dag)	nog al	wat	wat	
12 (Vrijd[ag])	nog al	wat	een beetje	Een beroerd gevoel – kôu.
13 (Zat[er]dag)	nog al wat	wat	wat	Weder den ganschen dag onplaisirig. 'S middags kwam er hoofdpijn bij die 's avonds hevig werd.
14 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	nog al	Des nachts niet kunnen slapen van de hevige hoofdpijn, ook den ganschen dag beroerd, ongetwijfeld kôu.
15 (Maand[ag])	nog al	nog al	nog al	}
16 (Dingsd[ag])	nog al	nog al	nog al	} Steeds onplaisirig welligt van de kôu in de
17 (Woensd[ag])	nog al	nog al	wat	} botten en gedurig ook eenige hoofdpijn,
18 (Dond[er]dag)	wat	wat	wat	} hoewel niet zoo veel.
19 (Vrijd[ag])	wat	wat	nog al	}
20 (Zat[er]dag)	nog al	wat	nog al	Den ganschen dag <i>beroerd</i> en eenige hoofdpijn.
21 (Zond[ag])	nog al wat	nog al	wat	Den ganschen dag weer heel onplaisirig en naar.
22 (Maand[ag])	nog al	wat	vrij veel	Heden wat beter.
23 (Dingsd[ag])	nog al wat	een beetje	nog al	'S middags en 's avonds hoofdpijn.
24 (Woensd[ag])	nog al	een beetje	nog al	dito dito
25 (Dond[er]dag)	nog al	een beetje	nog al	dito dito
26 (Vrijd[ag])	vrij veel	een beetje	nog al wat	
27 (Zat[er]dag)	wat	een beetje	nog al wat	'S middags en 's avonds hoofdpijn.
28 (Zond[ag])	weinig	een beetje	nog al wat	idem idem
29 (Maand[ag])	zeer veel	een beetje	nog al	
30 (Dingsd[ag])	zeer weinig	een beetje	nog al	Reeds voor 12 [uur] kwam er weder hoofdpijn op die den geheelen dag bleef aanhouden.
Februarij [1866]				
1 (Dond[er]dag)	geen	wat	nog al wat	'S avonds weer eenige hoofdpijn en niet

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
2 (Vrijd[ag])	geen	wat	veel	prettig. 'S middags weer een weinig hoofdpijn die 's avonds evenwel weer overging.
3 (Zat[erdag])	geen	wat	wat	
4 (Zond[ag])	geen	weinig	een beetje	
5 (Maand[ag])	geen	wat	een beetje	
6 (Dingsd[ag])	een beetje	wat	nog al	Van ± 3 uur af hoofdpijn die 's avonds nog al hevig was.
7 (Woensd[ag])	geen	wat	nog al	
8 (Dond[erdag])	een beetje	weinig	nog al	
9 (Vrijd[ag])	een beetje	weinig	nog al	
10 (Zat[erdag])	weinig	weinig	wat	
11 (Zond[ag])	weinig	weinig	wat	
12 (Maand[ag])	geen	een beetje	nog al	
13 (Dingsd[ag])	geen	een beetje	nog al	'S middags eenige hoofdpijn.
14 (Woensd[ag])	geen	een beetje	nog al	
15 (Dond[erdag])	geen	een beetje	nog al	
15 (Dond[erdag])	geen	een beetje	nog al	
16 (Vrijd[ag])	een beetje	wat	nog al	Niet lekker.
17 (Zat[erdag])	een beetje	wat	wat	
18 (Zond[ag])	een beetje	wat	wat	
19 (Maand[ag])	wat	wat	nog al	
20 (Dingsd[ag])	nog al	wat	nog al	Niet erg lekker.
21 (Woensd[ag])	nog al	wat	wat	'S ochtends niet prettig; 's middags en 's avonds hoofdpijn.
22 (Dond[erdag])	nog al	wat	wat	La la.
23 (Vrijd[ag])	wat	een beetje	wat	
24 (Zat[erdag])	wat	een beetje	wat	
25 (Zond[ag])	nog al	wat	niet veel	
26 (Maand[ag])	nog al	wat	wat	
27 (Dingsd[ag])	nog al	wat	wat	
28 (Woensd[ag])	nog al	wat	wat	'S nachts ellendig geslapen en heden den ganschen dag erg lamzakkig en beroerd. Kou in de botten, keelpijn, etc.
	Maart [1866]			
1 (Dond[erdag])	nog al	nog al	nog al	'S middags hoofdpijn en den ganschen dag ook onplaisirig.
[222]				
2 (Vrijd[ag])	nog al	nog al	nog al	Den ganschen dag beroerd, pijn in de keel, algemeene kou (rheumatisme).
3 (Zat[erdag])	nog al	nog al	nog al	Heden dito dito; hoofdpijn ook.
4 (Zond[ag])	nog al	nog al	wat	Heden dito dito; hoofdpijn ook.
5 (Maand[ag])	nog al	wat	nog al	'S ochtends nog al onplaisirig; alengs werd het echter veel beter; ook de keelpijn veel beter.
6 (Dingsd[ag])	nog al	wat	nog al	Den ganschen dag allerberoerdst, kou en pijn in al de leden, veel meer keelpijn, tot 11 uur in bed gelegen.
7 (Woensd[ag])	nog al wat	wat	nog al	Heden dito dito, beroerd.
8 (Dond[erdag])	nog al wat	wat	nog al wat	Dito, dito.
9 (Vrijd[ag])	nog al wat	wat	nog al wat	Dito, evenwel iets beter.
10 (Zat[erdag])	nog al wat	wat	wat	Keelpijn beter en algemeen gevoel insgelijks, doch van een uur of 12 af hoofdpijn.

<i>Datum</i>	<i>'S morgens Pijn</i>	<i>'S morgens Tong beslagen</i>	<i>'S avonds Tong beslagen</i>	<i>Aanmerkingen</i>
11 (Zond[ag])	een beetje	een beetje	wat	Den ganschen dag onplaisirig, 's avonds mee meer keelpijn.
12 (Maand[ag])	nog al wat	nog al	wat	Den ganschen dag weer beroerd en keelpijn.
13 (Dingsd[ag])	vrij veel	nog al	nog al wat	Voor al niet beter.
14 (Woensd[ag])	vrij veel	nog al	veel	Beroerd.
15 (Dond[erdag])	nog al	nog al	nog al wat	Dito, dito, melancholiek en landerig er bij.
16 (Vrijd[ag])	nog al	niet veel	nog al	Keelpijn veel beter, doch overigens niet lekker en hoofdpijn.
17 (Zat[erdag])	wat	wat	wat	Vrij goed, niet veel keelpijn ook.
18 (Zond[ag])	nog al	weinig	een beetje	
19 (Maand[ag])	nog al	weinig	wat	La, la.
20 (Dingsd[ag])	een beetje	weinig	nog al	
21 (Woensd[ag])	zeer weinig	weinig	wat	'S avonds niet opgewekt en weer meer keelpijn.
22 (Dond[erdag])	<i>veel</i>	wat	wat	Heden ook niet lekker, dof en ook nog al keelpijn.
Recept voor inwrijving bij de gewone pijn aan te wenden als de pijn er is (schijnt dus meer een calmerend- dan een radikaal geneesmiddel).				
23 (Vrijd[ag])	nog al wat	niet veel	nog al	Heden ook niet lekker, ook erg gedrukt en melancholiek.
24 (Zat[erdag])	nog al wat	niet veel	nog al	Ook la, la, gedrukt en melancholiek.
25 (Zond[ag])	veel	nog al		'S ochtends
				dat maakte mij weer bedonderd, naargeestig en melancholiek.

Winter 1886/87

NB. In zomer 1886:

Kuur (2^e) bij Mezger 7½ week

daarna te Zandvoort 2½ week

daarna te Bentheim 3½ week

Van begin Dec[ember] af achteruitgegaan, 't welk eindigde met in bed blijven den 16^e (den dag te voren het laatst het koude laken gebruikt).

Den 17^e weer opgestaan, maar dit deed mij geen goed en daarop van den 18^e tot den 23^e te bed gebleven en verder tot den 30^e nog boven.

Den 28^e Jan[ua]rij voor het eerst weer uit en voorts nu en dan bij mooi weder. Echter van half Maart af tot in April weer 4 weken en 2 dagen onafgebroken te huis gezeten; daarop weer nu en dan mij mooi weer uit, doch eerst geregeld weer uitgegaan in de 2^e helft van April.

wel 10 jaar ouder geworden in die 9 weken (sedert 12 febr[uari]).

De 11ⁿ April begonnen met staalwijn van v[on] Lipp te Cleve.

Na 4 weken (den 9ⁿ Mei) daarmee opgehouden; de 2^e helft van die periode bovendien 's ochtends nuchteren een glas Minerva of Victoria-water (het laatste bevat mij beter dan het eerste).

Na half April was ik begonnen met geregeld daags uit te gaan, maar ik was in den regel beroerd, dadelijk moe (na 20' of ½ uur loopens) de maag liet veelal ook te wenschen over, zweeterig, zenuwachtig en rheumatiek. Soms meende ik, vooral in den beginne, dat de staalwijn eenig gunstig effect had, maar later betwijfelde ik zulks weer.

Den 16ⁿ Mei begonnen met Franzensbrunnen te drinken. Den 1ⁿ Junij mee opgehouden. Eerst scheen ik er mij wat beter van te bevinden, later werd ik echter weer veel slechter. Na het ophouden met dat water ging

het echter nog meer achteruit, maag heel slecht, misselijk, slechte tong en zoo draaijerig; ook veel rheumatiek. Den 5ⁿ Junij begonnen 's ochtends nuchteren een klein half theelepeltje Carlobader zout in warm water opgelost. Daar het mij toescheen dat ik ook daar geen gunstig effect van had hield ik den 12ⁿ er weer mee op en begon den 14ⁿ met het drankje van Dr Müller tegen <maagcatarreh> en dat scheen goed te doen; tong en maag werden wat beter (ik nam het met water en een beetje Muscaatwijn). Den 24ⁿ Junij naar Franzenbad.

Winter 1888/89

N.B. In zomer 1888:

Kuur te Franzensbad 6 weken

daarna te Wijk aan Zee 2 weken 4 dagen

In Franzensb[ad] ellendig weder getroffen, altijd regen en koud, in Wijk a[an] Z[ee] ook ongunstig, vooral ook veel wind. Vandaar naar huis gekomen op 3 Sept[ember] met een steek in de regter borststreek (te wijk reeds eenige dagen gehad) waar ik Dr Peel bij liet komen, die het alleen aan rheumatiek van de tusschenribspieren toeschreef.

Op diens aanraden, ongeveer Oct[ober]) met Chinine-pillen begonnen enzoowat den geheelen winter door genomen.

De winter was, uitgenomen veel last van rheumatiek (Kan die meerdere rheumatiek, die het volgende winter nog slimmer was, ook het gevolg zijn van het opnieuw slapen in eene koude kamer (kamer naast de zitkamer)), nog al heel goed, veel beter dan in de laatste jaren, altijd uitgaande; alleen met Paschen (21 April) eenige dagen te bed en boven. Maag vooral was goed en *bijna nooit hoofdpijn*.

Of die zooveel betere toestand aan Franzensb[ad] of aan de chinine of aan beide moest toegeschreven worden was toen nog kwestieus (NB. De volgende winter 1889/90 heeft intusschen wel uitgemaakt dat het alleen aan de chinine *niet* toegeschreven kan worden, want die winter was slechter dan ooit en toch was ik in December, bij minder welbevinden, ook met de chinine begonnen en had dat doorgezet tot begin Febr[uari]. Het was dus òf Franzensb[ad] *alléén* of Franzensb[ad] *met* de chinine die mij toen zooveel beter hadden doen zijn.

Die aanvallen beginnen met hoofdpijn (de laatste keer met kiespijn en <toen> die alengs hevig wordt, ik kon dan eten noch drinken. Als na 2, 3 dagen en nachten de hoofdp[ijn] verdwenen is dan blijft de maag nog heel lang ellendig, en erg opgezet, trommelachtig gevoel en met de minste spijsen die ik gebruik wordt dat nog erger. Dan volgt er gewoonlijk een erg gepruttel en gerommel in den buik.

De laatste keer (na einde Junij en begin Julij) deed mij de mond van binnen ook pijn.

Meestal heb ik dan ook pijn binnen in den mond en aan het tandvleesch en de laatste keer (einde Junij en begin Julij, toen ik 12 dagen achtereen te bed lag) was dit meer dan gewoonlijk en was mij het gehemelte ook net of het raauw was.

En dan als ik zoo'n aanval heb, die magteloosheid. Het is mij dan dikwijls als ik mij in bed op de knieën zet (b.v. voor 1 kl[eine] Com[missie]^{sie}) dan heb ik werk mij zoo lang in die positie te houden en ben op het punt in mekaar te zakken.

Winter 1889/90

NB. In Zomer 1889:

Kuur te Bentheim 4 weken (van 12 Aug[ustus] tot 9 Sept[ember])

Als altijd kwam ik weer half ziek van Benth[eim] terug, zóó zelfs dat ik bij mijne terugkomst dadelijk een paar dagen te bed bleef. Dit redresseerde zich in dit gunstige jaargetijde echter nogal spoedig, maar reeds in het najaar, vooral in Nov[ember], was ik erg rheumatiek (vooral in voeten en beenen).

De 2ⁿ Dec[ember] geraakte ik met zware hoofdpijn totaal gemis aan eetlust en verdere daarmee gepaard gaande verschijnselen dan ook al v[an] de beenen (een paar dagen te bed) en dat was het begin van een eindeloos gesukkel.

Niet vóór - - - - - kwam ik voor het eerst de deur weer uit (hoe ging dat? en bleef ik < -- > het <uitgaan> (zie later)).

Tusschen 2 Dec[ember] [18]89 en 24 Jan[uari] [18]90 was ik nu eens een paar dagen te bed, gevolgd door eenige dagen boven en dan eens weer beneden, vreeselijk veel hoofdpijn, weinig eetlust hoewel de tong toch niet slecht was; ook in dien tijd vreeselijk verkouden in het hoofd en erg rheumatiek en behalve in voeten en

beenen ook steeds in klimmende mate in regter arm en schouder.

De 24ⁿ Jan[uari] weer een geweldige attaque van hoofdpijn met daarmee gepaard gaande verschijnselen en te bed gebleven gedurende 3 weken, zwaar verkouden <geweest> vooral in de luchtpijp met <opstaan>. Ook nu en dan hoofdpijn-attaques, enz. Den 14ⁿ febr[uari] weer op en boven gebleven tot - - - -

Gewoonlijk was na zoo'n periode in bed de rheumat[iek] beter, maar dit was nu intgeheel niet zoo, nog nooit zoo rheumateus als thans, behalve in beenen en voeten, in beide schouders, maar vooral in de regter en regter bovenarm, stijf ook en 's ochtends moeite de jas aan te krijgen. (Omtrent het waarschijnlijke van deze meerdere rheumatiek de noot (*) onder den voorgaande winter voorkomende.) Ook het slapen dat verleden winter zoo veel beter was was nu weer meer dan slecht; van de 2e Dec[ember] af (nu ik dit schrijf is het al 26 febr[uari] sliep ik nooit in voor half 3, soms werd het wel 3 à 4 uur en later.

Van half Dec[ember] tot begin febr[uari] Chinine pillen genomen, den <kende dat> mijn' goede toestand van verleden winter hetzy <o.a.> geheel of ten deele daaraan te wijten was geweest moest worden maar te vergeefs dienvolgens begon zelve maar mee opgehouden. De urine, die verleden winter ook meest altijd helder was gebleven, was nu sinds Dec[ember] ook altijd, en in toenemende mate, leelijk.

Het Vleeschboekje

Vleesch Boekje
voor Den WelEdele Hoog-
Welgeboren Heer Den Heer
Baron Van Dedem

Van M, van Oorschot

Te huur, met Mei, voor f 600 Het kasteel Zuilestein, bevattende 12 kamers, van stookplaatsen voorzien, domestiquenkamers, keuken, kelder, droogzolders en zolderkamers, gelegen aan den straatweg van Utrecht naar Arnhem, gemeente Leersum in de nabyheid van het station van den Rhynspoorweg Maarsbergen, met grooten tuin, tuinmanswoning, stalling voor 5 paarden, koetsierskamer, waschhuis enz.

Te bevragen by den Heer Mr. C H. B. Boot, Lid van de Raad van State te 's Hage en by de Rentmeesters G. en H. de Ridder te Amerongen.

Brieven franco.

Haarl[emmer] Courant van 7 Maart [18]67

Kernheim

Te huur om 1° Mei te aanvaarden, het huis Kernheim by Ede zeer aangenaam gelegen, op 20 minuten afstand van het station van den Rhynspoorweg. Het huis bevat 12 kamers, ruime keuken en verdere gemakken. Voorts is daarbij koetshuis, tuinmanswoning, schuur, 2 tuinen met broeijerij, lanen en wandelingen, de jagt over het landgoed en desverkiezende de jagt in het naby gelegen, uitgestrekte Edesche Bosch.

Te bevragen by den Rentm[eest]er W.H. Wilterdink te Dieren.

Haarl[emmer] Courant van 6 Maart 1867

Te koop in Gelderland.

Een zeldzaam schoon Landgoed, van niet te grooten omvang, met fraai voor zomer- en winterverblijf ingerigte Heerenhuizinge, Koetshuis, stalling, tuinmans- en koetsierswoning, broeyerijen, druivenkasten, duiventil, Jagt en visscherij enz; door vertrek naar elders, dadelyk, geheel gemeubeleerd en in bewoonbaren staat te aanvaarden.

Regeling van betaling en aflossing, wordt onder behoorlyke guarantie aan den Kooper overgelaten. Brieven franco onder Letter L. A. bij den Boekhandelaar HJC Susan CH.Zn, Hofspui 46 te 's Hage.

Handelsblad 24 Aug: 1867

Uit de hand te koop:

Het schoon oud Kasteel Kessel, allerheerlykst gelegen op eene hoogte te Kessel (Limburg) aan de Maas, op een der schoonste punten dier rivier met nevengebouwen, schoone geaccidenteerde tuinen, park en Drie beste groote bouwhoeven, benevens de aan den regteroever tegenover Kessel gelegen groote Maaswaard, ter gezamentlyke groote van 125 bunders.

Verdere inlichtingen zyn te bekomen ten Kantore van den Notaris Haffmans te Helden, of op het Kasteel Aldengoor te Haelen (Limburg)

Handelsblad 24 Aug: 1867.

Te huur tegen 1 Mei e[erst] k[omende] het voor zomer- en winterverblijf geschikte Buitenverblijf Nudenoord, aan den straatweg tusschen Wageningen en de Grebbe, bestaande [uit] <een> ruim Heerenhuis,

10 kamers, zaal, mangel – dessert – badkamers, keuken enz. orangerie, koetshuis en stal voor 4 paarden, koetsiers en tuinmanswoningen, groote moes- en oofttuin met broei- en trekkasten, aanleg met waterwerk en wandelingen ruim 2½ bunder; voorts mede jagt op 155 bunders.

Informatiën ten kantore van Notaris G. Hondius te Wageningen.

Haarlemmer Courant 5 Febr: 1868

Haarl[emmer Courant] 6 Febr 1868

Buitenplaats te huur voor zeer matigen prijs nabij een hoofdstation van de Staats Spoorwegen, des verkiezende gedeeltelijk gemeubeleerd en met vrije jagt over 240 bunders land; men zou ook voordeelige voorwaarden kunnen maken ten opzichte van gebruik van rijtuig en paarden, bijhuren van eenig land, enz.

Brieven Franco; onder letter A. aan den Boekhandelaar H.B. Breyers te Arnhem.

Handelsbl[ad] 20 Febr. 1868

Te huur of te koop om te aanvaarden 1° Mei of later. Een sedert weinige jaren solied geb[ouwd] Heerenh[uis], droog, geheel voor zomer- en winterverblijf ingerigt en omringd van de schoonste aangezigten, bevattende 8 zoo groote als kleinere kamers, w.o. flinke suite, allen van gasleidingen voorzien, met marmeren vestibule en gang, ruime keuken, kelder en zolder, benevens nette afzonderlijk staande schuur, kunnende des verlangend annexe boomgaard, Weiden, tuin- en bouwland mede verkregen worden. Alles gelegen aan den straatweg bij den ingang der volkrijke gemeente Apeldoorn te bevragen met franco brieven ten kantore van den Notaris Walter aldaar.

Haarl[emmer Courant] 14 Maart 1868. Te huur het alleraangenaamst gelegen buitenverblijf Tongerlo op 10 minuten afstand van Lichtenvoorde aan den Grindweg naar Groenlo en Aalten bevattende verscheiden zoo boven- als beneden kamers, ruime keuken, watervrije kelders, enz.;

Verder grooten tuin, boomgaard en voorplein, alles door eene breede vischrijke gracht omgeven. Voor jagtliefhebbers is de ligging van dit Buitenverblijf, als in het midden der Heerlijkheid, bij uitstek gunstig.

In het dorp is een R[ooms] C[atholieke] en Prot[estantse] Kerk, een school voor uitgebreid lager onderwijs, enz.

Tijd van aanvaarding naa verkiezing. Brieven franco onder de letters A.Z. aan het Postkantoor te Lichtenvoorde.

Huis te huur in Noord-Brabant

Arnhem 12 Febr[uari] 1868

HoogWel Geborenheer!

Ofschoon UWHG[orene] waarschyglyk in de meening verkeert dat de buitenplaats bedoeld in de annonce H[aarlemmer] C[ourant] van den 6^{den} dezer zich in Gelderland bevindt, doordien de boekhandelaar B Eeger te Arnhem met het ontvangen van de brieven belast is geworden, wil ik toch aan UWHG[eborene] eene beschrijving van het perceel geven

ligging

provincie Noord Brabant by Boxtel, zynde dit een hoofd station van de Staatsspoor; verbonden met de noordelyke provincies door middel van de Arnheimsche, Rotterdamsche en ander boten en de spoor over Moerdyk; met Belgie onafgebroken door spoorwegen

het huis

De kamers zyn weinig in getal, maar *groot*, 3 beneden en suite met partes-fenêtres naar alle zyden; boven 5 kamers openslaande ramen gedeeltelyk op balcon uitkomende wit marmeren vestibule enz

Uitwendig

grys gepleisterd, houtwerk geel geverwd, Creneaux, torentjes, balcon, verandah, stalling voor rytuigen en zoo veel paarden men wil

Groote moestuin onder de huur begrepen

Gelegenheid om gronden by te huren

Kwaliteit van gronden uitmuntend, (met leemachtig zand)

De landstreek niet laag daar 's Zomers alle slooten droog zyn

By eventueele verhuizing hulp van menschen paarden karren enz

Het ameublement is zeer gering eenige tafels, bamback stoelen, valgordynen, en 7 ledikanten (Zonder het beddegoed)

De boer die in het belendende huis woont is platertantuh, hy bouwd voor zich zelve, en is tevens in myn dienst als opziener van het goed en als verzorger van myne paarden en veulens. Overigens is de bevolking roomsch, zoo ook de overige boeren op de plaats.

Protestansche kerken te Oirschot Boxtel en St Oedenrode; op die laatste plaats bevindt zich ook eene gemeente van regtzinnige met hun kerk- en zendeling (Ermeloesche Zending) Uitmuntend kostschool te Oirschot. Het gezigt uit het huis is op weiden met vee en jonge paarden, en een herten kampje; dit laatste evenwel even als de aanleg om het huis moet nog afgewerkt worden, de bewonertjes evenwel zyn reeds aangekomen, en voorloopig opgesloten.

Op dit oogenblik is het benedenhuis nog niet in orde, vloeren zyn ter vernieuwing opgebroken, behangsels afgetrokken enz, de verandah moet nog gemaakt worden, doch dit alles kan in zeer korten tyd klaar zyn als het huis verhuurd wordt, anders neem ik daar de zomer toe

Vrye jagt over de plaats (ruim 200 bunders) en een ander eigendommertje by Oirschot (40 bunders); permissies om te jagen zyn gemakkelyk overal kosteloos te verkrygen

Huurprys f 500

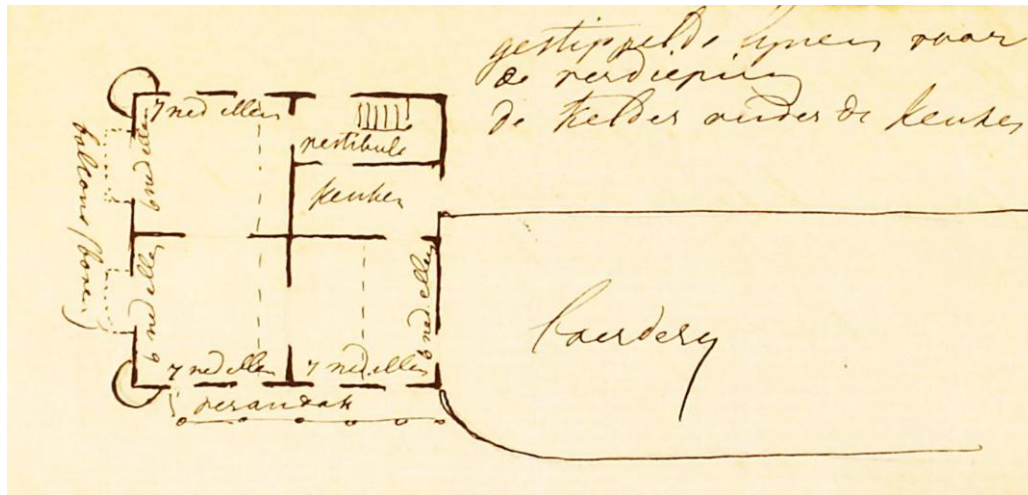
De belastingen zyn niet hoog doch my niet met juistheid bekend, uithoofde van latere verbouwingen. De reden waarom ik het huis wil verhuren is, dat het krygen van verloven vooral 's Zomers, zoo niet onmogelyk dan toch hoe langer hoe meer moeyelyk wordt

Ik heb de eer my hoogachtend te noemen

van UWHGeborene de dienstw[illige] dienaar

Van Coehoorn

kapitein by de Rydende Artillerie te Arnhem

gestippelde lynen voor de verdieping
de kelder onder de keuken

Aantekeningen:

Dubbelgevouwen, kant 1 t/m 4 beschreven, los inliggend papier met plattegrond. Op de enveloppe: Van Coehoorn / (buitenplaats Noord-Brabant) / Huis aangeboden / Hoog Wel Geboren heer / baron C.W. van Dedem / Diezerpoort / Zwolle

Gelderland

Mei en Junij 1868

Togtje naar Wyhe, Nymegen en omstreken (Beek, Ubbergen, Hees en Groesbeek), Ede, Amersfoort, Soestdijk, Baarn, Wageningen, Renkum, Duiven (by Westervoort) Zutphen en Deventer ter bezigtiging van eenige te veilene of in veiling zijnde buitenverblijven en tevens ter opname van de streek en het terrein voor voorkomende gelegenheden daar de Zwolsche lucht gedurig slechter op mijne gezondheidstoestand werkte en ik een gezonder, drooger lucht moest gaan opzoeken.

Den 22ⁿ Mei Sochtends per trein van 9.15 [uur] naar ter bezigtiging van het in veiling zijnde buitenverblijf *het Slot*. Dit huis was nieuw en nog niet eens af, het beviel mij echter niet; hetgeen er mij wel van aanstond was dat het geheele huis op bogen gebouwd was, zoo[2]dat het wel droog zal wezen. De streek geloof ik toch ook niet dat mij daar bijzonder zou lijken, want het is daar ook al niet hoog en dicht aan de IJssel, ik kon het aan de lucht trouwens dan ook wel voelen. Gewandeld op de Gelder, dat goed viel mij wat wandelingen aangaat niet zoo erg mee, te veel regte paden, overigens wat het rentegevende aangaat was het magnifiek, heerlijke weiden, beste grond.

Te 3 ure doorgespoord naar Arnhem en verder direkt per boot door naar Nymegen; daar iemand genomen die mijn koffer op den nek nam en alzoo gemarcheerd naar Beek waar ik omstreeks 10½ [uur] aankwam. Op recommandatie van iemand dien ik op reis ontmoette nam ik mijn' intrek bij Peters, doch, hoewel goede menschen was dat logis heel mis (zoowat een boerenherberg); [3] bij Spijker (waar ook de verkoop van het landgoed de Water-Meerwijk was) is het stellig veel beter, en aan den grindweg boven over den Berg naar Kranenburg heeft men op Pruissisch grondgebied Jansen en Klarenbeek wier logementen stellig ook oneindig veel beter zijn, en dan komt vervolgens (denkelijk het volgend jaar) het nieuwe in aanbouw zynde hôtel *Berg en Dal*, digt bij de beide laatsten dus op Holl[ands] territoir.

In het logement van Jansen (Oud Berg en Dal geheeten) nog eens aangelegd en o.a. gesproken over de belastingen in Pruissen en in Nederland. Volgens hem was dat in Pruissen veel eenvoudiger en ook veel minder hoog. Men had er geen personele belasting zoo als hier, dus geen mobilair, geen dienstbodens, geen belasting van deuren, ramen en schoorsteen, geen paardebelasting, maar alleen huurwaarde ad 1% van dezelve en [4] eene belasting gelijkstaande of liever overeenkomende met onze grondbelasting maar naar een anderen maatstaf n.l. 1% van het bedrag van het inkomen van het land of van de huurwaarde. Deze belasting was dus veel hooger dan bij ons; en dan nog ¹/₃ daarvan bovendien ten bate van de Gemeente waarin men woonachtig was. Voorts had men het zoogenaamde Kopgeld (personensteuer) berekend naar het vermogen en bedragende 1% van het inkomen. Voor eene dienstbode bedroeg dit 15 grosschen per hoofd onverschillig welk aantal <men> houdt. Het inkomen wordt geschat waartoe in iedere Gemeente eene Commissie [is]. Als men in eene Gem^{leen}te komt wonen, geeft men er kennis van, zoo mede van de dienstboden en eveneens als deze vertrekken en waar ze heengaan. Men kon in Pruissen gaan wonen zonder daarom Pruis te behoeven te worden, de kinderen behoefden dan ook niet te dienen, doch bleven dienstpligtig voor Nederland.

Uit vorenstaand blijkt dat iemand zijn vermogen in porte-feuille of althans niet in vaste goederen in Pruissen gelegen hebbende, aldaar vrij [5] wat beter van de belastingen kan afkomen dan in Nederland, doch de grondeigenaren worden er danig gepakt.

Jansen neemt van logées (families die eenigen tijd toeven) f 2.50 per dag en per hoofd (Met kleine kinderen zal dit echter nog wel onderscheid maken).

Zaterdag 23 Mei, 24 en 25 Mei

Heden er op uit om het in veiling zijnde landgoed de Water Meerwijk te bezien. Ik moest daartoe den berg (of liever bergketen, want het is bijna van Nymegen af eene keten van bergen) op en daar weer eenigzints in een dal een kwartier van Beek ligt de Water Meerwijk. De streek daar is heerlijk, heel veel hout, zoowel lanen van opgaande boomen als eiken akkerhout hoog en droog, geen enkele sloot, ook nog al bouwland, dus nagenoeg geen [6] grasland, maar het huis verknolde het. Het was een Zwitsersch huisje, volkomen gelijk

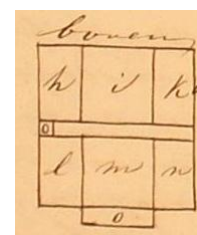
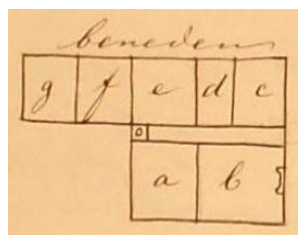
met den beganen grond, met zeer weinig geschikte kamers, vochtig ook en meer geschikt tot een Zomerhuisje dan tot een doorgaand verblijf.

Ware dat naar genoeg geweest dan zou het mij daar wel aanstaan. Het was daar (in het Neder-Rijnsche Wald) stellig het gezondste plekje van ons land (minstens wanneer men Limburg uitzondert), men had op de bergen heerlijke vergezichten over de Ooy en Betuwe, vanwaar de koeyen zoo groot schenen als ooyevaars en in welken polder (de Ooy n.l., schoon ook reeds in de Beeksche polder) men heerlijk weiland had, terwijl ook voor de visscherij in een stroompje loopende van Ubbergen naar Nymegen langs den straatweg wel gelegenheid was; alleen de jagt die zou er wat moeten worden [7] ingekrompen, want die zou er niet zoo veel zyn te krijgen en veel jagers, vooral ook te Nymegen. Alleen vreesde ik daar wel eenigzins in dat Wald⁹ voor de veiligheid, doch men zeide mij dat daarvoor niet de minste vrees behoefde te bestaan daar het er gewoonlijk, omdat het vlak op de grenzen lag, vol ambtenaren lag, en men nooit van stelen hoorde.

Als ik het geld er toe had zou ik wel lust hebben gehad een deel van de in veiling zijnde 115 b[under] te koopen en dan een nieuw huis er op, geheel naar eigen smaak ingerigt en dan ook op een ander punt want op de tegenwoordige plek had men nog een gracht, een eindje vóór het huis liggende die wel niet zoo heel slim was, want het was helder bronwater, doch niettemin had ik het bij preferentie wat meer uit de buurt. In die [8] gracht was veel visch en er waren ook kreeften in. Deze laatsten ving men in takkebosschen, en zag ik er nog een vangen. Daartoe steekt men aan den kant de takkebosschen loodregt naar beneden met het onder-einde tot op de grond. De kreeften kruipen dan in of tusschen het hout en men haalt ze er zoo met de bosschen uit.

Nevenstaand de plattegrond van de Water Meerwijk beneden en boven.

- g** paardestal
- f** soort keuken
- e** keuken
- d** winterkeuken
- c** kamertje
- a** kleine kamer
- b** groote kamer
- h, k en l** kleine kamertjes, half onder afdak
- n** provisiekamer
- i** vrij goede kamer
- m** mooie balkonkamer
- o** balcon.

[9] Zooals thans de zaken stonden moest ik evenwel van het geheel afzien want het goed stond reeds zeer hoog f 94000 de 115 b[under], volgens zeggen was er veel eigen werk onder en zou het wel niet doorgaan; het stond echter m[ijns] i[n]ziens reeds veel te hoog, toch (buiten de kosten) reeds ruim f 800 de bunder en ik rekende de grond met f 400 de bunder wel betaald.

Men heeft onder Ubbergen en Beek eenige zeer goede huizen, die mij op het oog wel zouden bevallen, namelijk dat van Alewijn boven op den berg digt bij het nieuwe hôtel Berg en Dal, dat van v[an] d[er] Goes (de Oude, niet de Notaris), dat van den H^{[ee]r} Hackfort onder Ubbergen, dat hetwelk in eigendom toebehoort aan den H^{[ee]r} v[an] d[en] Berg van Heemstede tegenover het nieuwe raadhuis, bewoond door den Controleur Lewe van Middelstum, zijnde echter ter zijde [10] van dat huis nog een poel ontstaande door opstopping en verzameling van het water van een hooger ontspringende bron. Verder Bronhuyze meer naar Nymegen op, onder Ubbergen, ook zeer goed (is met een kelderverdieping, bel-étage en 2e verdieping). Nog zouden ook misschien nog wel in aanmerking kunnen komen 2 huizen bij het huis van den H^{[ee]r} v[an] d[er] Goes, het eene bewoond door den H^{[ee]r} Waayenburg (de zoon) en het andere door den Emeritus predikant Hinlopen;

⁹ Wald (Duits): bos.

Beek 24 Mei 1868

Lieve beste Sophie!

Gij zult wel verlangend zijn iets te vernemen aangaande mijn wedervaren en den uitslag van mijn huizenonderzoekingen te Wijhe en hier.

Het Slot te Wijhe is mij niet meegevallen, het is een groot blok maar het is misselijk gebouwd, te oordeelen naar hetgeen het zal gekost hebben, het heeft het aanzien alsof er een stuk of 5 huizen tegen elkander zijn aangeschoven, koetshuis, paardestal, koestal alles zit aan alkander vast. Voor één ding is m.i. goed gezorgd n.l. voor de vocht, het huis rust heelemaal op bogen en men kan er geheel onder heen loopen, dat beviel er mij nog wel van. Het aantal kamers staat mij niet heel juist meer voor, doch beneden zijn aan weerskanten van den gang ééne zeer goede kamer. Verder nog twee kleine smalle en als ik mij goed herinner nog eene goede slaapkamer. Boven zijn de kamers minder groot ik geloof vier in getal. Een voornaam bezwaar is echter dat het nog lang niet af is, van buiten moet het nog geheel bepleisterd en met hardsteenranden en lijsten voorzien worden en van binnen nog geheel geveerd, behangen, enz. zoodat er nog wel wat komt kijken eer het af is. Ik heb verder wat op de Gelder gewandeld en ben om 3 uur doorgetrokken naar Arnhem en verder naar Nymegen en te voet naar Beek waar ik circa 10 à 10½ [uur] aankwam.

Gisteren heb ik de Water Meerwijk bekeken, doch zoo als ik wel vreesde is het huis heelemaal ongeschikt; m.i. moet het voor niet meer doorgaan dan een zomerhuis, het is ook klein, beneden eigenlijk maar ééne flinke kamer voorts 2 kleine en 2 keukens en boven 2 *goede* kamers en 3 kleine half onder afdak en provisiekamer. De gracht zou overigens geen bezwaar zijn, want het is heel mooi helder bronwater en het huis staat er ook niet in maar een eindje er van daan. Voor heerenboerderij, zoo als op de biljetten staat deugt het er echter niets, op het huisperceel kunnen een paar koeijen gehouden worden maar overigens had men de woorden: “weiland” gerust van de biljetten kunnen weglaten. Van koopen zal dus wel niet komen. De streek is overigens heel mooi en zeer bergachtig.

Ik was gisteren dood moe toen ik weer in mijn logement kwam en kreeg na het eten hoofdpijn waarmede ik te bed ging. Heden ochtend voel ik mij ook nog geducht moede, ik kan volstrekt niet meer tegen vermoeijenissen, dat heb ik nooit zoo gehad als in den laatsten tijd.

Ik geloof dat ik om de Water Meerwijk hier wel weer van daan zou kunnen gaan, doch naar mijn hospes zegt zijn hier nog een paar dingen open en wil ik die nog eens rond kijken; misschien kan ik daar met de zondag niet teregt in welk geval ik niet voor morgen namiddag van hier zou kunnen gaan. Het kan zijn dat ik dan des nachts nog te Nymegen blijf als ik ten minste nog informaties zou willen inwinnen naar de uiterwaarden aan de Waal waar ik Suzette dan eens over zou kunnen schrijven. Dit zou ik zoo *en passant* kunnen waarnemen. Waar ik dan heen ga weet ik nog niet precies, misschien schrijf ik het nog hier onder.

Het logement waar ik hier aangeland ben op recommandatie van iemand dien ik op reis ontmoette is al heel mediocre, zoowat een boeren herberg, ik geloof toch wel dat er beter is, het beste, dat hier vlak bij ligt, is gepasseerde voorjaar verkocht en aangekocht door den Burgemeester om er een woonhuis van te maken, dat ligt zeer mooi. Er is echter nu weer een nieuw hotel in aanbouw (Berg en Dal) dat boven op een berg ligt en er kolossaal uitziet. Digt daarbij ligt ook een buiten boven op een berg toebehoorende aan den Mr Alewijn; overigens liggen de meesten hier aan de helling.

Het best is dat gij mij eens schrijft poste Restante Ede. Van daar ga ik misschien weer terug naar Arnhem misschien naar Amsterdam, dat weet ik nog niet. Was mijn plan hieromtrent zeker dan kondet gij ook schrijven te Arnhem - Amsterdam, doch dit is onzeker. Ik weet niet wanneer ik te Ede ben, doch schrijf maar dadelijk dan is de brief er zeker vroeg genoeg.

Kus Godertje voor mij en vele groeten aan v[an] d[er] W[yck], L. en C. en geloof mij steeds

Uw zeer liefh[ebende]

Coenraad

Aantekeningen:

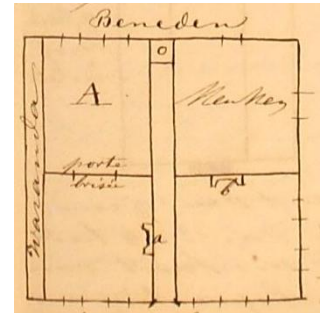
Dubbelgevouwen, kant 1 t/m 4 beschreven. Adres op enveloppe: Madame la Baronne van Dedem / née Westenberg / Diezerpoort / Zwolle

het laatste is nog niet eens af. Beide huizen behooren in eigendom aan den H^{[ee]r} v[an] d[er] Goes. Bij het tolhek (onder Ubbergen) zijn ook nog een paar goede huizen vooral een links van den weg als men gaat van Nymegen naar Beek.

Het huis van Alewijn ligt verreweg het hoogst, geheel boven op den Berg, dat van van der Goes zou mij als huis en ligging op het oog het best bevallen, het is met een onder[11]huis en bel étage.

Onder Ubbergen links van den weg, komende van Nymegen, stonden ook nog 2 huizen te koop of te huur, het eene was echter te klein, het andere ging ik zien, beide waren nieuw gebouwd door de koopers en sloopers van het kasteel van Ubbergen (toebehoord hebbende van Dommer van Poldersvelt).¹⁰ De ligging van het huis was hoog en zeker ook droog doch het scheen wat ligt en digt, niet heel soliede en niet erg voor den winter, terwijl de kamers (7 in getal benevens keuken) ook niet groot waren en er ook weinig berging en gemakken in het huis waren.

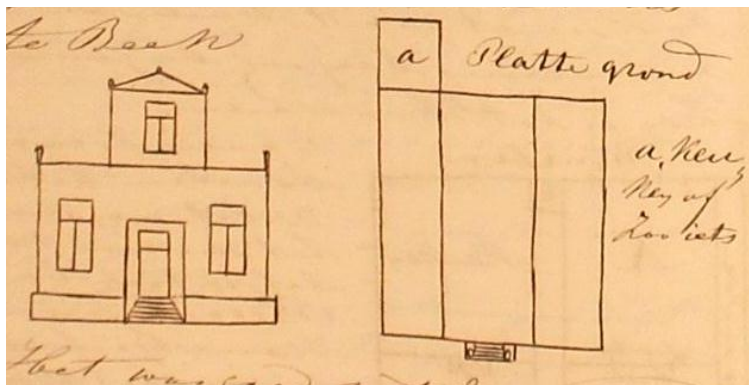
Boven even als beneden behalve dat men aan het eene eind van het portaal boven N° 100 een provisie kamertje heeft en aan het andere einde een afgesloten stuk portaal met een balcon.

a houten, **b** marmeren schoorsteenmantel

[12] In de kamer **A** en die daarboven kan niet gestookt worden. Op den zolder is een meidenkamertje. Stalling of dergelijke is er niet bij en ook geen bepaalden tuin, alleen een beetje jonge aanleg, groot ± 600 oude roeden of 1 morgen. Er was evenwel nog wel grond apart (ook aan dezelfde eigenaren toebehoorende) bij te koopen doch duur. Voor het boven omschreven perceel vroegen ze f 10000, 't geen nogal schikte; en huur f 600. Hetzelve is geheeten Villa Nova.

Het nieuwe Raadhuis van Beek, nog niet geheel voltooid, is ook een zeer net gebouw en was ontworpen door den timmerman Frans Hendriks te Beek.

a keuken of zoo iets

Het was goed uit den grond met een stoep van 3 à 4 treden en voor de deur een soort van portique. De begroting was [13] circa f 10000, het is aangenomen door een boerentimmerman, die er evenwel zeer slecht mee weg zal komen, voor f 6999. Het is, zoo als uit de schets te zien is van boven *en plate-forme* met zink bedekt, doch op de bovenverdieping is dat vreeselijk warm, hoe zeer het er daar buitendien ook wel warm zou zijn. Er zullen 6 goede vertrekken in zijn, onder 4 en boven 2, behalve het naast aangebouwde vertrek **a**. In de zijgevels zijn aan weerszijden in elke verdieping 3 ramen.

Het huis de Pietersberg kan, behalve de vorengenoemde ook nog in aanmerking komen; het is wel is waar alleen in de midden opgetrokken doch dat opgetrokken gedeelte is nog al breed. Het huis van D^{[okto]r} v[an] d[en] Ketten was ook zeer goed; wel is waar slechts één verdieping hoog doch een zeer hoog onderhuis. Het drinkwater is moeilijk in Beek, vooral op de bergen.

¹⁰ Jonkheer G.J. Dommer van Poldersveldt had het huis Alewijn in 1818 gekocht. Het werd in 1868 gesloopt.

[14] Slechts zeer enkele huizen hebben welpompen. Op de Water Meerwijk moest men het water halen op eenigen afstand uit de springbron, die ommetzeld was en zeer goed water opleverde. Het nieuwe in aanbouw zijnde logement maakte een pomp, doch volgens zeggen moest het water er wel 200 voet diep liggen.

In Beek haalt men het water ook veel uit de springbron; dit water is zeer goed maar er wordt geen werk van gemaakt om het zuiver te houden, want er valt vuil van de omstaande boomen, enz. in. Men zou er een bak om moeten metselen. Bij aankoop of huur van een huis mag men zich dus wel bepaald naar drinkwater informeren.

Beek heeft één nadeel, het ligt n.l. aan de verkeerde zijde van de bergen n.l. open voor de N[oord] en N[oord] W[est] winden (ook voor de Ooste) en die winden komen over de Ooy en Beeksche polder, [zo]dat [het de] lage [15] landerijen zijn die 's winters veelal onder water staan. Meer binnenwaarts, waar b.v. de Water Meerwijk ligt, is het dus vooral 's winters oneindig lekkerder dan daar waar meest alle huizen staan.

De menschen waar ik logeerde (Peters) vertelden mij, van hun tuin sprekende, dat zij verleden jaar f 40 hadden gemaakt van zwarte bessen. Ik verwonderde mij daar zeer over want er waren toch betrekkelijk slechts weinig bosjes. De prijs te Nymegen was 6, 8 à 10 cent het pond. Tamme kastanjes werden daar te Beek op de bergen ook nog al verbouwd; die bragten ook veel op, ze golden 15 tot soms 40 cent de Ned[erlandse] kop.¹¹

Maandag 25 Mei van Beek vertrokken naar Nymegen. 'S avonds naar den H^{[ee]r} v[an] d[e] Wedden rentmeester van de Uiterwaarden van den H^{[ee]r} van Wykersloot van Weerdesteyn dewelke donderdag a.s. zouden worden ingezet en 14 dagen later [16] verkocht.

Dingsdag 26 Mei tot 4 uur die uiterwaarden bekeken en opgenomen; van den rentmeester had ik eene specifieke lijst van de opbrengsten der verschillende perceelen gedurende de laatste 10 jaren.

'S avonds een kijkje genomen om Nymegen naar de zijde van het dorp Hees. Het terrein aldaar is hoog, alles bouwland, geen enkele sloot. In en om Hees nog al eenige Heerenhuizen doch slechts weinige geschikt voor mij. Alhoewel het terrein daar hoog en droog is zou mij daarvan welligt toch niet bevallen dat het alles bouwland is, want met de mesterij, dat hoogst waarschijnlijk meest met beer van Nymegen plaats heeft, zooals hier en daar de lucht ook nog wel dicteerde, zou dat nogal stinken.

Woensdag 27 Mei des ochtends gewandeld naar Groesbeek 2 uur van Nymegen; het eerste half uur een gelijk terrein als naar Hees, doch dan meer [17] bergen met laag, schraal kreupelhout en heide en ook met dennenbosschen; het wordt alengs een vreeselijk eenzame weg, bijna geen enkele woning. Het dorp Groesbeek is een ellendig dorp, ik zag er slechts een eenig goed heerenhuis toebehoorende volgens zeggen aan den H^{[ee]r} Rynbende uit Amsterdam, overigens een massa ellendige hutten en krotten, doch <men> scheen er wel wat aan te bouwen, misschien door den spoorweg van Nymegen op Cleve. Intusschen was het daar voor alsnog volstrekt niets voor mij, doch 't kon het wel worden.

Om Nymegen zijn de massa grindwegen die daar overal in alle rigtingen heen loopen overal bepoot met lindeboomen, die zeer mooie en schaduwrijke lanen vormen.

Te Nymegen gelogeed in het Hôtel Place Royale, een heerlijke balconkamer met klein slaapvertrekje er naast; daar beviel het mij zeer goed en veel [18] beter dan het mij bij een vroeger bezoek van Nymegen bij Ariëns in het ander hôtel had gedaan. De kamer was alleen 's ochtends vroeg met de zon wat warm, hetgeen mij des ochtends in bed wel wat hinderde, doch overigens ook niet.

¹¹ kop: inhoudsmaat voor droge waren, een liter.

Nymegen 27 Mei 1868

Lieve, beste Sophie!

Ik had gedacht dat ik heden te Ede zou zijn gekomen, doch dit zal nu wel niet voor vrijdag zijn.

Ik heb te Beek nog een paar huizen gezien, waarvan een op Pruissisch grondgebied (Beek ligt maar een minuut of 5 van de grenzen) doch geen van beide extra bevallen.

Maandag avond ben ik hier aangekomen, eerst met plan om den anderen morgen naar Arnhem en van daar naar Duiven en verder naar Ede te gaan, doch om twee redenen is dit niet geschied. Des avonds ging ik nog even naar den Rentmeester van de hier in de nabijheid verkocht wordende uiterwaarden en kreeg daar zulke volledige renseignementen als b.v. opbrengst gedurende de 10 laatste jaren van alle 16 perceelen afzonderlijk en gemak van administratie daar die rentmeester het beheer op den ouden voet kon blijven voortzetten, dat ik het iets zeer geschiktst vond voor Suzette en besloot die den volgenden dag eens te gaan zien. Dit heb ik gisteren gedaan en daarop er over aan Suzette en Maas geschreven met verzoek van telegraphisch berigt terug daar morgen de inzate plaats heeft, die ik dan af wil wachten. Hierdoor zal mijn vertrek van hier dan geen plaats kunnen hebben voor morgen, als ten minste de inzate vóór 1½ [uur] afgeloopen is als wanneer ik met de boot naar Arnhem kan. Ware dit een en ander nu anders geweest en ik de landerijen minder geschikt had gevonden dan was ik alleen dingsdag hier overgebleven om de omstreek van het dorp Hees dat ½ uur van hier ligt en dat men mij in het logement zeide dit zoo mooi was en door sommigen nog gezonder dan Beek werd gehouden, te gaan zien om te zien of mij die streek zou convenieren als de gelegenheid zich eens op deed hetgeen wel eens plaats heeft, daar ik mij herinner ook van 't voorjaar wel plaatsen in of bij Hees in de Couranten te hebben gezien. Ik was dan gisteren (dingsdag) hiertoe overgebleven en heden ochtend vertrokken. Het wordt nu zeker vrijdag avond voor ik te Ede ben. Mij is ingevallen dat als ik mij niet vergis ik een beleening van f 12600 heb bij de Bank die in den aanvang van Junij afloopt. Als dat nu plaats had terwijl ik er niet meer was en geen acte van prolongatie overgezonden werd dan kon dat misschien gek zijn.

Gij moet nu eens nazien wanneer die prolongatie gesloten is, ik heb er ook nog een van f 2500, zie het daar ook eens van en schrijf het mij van beide poste Restante Ede. In de voorkamer heb ik, zoo als gij weet, altijd twee portefeuilles liggen met stukken; in de een is niets dan van den boedel, de ander raakt mijn eigen zaken. Ik geloof er nu een in het koffertje ligt, en de andere binnen, dus welke weet ik niet. Zie nu eens in die porte-feuille rakende mijn eigen zaken achterin, daar vindt ge heel achterin een omslag met stukken van Fedeneia en daar onmiddellijk voor, als ik het wel heb, een los blad papier waarop ik steeds aanteeken de prolongaties. Die doorgehaald zijn zijn reeds van vroeger datum, dus die moet gij niet hebben, maar zie nu eens van de twee gemelden en schrijf mij dat te Ede. Voor alle voorzigtigheid sluit ik hier een verzoek om Prolongatie in; laten wij maar bepalen dat als de beleening vóór den 6 Junij vervalt dat gij dan dit stuk naar Schellwald zend en tevens laat vragen eene *acte van Prolongatie* om die aan mij te kunnen toezenden daar ik buiten de stad ben, en zend mij die dan te Ede. Gij kunt dan ook aan Schellwald vragen hoeveel de rente en zegel acte van prolongatie is en hem dit betalen, uit het prachtige geldmandje (het is eigen kas). Gij moet dan echter in het stuk gesloten den ----- invullen; het N° laat ge los, dat vult de agent in.

Ik hoop een en ander goed in orde zal komen, en bij tijds, om niet gefopt te raken.

Hoe gaat het u, moogt gij weder rijden, lopen enz. of is 't altijd rust? Ik hoop zeer dat de beterschap die zich een paar dagen vóór mijn vertrek had ingesteld zich bestendig zal hebben en ik te Ede goede berigten zal krijgen.

Kus Godertje, groet hartelijk de v[an] d[er] Wyck's en geloof mij steeds

Uw hartelijk liefh[ebbende] Coenraad

Aantekeningen:

Dubbelgevouwen, kant 1 t/m 4 beschreven; enkel, kant 5 beschreven, kant 6 blanco. Adres op enveloppe: Madame la Bar^{ne} van Dedem / née Westenberg / à / Zwolle

Donderdag 28 Mei des ochtends te Lent de inzate¹² bijgewoond van de 63 b[under] uiterwaarden (50 b[under] land en 13 b[under] water) aan de Waal van den H^{leer} Wykersloot van Weerdesteyn. Die veiling ging geheel anders dan te mijnent (Zwolle en omstreken).

Inzate en finale veiling had plaats bij mijning¹³. De mijner had het regt van eerste hooging¹⁴, doch men hoogde daar niet zoo als bij ons eene zekere som maar zoo of zooveel hooger en representeerde iedere hoog f 4, waarvan f 3 tot verhooging van den prijs of zoo als men zeide f 3 in 't boek en de 4^e gulden voor den hooger. Stellende dus b.v. 100 hoogten, dan was dat f 400 waarvan f 300 in 't boek en f 100 voor den hooger. Werde [19] een stuk in ondermassa's of massa verkocht dan werden geen hoogelden uitbetaald van de perceelen maar alleen van de massa of massa's, terwijl het hooggeld dadelijk bij de finale veiling door den kooper aan de hoogers moest worden uitbetaald, dus zonder tusschenkomst van den Notaris. Premie van inzate werd niet gegeven. De inzate der enkele perceelen had zeer laag plaats, die van de ondermassa's ook niet hoog, dus van de massa hoog (zie notitie atestatie).

'S middags om 3 uur per diligence naar Arnhem daar het voor de boot van 2 uur te laat was. Aankomst te Arnhem circa 5 uur.

Te 10 [minuten] voor 6 per spoor naar Ede; eerst voornemens geweest om te gaan naar Maarsbergen en van daar per diligence over Amersfoort naar Baarn of eigenlijk naar Soestdijk, zoo als de reiswijzer aan wees, doch zoo als later bleek niet zoo uit te komen, ten einde te Baarn te zien een te huur gepresenteerd huis in het dorp en de op morgen geveild wordende Ridderhofstad Drakenburg, doch om verschillende redenen maar laten heengaan, [20] ook omdat ik toch liever wat verder van de zee zat dan Baarn.

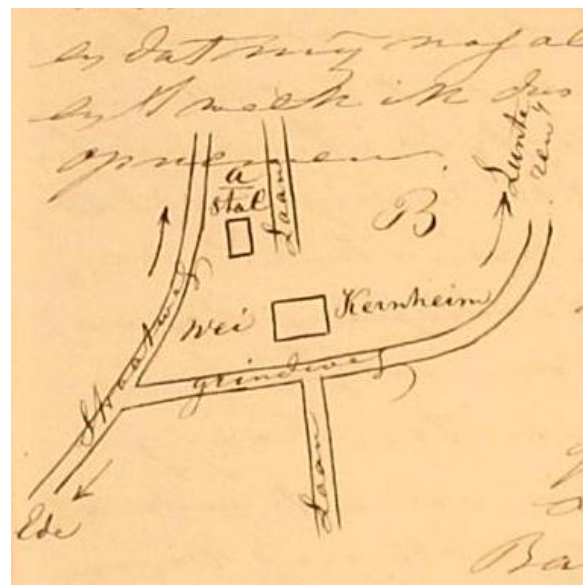
Van een eind buiten Arnhem tot Ede toe is de streek waar langs men met de spoor passeert bar, bijna uitsluitend barre, dorre heide. Het station Ede ligt 20 [minuten] van het dorp. Vlak aan het station heeft men een logement van Mulder (met 2 verdiepingen) dat echter reeds bezet was.

De weg naar het dorp is ook al grootendeels heide. Gelogeerd in het Hof van Gelderland, ook [van] Mulder, met 1 verdieping, goede kamers maar vochtig, ten minste erge, muffe, duffe lucht op mijne kamer; er schijnen daar goede rijtuigen te huur te zijn, vigilante, Utrechtsch wagentje, enz.

Wat verder het dorp in zag ik later nog een logement de Posthoorn van H^{leer} van der Laan, ook met eene verdieping, het welk er van buiten echter beter uitzag, waar ook een billard stond en ook even goede rijtuigen, doch ten opzichte van 't welk toch sommigen beweerden [21] dat het niet zoo goed was. 'S avonds nog wat rond gewandeld.

Vrijdag 29 Mei er op uit, het dorp door en naar Kernheim, een buiten van den H^{leer} v[an] Heeckeren van Twickel, hetwelk verleden jaar in de couranten te huur gepresenteerd was met eene mooie jagt er bij en dat mij nog al toegelagchen had, en 't welk ik dus eens goed wilde opnemen.

Kernheim ligt een minuut of 10' achter het dorp aan den grindweg naar Lunteren en Barneveld en aan den Straatweg naar Utrecht. Het ligt met de achtergevel naar den weg naar Lunteren; ter zijde heeft men eene weide van een bunder of daaromtrent, de stal ligt een eindje voor het huis, misschien een 60 el. Voor en achter [22] lange beuken en eiken lanen met rijweg en voetpaden, terwijl ook de langs loopende kunstwegen met beuken bepoot zijn. Naar den kant van Lunteren houdt de bepoting echter spoedig weder op.

¹² inzate. Inzaat: inzet bij een verkoping van onroerend goed.

¹³ mijning. Mijnen: op een openbare verkoping zich bij de afslag door het roepen van MIJN ! tot koper van iets verklaren.

¹⁴ hooging. Hogen: bij een veiling hoger bieden.

Achter den stal bij **a** heeft men den tuin en verder op en bij **B** een wandelboschje. Hetgeen ik er tegen zou hebben is dat het huis gelijkgronds ligt, de tweede (of eigenlijk de 1^e verdieping) wat laag schijnt, - minstens de ramen van die verdieping zijn evenals die van mijn huis te Zwolle 2 ruiten hoog, - en het heelemaal iets gedruks heeft vooral ook nog veroorzaakt door eenige hoge boomen die onmiddellijk om het huis liggen en verre boven het zelve uitsteken. Het zal de vraag zijn of het daardoor ook nog niet rookt. Overigens is het huis groot genoeg, aan de achtergevel boven en beneden 5 ramen (dus 10 in 't geheel), het middelste beneden veel [23] grooter dan de anderen.

De zijgevels zijn wat smaller. Het huis zal niettegenstaande het gelijkvloers is wel droog zijn, daar het vooreerst een ouderwetsch huis is en er rondsom in de buitenmuren luchtgaten zijn van een paar palm in 't vierkant. Water is er in 't geheel niet bij dan alleen een klein goudvischkommetje.

Thans is het bewoond door zekeren heer Fock uit Amsterdam, een broeder van den burgemeester van Amsterdam die het voor 3 jaar gehuurd heeft waarvan met den 1^e Mei j.l. een jaar om was, alzo heeft hij er nog twee jaar huur aan. De jagt van het landgoed heeft Fock weer verhuurd aan een heer uit Wageningen (Wageningen is 2 uur van Ede). De jagt in het Edensche bosch, welk bosch de heer v[an] Heeckeren ook bijna geheel toebehoort en nog de jagt en wat dennenbosschen naar den kant van Otterloo gelegen, heeft Fock er niet bij. [24] Zijn meen ik thans in gebruik bij den H^{[ee]r} van Wassenaar of van den H^{[ee]r} van Borselen (een van beide dat weet ik niet meer) wonende aan den weg van Ede naar Wageningen $\pm \frac{1}{2}$ uur van Ede. Volgens informatie is er nog al veel wild, hazen kon ik ook nog al sporen en gisteren avond hoorde ik ook patrijzen schreeuwen. De huurprijs die Fock betaalde kon ik niet precies gewaar worden, de jufvrouw uit het logement zei dat ze meende f 600, een ander dien ik er naar vroeg wist niet of het f 600 of f 700 was.

Zoo als men zeide was Fock met zijn kantoor te Amsterdam wat achteruit gegaan, hij had het kantoor evenwel nog aan de hand en was dus zelf ook meestentijds te Amsterdam, terwijl Mevrouw met de 11 kinders permanent buiten waren, ook gepasseerde winter.

Het zou mij niet verwonderen uit dit een en ander dat die Amsterdamsche familie, [25] zoo'n heel ander leven gewoon, het hier op den duur niet zouden uithouden.

Kernheim zou mij dus vrij wel bevalen, dat het huis niet wat hooger uit de grond stond, bolde mij niet zoo erg terwijl oogenschijnlijk de 2^e verdieping ook laag was, bepaald riant zag het er ook niet uit, een huis naar den ouden trant, geen waranda's, balcon's of dergelijke en dan iets gedruks; daar stond echter tegenover de jagt en eene hooge, drooge, gezonde streek, hoewel niet zoo bergachtig en schilderachtig als Beek. Visschen en Schaatsen rijden kon hier ook geen plaats hebben gelijk te Beek wel het geval kon zijn en weiderei was hier in de buurt ook zeker nergens goed te krijgen dan naar den Ryn op bij Wageningen waar wel goede weiden voornamelijk onder de uiterwaarden bestonden doch ook zeer moeilijk zouden te krijgen zijn als meest in vaste handen zijnde gelijk later onder mijn verblijf te Wageningen [26] vermeld wordt. Men zou die echter ook, daar men gelegenheid had per spoor er heen te gaan, kunnen zoeken bij Arnhem of Utrecht, naar Arnhem toch was slechts $\frac{1}{2}$ uur sporen's, naar Utrecht circa $\frac{5}{4}$ uren. De jagt was dus iets dat Ede of speciaal Kernheim boven Beek vóór had en misschien ook nog dàt dat men te Ede wel minder met vreemdelingen des zomers zal geplaagd worden dan te Beek.

Het Edesche bosch een half kwartier bezijden Ede is heerlijk om te wandelen, opgaande eiken en beuken boomen, eiken akkermaalshout en dennenbosschen; het is zeer uitgestrekt en voorzien met wandelpaden, wie die onderhoudt mag Joost weten. Ik meen dat het v[an] Heeckeren toebehoort voor $\frac{8}{12}$ gedeelte.

Ede zelf is ook een heel net dorp met vele notabele gebouwen en mooie tuinen, doch meestal slechts van eene verdieping. Slechts een stuk of 4 dat nog al ging, waarvan twee, zijnde [27] de laatste huizen van het dorp vlak over elkaar (*ma Retraite*, en *Rozenburg*) en de beide anderen meer in het dorp. Één gebouw, een klein eindje, een minuut of 3 of 4 buiten het dorp, heetende Sterreberg, toebehoorende aan den H^{[ee]r} Rozeboom was een *zeer mooi* en *zeer riant* huis, ook wel met geen sousterrains, doch hoog gelegen op een van alle zijden afhellend terras, hooge verdiepingen, balcon, waranda's en zeer goed van grootte ook. Daar dicht bij vond ik het monument voor Jufv[rou] Moens opgericht op een hoog punt te midden van nieuw aangelegd eiken akkermaalshout, op het hoogste punt van Ede van waar men een ruim vergezigt heeft edoch toch lange niet een gezigt als te Beek.

Het monument is van dezen vorm, zwart groen, de voet van hardsteen.

Op eene der zijden staat:

Aan [28]

Anna Maria Moens

geb. 31 Aug. 1777

overleden

op den huize Kernheim

den 10^e Maart 1832

ter nagedachtenis

door sommige van hare

kweekelingen.

Op de tegenoverstaande zijde:

Hier rust een eed'le vrouw,

De roem van haar geslacht,

Die met de teêrste zorg

Het moei'lijkst werk volbragt:

Zij wees aan 't jeugdig hart,

Het spoor naar beter leven,

En kweekte meenge bloem,

Voor 't Hemelsch Vaderland. –

God nam haar van ons weg;

Haar taak was afgewezen:

Zij stierf, – en gaf haar geest

Vertrouwend in Gods hand.

Te Ede bevinden zich, volgens zeggen in het logement, zeer goede scholen voor meisjes en jongens. De H^{leer} van Borselen is Burgemeester, wonende een half uur van Ede den weg op naar Wageningen. In het [29] dorp schijnen overigens ook nog al notabelen te wonen.

Des namiddags alles nog eens narekenende kwam ik tot de conclusie dat ik toch de Ridderhofstad Drakenburg bij Baarn en die morgen om 11 uur zou verkocht worden nog zou kunnen zien. Ik rekende als ik te 6.20' [uur] van Ede ging op Maarsbergen ik dan met een diligence van Maarsbergen, die op de spoor reed, door zou kunnen naar Soestdijk of Baarn of anders ook naar Amersfoort en dan per Centraalspoor van 8.17' [uur] naar Soest, doch dit kwam geheel anders uit.

Het terrein langs het spoor van Ede tot Maarsbergen is ook veel heide en hoog, alleen bij Veenendaal is het lager zonder daarom nog bijzonder laag te zijn. Daar heeft men ook meer weiland, dat echter zeer mediocre schijnt. Te Maarsbergen vernam ik dat de bewuste diligence (een ellendige donderkast met één paard dat haast niet voort kon) niet verder ging dan Amersfoort en ook de Centraal van 8.17' [uur] aldaar [30] niet meer haalde, zoodat ik des nachts te Amersfoort moest blijven. Van Maarsbergen tot Amersfoort is een mooie streek hoewel afdalende naar Amersfoort, zoodat het daarheen alengs, voor mij althans te laag wordt. Te Amersfoort, waar die kast aankwam, ik geloof in het logement *de Zwaan*, vernam ik dat er van daar 3 maal daags eene diligence naar Amsterdam reed, 's ochtends om 5, 's middags omstreeks 1 uur en 's avonds, zoodat ik met de eerste om 5 uur zou moeten vertrekken, als wanneer ik dan plaats zou moeten nemen tot Eemnes.

Zaterdag 30 Mei

Men verzuimde intusschen in het logement mij te roepen en toen ik op mijn horologe zag was het 6½ [uur]. Er was nu geene andere gelegenheid dan met de Centraal om 8¼ [uur] naar Soest en van daar met de omnibus, die 3 keer daags op de spoor reed, over Soestdijk naar Baarn. Ruim 9½ [uur] kwam ik met die [31] omnibus te Baarn.

Van Amersfoort tot Soest langs de spoor loopt het terrein op, aan die zijde van Amersfoort is het terrein veel hoger dan aan de zijde van de stad gisteren gekomen; die weg is weer barre heide. Van station Soest naar Baarn over Soest en Soestdijk heeft men het eerste eene heide, verder bouwland en meer bij Soestdijk huizen, boomen, tuinen enz.; daar is het mooi; verder voorbij het schoone lustslot Soestdijk alles bosch doorsneden met wandelingen zich uitstrekkende tot Baarn toe. Dat geheele terrein is hoog en droog en geheel slooteloos.

Van Baarn moest ik, om op Drakenburg te komen op Eemnes aan waar het niet veraf is.

Voor men aan Drakenburg komt heeft men Groeneveld, een énorm *groot* en *prachtig* huis toebehoorende aan en bewoond door den H^{leejr} van Heemstra; aan denzelfden behoort ook Drakenburg dat echter *oneindig* veel minder is. Het huis (Drakenburg n.l.) is zonder kelderverdieping en [32] heeft ook slechts gedeeltelijk eene 2e verdieping. Dit buiten gelijk ook Groeneveld ligt veel lager, er zijn slooten en waterpartijen. De weide van 6 bunders ligt vóór het huis (Drakenburg), daarlangs loopt de straatweg naar Amsterdam en langs dien straatweg een dijk (niet zwaar) en buiten dien dijk zeer uitgestrekt weiland, zijnde de polder van Eemnes. Het schijnt tamelijk goed land. Deze polder heeft volgens informatie dezen winter geheel onder water gestaan dus zou het voor mij op dat Drakenburg ook niet deugen. Ik wachtte de veiling, die om 11 uur was, dan ook niet af maar wandelde direkt weer terug op Soestdijk aan en wachtte daar de omnibus die circa 1 à 1¼ uur daar passeerde ten einde weer wat vroeger te Ede te zijn van waar ik nog een kijkje naar den aard van het terrein in Wageningen wilde nemen, en ook mijn koffer die ik aan het station gelaten had, weer op moest nemen. Te Soestdijk [33] en te Baarn goede logementen, te Soest niet; te Soestdijk bij Veelaers en te Baarn bij Ribben.

Per centraal kwam ik te 3 ure te Utrecht aan waar ik moest wachten tot 5.40' [uur] voor naar Ede te kunnen. De weg van Soest tot aan het station de Bilt-Vuursche is steeds enkel heide. Van daar een gemengd terrein, bouwland, akkerhout en weiland doch hoog;

Verder op meer naar Utrecht aan wordt het terrein lager, meer slooten en gaat het over in enkel weiland.

Te 5.40' [uur] van Utrecht vertrokken. Van Utrecht tot het station Zeist-Driebergen loopt de spoor meest door wei- en bouwland (slooten), van het station Zeist-Driebergen tot Maarsbergen is het terrein klimmende en krijgt men ook meer hei. Van Maarsbergen tot Ede reeds vroeger beschreven. Te Ede aan het station een diligence naar Wageningen die achter bezet was zoodat ik met 4 anderen te voet ging. Onderweg gepasseerd het buiten Heukelum van den H^{leejr} van Wassenaar.

Te Wageningen gelogeed in het Hof van Gelderland bij van Heessen.

[34] Het lag aan het einde van de stad en [is] zeer goed, hoewel men zeide dat het logement van <Slenk> het eerste is, doch dit was een beroerde kerel. 'S avonds met den logementhouder veel gepraat over land te Wageningen. De uiterwaarden alhier waren bijna uitsluitend in groote lui's handen. De waarden voor Wageningen behoorden nagenoeg geheel aan v[an] Pallandt van Keppel, verderop had men ze van v[an] Heeckeren van Kell, van de Heeren van Golstein, Philipse en Groen van Prinsterer, ik meen aan de overzijde van Heeckeren van Kell. Men hooide en weide om het andere jaar dat wil zeggen half om half. Men nam veel melkkoeijen aan, terwijl op de waarden van Philipse en Groen van Prinsterer ook vetgeweid werd (ook bij aanneming), dat was meen ik onder Renkum. Voor 1 melkkoe gaf men bij van Pallandt f 35, doch in min gunstige tijden bij droogte moesten de menschen ze nog [35] toevoeren. Hunne rentmeesters woonden meest hier te Wageningen, de grasverpachtingen had mijn logementhouder die deurwaarder was; hij kreeg b.v. van de waard van de Heeren Philipse en Groen, die meer dan 100 bunders was, van de grasverpachting slechts f 25, terwijl het overige van de 10% na aftrek van ongeveer 1% voor registratie, de rentmeester als loon kreeg. Sommige stukken van die uiterwaarden welke behoorlijk kaal geweid werden waren reeds aardig vebrand.

Zondag 31 Mei

Gewandeld om Wageningen, eerst naar de zijde van de Greb en Rhenen uit. Daar heeft men weiland zat, doch schijnt mij slechte specie van gras en ook nog al roebel¹⁵ op sommige plaatsen zelfs veel, alhoewel de grond zeer goed is (klei). Er schijnt ook niet veel op te groeijen want op de stukken die gehooïd moesten

¹⁵ roebel. Roe: woest, ongetemd.

worden, stond nog bitter weinig op. Misschien dat het tegenwoordige [36] drooge weder voor die soort grond ook niet dienstig was, ten minste de grond was zeer droog en gescheurd van de droogte. Een 20 [minuten] van Wageningen naar de Greb toe de buitenplaats Nudenoord (is dit voorjaar ook te koop of te huur geweest).

Het huis nog al goed doch beneden gelijk met de rez de chaussée, boven schijnt het zeer goed, doch voor mij misschien wat dicht aan de rivier en de streek, hoewel niet laag, toch ook niet bijzonder hoog, meest bouwland in den omtrek van het huis. Het ligt vlak aan den straatweg op Rhenen.

Aan de andere zijde van Wageningen, de kant van Renkum en Arnhem op is het veel hoger, daar heeft men al aanstonds den Wageningsche berg welke vrij hoog is en steil afloopt en van welke men een prachtig vergezigt heeft op de rivierzijde, de geheele bergketen langs een wandelpad 't welk dat gezigt aanbod. Boven op den berg een schietbaan.

[37] Die wandeling over dien met akkerhout en opgaand geboomte begroeiden bergketen kwam uit dicht bij Renkum (een paar minuten er van daan). Aan het eind van die wandeling, links, een eind van den weg, heeft men het buiten Kortenburg van Crommelin dat zeer mooi en grootsch schijnt te zijn. Ik ging tot Renkum en wandelde toen de straatweg naar Wageningen terug dat een goed half uur is. Het terrein tusschen Wageningen en Renkum is doorlopend hoog, zonder slooten, en van Renkum tot Arnhem over Oosterbeek zeker ook dergelijk. De bergketen waarvan hier voren is gesproken is de aanvang van een doorlopend hoog terrein tot Ede toe dat men vandaar kon zien liggen. Op dien bergketen, tusschen Renkum en Wageningen, een minuut of 10 van laatstgenoemde plaats, ligt, een eindje van den straatweg, het buiten Belmonte van den H^{[ee]r} Constant Rebecque, waarvan het huis mij echter minder toelachte dan de ligging van de plaats, [38] als zijnde met eene verdieping. Overigens een zeer net huis en zeer mooi gelegen met een heerlijk gezigt ongetwijfeld.

Verder naar Wageningen een minuut of 5 van de stad het buiten <N Gladjou> geloof ik geheeten, een zeer mooi vierkant huis, dat mij zeker wel bevallen zou met fiksche verdiepingen en balcon naar de zijde van de rivier, doch de ligging was minder mooi daar het terrein daar reeds zeer afdaalde, het bosch, dat van Kortenburg af tot voorbij Belmonte doorliep, was opgehouden en het huis dus veel vlakker lei, omringd door hoog bouwland behalve de aanleg, die echter nog jeugdig was. Lag er hout omheen dan zou het om de hoogte wel kunnen.

Te Wageningen zelf, dat wel een net plaatsje is, vindt men ook eenige zeer goede huizen. Daaronder munt vooral uit het huis van den H^{[ee]r} de Voogt, een heerlijk huis zoo juist gebouwd naar mijn' zin met eene onderverdieping, een stoep of 10 [treden] hoog. Het was het laatste huis van Wageningen [39] naar de zijde van de Greb, dus van ligging wel wat laag, aangezien daar het vroeger beschreven weiland begon van de Geldersche vallei. Het heette Welgelegen, wel te onderscheiden van een ander Welgelegen aan de Arnhemsche zijde van de stad dat niet veel beteekende. Er rijdt te Wageningen ook dagelijks eene diligence op Arnhem.

Arnhem naar Duiven om het kasteel de Ploen op te nemen waarvan de inzate zou plaats hebben op morgen. Om 10 uur te Duiven en dadelijk naar de Ploen een minuut of 10 van het station en een paar minuten buiten het dorp. Het kasteel was bewoond door den eigenaar den H^{[ee]r} B^{[aro]n} van Voorst tot Voorst¹⁶ en familie. Daar hunne kinderen op ééne na allen geëtablisseed waren (een dochter¹⁷ was nog kortelings getrouwd en de andere ging de volgende week trouwen) wilden de oude lui [40] naar Nymegen gaan wonen waar ze reeds een huis gekocht hadden. De aanstaande schoonzoon logeerde er benevens nog eene dame uit Gorinchem.

¹⁶ Augustus Everhardus Daniëlis Fredericus baron van Voorst tot Voorst.

¹⁷ De informatie van Van Dedem strookt niet met de genealogie van de familie Van Voorst tot Voorst. Een dochter, Beatrix Marie Françoise Ester trouwde op 11 juni 1868 met Karel Rudolph Albert Abbink. Een dochter, Heijlwich Isla Louise Henriette, trouwde op 18 november 1868 met Alexander Philippus Jacobus van Barneveld, heer van Mathena. De oudste dochter, Maria Anna Adriana Josephine Elisabeth was in 1860 getrouwd met Jacob Anne baron Mulert tot de Leemkule.

Wageningen 31 Mei 1868

Uwe beide zeer welkome letteren, beste Sophie! zijn te Ede in mijn bezit gekomen. Uit Uwen laatsten zie ik met genoegen dat gij beter zijt, Godert wel is, het met de beleening in orde is gekomen, waarvan de acte hierbij geteekend terug gaat, en het met de Staten toch gerêusseerd is, doch viel de eerste stemming mij meê, deze [de tweede stemming] viel mij tegen, daar ik niet begrijpen kan Sloet nu maar 4 stemmen minder had, daar hij er bij de eerste stemming reeds 3 minder had en 20 op Godert uitgebragt, zou dus toen zijn 23 minder; er schijnen dus wêer afvalligen te zijn geweest.* Ik zal bij mijn terugkomst aan de kaartjeszenders kaartjes terug zenden en sommigen welligt een paar woorden schrijven daar zij zich soms anders niet kunnen begrijpen hoe het komt er van hunne attentie geen notitie genomen wordt. Binnen 14 dagen na de verkiezing moet men Ged[eputeerde] Staten kennis geven of men de benoeming aanneemt, dit is dus nog tijds. Ik had niet gedacht dat Rud. het zover zou brengen aan de Sluis.

Te Nijmegen ontving ik woensdag avond telegraphisch berigt van Maas behelzende: “voor het tegenwoordige geen land te koopen”. Zij schijnen dus de liefhebberij van land al weer af te hebben en zich tot de Effecten of dergelijke te willen bepalen. Ik moet zeggen dat ik dat niet vat, schooner gelegenheid om land te koopen en zulk gemakkelijk land kan er niet zijn. Ik had van den rentmeester opgaaf gekregen van al wat de afzonderlijke perceelen in de laatste 10 jaren hadden opgebracht, dus welk een mooie maatstaf om het Land naar te taxeren. Intusschen zal het misschien nog wel in massa gaan en dan zou Suzette er toch niet aan te pas komen. Ik heb, daar ik toch eenmaal alles bekeken en berekend had, de inzate, des anderen daags om 11 uur nog afgewacht om den afloop eens te zien en had dan plan des middags te 1½ [uur] met de boot naar Arnhem te vertrekken. Even vóór de inzate ontstond er brand te Nijmegen waardoor de veiling een uurtje vertraagd werd, zoodat ik om 1½ [uur] niet gaan kon en toen per diligence om 3 uur ging, en verder per trein op Ede, om Kernheim <er boven> eens te zien. De ligging van de plaats is goed, hoog en froog, doch het huis zelve viel mij niet zoo erg mee, het ligt niet erg riant, wat tusschen hooge boomen en heeft iets gedruks, veroorzaakt eensdeels door dit hoog geboomte terwijl het huis zelf met den grond gelijk ligt en de tweede verdieping mij niet hoog toeschijnt, minstens het zijn slechts ramen van twee ruiten in de hoogte, even als het onze. Van Nymegen had ik U nog moeten melden dat ik daar geheel incognito geweest ben. Daar ik het veel te druk had met mijn eigen zaken (verkenningen, enz.) hetgeen mij reeds genoeg aanpakte achtte ik het niet raadzaam S. Ketjen** aan te halen, daar deze mij zeker nog al beleefdheden zou hebben aangedaan, die met mijn tijd niet overeen kwamen, en nu naar S. niet heengaande dacht ik ook het beter was ook niet bij Conradina te gaan. Zoo moe als ik eerst was ben ik later niet meer geweest doch toch gewoonlijk zoo moe dat ik gewoonlijk 's nachts slecht slaap, hetgeen ook wel veel komt doordat ik na den eten (of minstens na het eten 1 uur, want ik eet niet zoo geregeld) geen rust neem of kan nemen zoo als mijn gewoonte en behoefte is.

Reeds eenige dagen vóór 28 Mei kwam ook mij gedurig dien treurigen herinneringsdag voor den geest terug. Ook mij schijnt het nog zoo pas gebeurd en kan mij niet voorstellen er reeds twee jaren overheen zijn gegaan.*** Het schijnt mij hoe langer hoer meer toe dat de jaren korter worden naar mate men meer jaren oud wordt. Ik vond het al zeer frappant van Lindeboom, dat is waarlijk voor een Doctor al heel sterk.

Primitief was mijn plan om van Ede terug te gaan over Arnhem naar het Kasteel de Ploen bij Duiven. Echter alle gelegenheden nagaande en een reisgids raadplegende kon ik nog juist een kijkje gaan nemen van de Ridderhofstad Drakenburg bij Baarn niet ver van Soestdijk, dewelke ik ook op mijn lijstje had. Het bleek echter bij de uitvoering dat de reisgids het mis had waardoor ik een nacht te Amersfoort moest blijven en zoo laat te Baarn kwam dat ik van het heele buiten niet anders zien kon dan het huis, dat echter ook genoeg was want hoewel de veiling dadelijk daarna begon woonde ik die niet bij maar wandelde naar Soestdijk terug om de diligence op den trein te Soest te kunnen nemen. Toen ik daar voor het Slot van Prins H. wat flaneerde passeerde Fasman met E. Ramaar die naar Naarden reden. Zij en ik waren natuurlijk zeer verwonderd; Ze animeerden mij nog om mee te rijden, hetgeen ik ook wel zou gedaan hebben als ik mijn reisje noodeloos niet langer wilde maken. Des avonds kwam ik aan het Station Ede terug (gisteren avond) en besloot van daar een kijkje te nemen te Wageningen waar ook nog iets lag dat ik van 't voorjaar in de courant had zien staan en waar ik de streek dan meteen eens kon opnemen.

Zoo kwam ik dan gisteren avond hier circa 9 uur te Wageningen aan. Heden nacht heb ik zeer slecht geslapen en van daag alles eens zoowat rond gezien hoewel ik er gedurig nog al eens bij ben gaan zitten omdat ik moede en lam was. Mijn voornemen was geweest heden 6½ uur per spoor weer op Arnhem te gaan, doch daar ik dan 2 uur te Arnhem moest wachten alvorens naar Duiven door te kunnen en anderdeels te Duiven wel ellendig logis zal zijn terwijl ik er niets mee uitwon, besloot ik later vannacht hier te blijven en dan morgen per eerste

gelegenheid te vertrekken op Duiven waar dan direct correspondentie op is en ik om 10 uur zou kunnen aankomen. Dus ben ik morgen ochtend op de Ploen, en wacht dan als het mij bevalt de inzate overmorgen daar af. Van daar ga ik naar Zutphen of eigenlijk Gorssel waar ook nog iets is doch hiervan heb ik zeer weinig verwachting en van daar kan het zijn ik even te Deventer aanleg om eens te visschen naar dat Veenhuizen.

Gij zoudt mij dus nog Poste restante Deventer schrijven kunnen, Zutphen vrees ik dat niet meer kan.

Ik heb waarlijk een' grooten brief geschreven 't geen gij te danken hebt dat ik in plaats van heden avond 6½ [uur], zoo als eerst mijn plan was, morgen ochtend van hier vertrek, doch nu ben ik ook uitgepraat.

Vele groeten aan de v[an] d[e] Wijck's en een kus aan Godertje en geloof mij steeds Uw hartelijk liefh[ebbende] Coenr[aa]d

Excuseer doorhalingen, enz.

Aantekeningen:

Dubbelgevouwen, kant 1 t/m 4 beschreven; enkel, kant 5 en 6 beschreven. Enveloppe: Madame la Baronne Van Dedem / Westenberg / Diezerpoort / Zwolle

Aantekeningen op de enveloppe: over Buitens zien.

kasteel de Ploen / bij Duinen / en "Drakenburg" Ridderhofstad te Baarn

- * Bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten van Overijssel was er reuring tussen de kandidaten Van Dedem en Sloet tot Oldhuis (*Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant* 11-5-1868, 22-5-1868).
- ** Adriana Sophia barones van Randwijck, weduwe van Coenraad Willems oom Jan Arent Godert van Dedem. Zij was hertrouwd met Jan Hendrik Ketjen.
- *** De vader van Coenraad Willem was in het voorjaar van 1867 overleden.

De oude H^{[ee]r} van Voorst was naar de kerk. ZEd^{[el]e} was Roomsch, Mevr[ouw]¹⁸ Protestantsch.

Te Duiven had men alleen eene Roomsche kerk, zoodat Protestantsch zijnde – men naar Zevenaar of Westervoort moest.

Behalve de oude Heer was de overige familie te huis, de aanstaande schoonzoon, de H^{[ee]r} Abbink, liet mij het huis zien. Het huis beviel mij perfect; het had een ferm sousterrain, voor keuken, kelders, bergplaatsen, enz.

De 1e verdieping of bel-étage was vooral zeer mooi, daar bevond zich ook nog een keuken, en boven was het ook zeer goed, de kamers kleiner dan beneden en ook minder hoog van verdieping, doch evenwel zeer goed. De kamers waren mooi gestukadoord, mooie marmeren schoorsteenmantels, alles heel comfort[abel]. Het scheen een [41] prettig, lekker huis in het bewonen en soliede; dikke muren en ferm uit den grond en stellig zeer droog, en 't scheen goed onderhouden ook; alleen het dak scheen minder goed. In de midden boven het huis stak een klein torentje uit met klok; evenwel had het van een kasteel niets geen aanzien, het was, ik meen in 1797 gerestaureerd. Er waren, zooals mij later de H^{[ee]r} van Voorst zeide, klein en groot 15 kamers. Ter weerszijden van het huis bouwhuizen, niet zoo erg groot maar toch groot genoeg. In het eene paardenstal en koetshuis, in het andere stalling voor 36 koeijen, alles ook goed in orde. Het omliggende land was uitstekend (kleigrond) heerlijke weilanden; bouwland was er veel minder en hout zag men in het geheel niet dan knotwilgen langs de slooten.

De havezathe was groot ± 150 bunders, er werd behalve de tuin en het bosch met wandelingen onder opgaande boomen en boom[42]gaard (deze laatste 66 Roe) te zamen 4 bunder, slechts 2 bunder weiland bij verkocht, doch zooals de H^{[ee]r} van Voorst zeide kwam er tegen het najaar een 40 bunder los die dan konden gehuurd worden. Het werd meest publiek verhuurd en bragt f 75 à f 80 de bunder op, hetgeen mij niet duur voorkwam. Zoo als de H^{[ee]r} v[an] Voorst zeide kon men een schaar op de bunder (of op de morgen dat weet

¹⁸ Elisabeth van Voorst tot Voorst-Teijssen.

ik niet meer) weiden en hield dan nog genoeg over voor wintervoer. Deze zelfde manier had men ook by Nymegen, men deed een schaar (een volslagen koe) op de morgen (daar was het op de morgen) en liep de koe dan over de ooren in het gras, en ging men dan de rest te zijner tijd hooijen. Bij Duiven hooide men dan de eene helft met St Jan en de andere helft met St Jacob. Onder Duiven zag ik evenwel dat die manier niet zoo algemeen was als bij Nymegen, want ik zag een aantal weiden die kaal werden uitgeweid. Een stuk weiland naast de 2 bunder die verkocht werden [43] had de H^{[ee]r} v[an] Voorst uit de hand verhuurd, het was 6 bunder groot en bragt 4 honderd en nog wat op, ik meen om de 4½ honderd. Bij het hooren hiervan kwam het bij mij op dat als ik soms eens in Ede terecht kwam, ik dan misschien hier wel wat land kon huren om vet te weiden daar men toch in een uur van Ede per spoor hier is, 't geen dus wel zou kunnen als er geene andere gelegenheid was b.v. aan den Ryn te Wageningen, te meer daar het hier ook nog niet zoo duur was. Men weidde bij de Ploen veel jonge ossen vet, meest van 2 jaar oud. Bij het huis stond een groot duiveslag (gemetseld) waar ze een massa duiven van kregen die te Arnhem ook gaarne te verkoopen waren. De mest daarvan ± 18 mud per jaar (het hok werd eens in het jaar schoon gemaakt) verkochten ze aan Wageningsche tabaksteelers tegen 36 à 38 stuivers het mud (was dus f 32 à f 34). Men kwam er genoeg <om> loopen om die te koopen.

Er was nog een aparte moestuin [44] die er echter niet bij verkocht werd maar wel te huur was. Daarin waren ook veel jonge vruchtboomen, veelal platte leiboomen. Broeijerij was er niet. Volgens den Heer v[an] Voorst was er veel wild hier, hazen en patrijzen. Het regt van jagt in het ambt Lijmers, groot ± 5500 bunders, behoorde aan 15 huizen; koppeljagt wilde zeggen dat ieder huis het regt had een zeker getal personen tot gezelschap mee te nemen, men noemde dat schilden. Het huis de Ploen had 3 schilden. Daar er echter niet zoo heel veel bouwland was betwijfelde ik of er wel zoo heel veel patrijzen waren; het jagtveld, als altijd vlak moetende jagen en bijna altijd in het gras, dat 's najaars altijd zoo beestachtig nat is, leek mij daarom niet zoo heel mooi. De visscherij ½ uur van de Ploen in den ouden Ryn aan de Looward leverde volgens den H^{[ee]r} v[an] Voorst veel visch. Er was dus voor de Ploen zeer veel voor, het huis was excellent, bij het huis alles ook nog al be[45]knopt, niet zoo'n rompslomp als soms bij buitens het geval is, etc. etc., doch het groote *tegen* was dat, hoewel de landstreek wel niet bepaald laag is, zoodat volgens zeggen de landerijen dit winter en voorjaar niet onder water gestaan hebben zoo als b.v. alles om Zwolle, de streek toch te vlak en zonder hout is. Dat is het groote bezwaar waardoor het tot wandelen, voor mij zulk een cardinaal punt, en om zoo eens buiten te liggen niet zeer geëigend is. Daar komt dan nog bij dat hier bijna alles Rooms is, daar men te Duiven geen protestantsche kerk of dominé heeft, maar daarvoor naar Zevenaar of Westervoort moet, dat er te Duiven nagenoeg geen conversatie is (2 of 3 families) en geen scholen als natuurlijk de gewone dorpscholen. Te Zevenaar (ongeveer 1 uur van Duiven gelegen) moet men eene zeer goede school voor jongens hebben. Ik bleef bij de familie v[an] Voorst koffij drinken (het brood daar was zeer goed). Even vóór de koffij kwamen er nog [46] ZEd^{[ele]s} broeder met Zoon en 2 dochters. Deze vertrokken circa 1½ [uur]. De familie verzocht mij ook ten eten en was dus wel zeer vriendelijk. Ik voelde mij echter niet lekker, na den eten echter wat beter. Om 5 uur ging ik de streek om Duiven nog eens rond waar alles prachtig weiland maar anders ook al koekoek een zang was¹⁹, en zocht vervolgens logis beginnende met logement N° 1 bij Geurtsen, waar een billard stond en het er nog al redelijk wel uitzag, doch waar geen plaats was, dus toen naar N° 2 en eindelijk om dezelfde reden naar N° 3 en 4, de beide laatste boerenherbergen doch nergens kon ik onder komen.

Daarop ging ik per laatste trein naar Zevenaar om daar te logeren en keerde den anderen morgen per 1^e spoor naar Duiven terug om de inzatie bij te wonen.

Volgens zeggen van den H^{[ee]r} v[an] Voorst had ZEd[ele] de opgaande boomen en het bosch laten taxeren en waren die geschat op f 3000.

Omtrent de duiven vertelde mij de H^{[ee]r} v[an] Voorst nog dat ze alleen gevoerd werden des winters als er [47] sneeuw lei en in Junij een beetje omdat er dan ook niet zooveel is te krijgen doch anders in het geheel niet. Ze kregen dan turksche tarwe (eigen verbouw).

¹⁹ koekoek een zang was. Koekoeksang, het eentonige geluid van de koekoek: altijd op hetzelfde neerkomen.

Dingsdag 2 Junij

Vóór de inzate liep ik nog wat om Duiven rond. Op de inzate was ik geheel alleen.

De klerk of Zoon van den Notaris zette het in op f 20100 en hoogde 150 hoogen (iedere hoog was daar gesteld op f 11 n.l. f 10 op het boek en de elfde gulden voor den hooger) zoodat het kwam op f 21600, m[ijns] i[n]ziens] duur; naar mijn idee moest men het voor de slag koopen voor tusschen de 15 en f 16000. De kosten in eens af bedroegen 10% behalve de hooggelden, (Zie omtrent de omschrijving en grootte van het goed het Notitieboekje wegens opname van geveilde onroerende goederen).

Te 2 ure spoorde ik naar Arnhem en verder naar Zutphen. Van Arnhem tot voorbij Dieren is het heerlijk mooi en een hoog, droog terrein en een mooi gezigt [48] naar de zijde van den IJssel op de rivier en heerlijk weiland. Aan de Steeg, waar de trein vlak langs den IJssel gaat, heeft men een heerlijk gezigt. Die streek zou mij om te bewonen zeer goed voldoen doch van jagen kon daar niet komen, allemaal groote huizen daar. Ook verbeelde ik mij dat het des zomers met de vreemden ook nog al g^{ên}ant en onvrij zou zijn. Bij Brummen en verder naar Zutphen vind ik er niet zoo veel moois meer aan en wordt het terrein ook reeds lager. Om 5½ [uur] te Zutphen. Gelogeerd in de Hollandsche tuin (het beste logement) waar het trouwens ook zeer goed was.

'S avonds den kant naar Warnsveld uitgewandeld waarvan ik wel eens gehoord had dat het mooi was doch ik kon er niets van ontdekken. Men vindt er bouwland en weiland maar daar moet de mooiigheid dan in bestaan. Met hoog water op den IJssel komt het water tot bijna aan Warnsveld toe, daar er aan die zijde geen [49] dijken zijn, dus dat kan ook niet mooi heeten.

Men vindt om Zutphen mooi land en mooie weiden, vooral den kant van Warnsveld uit veel weiland en de grond schijnt uitmuntend (een mergelgrond), doch in of om Zutphen te wonen zou mij niet lijken; Zutphen is eene koude, trekkige plaats (welligt door den IJssel).

Het bouwland bij Warnsveld mest men veel met lompen en gebruikt 100 lb²⁰ op het spint land; de 100 lb kosten f 1., dus goedkoope mesterij.

Woensdag 3 Junij

Eenige landerijen bekeken in de nabijheid van Warnsveld welke in deze maand publiek zullen geveild worden (Zie uitvoerig gedrukt biljet deswege en Notitieboekje wegens opname van geveilde onroerende goederen). Te Zutphen ook de Berkel eens in oogenschouw genomen. Van Zutphen naar Warnsveld gaande en voorbij het Kerkhof links omslaande gaat men met een brug over dat riviertje dat daar een el of 10 breed zal zijn. Er gaat, of er ging min[50]stens toen, *zeer* weinig stroom, slechts een klein weinigje trek, doch het schijnt nog wel tamelijk diep.

'S namiddags om 5½ [uur] per spoor naar Gorsel in welke Gem^{leen}te verkocht werd het buitenplaatsje Delta. Van Zutphen tot Gorsel verandert het terrein al spoedig weder, wordt hooger en heichtig. Van het station te Gorsel wandelde ik, alvorens naar het dorp te gaan, eerst de andere zijde uit langs het buiten het 't Joppe vroeger van Brants, thans van de H.H. van Heuvel.

[Aan] Die kant ziet het er vrij goed uit, tamelijk hoog doch egaal terrein. Daarop wandelde ik naar het dorp, een 20 [minuten] van het station; die weg van af het station is bijna uitsluitend hei en nagenoeg onbewoond. Bij het dorp weer wei- en bouwland en vrij hoog egaal terrein; dorp niet mooi, huizen verspreid doch weinig goede. Van Gorsel te voet terug naar Zutphen. Die weg is niet onaardig; tot *de laatste stuiver* (½ uur van Zutphen) blijft het terrein vrij [51] hoog en gemengd (ook nogal hout), doch daar wordt het lager en krijgt men meer grasland en minder hout dus ongeschikt. Jagt ook niets waard, verboden tot bijna van Gorsel af. Het plaatsje Delta, digt bij de laatste stuiver, is misselijk, ééne verdieping.

Onder de huizen die ik gepasseerd was was Zorgvliet (± ¾ uur van Zutphen) het beste, een stoep van 3 treden voor het huis. Het huis daar tegenover is ook vrij goed doch gelijkvloers.

Donderdag 4 Junij

Om 10½ [uur] per spoor naar Deventer. Te Deventer wat gewandeld den weg op naar Zwolle waar het buiten

²⁰ lb. libra: pond.

Veenhuis gelegen was dat zoo als men mij gezegd had uit de hand te koop was. Van Deventer af heeft men langs dien weg eerst uitsluitend bouwland en is de weg kaal. Dan komt men aan de Platvoet, een herberg, waar men ook wat hout krijgt te zien en een beetje verder regts, ½ uur van Deventer, Veenhuis toebehoorende aan Warnar of Warner; vervolgens [52] het buiten van Duymaar van Twist, dan Roobrug-Oudrande van de Wed^{uw}le Blydensteyn, dan de Haere van Smissaert en dan de Roetekolk of Reutekolk van Cock uit Leiden dat reeds dicht bij Olst ligt. Veenhuis waar volgens zeggen een bordje bij stond met “te koop”, scheen een lekker huis, boven vóór 5 ramen, idem beneden 4 en deur, sousterrain, een stoep of 8 [treden] hoog en ’t zag er keurig netjes en goed onderhouden uit. Het terrein is daar vrij hoog, meest bouwland en heeft men van af Veenhuis tot een honderd pas voor Roobrug-Oudrande slechts hier en daar een eindje dijk beginnende pas geregeld bij het zoo genoemde punt (± 100 pas voor Roobrug-Oudrande).

Het huis zal een minuut of 4 van den IJssel af liggen en een 100 of 150 el van den straatweg. Evenwel voelde ik op den straatweg de trek en kou van den IJssel en zal bij hooge rivier het water wel tot aan den straatweg komen, [53] hetgeen dus van die plaats weer niet lekker is. Bij middelmatige rivierstanden zal het water wel zoo ver niet komen daar er links van den straatweg, dat men zoowat rekenen kan buitendijks te zijn daar de eindjes dijk tusschen hier en Roobrug steeds aan den straatweg aansluiten, nogal bouwland (zand) was hetgeen zoo doorging tot Roobrug toe en men op enkele plaatsen zelfs akkerhout en ook een paar huisjes buitendijks had. Dicht bij den straatweg heeft men schuins voor het huis Veenhuis nog een koepeltje op een hoogte. De grond is er tamelijk slecht, weiland schijnt er weinig of niet bij, alléén vóór het huis of tusschen den straatweg en het huis zag ik een weikampje. Een eindje voorbij het huis liep een zandweg van den straatweg af; dezen volgde ik, kwam spoedig aan de spoorbaan die ik overging en verder in een aangename streek met gemengde bebouwing, opgaande [54] boomen, hout, wei- en bouwland. Het terrein was daar ook tamelijk hoog, dus egaal, weinig slooten en die er waren meest droog, zoodat mij de streek daar nog wel beviel voor zooveel ik er van zag, doch het geweer kon ik er ook wel weer aan den muur hangen, want vooral daar was het overal jagtpalen, nog veel erger dan aan den straatweg, daar er trouwens ook genoeg stonden. Zoo doorlopende kwam ik op een’ grindweg (is welligt de weg naar Diepenveen) die ik evenwel niet volgde maar daar terugkeerde. Het buiten van Duymaar van Twist daarop volgende zou mij wat huis aangaat minder goed aanstaan en Roobrug-Oudrande ook niet, hoewel dat niet zoo goed te beoordeelen was als veel verder van den weg af staande. Dit buiten is groot, gaat tot aan de Haere, zijnde de lengte langs den straatweg een goed kwartier gaans. Daar wordt het terrein alengs lager, blijkbaar ook te zien [55] aan den daar aanvangenden geregelde dijk, alhoewel die dijk daar ook nog niet zwaar is, maar van daar af in zwaarte toeneemt. Tegenover dat buiten heeft men buitendijks ook nog eerst bouwland (zandgrond) vóór men aan het weiland komt, terwijl men verder op tegenover de Haere dadelijk buitendijks uiterwaards weiland heeft.

De Haere is een mooi gebouw, goed als goed, oneindig mooier dan Veenhuis, vooral ook van hout, doch het huis schijnt mij minder uit den grond dan Veenhuis en de grondslag van de geheele plaats ook lager dan die van de vorigen, terwijl het bovendien ook nog nader bij den IJssel ligt.

Het naast de Haere gelegene buiten de Roetekolk of Reutekolk is even laag als de Haere doch de grond is veel beter volgens hooren zeggen, binnen en buiten klei. Er staat daar veel hout bij doch het huis, dat tamelijk ver van den dijk moet liggen, kan men van den dijk af niet zien. Volgens informatie is het geheel verval[56]len en onbewoond. De H^{lee}le Cock komt er nooit.

Te 6 ure per spoor van Deventer vertrokken en te 10 minuten vóór 7 te huis. –

Onderweg op reis nog gehoord dat het bij Doesborg ook mooi moest zijn. –

Breda, Maastricht, Aken, Spa, Baden-Baden, Meer van Genève, Bad Gurnisel, Nassau, Kleef

Inspectie-reis naar
Breda, Maastricht en
omstreken, gedeelte van
België, Duitschland,
Zwitserland en badkuur
te Gurnisel in 1876

Zaterdag avond 22 Julij 1876 van s Hage naar Breda

Zondag 23 Julij te Breda

'S ochtends van Breda 't Ginneken door gewandeld naar 't Mastbosch dicht achter het Ginneken. Van Breda tot het Mastbosch 1 uur. Het Mastbosch groot 800 bunder van prins Frederik; bijna uitsluitend dennen.

Wandelpaden zijn er niet in, wel lopen er andere paden door.

Ginneken is een vrij leelijk dorp, streek minder geschikt, niet hoog genoeg (ook slooten, hoewel thans, waarschijnlijk door de langdurige droogte, droog).

Het Mastbosch gedeeltelijk doorgewandeld, bij den boschwachter langs, die heel vriendelijk, voorkomend en hulpvaardig was naar Prinsenhage.

Van het Mastbosch tot Prinsenhage ½ uur.

Prinsenhage is netter dorpje dan 't Ginneken. Van daar naar het Liesbosch (500 bunder groot) een klein half uur.

Het Liesbosch is grootendeels weekhout met eiken er tusschen (meest nog kleine eiken), doorsneden met lanen (ook jonge boomen, dus weinig schaduw gevende) en die lanen meest begroeid met gras. Het terrein daar scheen niet hoog want sommige gedeelten lagen op singels, alhoewel de slooten thans, om redens welligt als voren gemeld, droog lagen.

Erg aanlokkelijk om te wandelen zijn die bosschen geen van beiden, dan is b.v. het Evensche bosch of de bosschen by Beek oneindig mooier.

Van Prinsenhage naar Breda een goed half uur.

Van Breda naar 't Ginneken en van het Liesbosch naar Breda straatwegen van *keijen*, aan weêrszijden een' zandweg of zandpad (niet mooi, nare wegen).

Het frappeerde mij dat ik op die gansche tournee geen enkelen jagtpaal zag, het scheen een mooi jagtveld want veel bouwland en hegjes en wallen, doch er waren nog al jagers en stroopers zoo als men mij in 't logement zei.

Van het groot aantal buitens daar men van praat zag ik noch in 't Ginneken, noch onder Prinsenhage bedroefd weinig.

De zoogenaamde Heerlijkheid Burgst, die vroeger eens met veel emphase te koop was geënnonceerd blijkens nog bewaarde advertentie, had ik gaarne eens gezien maar het was mij te ver uit den koers omdat ik te 4½ uur per trein verder wilde. Dit had ik echter al gezien, dat het om Breda niet erg geschikt voor mij was en ik mij daarmee weinig zou verbeteren.

Om 4½ [uur] van Breda over Tilburg, Boxtel, Eindhoven, Venlo, Roermond, Sittard en tusschenliggende kleine plaatsen naar Maastricht. Tot Venlo vond ik dat terrein ook al niet erg geschikt, ook heel vlak (niet golvend); vooral om Boxtel schijnt het niet hoog en tusschen Helmond en Venlo gaat men door de Peel, die evenwel nu heel droog was. Overigens bestaat het terrein tot Venlo toe meest uit bouwland met afwisseling van heide, dennen en struellenland²¹, welk laatste niet hoog is; weiland om zoo te zeggen niet.

²¹ struellenland. Waarschijnlijk wordt struweel, struikgewas bedoeld.

Van Venlo tot Maastricht is het grootendeels bouwland en hoog, hier en daar boomen en eiken heggen. Even voorbij Venlo golft het terrein en heeft daardoor iets schilderachtigs.

Daar het even voor Sittard al wat donker begon te worden kon ik van daar tot Maastricht niet veel zien en in de verte is 't geheel niets, doch omstreeks Bunde (het laatste station vóór Maastricht) scheen mij het terrein meer boschachtig.

'S avonds omstreeks 9½ uur te Maastricht. Gelogeerd in Hôtel du Lévrier.

Maandag 24 Julij te Maastricht

'S ochtends gespoord tot Meerssen en daar aan station mij den weg laten wijzen naar de voornaamste streek van buitens (kasteelen zegt men hier, alles zijn kasteelen).

Na een poosje wandelens [kwam ik] eerst een heel lang smerig gehucht door en dan verder op een buiten toebehoorende aan P. Regout, echter niets bijzonders, dan regtsom gaat men naar Vrashartelt waar hij zelf woont, dat heel mooi is maar ontzettend groot; 't behoorde vroeger aan Willem II. Om het huis nog al weiland en een gracht op een 100 el afstand er om of ten minste van twee kanten er langs. Er scheen niet veel <riet> in te groeijen. Het water stond slechts een paar voet (2 à 3) onder het maaiveld. Er om heen bouwland en op eenigen afstand heuvelachtig, bepaald naar het Noorden en Oosten.

Daar had men uit huis wel een mooi gezigt op. Een eindje verder woont zijn zoon, ook al niet veel bijzonders (dat zal Klein Vrashartelt wel zijn).

N.B. Het gehucht dat men van Meerssen afkomende door moet is juist zoo'n akelig smeurig gat als men ze in Duitschland aantreft, de menschen waren er ook zoo aangekleed. Er liep een slechten grind- of macadamweg voor die verder ook langs Vrashartelt ging.

De bodem is er uitmuntend, klei en prachtig koren (vooral rogge en weite) overal.

Intusschen frappeerde 't mij zoo weinig bosch men in deze streek zag en, zoo ver men ten minste van uit het spoor kon zien, nergens in Limburg en ook niet in N[oord] Braband waar ik langs was gekomen, en voor een prettig buitenverblijf is bosch toch onontbeerlijk.

Als men niet afslaat naar Vrashartelt maar den weg regtuit volgt (ook meer van) dan komt men aan Grande Suisse en Petite Suisse, doch aan deze is niets gelegen, ik zou er voor niemendal niet willen wonen.

Van daar keerde ik terug en ging naar Meerssen zelf; dat viel mij vreeselijk tegen; ook al een smeurig, Duitsch dorp. Daar omheen ook geen buitens, niets dan bouwland.

Van Meerssen gewandeld naar Valkenburg, de weg is mooi, alleen wordt ze bedorven door de lamme, smerige gehuchten die men langs den weg vindt. Het is compleet Duitsch. Men ziet geen afzonderlijke boerenplaatsen zooals bij ons en hier en daar een buiten, maar in die gehuchten zijn de boeren bij elkander gekropen en vindt men ook enkele heerenhuizen. Overigens is de natuur mooi; regts van den weg (zijnde ook een Mac-adam) heeft men eerst een breed dal; weiland met hier en daar boomen; midden door dat dal een klein stroompje en dwars over het dal ziet men tegen een bergrug aan, *hier* kaal, hoewel groen, *daar* wat begroeid met struikgewas en boomen en op andere plaatsen bebouwd met veldvruchten. Die bergrug loopt, ongeveer overal even hoog, door tot Valkenburg toe en waarschijnlijk verder.

Links van den weg een golvend oplopend terrein alles korenveld (doch wel, – zoo als trouwens overal hier) – met akkers voor groen voeder, klaver, enz. er tusschen) en dan hier en daar wat boomen er tusschen.

Bepaalde buitenplaatsen zag ik niet, wel een paar mooie villa's, doch ook nog zoo dicht mogelijk bij de gehuchten. Wat mij niet zou bevallen hier te wonen was de weinige of liever in 't geheel geene gelegenheid tot wandelen, want bosschen zijn er niet en de gelegenheid tot wandelen bepaalt zich dus tot het loopen langs dien Mac-adam weg en landwegen door de korenvelden (uitwegen voor deze) en dan werd nog de wandeling langs de Mac-adam wegen veel bedorven door de smerige, stinkerige gehuchten; daarenboven waren die wegen ook schaduwloos.

Overigens was het terrein hier wel best en veel hooger dan bij Meerssen en Maastricht hetgeen het best te bespeuren was toen ik met den trein terug ging.

Op dien terugrid zag ik nog één buiten niet heel ver van Maastricht behalve die van Regout die ik gezien had; dat scheen wel wat beter te liggen, doch ook al geen bosch bij.

Toen ik de 28e [juli] op mijne reis naar Aken weer langs spoorde zag ik toch dat het terrein daar vooral niet hoog is, want even er voor en er achter had men twee doorlaatbrugjes.

Best drinkwater trof ik op dit togkje overal aan, ook in Maastricht (Te Breda was dit echter ook goed).

Ook op dit togkje ontdekte ik nergens een jagtpaal, hoewel om Meerssen, zooals men mij zeide, een massa gronden en dus ook jagt van Regout was.

Onder de Heeren en dames die mij in Valkenburg zoo passeerden hoorde ik meestal fransch spreken en het hollandsch dat de mindere man sprak was van sommigen hunner moeilijk te verstaan.

25 Julij (Dingsdag) te Maastricht

Ik was geheel op van de beide vorige dagen. Ook deden mij de voeten pijn van het vele loopen. Daarom heden Maastricht maar eens bekeken en naar den Pietersberg. De stad schikte nogal, was ook nog al vrij frisch (niet zoo erg stinkerig), het Vrijthof ziet nog al lief uit en ook het park (aan de Maas) dat netjes doch heel klein is. De St. Servaaskerk (R.K.) wezen zien met standbeeld van Karel de Grooten. De Pietersberg is mooi en daar van daan heeft men een prachtig gezigt om de omliggende landstreek, een bepaald Duitsch gezigt.

Alles koren- en bouwgrond met hier en daar boomen er tusschen, gezigt op de Maas, Maastricht, enz.

Buitenplaatsen (Kasteelen) was er daar maar een²², vlak aan de Maas (in plaats van wat hooger op dat veel mooier en gezonder tevens zou zijn).

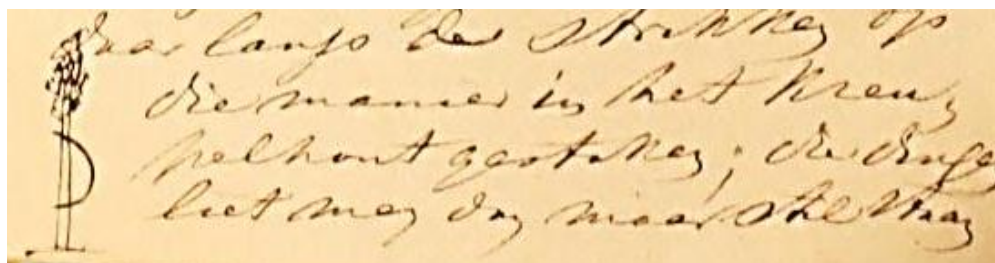
De onderaardsche gangen in den Pietersberg niet verder gezien dan tot aan de gesloten deur, maar het was daar al zoodanig koud dat ik het niet aan durfde. De adem kon men zien als midden in den winter, er was een erge trek en dus liet ik het maar na, alhoewel de gids het mij eerst liet voor 4 fr[an]cs en later voor 3, terwijl de gewone prijs 5 fr[an]cs is.

26 Julij (Woensdag) te Maastricht

'S ochtends om 8 uur naar Luik gespoord en dadelijk door naar Tilff. De weg is nog al mooi, bergachtig, soms zoo rotsachtig als aan den Ryn. Tusschen Maastricht en het 1e station (Gronsveld) zag ik één buiten dat nog al lief lag. Het lag aan de overzijde van de Maas, dus aan dezelfde zijde als de Pietersberg maar een eind verder en dan halverwege den berg, aan weerskanten tusschen hout, of nu dat hout hoog is of slechts kreupelhout of struiken kon ik om den grooten afstand niet zien. Van Luik naar Tilff (Lijn Luik-Marloie station des Guillemins en Luik) heeft men eerst Angleur; tusschen Angleur en Tilff worden de bergen aan weerszijden veel hooger. De eerste indruk van Tilff was niet zoo erg [goed]; de twee hôtels liggen te laag, heel onder in het dal van de rivier (de Ourthe). Het Hôtel des Etrangers lag nog iets verder van de rivier dan het andere, doch overigens even laag. Heel riant en uitnoodigend zagen die Hôtels er ook niet uit.

De lucht op de bergen begon daar iets meer opwekkends te hebben dan ik het tot dus verre nog ontmoet had; doch niet veel wandelingen door hout en die er nog waren zijn privaat-eigendom waar het alleen aan vreemden veroorloofd is te wandelen. Ik zag bitter weinig vreemdelingen, het scheen er mij haast wat al te rustig en eentonig, anders heel lief en vrij hooge bergen.

In het bosch (privaat-eigendom) zag ik eene andere manier van lijsterstrikken zetten.

Daar waren aparte smalle paadjes voor gemaakt en dan daar langs de strikken op die manier in het kreupelhout gestoken; die dingen liet men dan maar stil staan ze waren er dan ook in vastgegroeid; het

²² Het zeventiende-eeuwse barokkasteel Neercanne.

paardehaar scheen men er alleen uit te nemen. Er scheen maar één strik in gedaan te worden, en de bessen werden er op den kop in gedaan. Ze stonden ook veel lager bij den grond dan bij ons en waar geen geschikte plaats was daar had men maar een rechte stok in den grond gestoken en daar de beugel in.

Te Luik het standbeeld van Karel den Grooten, het Paleis van Justitie en de Citadel beklommen van waar men een mooi gezigt heeft op Luik en de omliggende landstreek, doch het is een heele klim.

27 July (Donderdag) te Maastricht

Vreeselijk moe en lammenadig en pijn aan de voeten en blaren aan de tenen, daarbij moest ik aan Sophie schrijven, welk een en ander mij deed besluiten om voorloopig maar eens netjes te droogen; dus vooreerst geschreven aan S[ophie], daarmee om 12 uur klaar, toen dit journaal gecopiëerd dat allemaal op losse stukjes papier stond, zoodat ik er haast niet meer uit wijs kon worden. Daarmede werd het 4 uur en nu vond ik het maar beter tot morgen te blijven. De wijn was zeer goed in het logement.

28 Julij (Vrijdag) te Aken

Om 10½ [uur] met den trein naar Aken. Die weg tot Valkenburg is reeds vroeger beschreven (n.l. onder 24 Julij). Van Valkenburg tot Aken is het terrein ook heuvelachtig, doch minder mooi dan b.v. het eind tusschen Meerssen en Valkenburg. Te Aken gelogeed is 't Urtal; de Kaiserliche Krone, daar was het heel goed en niet duur. Bij het aankomen nam de portier het daar dadelijk voor mij in. Ik wilde mijn koffer n.l. dadelijk maar naar het andere station brengen als vrachtgoed naar Wiesbaden en had aan den koetsier van de Droschke gevraagd wat hij hebben moest om mij eerst naar het station van de Rheinische Bahn te brengen en dan naar het genoemd hôtél, hetgeen hij niet [voor] minder wilde doen dan 1 th^{[ale]r} (elke rid 15 gr[oschen]). Weg rijdende van 't station bedacht ik mij om eerst naar het hôtél te rijden en eens te proberen of men van daar den koffer niet goedkooper kon expediëren. Bij aankomst beantwoordde de portier die vraag toestemmend en vertelde ik hem den prijs die de koetsier mij afgevraagd had waarop hij zeide dat het rijtuig naar het logement maar 6 gr[oschen] was en voor elk stuk gepäck (hoedendoos etc. uitgezonderd) 3 gr[oschen], zoodat hij tot het logement kon bekomen 12 gr[oschen]. Hij scheepte hem daarop met dit geld, dat hij hem in de hand drukte, eenvoudig af tot groot vermaak van kellners etc. die bij het rijtuig stonden.

Het brood was daar ook dadelijk veel beter dan in Holland, men had daar voort het Deutsche brood. In Maastricht was het ook wel vrij goed vooral dat wat men in het logement aan plakken gesneden gaf; de kleine broodjes waren iets zuurachtig hoewel goed doorbakken. In Breda was het brood ook vrij goed. Het drinkwater was in Aken lang niet zoo lekker als om Maastricht, misschien kwam dat wel eenigzins van de zwavelbronnen.

Aken viel mij erg tegen. Behalve enkele nieuwere straten, zoo als de Theaterstraat en eenige daar in de buurt was het eene onoogelijke stad met beroerde bestrating en ook de enkele genoemde straten uitgezonderd erg stinkerig vooral rioolstank. Het Theater was een groot gebouw.

Burtscheid was heelemaal niet te toppen. Daar was ook nog een ijzerhoudende bron, hoewel zeer weinig gebruikt voor drinken, meest voor baden, echter in een privaat-huis, waar ook baden gegeven werden; doch zoo als de eigenaar zei was het ijzer gebonden aan het koolzuur; men kon dan ook niets opborrelends zien of <prikkents> proeven, de eenige smaak was een beetje ijzerachtig. De wandelingen bij Aken vielen mij ook erg af. Die bepaalden zich zoowat tot den Louÿsberg van waar men Aken à val d'oiseau voor zich zag. Die wandeling ging over een bergrug doch smal. Het geboomte was veel dennen.

N.B. Van een heer met wien ik den volgenden dag op mijn reis naar Spa in den trein zat, vernam ik nog dat er ongeveer bij het 1e station op den weg van Aken naar Verviers ook mooie wandelingen zijn. Verder nam ik nog een kijkje van de voornaamste bronnen zoo te Aken als Burtscheid, wandelde een groot gedeelte om de stad heen en toen had ik mijn bekomst ook al van Aken. Buitens om Aken (ten minste die ergens naar leken) zag ik niet.

29 [juli] (Zaterdag) te Aken en Vaals

'S ochtends naar Vaals gewandeld. Men had mij gezegd dat er om 10 uur een postwagen afreed bij Akkerman in de Jacobsstraat, maar daar komende vernam ik dat die om 9½ [uur] al vertrokken was. De weg naar Vaals (± 1 uur loopens) levert niets geen bijzonders op als alleen dat het eerste eind weg (Mac-Adam) vreeselijk stonk. Er lagen daar aan den weg overal mesthoopen en het scheen wel dat de straten- en andere

mest uit Aken daar heen gereden werd; ten minste er waren altijd karren aan het lossen. Het terrein tusschen Aken en Vaals is bergachtig echter niet zulke steile bergen of ze waren meest bebouwd, enkele met hout begroeid. Buitens trof ik onderweg niet aan als alleen twee op zijn Zwitserssch gebouwde villa's echter niets bijzonders; bij Vaals evenmin.

Het dorp zelf is nogal redelijk, ten minste 100% beter dan Meerssen. Men vindt er een groot gebouw, klooster of Pensionaat zoo als men daar zeide (Bloemendaal geheeten). De omstreken leveren ook al geen bijzonders op, buitenplaatsen ook daar niet gezien. Ik keerde dus ook al weer heel onvoldaan van Vaals naar Aken terug. Daarenboven kon men ook niet merken dat men in Nederland was, hetgeen men er hoorde was Duitsch.

Om 3½ uur spoorde ik naar Spa; tusschen Aken en Spa is echter eene beroerde correspondentie, vooreerst twee keer wisselen te Verviers en te Pepinster en in laatst genoemde plaats nog 1 uur wachten.

De weg van Aken naar Pepinster is nog al mooi; daar vindt men ook eenige heele lieve landhuizen, riant gebouwd, in een aardig genre en ook wat beter gelegen (hoog) dan ik ze tot dus verre gezien had, te beginnen met het 1^e station van Aken af. Van daar tot een heel eind <naar> Verviers op zag ik wat mij in eene bergachtige streek als deze tot dus verre nog niet was voorgekomen, een groot gedeelte grasgrond door heggen tot kampjes geformeerd en beslagen met koeijen. Ook zag men daar op de bergen meer hout. Die streek had wel iets liefs.

Tusschen Aken en Pepinster passeert men verscheidene tunnels, waarvan een nogal lang is.

De weg van Pepinster naar Spa is veel minder. De spoor gaat daar door een zeer smal dal, aan weerskanten hooge bergruggen met hout bezet en in het dal een riviertje dat voor een groot gedeelte de kleur had van rioolwater, welligt door de gehuchten die daar nog al voorkwamen. Met goede huizen of buitens of villa's was het hier geheel uit.

Te 6.20 [uur] te Spa. Mijn intrek genomen in het Hôtel Bellevue. Hôtel de Portugal was mij door een' heer in den trein gerecommandeerd als goed en niet zoo duur, doch daar er van dit hôtel geen omnibus <aan> den trein stond stapte ik daar maar van af. Spa maakte dadelyk een' meer aangename indruk dan de plaatsen tot nu toe gezien.

30 [juli] (Zondag) te Spa

'S ochtends le tour des Fontaine, gemaakt volgens Baedeker en wel te voet, daar mij de togt per rijtuig voor een persoon alleen wat hoog was (5-6 fr[an]cs); 't was echter een heele toer. Van alle fonteinen geproefd. Het water van de Tonnelet en de Geronstère vond ik het minst, het stonk eenigzins (iets zwavelwaterstofachtig); de Tonnelet was nog iets zuurder. De Sauvenière was in beide opzigten (zuur en stinken) iets beter, doch de beste van die vond ik de Groesbeek vlak by de Sauvenière. Van Sauvenière naar Geronstère is ¾ uur in plaats van ½ uur zoo als Baedeker zegt. Van Geronstère naar Bérissart (de laatste der buitenbronnen) langs een wandelpad door een bosch van elzen, beuken en eiken hout. Het water van deze laatste bron smaakte vrij goed, het stonk niet en was in smaak ongeveer gelijk aan dat van de Groesbeek. Van daar naar Spa. In Spa een prachtig badhuis, en Spa vond ik mooi en ook veel wandelingen en nette huizen, er stonden nog een massa kamers quartier's en geheele huizen te huur. Men zei dan ook dat het er van 't jaar tot nog toe niet druk was (zie inliggend ²³).

N.B. Wanneer ik ooit weer naar Spa ga en om eenige reden, zoo als nu, Aken niet wil aandoen, dan is het veel beter over Luik te gaan, De reis van Luik naar Spa doet men in 1 uur à 1.22.

Spa is aan de Noordzijde beschut door een' hoogen steilen bergketen; dit deed mij denken dat het er 's winters niet zoo erg koud moet zijn, doch als ik er zoo naar vroeg of het er 's winters koud was dan kreeg ik ten antwoord: "niet kouder dan ergens anders, Brussel, enz."

Dit viel mij in zoo verre niet mee wijl ik van meening was dat het er door die beschutting bepaald warmer moest zijn. In het dal waarin Spa ligt heerscht echter eenige luchttek op de manier als dat te Schwalbach en Franzensbad ook is en van daar misschien dat het er dan niet warmer is dan op andere plaatsen, Brussel enz.

²³ Opengelaten ruimte. Waarschijnlijk doelt Van Dedem op zijn aantekeningen over Spa, zie pagina 184.

Het bron[water] in Spa is heerlijk, nog lekkerder dan in Duitschland; ook best drinkwater. Wat het mineraalwater aangaat beviel mij dat van de Pouhon (in de stad zelve) het beste van allen, daar was ook volstrekt geen stank aan en bevatte 3 à 4 maal zooveel ijzer als de andere bronnen.

Het koolzuur was van allen ongeveer gelijk. Volgens gedrukte tabellen <bevatte de Pouhon> 1.9 ... ijzer en de anderen <gemelde bronnen> van 0.5 ... tot 0.7 ... en 23. à 25. deelen koolzuur, echter was er niet uit te zien op hoeveel deelen van het water, en dus had men er niet veel aan, Een van de bronnen, ik geloof de Bérissart, was goed voor dispepsie²⁴ en maagkwalen (volgens de tabel).

31 (Maandag) Spa & Luxemburg

Den ochtend zoek gebracht met eenige kamers, quartier's en huizen te gaan zien in Spa en eenige informaties omtrent prijzen, enz. ingewonnen, met 't oog daarop als ik soms hier eens eenigen tijd mogt willen doorbrengen. De prijzen (afzonderlijk genoteerd) waren hoog. Volgens zeggen, zijn er goede scholen, o.a. ook een middelbare school en een dames kostschool, welk laatste ik zelf ook al had opgemerkt. Ook uit de rekening van het logement bleek dat het er duur is. Er schenen nog al Hollanders te zijn, want ik hoorde het nog al eens spreken.

Des middags om ± 3½ uur naar Luxemburg gespoord, aankomst aldaar om 8 uur. Het eerste gedeelte van den weg is erg bergachtig ongeveer als bij Spa, men zag er echter ook nog al woeste gronden, brem gemengd met heide enz. Bij Borigny wordt het terrein veel vlakker, doch van af Trois-Vierges (Ulflingen) tot Luxemburg is de weg imposant, eene aaneenschakeling van steile hoge bergen met kreupel- en ander hout begroeid en tunnel op tunnel. Die weg moet ontzettend veel gekost hebben. In de dalen zag men hier en daar koppels koeijen weiden, alles in Ommen gekocht.

Luxemburg maakt als vesting nog al indruk even als Baedeker zulks beschrijft, overigens niet voor 't geen ik er van zag, 't geen niet meer was dan de rid van af het station tot aan het logement, trouwens nogal een heel eind. 'S avonds in het logement kennis gemaakt met eene Hollandsche dame en haar zoon die ook te Tilff geweest waren en die het daar ook zoo tegen was gevallen, maar die zeiden dat het één station verder zooveel mooier was en ook zoo goedkoop, dat men daar *en pension* kon komen voor 5 francs daags voor volwassenen en kinderen minder.

Te Luxemburg gelogeerd in 't Hôtel de Cologne redelijk wel, hoewel de dame mij vertelde dat zij 's nachts gezelschap had gehad.²⁵

1 Augustus (Dingsdag) Van Luxemb[urg]-Baden Baden

'S ochtends om 7 uur van Luxemburg over Thionville, Maizières, Metz, Saargemünd, Bitsch, Reichshofen, Hagenau en tusschen liggende kleinere plaatsen naar Straatsburg; aankomst aldaar ten 4 ure. Ik had eerst plan gehad daar te blijven en den anderen dag òf een uitstapje te maken naar Baden-Baden òf wel door te gaan naar Bern. Het kwam echter nog beter uit maar door te gaan naar Baden-Baden. Na 1 uur oponthoud in de restauratie van het station, waar het eten goed en énorm lekker ijskoud water was, om 5.¹⁰ [uur] doorgespoord en om 7 uur te Baden-Baden aangekomen, na op dat kleine traject nog twee keer te hebben moeten wisselen.

Het terrein van Luxemburg tot ongeveer Bitoch was veel minder imposant dan aan gene zijde Saanenburg, doch op den duur zou mij dat toch veel beter bevallen; wel is het terrein bergachtig maar veel glooijender en meest bouwland, echter ook nog al bosschen en ook grasgronden, doch beweiding zag men ook hier niet. Wel een mooi land. Van Bitoch tot Hagenau weer veel grootscher, de bergen veel hooger met diepe smalle dalen doorsneden en meest bezet met kreupel- en opgaand hout, groote bosschen (dit zijn de Vogesen).

Van Hagenau tot Straatsburg (de Elsas) is het terrein vrij valk, veel korenbouw, aardappels en voedergewassen, doch ook nog al grasland, dat echter ook alles scheen gehooïd te worden; koeijen zag men ten minsten nergens. Van Straatsburg over Appenweiler tot Baden ook vlak terrein en zeer veel, meest grasgrond, hoewel ook bouwland en hennip; zelfs in de verte de Vogesen, links het Schwarzwald. Wat mij zoowel hier als overal frappeerde was dat men nergens buitenplaatsen zag zoo als bij ons.

²⁴ dispepsie. Lees dispersie: de fijne verdeling van een vaste stof in een vloeistof.

²⁵ Het nachtelijk gezelschap bestond waarschijnlijk uit ongedierte.

Onderweg kennis gemaakt met een Duitscher die vreeselijk foeterde op de Franschen en die o[nder] a[ndere] zeide dat er in Metz na den oorlog van [18]70 al 30000 Duitschers waren komen wonen en dat de Franschen meest weg gingen²⁶ en het eene goede speculatie was daar goederen te koopen, huizen, landerijen of wijnbergen, omdat die er door het verlaten der Franschen zoo goedkoop waren en dat dit door sommige Engelschen ook gedaan was. Hij was ook aardig goed bekend met de geographie van ons land; hij was er eens doorgereisd op weg naar Engeland. De plaatsen die ik heden passeerde gaven mij veel herinneringen van de menschenlagterij in 1870, echter alleen door de namen want anders was er niet meer van te zien.

Woensdag 2 Aug[ustus]

te Baden-Baden en naa[r] Bern

Baden Baden is mooi, verscheiden villa's, een slot van Prins Solms²⁷ in 1873 gebouwd, een Grieksche kapel met verguld dak en d^{[it]o} koepeldak²⁸ en mooie wandelingen.

Het warme water uit de bronnen vond ik niets lekker.

Gelogeerd in Stad Baden, digt aan 't station, overigens wel goed, maar allergemeenste wijn. Ik nam Affenthaler, die daar te huis hoort, en die ik vroeger in Schwalbach heerlijk had gevonden in 't Hôtel Wagner maar ze was hier niet te drinken, zuur als de weêrga, ze smaakte meer naar bier dan naar wijn. Ik gooide ze dan ook maar meest weg.

Om 12.⁰⁵ [uur] van Baden per spoor over Appenweiler, Freiburg, Basel en tusschen liggende kleine plaatsen naar Bern. Aankomst aldaar om half negen. Kort na 12 [uur] begon ik minder lekker te worden en alengs kwam er hoofdpijn op die 's avonds nog al toenam, mijn maag was ook van streek, misschien wel van die beroerde wijn; te Basel andere soort wagens, veel grooter en met een doorgang in de midden; ook kon men alzo van den eenen wagen in den anderen komen. Dit systeem (Amerikaans) had men overal in Duitsch Zwitserland. Ik vond er tegen dat men meer blootgesteld was aan togt, waar ik tegen den avond dan ook wel wat last van begon te krijgen, 't geen mij welligt ook geen goed deed, want 's avonds ook nogal weer last van de keel.

Het terrein van Baden tot Appenweiler gisteren reeds beschreven; van daar tot Dingslingen mooi vlak terrein: zelfs bijna alles grasland en enkele bosschen, links eerst eene vlakte meest bouwland, verder op bergen met eenig bouwland en veel hout.

Van daar tot Freiburg ongeveer hetzelfde terrein, alleen kwamen regts in de verte ook bergen te voorschijn die alengs nader kwamen, ook links kwamen digter bij Freiburg de bergen nader. Het grasland, dat ook alles uitsluitend scheen gehooïd te worden, slechts 1 à 1½ à 2 v[oe]t boven het water gelijk men aan de greppels die er hier en daar doorliepen zien kon.

Nadat in een drooge tijd als tegenwoordig zoo was, hoe zou het zijn in natte tijden? Mij dunkt dan moest hier alles wel onder water staan.

Ook zag men hier veel ooyevaars.

Van Freiburg af was de grondslag hooger en meer bouwland, alleen verwijderden zich de bergen weder; links bleven ze echter nog al nabij, doch regts zag men ze nog slechts alleen aan den horizon. Digter bij Basel kwam men aan den Rijn; aldaar spoorde men links onmiddellijk langs de bergen, zelfs had men den Rijn die daar echter niets bijzonders te zien gaf. Verder op verliet de trein den Rijn weer en liep dan door bouwlanden met vruchtboomen er door naar Basel. Tusschen Freiburg en Basel had men ook wijnbergen. Die schenen er ook vóór Freiburg te zijn, doch op den afstand waarop de bergen zich bevonden was ik daar niet zeker op.

Van Basel naar Bern een gedeelte nog al ingesloten tusschen hooge bergen, alhoewel ook niet zoo ingesloten als almeer tusschen Spa en Luxemburg; een lange tunnel passeerde men daar; een ander gedeelte, voornamelijk naar Bern op minder ingesloten en somtijds zelfs nog wel een gedeelte vrij vlak terrein. Overal

²⁶ Na de oorlog, in 1871, stond Frankrijk Elzas-Lotharingen af aan het Duitse keizerrijk.

²⁷ Waarschijnlijk Ernst Friedrich Wilhelm Hermann Georg Ludwig Vorst zu Solms-Braunfels (1835-1880). De vorige Vorst was op 3 februari 1873 overleden.

²⁸ De Griekse kapel was in 1855 gebouwd als mausoleum voor de eerste echtgenote van hertog Adolf van Nassau, de Russische prinses Elisabeth Michajlovna (1825-1845). De kapel had vijf vergulde koepels.

veel bosschen en de bergen ook alles met bosschen: dennen en ander hout.

Mijn intrek genomen in het Hôtel Storch (Hôtel della Cigogne); de eerste intreë beviel my daar echter al volstrekt niet, het zag er ook onzindelijk uit en in den gang en ook op mijne kamer was een nare lucht. Daar moest ik dus nooit meer zijn.

Donderdag 3 Aug[ustus] te Bern

Na het ontbijt het eerst naar Schänzli, een hoogte met uitspanning bij Bern van waar men het mooiste uitzicht heeft. Den dag verder door de stad gewandeld en bij Heller (de maker der muzikinstrumenten) geweest, waarvan prijscourant meegenomen. De stoelen met muziek, spelende als men er op ging zitten, vielen mij niet mee; ze waren geheel van snijwerk (hout) ook de zitting. Beter bevielen mij nog de flesschen die speelden als men er uit schonk, hoewel die maar één air²⁹ speelden en ik die, dat in aanmerking genomen nog al duur vond.

Het Bonds-Raadhuis is een mooi gebouw, daar tegenover een koffijhuis, waar tusschen dubbele ramen twee paar wochtels³⁰ huisden op groene zoden en tusschen bloemen, zoodat men ze van de straat en uit huis zag. Tegen den avond naar de Munster-Terrasse, een terras met boomen en banken van waar men ook een mooi uitzicht heeft, diep beneden zich de Aar en verder op de Alpen; van hier ook het zoogenaamde Alpenglöien gezien, 't geen een effect maakt als ongeveer eene verlichting met Bengaalsch vuur. Mij frappeerde nog de bruggen erg hoog boven de rivier gebouwd alsmede de kleur van het water der rivier, eene blaauwachtig-grijze kleur zoo ongeveer als bij ons veel voor binnenverw gebruikt wordt. De lucht te Bern viel mij niet mee, ik had mij voorgesteld dat het daar frisscher was. De stad zelve beviel mij ook maar zoo tenhalve. Enkele villa's er om heen doch niet veel.

Goed drinkwater en best brood.

In 't algemeen zou ik mij echter in een stad niet meer kunnen wennen, want ik vond er allerlei luchten, zoowel hier als bij ons, en ook de paarden-excrementen-lucht was hier, zoowel als in Duitschland en België, vooral niet minder hinderlijk dan bij ons, ja zelfs nog slimmer door het besproeien.

Vrijdag 4 Aug[ustus] naar en te Montreux.

Om 10½ [uur] van Bern over Freiburg, Romont, Oron, Lausanne, <Lutnz>, Cully, Vevey, Clarens naar Montreux. Aankomst aldaar te half drie. Mooije weg en mooije landstreek, ook niet zoo erg ingesloten. Vooral tusschen Romont en Oron een mooi land, gemengd terrein, golvend, Morenbouw³¹, grasgrond en bosschen. Doordien de spoor hoog over het land liep had men een mooi gezicht er op. Het verrassendste gezicht heeft men als men bij Chèbres een tunnel inrijdt en die uitkomende het gansche meer van Genève met zijn prachtige omringende bergen, sommige met sneeuw bedekt (Dent du Midi) voor zich ziet. Dat gezicht maakt indruk.

Van Chèbres kan men direkt per post naar Vevey (zie Baedeker), ik spoorde echter door naar Lausanne tot waar men hetzelfde prachtige gezicht houdt.

Onderweg kennis gemaakt met eene fransch-Zwitsersche dame die te Rotterdam in conditie³² was.

Aan de berghellingen alles wijnbergen. Van Lausanne naar Montreux denzelfden weg terug die ik reeds gekomen was, doch lager en digter langs het meer en daardoor het gezicht minder mooi. Reeds die rid onder langs het meer was zeer warm en datzelfde merkte ik ook dadelijk op bij mijne aankomst te Montreux.

Mijn intrek genomen in Hôtel Money waar men ook *en pension* kan zijn.

Na wat gebruikt te hebben naar het postkantoor, waar brieven van Sophie, Godert en Sophietje en van Louise, P. Maas en Suzette. Verder geschreven aan Sophie.

²⁹ Een air; een melodie, een deuntje.

³⁰ wochtels: een soort groente.

³¹ Morenbouw. Moren: door de modder lopen. Waarschijnlijk wordt een moerassig terrein bedoeld.

³² in conditie zijn: in dienstbetrekking zijn.

LAC LÉMAN			
MAISONS SPÉCIALEMENT RECOMMANDÉES			
VEVEY			
Chambres.		Chambres.	
Grand Hôtel de Vevey.....	100	Hôtel d'Angleterre.....	45
Hôtel des trois couronnes...	100	Hôtel-Pension du Château...	30
Grand Hôtel du Lac.....	80	Pension Comte.....	30
Hôtel Mooser, à Chemenin...	80	Pension Printanière.....	30
MONTREUX			
Chambres.		Chambres.	
Hôtel des Alpes.....	100	Hôtel d'Angleterre.....	18
Hôtel et gr ^e Pension Vautier	80	Pension Murv-Monney.....	18
Hôtel National.....	60	Hôtel Bonivard.....	18
Hôtel du Cygne.....	60	Pension Mont-Fleuri.....	18
Hôtel Beau-Rivage.....	60	Pension Depallens.....	15
Hôtel Monney.....	60	Pension Clarentzia.....	15
Hôtel-Pension Lorius.....	60	Pension Moser.....	12
Hôtel Roy.....	45	Pension Germann.....	10
Hôtel Beau-Séjour au Lac...	40	VILLENEUVE	
Hôtel du Châtelard.....	30	Hôtel Byron.....	60
Hôtel Suisse.....	30	ENVIRONS DE MONTREUX	
Hôtel Roth.....	30	Glyon (altitude de 700 mètres).	
Hôtel des Crêtes.....	30	Hôtel du Righi Vaudois.....	80
Pension Ketterer.....	26	Hôtel Victoria.....	60
Pension Pilivet.....	25	Les Avants (alt. de 1000 mèt.)	
Pension Masson.....	25	Grand Hôtel des Avants.....	80
Hôtel Belle-Vue.....	25	Villars-sur-Ollon (alt. 1275 m.)	
Pension Visinand.....	20	Hôtel du Grand Muveran.....	100
Hôtel Victoria.....	20		

Ces diverses stations, à l'exception des trois dernières, qui sont spécialement des stations d'été, sont situées dans une fertile et ravissante contrée, protégée contre les vents du Nord par une ceinture de montagnes. Aussi le climat, qui y est d'une douceur particulière, lui a fait donner le nom de **Nice de la Suisse** et peut rivaliser avec celui des stations les plus favorisées; il y attire toute l'année des personnes dont la santé exige des soins et des précautions.

On s'y installe en automne pour la cure de raisins, on y passe l'hiver pour s'y abriter du froid, et le printemps pour y admirer les rapides changements de décoration qu'il opère sur les montagnes voisines.

En été ces localités sont rafraîchies par la brise du lac, et sont le point central d'intéressantes excursions parmi lesquelles nous distinguerons particulièrement **Glyon**, **les Avants** et **Villars-sur-Ollon**. Ces trois stations sont très recherchées en été et sont le rendez-vous de nombreux étrangers.

Elles possèdent chacune de vastes et confortables établissements, un bureau de poste et de télégraphe.

Un grand nombre d'hôtels et de pensions (voir la nomenclature ci-dessus) offrent à des prix modérés tout le confort désirable. Ces différentes localités sont reliées entre elles par des chemins commodes et dont quelques-uns sont d'agréables promenades. — Elles sont desservies plusieurs fois par jour par des trains et par des bateaux à vapeur.

Gedrukte lijst met hotels aan het Meer van Genève.

Zaterdag 5 Aug[ustus] te Montreux

'S ochtends eerst den brief aan S[ophie] voltooid en verzonden, daarna uitgewandeld op inspectie den kant naar Villeneuve uit en de Pensions Vautier en Mad^[emoiselle] Mooser, die Baedeker nog al recommandeert, opgezocht. Die liggen echter te veel in het stadje. Ik zou altijd dezulken prefereren die wat meer afgezonderd lagen uit hoofde van de frischer lucht en dan die welke tuinen aan het meer hebben, zoodat men uit den tuin visschen kan; dat geeft ten minste nog eene occupatie. Dit was ook het geval met Hôtel Monnay dat ook een' heel lieven tuin aan het meer heeft; tegen dat Hôtel, aan de Westzijde is echter eene verzameling van mest 't geen een erge stank gaf, vooral des avonds, zoodat mijne kamer (op één na aan den hoek) er 's avonds van vergeven was. Dus als ik daar soms een winterverblijf mogt gaan nemen, dan kamers nemen het meest naar de Oostzijde aan, doch wel altijd op het Zuiden, die, met uitzigt op het meer. Ook was in gezegd hôtel het eten niet erg best, vooral uitgekookt vleesch ('t is echter de vraag of dat niet meer hier het geval is) en dan frappeerde 't mij dat men de groente geheel apart diende, zonder iets er bij. De Hôtels, door Baedeker gerecommandeerd, in <Favorite>, hôtel du Lac, hôtel d'Angleterre en hôtel Bonivard liggen alle drie bij elkander, doch ½ uur naar Villeneuve op.

Doorgewandeld tot door het stadje Villeneuve en toen terug. Bij Villeneuve is het eind of het begin van het meer en daar vindt men geen pension's of dergelijken. Villeneuve is niets aan.

Erge aanlokkelijke Pension's zag ik tusschen Montreux en Villeneuve niet.

Men heeft te Montreux een kostschool voor jongens en ook eene voor meisjes. Het groote bezwaar voor een verblijf alhier voor Zomer en winter is dat het hier des Zomers te warm is, en dat zou nòg gaan (want ik moest hier niet meer transpireren dan de dagen te Breda en Maastricht, alhoewel ik toen ook nog dikker gekleed was) als men maar in de schaduw kon wandelen, doch de eenige schaduw die men hier heeft is de schaduw van een huis en hier en daar van een *enkelen* boom (gewoonlijk noten). De wandelingen bepaalden

zich hier tot het loopen langs den straatweg of langs een pad tusschen wijnbergen door, genoegzaam altijd in de brandende Zon; daarenboven stookte die straatweg erg en stonk ze ook nog al (paardenpis en paardenstr...), 't geen in de meer bevolkte plaatsen nog vermeerderd werd door het vlijtige besproeien, 't geen hier, even als te Bern en in 't algemeen in deze berglanden zoo gemakkelijk ging, want overal heeft men waterleidingen onder den grond door en behoeft men maar het eene eind van een slang daarop te schroeven om door het on[t]sluiten van een kraan het water met kracht door het andere einde van de slang te zien wegsputten.

Heden avond merkte ik op dat er ook een waterlucht, zoo iets grondigs, in mijn' neus kwam toen ik in den tuin was en ook later nog toen ik mijn hoofd uit het raam stak.

Het drinkwater was hier goed, doch het brood niet zoo lekker als ik het in de laatste dagen gewoon was, ook sommig soort iets zuurachtiger.

Zondag 6 Aug[ustus]

'S ochtends om 9.²¹ [uur] per spoor naar station Vernayaz (2^e station voorbij St. Mannee) om de *Pissevache* (waterval van de Sallenche) en de *Gorge du Triënt* te zien, waartoe ik op aanraden van Sophie besloot, daar ik er anders geen plan op had.

Met den eerstvolgenden trein keerde ik terug en was te 2½ [uur] hier weer terug.

In dien tusschentijd kon het juist geschieden. Goed dat ik aan het station Vernayaz bij aankomst nog even ging zien, wanneer ik terug kon, waarop ik genoemden trein uitvond, die zelfs in de Guide van de Zwitsersche banen, in mijn logement voorhanden, niet voorkwam. Daar stond geen andere gelegenheid van terugkeer dan per trein van ± 4 uur uit Vernayaz met aankomst te Montreux om 5.³⁷ [uur], in plaats dat ik er nu om 2½ [uur] al aankwam.

Opmerkelijk was het verschil in temperatuur in het Rhône-dal bij aan het meer van Genève, Terwijl het hier windstil en vreeselijk warm was waaide in het Rhône-dal een lekkere frissche wind, zoodat de wandeling, in een stevige pas, eerst naar de Gorge du Triënt en daarna naar de Pissevache, mij niets hinderde, hoewel dit ook niet ver was, n.l. van af het station ter weêrszijden ruim 10 [minuten].

De Gorge du Triënt was werkelijk de reis wel waard en is hoogst interessant. Tusschen hooge, steile rotsen, soms gewelfvormig tot elkander komende, stroomt de Triënt met eene enorme snelheid voort, soms zeer naauw ingesloten en daar is de diepte op het naauwst 50 voet. De hoogte van de rotsen boven den waterspiegel is tot 600 voet, hoewel men dit naar boven ziende niet zeggen zou. Een' geweldigen slag gaf het afschieten van een eenvoudig pistoolschot. Met kunst is er eene houten gaanderij in de rotsen boven de rivier gemaakt, somtijds dwars er over gaande, Met schrik dacht ik er aan als die gaanderij eens bezweek, want erg solide zag ze er niet uit. In het eerste gedeelte waaide het geducht, zoodat ik mijn' hoed moest vasthouden, verder op werd het koud en zelfs zoo dat men den adem zien kon.

De waterval (Pisse vache) beklom ik niet, vreezende soms te laat te zullen komen voor den trein; die viel mij trouwens, zoo er voor staande, niet mee; wel was het een aardig gezigt het water zoo wit als sneeuw en als stof naar beneden te zien komen, maar ik had ze mij breeder en grooter voorgesteld en ook niemand zou zeggen dat de hoogte 70 meter is zoo als Baedeker zegt, hoewel dit toch wel zoo zijn zal. Er kwam nog een soort wachter naar mij toe die mij animeerde ze te beklimmen en er mij achter te plaatsen als wanneer men, daar de zon scheen, regenbogen zag, doch ik wilde ongaarne den trein manqueren en regenbogen had ik trouwens wel meer gezien.

Het Rhône-dal is aan het begin water en gras, verder op meest grasland (uitsluitend gehooïd wordende) met boomen doorzaaid (vrucht- en eikenboomen), ook hier en daar bouwland. Het dal heeft eene aanzienlijke breedte en is aan weêrszijden door hooge bergen ingesloten, waarvan sommigen geheel of ten deele enkel rotsen, doch de meesten met hout en dennen begroeïd en sommige toppen met sneeuw bedekt.

Volgens de kaart in Baedeker en afgaande naar de distantie tusschen Montreux en Villeneuve, die ik gisteren gewandeld was, moest het wel 2 uur breed zijn, hoewel men dat niet zeggen zou. De Rhône zelf is niet breed, doch treedt nog wel eens buiten hare oevers als wanneer ze sommige gedeelten nogal overstroomt. Zij stroomt fameus sterk, het water heeft eene kleur als lichtgrijze verw voor binnenvertrekken even als ik dat met andere rivieren in Zwitserland, o[nder] a[ndere] te Bern al had opgemerkt.

Bex en Aigle lagen van uit den trein bezien nog al lief, vooral Bex, hoewel nog al een eindje van de baan

verwijderd. Er stonden daar nog al villa's en ook enkele d^{[it]o} te Aigle.

Na mijne terugkomst te Montreux, de rest van den dag tot den eten (hier om zes uur) eene inspectie-wandeling gedaan den kant van Vevay uit.

De meest geschikte pensions dien kant uit (n.l. volgens het uiterlijk te oordeelen) zijn successivelijk: Pension Lorius in Vernex (zal echter wel niet goedkoop zijn want het ziet er wat heel mooi uit). Dan Pension Clarentzia, te Clarens of Vernex, ziet er wat minder prachtig uit dan Lorius, dus pecuniëel welligt te verkiezen. Deze beiden met tuinen aan het meer uitkomende. Naast Clarentzia, aan de zijde van Montreux, Villa Richelieu door onzen Koning voor 5 jaar gehuurd. Verder op: Pension Ketterer te Clarens, 't geen afzonderlijk op eene hoogte staat ('t staat regts van den weg dus niet aan zee) 't geen ook wel iets vóór heeft. Verder op ook te Clarens Pension Cloo du Lac insgelijks alleen staande en met een tuin aan het meer uitkomende. Achter Ketterer en Cloo du Lac echter minder steile bergen (glooiende wijnbergen) dus niet zoo beschut in den winter.

Het Hôtel et Pension des Cietes aan een' zijweg regts bergopwaarts (te Clarens) aan deze zijde van Ketterer en Clos du Lac ligt ook nog al goed; men moet echter zorgen in het Hôtel zelf en niet in een nog daarbij behoorend huis te komen, dat vlak aan dien straatweg ligt.

In Baedeker kan men zoowat zien aan de sterretjes welke van dezen hij recommandeert, alsmede wat de prijzen zijn.

Naast mijn hôtel (ook en Pension dienende) aan de zijde van Villeneuve Hôtel et Pension beau séjour au Lac, ook met een' tuin aan zee; de tuin van Monney was echter nog wel zoo mooi en meer lommerijk. Beiden echter prijken in Baedeker met geen sterretjes. Het misselijkst van Monney was de reeds gemelde mesthoop. Overigens was het hier overal bijzonder zindelijk en zag men op allerlei plaatsen, die aanleiding zouden kunnen geven tot onreinheid, bordjes met: Défense de salis, amende 3 francs.³³

Bijzonder nette, aardige en fatsoenlijke dienstmeisjes, ten minste hier in 't logement. Een, het kamermeisje, was uit het kanton Bern en sprak even keurig frans als duitsch en diende heden (Zondag) toen er wat meer menschen aten, ook aan tafel. Een ander, dat in de keuken werkzaam was was uit Chateau d'Ours. In 't Hôtel Monney geen service op de rekening; ik gaf 1.50 fr[an]cs (tegen f 0.25 per dag) en daar was men bijzonder mede tevreden.

7 Augustus

'S ochtends om 9.²¹ [uur] per spoor naar Aigle en vandaar om 10 [minuten] voor 11 per spoor naar Chateau d'Ours.

Even voor het instijgen in den postwagen ontdekte ik dat door die beroerde inlandsche wijn die aan het gisten was gegaan mijn veldflesch gesprongen was, zoodat mijn tasch en alles wat daar in was kletsnat was; dit bragt mij uit mijn humeur.

Tot Sepey waren er 2 bijwagens en nog een wagen met goed apart.

Zeer mooie weg, het eerste eind was altijd klimmen en ging het zigzag naar boven. Gedeeltelijk was de weg in de rotsen uitgehouwen en was de benedenzijde waar men steil naar beneden zag, met eene muur voorzien; op sommige andere plaatsen waar het niet zóó steil was was een houten rekking, doch deze werd slecht onderhouden en was op sommige plaatsen al geheel weg. Het was daar alles grasland, en bergen met dennen, de hellingen bezaaid met 't geen Baedeker Sennhüten³⁴ noemt, hutten waar van sommigen bewoond zijn, doch waarvan velen dienen tot berging en bewaring van het hooi. Koeijen zag men niet, deze waren allen nog hooger boven op de bergen (zoo als de conducteur mij zeide) en kwamen later, tegen September, weer naar beneden.

Het verwonderde mij dat daar, vooral bij het afrijden, dat nogal hard gaat, nooit ongelukken plaats hadden, b.v. door het schrikken der paarden, doch dit gebeurde nooit verzekerde de conducteur. Dikwijls dacht ik dat het gelukkig was Sophie die rid niet mee deed, want die zou geen oogenblik rust gehad hebben.

Tusschen Sepey en³⁵ passeerden we nog een groot hôtel waar ook veel vreemde koppen uit de

³³ Défense de salis, amende 3 francs. (Frans) verboden vuil achter te laten, de boete is 3 francs.

³⁴ Sennhüten. Sennhütte (Duits): alpenherdershut.

³⁵ Opengelaten ruimte, de puntjes zijn niet vervangen door een plaatsnaam.

ramen staken. Het was ook wel mooi gelegen, maar ook geen wandelingen en 't scheen ook wel wat eentonig om er lang te zijn. Toen we op het hoogst waren was het vrij frisch; 't was heden erg warm, anders zou het mij daar frisch genoeg geweest zijn, ten minste in een rijtuig met alle ramen open. Verder naar beneden gaande was de temperatuur goed, niet te koud en niet te warm.

Te 5½ [uur] te Chateau de l'Ours. Mijn intrek genomen in 't hôtel de l'Ours, daar dit in de nabijheid van de post was en 't maar één nacht was, anders zou ik 't Hôtel Pension Berthod prefereren.

Waarschijnlijk had ik met dien frischheid op de hoogte wat kou op de maag opgedaan, ten minste van toen af en verder de rest van den dag niet lekker.

8 Augustus

'S ochtends kwam de hôtelhouder van l'Ours mij zeggen dat er een *einspänner*³⁶ hier was uit Thun en dat ik voor billijke prijs wel met hem naar Thun kon komen. Tevens zeide hij mij dat er geene andere gelegenheid was dan met de post doch dan moest men onderweg overnachten. Dit was dus nog een buitenkansje, ik had er op gerekend dat er wel een post zou zijn van hier naar Thun; ik maakte dus akkoord met den Kutscher³⁷ voor 15 francs; anders was het 40 francs volgens tarief.

Omstreeks om 12 uur vertrokken wij. Het grootste gedeelte van den weg was d^{[it]o} als den gisteren gepasseerden, bergen afwisselend met gras en dennen en dalen, alles doorzaaid met Sennhüten. Hier en daar bergen met sneeuw, dat waren rotsgebergten, wat mij <zeer> frappeerde was dat de grasvlakten op de soms zelfs steile hellingen niet verdroogd waren.

Vanaf []³⁸ waar nog eene rivier in de Saene valt ging het meest langs die rivier en was het dal ook meer ingesloten zoodat men van daar af minder Sennhüten zag. Eindelijk kwamen wij aan de Thuner See en nu liep de weg door eene vrij breede vlakte vrij ver van den Thuner See verwijderd tot aan Thun toe. Het was toen al wat donker doch het scheen mij toe dat die vlakte bestond uit gras- en bouwland, doorzaaid met boomen, meest vruchtboomen. Te half negen te Thun.

In het laatst ten gevolge van den avond werd ik weer veel minder goed en voelde ik dat de avondlucht mij kwaad deed, ook beroerd *in* en weer zoo bezet *op* de maag.

9 Augustus

'S ochtends ook nog vrij erg beroerd ten gevolge van de gevatte koude op maag en ingewanden, lammenadig, ook geen eetlust. Te 10 uur pas ontbeten, hoewel ik om 7 uur al opgestaan was. De gelegenheid om van hier naar Bad Gurnisel te komen, over welk bad en water ik wel eens met den doctor spreken wilde, was zeer slecht. Postgelegenheid was er niet dan 's middags om 4 à 4½ [uur] en dan ook nog niet verder dan Watteville, als wanneer men nog ongeveer 2 uur te loopen had. De direkte postgelegenheid was alleen van Bern. Einspänner naar Bad Gurnisel kostten 30 francs.

Na overweging wat het beste was besloot ik een Einspänner te nemen tot Watteville (kostte 10 francs) en van daar te voet te gaan. Om 1 uur reed ik van Thun en was ongeveer te 5 uur te Bad Gurnisel. Het eerste eind van Thun af is een vrij uitgestrekt vlak terrein (bouw- en grasland doorzaaid met boomen) en rondsom ziet men hooge bergen vooral aan de Oostzijde, van welke velen met sneeuw bedekt. Het was daar ook lekker frisch. Verder op werd het warmer. De wandeling van Watteville naar Bad Gurnisel was wel te doen maar men moet *erg* klimmen, en met deze tegenwoordige warmte vermoeide dit nog al. Het laatste eind ging door een dennen woud, prachtige boomen van Weisztannen (Pitéa's) of zilverdennen; de fijne dennen noemt men Rothtannen.

Bad Gurnisel bestaat maar uit een enkel hôtel, het was er erg vol, zoodat ik ook geen bepaalde kamer kon krijgen. Zoo men verzekerd wil zijn plaats te bekomen moet men zich bij tijds te voren adresseren aan den Heer Hauser te Bad Gurnisel bij Bern of Canton Bern. Men is er *en pension* en kan 1^e of 2^e klasse gaan, 1^e klasse kost 7 francs, 2^e klasse 4 francs per dag; de kamer en de wijn is er buiten. Men ontbijt er om 8 uur, terwijl in de 2e klasse om 12 en in de 1e om 1 uur gedineerd wordt; het souper is des avonds om half acht. Er zijn 2 bronnen, het eenige onderscheid is dat de eene nog wat meer stinkt dan de andere (beiden zwavel); de

³⁶ Einspänner (Duits): wagen met één paard.

³⁷ Kutscher (Duits): koetsier.

³⁸ Opengelaten ruimte, de plaatsnaam is niet ingevuld.

eene heet de Stockbrünli, zijnde de minst stinkerige, de andere de Schwarzbrünli.

10 Augustus

'S ochtends eerst wat rondgewandeld; de wandelingen zijn hier mooi en zeer uitgestrekt en prachtige dennen. Het hôtél ligt hoog en van voor het zelve heeft men een prachtig mooi panorama van de omliggende landstreek voor zich, doch nog veel mooier wordt dat wanneer men achter het hôtél en achter de *Trinkhalle* den berg opklimt naar de bron of zelfs nog hooger op, op den Gurnisel zelf.

Tusschen 10 en 12 [uur] naar D^{[okte]r} Verdat, die behalve deze ook de avonduren van 6 tot 7½ tot spreekuren heeft. Hij beviel mij nogal, hoorde mij nogal geduldig aan ('t geen anders met baddoctors gewoonlijk veel te wenschen overlaat), vroeg het een en ander, o[nder] a[ndere] deed hij – 't geen nog al karakteristiek was – toen ik hem 't een en ander had meegedeeld, al heel spoedig de vraag: “*wohnen Sie an einem Canale?*” en stelde daarna een onderzoek naar maag, lever, enz. in. Toen ik hem vroeg wat het was zeide hij Chronische Catharre van de slijmhuide van de maag, van de lever en van de darmen, ook zeide hij dat ik het al lang moest gehad hebben, al wel 10 of 12 jaar.

Toen ik hem zeide dat D^{[okte]r} Rienderhoff gezegd had van dispeptie³⁹ was zijn antwoord dat dat zoowat een broertje en een zusje was, hij was het dus nogal vrij wel met D^{[okte]r} R[ienderhoff] eens. Toen ik hem zeide dat die geërdonneerd had veel te drinken en ik op zijn voorschrift veel Vichy[wat] gedronken had, zeide hij dat hij dat voor mij niet zoo goed vond omdat mij dat te veel verzwakte. Dit zeggen beviel mij bijzonder van hem, want ik was ook juist bij de behandeling van D^{[okte]r} R[ienderhoff] zoo zeer verzwakt.

Op mijne vraag of hij dacht dat het water hier goed voor mij was dan of hij soms een ander bad beter vond zeide hij dat ik morgen beginnen zou met 2 glazen (Stockbrünli), doch niet in de Trinkhalle maar boven op den berg aan de bron zelve, dan overmorgen 3 glazen en Zondag en maandag 4 (Zie omtrent dat drinken ook de notities van het volgende jaar (1877) toen ik weer te Gurnisel was.) en dat ik dan weer bij hem moest komen, als wanneer hij decideren zou of ik blijven moest.

Baden moest ik alleen bij mooi weder (Schwarzbrünli) tot 26 à 20 minuten duur. Hij vroeg mij ook of Schwalbach en Franzensbad en de Zeebaden mij geholpen hadden. Hij zeide om met Cacao of soep te ontbijten omdat melk met het water niet zoo goed zamen gaat.

Ik sprak hem ook nog over het koudegevoel dat ik zoo in beenen, voeten en armen had en zeide dat de een dat aan bloedarmôe, de andere dat aan Zenuwen toeschreef en wat dat eigenlijk was. “*Sie haben zu viel gearbeitet*” was het antwoord.

11 Augustus (Vrijdag)

'S ochtends tusschen 5½ en 6 [uur] opgestaan en naar de bron. Het was toen heerlijk in de lucht, ook over dag vond ik de lucht bij het tegenwoordige, windstille en heldere zonneschijn-weder hier lekker, hoewel in de schaduw, wel te verstaan om te zitten, dikwijls al frisch genoeg, doch 's avonds vond ik het hier nog al koud. Het was hier nog al eenvoudig, sommige heeren liepen op de pantoffels vooral 's ochtends, en het damespersoneel was ook veel eenvoudiger getoiletteerd dan op andere badplaatsen. De muziek die soms 2 soms 3 keer daags speelde was ook nog al goed. Twee keer in de week, dingsdags en vrijdags, werd er gedanst. Hetgeen mij het minst beviel was dat alles zoo te zamen ging, déjeuner, diner en souper en dan beviel mij het eten ook niet, vleesch veel te gaar, groente kreeg men zeer weinig en dan de soep die men 's ochtends en 's avonds kreeg, haver of rijstsoep, zonder vleesch er in, dus bijster flauw, zoo dat het mij per saldo in Schwalbach en Franzensbad veel beter aanstond.

Heden ging het mij goed bij de nieuwe kuur; 2 glazen gedronken.

12 Augustus (Zaterdag)

Ook heden ging het goed met de kuur; 3 glazen gedronken.

13 Augustus

'S ochtends omstreeks 4 à 4½ uur in bed erge kramp in den onderbuik. Na op N° 100 te zijn geweest werd het beter. Na het drinken van het 3e glas moest ik weer naar den *Abtritt* en had diärrhé, 't geen ik den ganschen voormiddag behield. Den geheelen dag onplaisirig en weinig eetlust. 'S avonds bij het avondeten

³⁹ dispeptie. Lees dispersie: de fijne verdeling van een vaste stof in een vloeistof.

kwam er hoofdpijn op die des nachts erg toenam, in verband stond met maag of zenuwen van de maag en even zoo vreeselijk was als soms te huis. Een groot gedeelte van den nacht compressen geëpplieerd. 'S ochtends stond ik er ook nog mee op.

14 Augustus (maandag)

Den geheelen dag nog hoofdpijn en beroerd, erge last ook van de zenuwen; het drinken en baden nagelaten. Ook volstrekt geen eetlust. Des avonds naar den Doctor. Hij zeide dat ik compressen met Schwarzbrünli op het hoofd zou leggen en minder drinken, 2 of 3 glazen. Diensvolgens ging ik mij 's avonds aan de bron het hoofd dan ook duchtig nat maken en houden en daar werd het merkelijk beter op.

15 Augustus

Heden ging het weer beter.

Van zekeren Baron Suzler, een Zwitser, mijn buurman aan tafel, kreeg ik heden eene nieuwe recommandatie van een', zoo als hij zeide, beroemden Doctor, die veel geconsulteerd werd, n.l. Professor Kusmaul in Freyburg-Breisgau;

men heeft 2 Freyburgen, een in Baden en een in Zwitserland, het is het eerste.

Later sprak ik nog iemand uit Frankfurt die hem mij eveneens noemde en ook bijzonder recommandeerde voor maagziekten.

Zekere Heer Heinrich Wessels uit Cuxhaven maakte mij nog opmerkzaam op D^{[okte]^r} Wiel te Zürich, die eene *Anstalt*⁴⁰ heeft *auf der Wäld*, een uur van Zürich, ook speciaal voor maagziekten en waar men gecureerd werd enkel door diëet: raauw gehakt vleesch, enz. Intusschen had ik daar minder vidusie in, omdat, hoewel hij zelf ook maag- en leverlijder was, hij er niet van sprak er zelf heen te willen, maar gewoonlijk zeide, van na afloop van de kuur hier, naar Montreux te willen tot gebruik van de druivenkuur.

16 tot en met 28 Augustus

Vanaf mijne komst alhier tot en met 22 Aug[ustus] was het weder hier goed geweest, alleen de laatste dagen een beetje regen, doch niet hinderlijk; maar den 22 Aug[ustus] den avond vlogen er koude dikke dampen en de daarop volgende dagen: 23 tot en met 28 Aug[ustus] toen er *veel regen* viel deden mij zien dat het klimaat hier ook nog niet alles was en zelfs in hooge mate onaangenaam kon zijn. De thermometer wees 5 en 6° R[éaumur]⁴¹. 'S ochtends en 's avonds, doch het was niet alleen die lage temperatuur-stand, maar vooral het vreeselijk vochtige en nat-koude dat onaangenaam aandeed. De adem kon men zoo zien en er vlogen af en toe dikke zware dampen (mist) en was het compleet als soms bij ons in November. In Franzensbad had ik, voor twee jaar, des ochtends aan de bron komende 1 à 1½° R[éaumur] vorst doch was het niet zoo koud in het gevoel als bij die 5 à 6° hier. Alles bij elkaar genomen vond ik het klimaat hier dan ook nog niet zoo bijzonder en b.v. Schwalbach aangenamer en gelijkmatiger. De handdoeken bleven hier ook zoo den geheelen dag nat, ook een bewijs voor de vochtigheid van de lucht. Wat hier een voordeel was boven Franzensbad en Schwalbach waren de meer uitgestrekte wandelingen en de noodzakelijkheid van klimmen en dalen, 't geen ongetwijfeld eene goede oefening was. Zoo b.v. een dezer dagen den Gurnisel beklommen (± 5500 voet boven de Zeesp[iegel], van waar men een prachtig gezigt heeft, in de eerste plaats op een aantal sneeuwbergen: *den Schreckhorn*, *den Finsteraarhorn*, *die Jungfrou* enz. en voorts op Thun, de Thuner See en de geheele landstreek tusschen hier en Thun; op Neufchatel, het meer van dien naam, enz. enz.

30 Augustus (woensdag)

Mijne kennissen raakten zoowat aan kant. Maandag (eergisteren) was de Heer H. Wessels uit Cuxhaven, de beste mijner kennissen, afgereisd en heden de dames Bruppacher, mijne burens aan tafel uit Künis. Hare moeder en nicht (Mevr[ouw] Widmet) waren reeds eenigen tijd geleden vertrokken.

Zoo waren voor korter of langer tijd ook vertrokken Mevrouw Scherer met dochter uit Zürich, de emeritus Dominé E. Pauhand en echtgenoote uit Lausanne, Baron Ausler, eene Engelsche dame en twee Russische. Thans bleven mij nog Professor Stadler, Fraülein Heeger, de Duitsche predikant [.]⁴², de

⁴⁰ Anstalt (Duits): inrichting, gesticht.

⁴¹ René Antoine Ferchault de Réaumur (1683-1757). Frans wetenschapper, hij ontwikkelde de naar hem genoemde schaal voor temperatuurmeting.

⁴² De puntjes zijn niet vervangen door de naam.

Fransche predikant Perrelet uit Yverdon en een paar dames over <aan mijn> tafel, welke allen, uitgenomen de beide eersten zoo maar kennissen waren te hooi en te gras.

6 September (woensdag)

De laatste dagen was ik weer veel minder lekker, soms zoo een misselijk gevoel en als ik lang gorgelde met het Schwarzbrünli, 't geen voor de keel geschiedde, begon ik steeds te kokhalzen, zoodat ik veronderstellen moest dat het van dat water kwam, want vóór ik het Schwarzbrünli dronk had ik dat niet. De slaap was de laatste nachten ook minder goed, ook meer hartkloppingen, hoofdzakelijk in den voormiddag. Heden onder de namiddagmuziek wederom gewandeld met den Heer Gildemeister uit Bremen, die verleden jaar in de Kaltwasser-heilanstalt te Nassau geweest was en die inrigting en vooral den arts aldaar, D^{[okte]r} Bungen zeer prees. Een zekere Heer Reuther, die ik voor eenige dagen sprak had daar dezen zomer, ik meen 3 weken doorgebracht, en was over den uitslag *bijzonder* voldaan. Te huis had hij alle mogelijke versterkingen gebruikt, doch het hielp hem niets, toen hij te Nassau kwam kon hij naauwelijks gaan en toen hij er eenigen tijd geweest was kon hij weer alle wandelpartijen mee maken.

Hij was nu sinds 9 weken hier, dronk echter het water niet, maar alleen melk in de Sennhüte. De Heer Gildemeister zei dat de warme maanden Julij en Augustus niet zoo bijzonder geschikt waren voor de kuur omdat het er dan zoo warm was, doch April, Mei, Junij en September het meest geschikt, alhoewel men er 's winters ook zijn kon. Ik dacht er sterk over om het daar ook eens te gaan proberen en mogelijk op mijne terugreis een consult met den Doctor daar te gaan nemen. Misschien was voor mij er tegen dat ik nog al met mijn gehoor te stellen had; in het boek van D^{[okte]r} Klencke uit Hannover (van den Heer Wessels ter leen gehad) stond toch dat koud-water-kuren voor allen die daaraan leiden *contra indicirt*⁴³ zijn.

9 September (Zaterdag)

'S avonds bal voor de bediening van het Hôtel. Het was niet onaardig, en opmerkelijk zoo goed als die lui dansten; de meisjes waren voor het grootste gedeelte in het Berner costuum. Tusschen beiden zongen deze ook, dat bijzonder goed was.

11 September (Maandag)

Mijn laatste bezoek bij den Doctor afgelegd. Deze Doctor was verreweg de beste van alle bad-doctoren die ik nog gesproken had: Even als bij mijn eerste bezoek onderzocht hij mij weer en vond dat de Catharre wat gebeterd was en verwachtte dat dit in de eerste weken nog meer het geval zou gaan worden en ik van de winter beter zou zijn. En zoo dat zich bevestigde raadde hij mij het volgende jaar de kuur te herhalen die dan nog meer effect zou hebben dan dit jaar.

Als ik wilde dan kon ik hem het aanstaande voorjaar naar Bern wel schrijven hoe ik was en of hij mij raadde de kuur te herhalen.

Zijn uitspraak omtrent de kwaal was dezelfde als bij het eerste onderzoek; hij voegde er thans nog bij dat naar zijne meening die Catharre gepaard ging met eene vergrooting van de maag.

Hem attent makende op mijn ellendig zenuwgestel zeide hij dat de zenuwen door genoemden ziekte-toestand geleden hadden en dat de zenuwongesteldheid alleen het gevolg was van den anderen ziekte-toestand. Mijne vraag of hij mij raden zou een ander klimaat te gaan bewonen beantwoordde hij met de vraag of ik mij gemakkelijk zou kunnen verplaatsen, en deze vraag ontkennend moettende beantwoorden gaf hij er ook geen direkt antwoord op maar gaf wel te kennen dat een vochtig klimaat mij niet diende en zeide hij dat ik alle zomer een poos uit Holland weg moest gaan. De avondlucht in *Holland* moest ik zooveel mogelijk vermijden van wege den daauw en de vochtigheid. Hier in Zwitserland behoefde ik er mij niet voor te menageren. Intusschen had ik zelve toch al van den beginne af aan dat ik in Bad Gurnisel was de opmerking gemaakt dat de avondlucht mij hier ook wel degelijk kwaad deed, o.a. met de keel. Veel beweging moest ik nemen en na den eten geen *anstrengenden*⁴⁴ <garten⁴⁵>arbeid verrigten; dat was beter vóór den eten. Wanneer dezen winter de *Verdauung*⁴⁶ eens minder goed was dan kon ik gedurende een week of 4 alle dagen 1 theelepeltje

⁴³ indicirt. Indizien (Duits): aanwijzing.

⁴⁴ anstrengenden. Anstrengen (Duits): inspannend, vermoeiend.

⁴⁵ garten (Duits) arbeid: tuinarbeid.

⁴⁶ Verdauung (Duits): spijsvertering.

Rhabarber-wijn (geen Rhabarber-tinctuur) vóór den eten nemen.

13 September (Woensdag)

'S middags om 3 uur afscheid genomen van Bad Gurnisel en de nog resterende kennissen: D^{[okto]r} Verdit, zijne twee dochters, Fr[au] Meyer, Fr[au] v[on] d[er] Mühl, Frau Burckhardt-v[on] d[er] Mühl en Fr[au] Greyerz.

Te voet naar *Watteville* met een' jongen die mijn bagage droeg. De weg viel mij thans in zoo verre niet mee dat ik thans over mij zelven verwonderd was dat ik die heden voor 5 weken in die hitte nog zoo betrekkelijk goed had kunnen doen. Om 4¾ [uur] per post van Watteville naar Üttingen (spoorweg-station) en van daar na 1½ uur wachtens per spoor naar Thun. De weg van Watteville naar Üttingen ging door eene tamelijk uitgebreide vlakte (meest grasland) rondsom zag men hooge bergen, waarvan delen met sneeuw. Te Thun weer mijn intrek genomen in Hôtel Kreuz.

14 September (Donderdag)

'S ochtends bij het opstaan erg vol en niet lekker in het hoofd dat al spoedig op bepaalde hoofdpijn uitliep, die alengs toenam, zoodat ik eerst dubieerde of ik wel verder zou reizen. Daar ik te Thun toch evenwel ook al niets had, vooral met dit weder (het regende weer zonder ophouden) ging ik toch om 10.50 [uur] per boot op Interlaken. De boot gaat echter niet verder dan station Düringen en van daar gaat men per spoor; het billet geldt echter ook voor den trein.

Om 1 uur in Interlaken. Van toen af werd de hoofdpijn vreeselijk. Om 6½ [uur] ging ik naar bed en had het geluk na een paar uur in te slapen. Den geheelen dag behalve het ontbijt niets gegeten; alleen probeerde ik om 4 uur een beetje soep die echter heel slecht was en waar ik dus weinig van gebruikte. De hoofdpijn kwam blijkbaar weder uit de maag voort en was weer het gevolg van koû, hetzij dat die alleen in de laatste dagen op den Gurnisel was verzameld, want dra had ik door het aanhoudend nat-koude weder en de daardoor veroorzaakte vochtige lucht, veel koude geleden, hetzij dat daar welligt de rid van gisteren van Üttingen naar Thun nog bij kwam, daar ik van het loopen vrij warm in den postwagen kwam.

Van de Thuner-See zag ik weinig of <niets> daar ik het grootste gedeelte liggende op de bank in de kajuit doorbragt. Alleen zag ik dat ook dit meer aan alle zijden door hooge bergen is ingesloten. Erge last van de koude had ik ook weder dezen dag en hier te Interlaken, dat volgens Baedeker zich beroemen kan op een mild klimaat, en zelfs evenzeer als op den Gurnisel.

(Zie omtrent de temperatuur nog onder 15 September)

Het eenige onderscheid van dat zoogenaamde milde is misschien dat het wat beschut is voor sterke winden (b.v. voor noordenwind) door de hooge bergen, doch overigens was de temperatuur ook al vrij koud en bij dit vochtige weder zoo onaangenaam water-koud (*schauderhaft*) ik zou zeggen ook al niet beter dan bij ons. Daarbij komt, gelijk overal hier in Zwitserland dat de bodem, als uit leem en klei bestaande; zoolang nat en vochtig blijft, 't geen natuurlijk ook vochtig moest uitdampen. Het klimaat in Zwitserland viel mij dan ook volstrekt niet mee. De Zwitsers, ten minste velen van hen die ik in Bad Gurnisel sprak, klagden dan ook evenzeer over het ruwe en veranderlijke klimaat (de Züricher's vooral over het vochtige van de lucht daar) als wij Hollanders over het onze, en zoowel scheen mij zeker dat de Zwitsersche lucht vrij vochtig is, 't geen ook wel veel aan de soort van grond zal moeten toegeschreven worden. Was dat zand dan zou het zeker anders wezen.

15 September (Vrijdag)

'S nachts redelijk goed geslapen en zonder hoofdpijn opgestaan, doch niettemin den ganschen dag nog onlekker, slap en lammenadig.

Zoo wat om en door Interlaken gewandeld, gelegen in eene Oost en West loopende grasvlakte, aan de Noord- en Zuid zijde door hooge bergen begrensd. De mooie hôtels en winkels met Zwitsersch houtsnijwerk is ook al het voornaamste, of eigenlijk wel het eenige, van de plaats en dan het gezigt op de bergen waarvan sommigen met sneeuw bedekt, o.a. de *Jungfrau*.

Dat het hier ook koud kon zijn bewees wel de thermometer die heden nu het lang niet zoo koud was als gisteren, voor's middags omstreeks half elf 7° R[eaumur] teekende.

16 September (Zaterdag)

Van Interlaken naar Luzern.

'S ochtends om 9.40 [uur] aan het *Zollhaus*, – station tegenover mijn hôtel (Hôtel du Lac) op het spoor tot B nigen en van daar per stoomboot naar Bri nz (men neemt aan het station plaats tot Bri nz). Van Bri nz per post naar Luzern of eigenlijk per post tot Alpnach-Gestad en van daar tot Luzern per boot (men kan op de boot plaats nemen van Bri nz naar Luzern). Het eerste eindje sporen tot B nigen, slechts 10 minuten sporens, gaat voort in hetzelfde dal waarin Interlaken ligt, het uitzigt is dus ook gelijk. De vaart op de Bri nzer-See levert het uitzigt op de omliggende bergen en op den waterval de Giessbach, waarvan men echter al de verschillende vallen niet zien kan. De Chaussée van Bri nz naar Alpnach over den Brünig is, wat het eerste gedeelte n.l. totdat men op het hoogst is, betreft, zeer mooi. Het gaat tot daar *en zigzag* naar boven, zoodat men diep beneden zich ziet het dal waardoor de Aare loopt, een vrij breed dal, zoo vlak als een tafel, alles grasland bezaaid met woningen en *Sennhüten*; aan de overzijde gaan de bergen weer steil naar boven, waaronder velen alreede met sneeuw bedekt; aldaar eenige kleine watervallen. Verder op is de weg niet meer zoo mooi. Men passeert achtereenvolgens de Lungern-See, waarvan het water donkergroen van kleur is en de Sarner-See en de beide dorpen van dien naam. In Lungern 1 uur stil waar table d'hôte klaar stond, het eten echter niet erg naar mijn smaak. Om 5.45 [uur] in Alpnach en om 7 uur in Luzern, langs de Alpnacher en Vier-Waldst tter-See. Deze zijn ook door hoge bergen ingesloten, hoewel het toen al donker was en daardoor in de bijzonderheden niet veel van te zien. Te Luzern scheen het nog erg bezet te zijn, want in het eerst door mij uitgekozen hôtel (Hôtel de la Poste) was geen plaats, en in het tweede (Hôtel du Lac) niet anders dan op de 4^e verdieping, Mansarde, 102 trappen hoog.

In die Mansardes (dakkamertjes) *geen* tafel, één stoel, *geen* bel en dus miserabel gelogeed; het hôtel en het eten was overigens goed en men had er eene aparte zaal waar   la carte kon gegeten worden.

17 September (Zondag)

Luzern plat geloopt. Heden niet erg lekker: 's ochtends vooral erg beroerd en naar in de maagstreek en 's avonds wat hoofdpijn.

De Hofkerk met omliggende begraafplaats bezocht, waar verscheidene weiwaterbakken stonden met [een] soort kwasten er in en waarmee een aantal menschen (vrouwen, ook dames) de grafzerken besprenkelden (een nogal komisch gezicht). Luzern is hoofdzakelijk Rooms. Verder de Leeuw van Luzern bezocht⁴⁷ (nader in Baedeker bl. 54 omschreven) dat nog al mooi is; Voorts de Gletscher-garten (Baedeker bl. 55) die zeer interessant is.⁴⁸ Door het verschuiven van Gletschers en het smelten daarvan in het antideluviaansch tijdperk zouden n.l. steenen in ronddraaijende beweging zijn geraakt en zoo de uithollingen in de rotsen hebben te weeg gebracht waarvan eene 13 el wijd en diep. De ronde steenen (behalve één die er uit was gewerkt en 300 centner woog) die de uitholling hadden te weeg gebracht had men er laten liggen.

Tot de merkwaardigheden van Luzern behooren ook de houten bruggen van boven overdekt en in de kap met een groot aantal driehoekige schilden allen beschilderd. Voorts de drie Linden, een hooggelegen punt aan de Noordzijde van de stad, van waar men een mooi panorama heeft op de stad en de aan de Zuid-Oost- en Noordzijde gelegen bergen, waaronder velen met sneeuw.

Links ziet men o.a. de Rigi met 2 van de Hôtels en regts de Pilatus. Aan de Noordzijde zijn ook eenige villa's, meest allen zoogenaamde Pension's en een, dat wel het mooist gelegen scheen aan de westzijde, zeer hoog op een' berg en door geboomte omgeven (Pension Wallis). De lucht in Luzern kon ik niet zoo lekker vinden en 's ochtends dicht aan de See wandelende frappeerde 't mij dat het water juist zoo rook als het ook bij ons kan doen in het najaar bij warme dagen.

18 September (Maandag)

'S ochtends bij tijds op ten einde bij goed weder om 8 uur per boot op Vitznau te gaan en van daar op de Rigi. Het regende echter sterk en de Rigi ligt in nevel en wolken. Diensvolgens besloot ik in elk geval te wachten tot de volgende boot (10.05 [uur]). De regen was toen minder doch de nevel niet veel beter, zoodat

⁴⁷ Een stervende leeuw is uit één rots gehouwen, het monument gedenkt de soldaten van de Zwitserse garde die vielen tijdens een aanval op de Tuilerie  n te Parijs in 1792.

⁴⁸ In het park van het Historisch Museum was een gletscher nagebouwd.

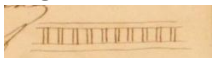
ik *schwankte*⁴⁹ wat te zullen doen. Op instigatie van den hôtelhóuder besloot ik er toe. Te 11.05 [uur] te Vitznau en daar plaats genomen tot Rigi-Kulm. Te 12.35 [uur] in Rigi-Kulm, na gepasseerd te zijn Rigi-Kaltbad en Rigi-Stoffel.

Het ging langzaam doch vrij steil naar boven en 't was aanvankelijk wel een beetje inquiétant⁵⁰; alengs werd men er meer aan gewoon. Soms keek men steil naar beneden en men ijsde bij de gedachte aan een mogelijk ongeluk. Het eerste eind had men nog een mooi gezigt op de *Vierwaldstätter See* en de omliggende landstreek, doch hooger komende kwam men, ten gevolge van het regenachtige weder, in nevel en wolken, werd het *Schauerhaft* koud en zag men niets meer. Hoe hooger men kwam hoe kouder het werd en boven op den berg bij Rigi-Kulm was het vervloekt koud en dan die vocht er bij, zoodat het wel een wonder zou zijn als het met mij goed afliep, want de wagon was met zeilen even als vroeger de derden klasse wagens op de Hollandsche spoor en voor het gezigt waren alle zeilen opgeslagen. We waren maar met 8 personen. In het hôtél Rigi-Kulm wat gegeten (erg duur) en te 2.12 [uur] de andere zijde van den berg weer naar beneden langs Rigi-Stoffel, Rigi-Klösterli, enz. naar Arth, waar de wagon om 3.42 [uur] aankwam. Juist bij het wegrijden trok de nevel gedeeltelijk weg, zoodat men van boven af nog een klein panorama van de Vierwaldstätter See en een gedeelte van de omliggende landstreek had, doch al spoedig zat men weer rondom in nevel en wolken. Intusschen is het gezigt van af deze baan ook lang niet zoo mooi als van de andere, hoewel de baan en weg zelve nog wel zoo intéressant is. Men passeert onderscheidene watervallen en heeft ruim halfweg een mooi gezigt op de Lowerzer See en omliggende landstreek.

Een aangenaam gevoel was het dat langzamerhand de lucht weer zachter en milder werd.

Boven op is de berg kaal, enkel grasgrond, zoodat een langdurig verblijf aldaar mij, afgezien van het veranderlijke van de temperatuur, niet kon toelagchen. Verder naar beneden komen verspreide dennen en ook meer dicht begroeide dennen bosschen voor.

Bij het oprijden duwt de locomotief den wagon voort, en is dus achter dezen, bij het afrijden is ze vóór den wagon. Midden tusschen de rails ligt een ijzeren staaf

op de wijze, waar de tanden van twee kamraden⁵¹ onder de locomotief ingrijpen. Van Arth per boot langs de *Zuger-See* naar *Zug* en van daar om 4.40 [uur] naar Zürich; aankomst aldaar ten 6 ure. De vaart langs de *Zuger-See* en de rid naar Zürich leveren niet heel veel bijzonders. De *Zuger-See* is niet door zulke hooge trotsche bergen ingesloten als b.v. het meer van Génève of de Vier Waldstätter See, ook zijn ze gloojender. De weg van Zug naar Zürich is wel eenigzins golvend doch tamelijk vlak en gedeeltelijk zelfs laag en waterig; het terrein is gemengd, meest grasland met en zonder ooftboomen, doch ook bouwland en bosschen (dennen en andere).

Te Zürich mijn intrek genomen in 't hôtél Baur (in de stad). Ook weer eene kamer op de hoogste verdieping, evenwel niet zoo veel trappen als in het Hôtél du Lac te Luzern en eene *zeer* goede kamer, eene van de besten die ik in mijne Zwitsersche logementen nog had aangetroffen.

19 September (Dingsdag)

Tot 1 uur bleef ik te Zürich en verder naar Dachsen tot bezigtiging van den Rynval (aankomst aldaar te 2.54 [uur].)

Zoo als ik wel gevreesd had gisteren op mijn Rigi-togt kou opgedaan, onplaisirig en rheumatisch; de Rigi zat mij braaf achter achter in den rug. 'S ochtends na het ontbijt Zürich rond geloopt. Het Züricher meer is door minder hooge en steile bergen ingesloten dan het Vierwaldstätter en dat van Génève en aan de oevers ziet men een aantal huizen en dorpen.

De door Baedeker opgenoemde merkwaardigheden rond geloopt waarvan de ophef als naar gewoonte ook al weer groot genoeg was. Het Hôtél Baur, eene van die merkwaardigheden, aan het meer viel mij erg tegen en kan wat schoonheid aangaat niet in vergelijking komen met het Grand Hôtél National te Luzern; dat is een

⁴⁹ schwankte. Schwanken (Duits): weifelen.

⁵⁰ inquiétant (Frans): verontrusten.

⁵¹ kamraden. Kamrad: een rad of wiel met kammen op de velg.

magnifiek gebouw waarvan hij niets bijzonders meldt. De *Baüschanze* en de *hohe Promenade* hadden ook niet veel om de hakken. De laatste bestond enkel uit een soort dijk, ook slechts kort, met zware iepen beplant. Links beneden het kerkhof, of eigenlijk twee, een voor de noblesse, zoo als mij op mijne vraag iemand zeide, en een voor de andere lui. Het kerkhof viel mij ook niet mee, wel was elk graf voorzien van een' regt opstaanden steen, meer of minder mooi, en eenige bloemen en een tuyn, doch alles was ontzettend opeengedrongen en men vond er niet die lieve inscripties als in Duitschland. Het *Polytechniaum*⁵² viel mij ook tegen; het is een groot vierkant gebouw, doch schoons is er niet aan. Van de Baedeker-merkwaardigheden bleef dus niet veel over of liever ze hadden geen van allen wat om de hakken.

De *Bahnhofstrasse*, eene zeer breede straat, die de eene helft van de stad in de volle lengte doorsnijdt is eene zeer mooie straat met sierlijke gebouwen. Ook is het station mooi. Er was juist kermis, er waren eene menigte kramen en o.a. ook het paardespel van Corty. De weg van Zürich over Winterthur naar Dachsen is niet onaardig; het terrein is golvend, voor Zwitserland vrij vlak, en bestaat uit grasland, bouwland met vruchtboomen en bosch (dennen, beuken, enz.) alsmede wijnbergen.

Na aankomst te Dachsen naar den Rijnval gewandeld ($\pm \frac{1}{4}$ uur). In de verte kon men het geraas al hooren en naderbij komende kon men hem ruiken (grondige waterlucht). De Rijnval vond ik prachtig en overtrof mijne verwachting, speciaal van uit het 3^e gezichtspunt in Schloss Laufen (Fischetz genaamd) en dan van uit het koepeltje door de gedeeltelijke gekleurde glazen; dat was allerprachtigst, vooral gezien door de violetkleurige en roode glazen. De Ryn zelve *boven* den val heeft eene groene kleur, en het water *in* den val was zoo hagelwit als sneeuw. In den door den val gevormden stofregen en in het witte van den val zelve stond aanhoudend een regenboog, en op het uitzichtspunt Fischetz stond men in een' aanhoudenden stofregen. Het gezigt van uit de andere punten: de spoorwegbrug, Schlösschen Wörth, bij de Turbine en het terras van het Schweizer Hof kan niet halen bij dat van Schloss Laufen, het meest van deze vijf voldoet nog de laatste. Ik bragt er een' geruimen tijd door, want dit had mij, na het eerste gezigt op het meer van Genève den meesten indruk gegeven van al wat ik in Zwitserland gezien had. De turbine die de wagenfabriek dreef was ook intéressant.

Het funderen van de pijlers van de spoorwegbrug digt boven den val zal zeker ook niet gemakkelijk geweest zijn.

'S avonds omstreeks 6 uur van af het terras van Schweizerhof terug naar Dachsen. Toen ik weder in de buurt van den val kwam rook ze nog meer dan van middag en nagenoeg den geheele weg van af den val tot Dachsen toe, hoewel die verder op naar Dachsen toe een tamelijk eind van de rivier verwijderd is, kon men het water van den Ryn ruiken.

Zooveel had ik dan op mijne reis ook al weer geleerd dat, als het ooit nog eens tot eene verplaatsing kwam ik ook zelfs in Zwitserland aan geen rivier of meer moest gaan wonen.

20 September (Woensdag)

Nog steeds de Rigi in mijn rug en erge pijn in de lenden.

'S ochtends om 9 uur uit Dachsen en over Schaffhausen, Singen, Immendingen, Rothweil, Cannstatt en meer kleine plaatsen naar Stuttgart, alwaar om 4 uur aangekomen. Van Dachsen tot Singen meest bosschen, bouwland en wijnbergen; de bosschen van eiken, dennen en beuken, doch meest klein, kort goed, tusschen hakhout en opgaand hout in. Bij Singen een mooie ruïne op een' hoogen, steilen berg.

Van Singen tot Rothweil veel bouwland en op de bergen hout (beuken, eiken en dennen) doch ook geen hoog hout, zoo tusschen boomen en hakhout in. Van Rothweil tot voorbij Oberdorff door een smal dal aan weerszijden ingesloten door hoge bergen, meest met dennen, doch ook geen zware, bewassen. Verder op tot één station voor Rothenburg ongeveer hetzelfde terrein, alleen de bergen hoe langer hoe lager wordende. Van daar tot Rothenburg aan weêrszijden lage bergen deels kaal deels met wijnstokken (wijnbergen kon men het wel niet noemen). Van af Rothenburg heeft men weer een uitgebreid terrein, deels vlak, deels heuvelachtig: bouw- en grasland en hier en daar een dorp en op de hoogten hout: dennen doch, ook zoo 't scheen klein goed. Verder tot Stuttgart heeft men ongeveer dito terrein met nog wijnbergen daarenboven.

⁵² Het federale Polytechnische instituut dat in 1855 werd opgericht.

Bij aankomst te Stuttgart mijn goed in het bureau voor het *Handgepäck*⁵³ ter bewaring gegeven en daarop dadelijk er op uit om zooveel mogelijk nog van Stuttgart te zien. Vooreerst is het station er zeer mooi. Men was er druk aan het groen maken en geheel Stuttgart was in feestgewaad daar morgen de Duitsche keizer⁵⁴ voor het eerst een bezoek aan de stad zou brengen.

Van het station uitgaande geraakte ik al spoedig op het terrein van den *Schlossgarten* met de mooie Zuil ter herinnering aan het 25 jarig regeringsfeest van den vorigen Koning.⁵⁵ Daar over wandelende kwam ik al spoedig aan het prachtige Koninklijk paleis; dat was wat anders dan dat van onzen Koning⁵⁶ in het Noordeinde, een magnifiek gebouw met boven op een tal van fijn gebeeldhouwde beelden. Achter het Paleis had men de Koninklijke stallen, die open stonden en waar ik nog even in liep; ter zijde weer een ander gedeelte van den *Schlossgarten*, een' enormen vijver bevattende, vooraan den ingang twee reusachtige waternymphen in liggende houding van stuk of gips en omheen een aantal andere levensgrootte marmeren beelden, als: Venus, Apollo van Belvedere, Diana, Minerva, enz. In den vijver een aantal gewone en vreemde eenden, goudvisschen, enz. Dat alles gaf mij al dadelijk eene zeer aangename impressie van Stuttgart.

Ook de stad zelve beviel mij: ruime straten en mooie huizen. Er waren buiten om de stad eene menigte nieuwe mooie huizen gebouwd en nog in aanbouw, geheel nieuwe straten vormende; deze lagen allen hooger dan de stad zelve, want ze ligt rondsom in bergen (echter niet hoog) en de nieuwe straten en huizen kwamen op de hellingen. Ook eenige villa's, doch weinig of geen tuin, laat staan groteren aanleg, er bij; ze lagen allen in wijnbergen, 't geen wel jammer is. Ook de huizen van de nieuwe aangelegde straten weinig of niet van tuinen voorzien.

De stad aan de Oost- en gedeeltelijk aan de Nooordzijde omgewandeld en hier was alles wijnbergen; bosch was daar niet en 't scheen mij toe dat dit aan de niet bezochte zijden evenzeer ontbrak. (Dit blijft dus bij gelegenheid nog eens nader te onderzoeken). Voor zooveel ik van de stad zag schenen er ook mooie winkels.

'S avonds te ongeveer half acht naar Canstatt, slechts eenige minuten sporens van Stuttgart. Aldaar mijn intrek genomen in het Hôtel Bürger dicht aan het station. Het was daar goedkoop en ook goed, alleen erge sterke boter in het eten.

21 September (donderdag)

Ook nog steeds rheumatiek in de rug en lendenpijn, vooral weer onderweg in den trein van Cannstatt naar Frankfurt.

'S ochtends Canstatt plat geloopt. Canstatt, gelegen aan de Neckar, is grooter dan ik mij had voorgesteld; de stad is zeer ruim gebouwd met breede straten en veel zeer nette huizen, in sommige straten niet eens allen aaneen gesloten, zoodat die plaats wel een' gunstigen indruk maakte. Het is ook nog eene badplaats, er is een Koerzaal met een bron en *Anlagen* er achter, waarin ook een muzijktempel. Het water van die bron scheen yzerhoudend, en heeft tamelijk veel koolzuur; de smaak is aangenaam en het is niet zoo erg koud. De *Anlagen* achter de Koerzaal zijn zeer lief, hoewel niet van zeer groote uitgestrektheid. Van Canstatt tot Stuttgart toe heeft men een' beschaduwden weg ('t geen men daar ook *Anlagen* noemde) hoewel ik daar, bij gebrek aan tijd, maar een gedeelte van zag. De Koning van Würtemberg⁵⁷ heeft te Canstatt ook nog een paar zomerverblijven, waarvan ik er een zag liggen op eene hoogte. Daar zijn uitgestrekte *Anlagen* bij en als men van een kaart voorzien is mag men daar ook wandelen, en zulk een toegangskaart kan men in de stad krijgen, zoo als een wegwerker daar ter plaatse mij zeide. Volgens zeggen van mijn hôtelhoudster is het in Canstatt 's winters veel warmer dan te Stuttgart.

Digt bij de *Anlagen* van de Koerzaal zag ik nog een paar zeer nette villa's en nog een of twee dicht bij het station, allen echter ook zeer mager van tuinen voorzien. Daar scheen men hier in Deutschland niet veel in te

⁵³ Handgepäck (Duits): handbagage.

⁵⁴ Wilhelm I (1797-1888). Duits keizer (r.1871-1888).

⁵⁵ Friederich Wilhelm IV (1795-1861). Koning van Pruisen.

⁵⁶ Willem III (1817-1890). Koning der Nederlanden.

⁵⁷ Karel I (1823-1891). Koning van Württemberg.

doen.

Om Canstatt is het overigens alles bouwland.

'S ochtends om 11.34 [uur] van Canstatt vertrokken op Frankfurt, over Stuttgart, Ludwigsburg, Bietigheim, Mühlacker, Bruchsaal, Heidelberg, Friedrichsfeld, Ladenburg, Zwingenberg, Darmstadt en tusschenliggende kleine plaatsen.

Aankomst te Frankfurt 5.15 [uur]. Van Stuttgart tot Bruchsaal bijna uitsluitend bouwland, enkele bosschen (eiken, beuken en dennen, doch klein goed) terrein golvend. Van Bruchsaal tot Heidelberg zeer vlak terrein, eerst bijna uitsluitend grasland, dan door een groot bosch (divers klein hout) en dan weer veel bouwland, totdat kort voor Heidelberg regts weer de bergen met hout begroeid zich voordoen. Van Heidelberg af vlak terrein, bijna uitsluitend bouwland met op sommige plaatsen veel vruchtboomen er op; alleen regts in de verte een bergketen (het *Odenwald*) die alengs de spoor nadert tot Zwingenberg toe en zich dan in eens weer verwijderd. Van Zwingenberg tot Darmstadt zoowat uitsluitend door een bosch van grove dennen, echter niet zwaar. Van Darmstadt tot Frankfurt geheel vlak terrein; eerst ter weerszijden alles bouwland en vervolgens door een uitgestrekt bosch van grove dennen en ander hout tot dicht voor Frankfurt toe.

Te Frankfurt mijn intrek genomen in het Hôtel Schwan, waar ik voor 11 jaar met Sophie ook gelogeed had. Het hôtel was evenwel verbouwd, de eetzaal ergens anders en veel kleiner; ik kon niet zeggen dat het er op verbeterd was, het eten vond ik ook niet meer zoo uitstekend als toenmaals en, hetgeen ik na ontvangst der rekening bemerkte, was het er ook veel duurder geworden. Het was het duurste logement van mijne gansche reis. De kamer die ik had was echter zeer goed.

22 September (Vrijdag)

Den geheelen dag zoowat in beweging om Frankfurt, waar ik van vroeger eene goede herinnering van had, nog eens goed op te nemen. Ik meende mij nog [van] vroeger te herinneren dat er een aantal nette villa's omheen lagen, doch die waren thans verdwenen. Waarschijnlijk waren die opgenomen in de nieuwe straten en wijken die er waren aangebouwd en waar men nog steeds mee voortging. Het was ontzettend zoo als er gebouwd was en zoo als men overal daar nog mee bezig was. Die huizen waren allen ook zeer nette gebouwen, waarvan velen ook met tuinen, doch zeer kleine; jammer dat er niet wat grootere tuinen bij waren gelegd.

Geheel Frankfurt is omringd door plantsoen met wandelingen, behalve natuurlijk aan de zijde waar de Main er langs loopt, doch andere wandelingen zijn er ook niet, bosschen vindt men er niet en om de stad is het vlak terrein (bouwland). De weg naar het kerkhof, ± 20 [minuten] buiten de stad, is eene beschaduwde laan en de chaussée naar Bockenheim voor een gedeelte ook.

Het plantsoen is intusschen zeer lief, alleen heeft men er nogal last van de stof ter oorzaak van de chaussée die er langs loopt, en dit evenzeer geweldig op de chaussée naar Bockenheim, en, zoo men die in den zomer besproeide, dan had men de onaangename uitdamping die daar het gevolg van is.

De lucht hier in Deutschland (Stuttgart, Frankfurt) vond ik dunkt mij prettiger dan in Zwitserland, drooger; de meer vochtige lucht die ik vermeende dat in Zwitserland heerschte is welligt toe te schrijven aan al den grasgrond en bosschen aldaar en dan *aan de meeren*, aan het water.

Op mijne wandeling ontdekte ik dat de Zoölogische tuin, verplaatst was; deze bevond zich thans dicht bij den Hanover straatweg. 'S namiddags eenige winkels bezoekende landde ik o.a. aan in een galanterie-winkel aan de Rossmarkt van H.N. van Santen, een Hollander, met wien ik aan de praat kwam en die te kennen gaf dat men beter deed in Holland te blijven, waarop ik hem mededeelde dat ik er juist sterk over dacht om er uit te gaan.

Wanneer dit mijn plan was, zeide hij, kon hij mij echter Frankfurt niet aanraden, het was daar volgens hem een jodenboel⁵⁸ en de menschen niet heel gezellig onder elkaar en daarenboven duur. Toen hij daarop liet volgen dat men onder f 500 geen woning kon huren kon ik echter niet vinden dat dat zoo duur was. Hij voor zich zou prefereren Baden-Baden, Wiesbaden of Dresden.

Intusschen vermeen ik dat de lucht in Frankfurt beter zou zijn dan te Baden-Baden, waar de lucht door de

⁵⁸ jodenboel. In Frankfurt was een joden-kwartier waar voornamelijk arme joden woonden.

vele bosschen ook nog al vochtig zal zijn, trouwens den dag dien ik er gepasseerd had had ik er de lucht niet zeer aangenaam gevonden, en wat Wiesbaden aangaat, van de lucht daar had ik van vroeger ook geene aangename herinnering, minstens in den Zomer niet. In Frankfurt vond ik de lucht vandaag weer heel goed, 's ochtends was het er vrij frisch, maar verder den geheelen dag prettig, niet te warm en niet te koud; 's avonds weer vrij frisch. Ik zei hem ook dat Stuttgart, voor zooveel ik er van gezien had, mij nog al had voldaan, doch daar had hij minder mee op en zeide dat [het] er 's zomers erg warm was. Drie dingen kreeg hij altijd nog uit Holland en dat was: roggenbrood, boter en aardappelen. Hij gaf mij zijn adreskaartje. Hij bezat nog 4 winkels meer, n.l. te Nizza, te Interlaken, te Baden-Baden en te Ragaz. Van Baden-Baden zei ik hem dat het daar ook duur was, doch volgens hem minder duur dan te Frankfurt en kon men daar van f 4000 b.v. wel leven, 't geen mij echter toch te weinig voorkwam.

23 September (Zaterdag)

Heden nog tot 4.15 [uur] te Frankfurt om reden ik er nog wat meer van wenschte te zien. Mijne bevinding aangaande de lucht was meer juist als gisteren: 's ochtends nogal frisch, doch verder lekker. Het geheele plantsoen rondom de stad nog eens rondgewandeld, omdat ik daar gisteren slechts weinig van gezien had daar ik mij toen meer in de nieuwe buitenstraten buiten dien kring had bewogen. Aan dat plantsoen, n.l. aan de overzijde van de chaussée die er om heen loopt, stonden een aantal villa's met grooter of kleiner tuinen (met *grootte* of redelijk grootte echter weinig) soms ook geheele rijen huizen. De mooisten vond men in de buurt van de Bockenheimer Chaussée en *aan* die chaussée treft men ook een aantal keurige villa's met tuinen.

Jammer [is] de vreeselijk drukke passage van rijtuigen en tramway-wagens langs dien straatweg, ten gevolge waarvan men in eene aanhoudende stofwolk verkeerde.

Verder nog een uitstapje gemaakt naar het plaatsje aan de overzijde van de Main waar, zoo 't scheen, ook nette villa's stonden. Dit beteekende echter bij nader onderzoek niet veel, de enkele aparte huizen die er stonden – villa's kon men ze niet noemen – stonden midden in groote tuinen met vruchtboomen en behoorden misschien meest aan groenboeren: het was daar alles groenten tuinen.

Om 4.15 [uur] naar Wiesbaden vertrokken. Van Frankfurt tot de halt naar Biebrich ter weerszijden vlak terrein en nagenoeg alles bouwland, hier en daar met vruchtboomen, en een eindje – omstreeks Hochheim – wijnbergen. Van genoemde halt tot Wiesbaden ook bouwland, doch wat heuvelachtig terrein.

Bij aankomst te Wiesbaden dadelijk naar de post waar ik den brief van Sophie vond, mij door de slechte zorgen van Hauser niet te Luzern geworden; daarbij kon ik er nog 40 pf[ennig] voor betalen omdat hij ze van het stempel *ausgegeben* voorzien had en niet *zonder ze te stempelen* verzonden had.

Verder vond ik er een briefkaart van Alexander⁵⁹ om te bedanken voor het cadeau met de koperen bruiloft.

24 September (Zondag)

Heden Wiesbaden plat geloopt. Echter ging het lopen minder goed dan de beide vorige dagen, want ik was erg moede van die dagen en daarenboven had ik gisteren blâaren aan de voeten geloopt.

Den ganschen dag ook niet prettig in het hoofd en 's middags en 's avonds eenige hoofdpijn.

In of eigenlijk *om* Wiesbaden was in de jaren dat ik er niet geweest was ook verbazend veel aangebouwd. Dit bleek ook wel daaruit dat in mijn Baedeker van 1864 het aantal inwoners op 20800 stond aangegeven terwijl volgens een adresboek dat in Taunus-hôtel lag dat getal thans ± 40000 beliep, dus nagenoeg het dubbele. Er waren eene menigte villa's verzezen en er stonden er ook enkele te koop, o.a. twee aan de Kapellenstrasse (hoogste chaussée naar de Grieksche kapel) één in de Blumenstrasse en nog enkele meer. De villa's alhier zagen er rianter uit dan die te Frankfurt, ook waren ze wat meer uit elkanden gebouwd en de tuinen wat grooter. Behalve dit had Wiesbaden nog voor de meerdere wandelingen en de nabijheid van bosschen, b.v. de wandelingen naar den Neroberg, Platte, enz., alles bosch. Daarbij, als gevolg van de badplaats, de dagelijksche concerten achter de *Kursaal*, doch de lucht vond ik er ook ditmaal even als vroeger niet prettig en veel minder aangenaam dan te Frankfurt. Op den Neroberg was het goed, doch overigens vond ik de lucht zwaar en drukkend, vooral achter de *Kursaal* en in het daar liggend dal waar het vochtig ook was en het

⁵⁹ Alexander van Dedem, broer van Coenraad Willem, was op 10 maart 1864 getrouwd.

water van de groote vijver zijn stinkende geuren verspreidde.

25 September (Maandag)

Nog verder in en om Wiesbaden rondgeschouwd, echter veel minder geloopt dan de vorige dagen, want ik was m^oe, niet lekker, niet opgewekt en ook niet prettig in het hoofd, zonder bepaald hoofdpijn te hebben. Gisteren had ik de Noord- en gedeeltelijk de Oostzijde van de stad opgenomen (N.B. aan de Noordzijde bevindt zich de Neroberg en aan de Oostzijde de Kursaal), en heden bezigtigde ik de rest van de Oostzijde en de Zuidzijde (de Westzijde bleef alzoo overig). Aan de Oostzijde bevinden zich intusschen hoofdzakelijk de villa's; het getal was daar legio. Aan de Zuidzijde (kant van Biebrich) waren geen bepaalde villa's, maar wel geheel nieuwe straten van mooie woonhuizen.

26 September (Dinsdag)

Te 8.58 [uur] 's ochtends Wiesbaden verlaten en naar Nassau, hoofdzakelijk om een consult te nemen met Doctor Bunge aldaar, waar ik van sommige patienten te Bad Gurnisel zooveel gehoord had.

Aankomst te Nassau te ongeveer half een. De weg van Wiesbaden tot kort voor Eltville is nagenoeg uitsluitend bouwland, hier en daar met vruchtboomen; verder gaat het langs den Ryn en is het bekend terrein. Van Ober-Lahnstein tot Nassau gaat het door het dal van de Lahn en langs dat riviertje, aan weêrsijden ingesloten door bergen, meest met hout – hoofdzakelijk kort kreupelhout – begroeid. Na den eten eerst de oude vervallen burg Stein en burg Nassau bezocht, alsmede het monument van Stein, allen op een' berg met lommerijke wandelingen doorsneden tegenover het stadje. Nassau zelf, aan de Noordzijde van de Lahn gelegen, is niet veel bijzonders, er staan eenige weinige nette huizen met tuinen, waaronder dat van D^[okte]r Bunge het mooiste is.

'S avonds te 7½ [uur] naar den Doctor. Daar ik niet wist of deze arts de patienten doorgaande onderzocht rigtte ik mijn verhaal zoo in dat hij dat in ieder geval wel niet kon nalaten. Ik begon, n.l., met hem te vertellen dat ik al bij een aantal Doctors geloopt had, maar dat zij het niet eens waren, dat de een zeide: het was dit, de ander het was dat; doch dat er ook verscheidene onder liepen die mij niet onderzocht hadden en *dat in dit geval hunne uitspraak mij niet veel waard was.*

Na hem met alle verschijnselen zooveel ik kon nagaan zoowat in kennis gesteld te hebben onderzocht hij mij en zeide dat longen, hart en lever goed waren; het was eene *chronische magencatharre* en daar kwam uit voort het koude rheumatische gevoel in armen en beenen, de keelpijn, de hoofdpijn, de oorsuizingen en doofheid.

Schwalbach zou mij niet veel helpen, ook had hij van Bad Gurnisel geene groote verwachting; Franzensbad kon hij niet, doch ijzerwater was in 't algemeen niet geëigend voor *magencatharre*.

Het verwonderde hem dat men mij nooit afvoerende kuren geraten had, b.v. Kissingen.

Voor de pijn des ochtends in de maagstreek schreef hij droppels voor volgens recept, 's ochtends nuchteren 10 te nemen in ½ glas water en dan voor het zenuwachtige koude gevoel des ochtends de borst en de beenen koud af te wrijven en dan droog wrijven (de buik kon er ook wel bij in begrepen worden, het kwam er niet zoo net op aan), doch dat afwrijven moest snel gaan; en dan zou hij mij raden van 't voorjaar in Maart of April in eene koud-water-Anstalt te gaan.

Op mijne vraag of ik mijne komst van te voren hier moest schrijven zei hij dat dit vroeg in het voorjaar niet noodig was, doch later, b.v. in Junij en Julij wel, doch in het voorjaar was het best voor mij. Op zijn zeggen dat borst, hart en lever goed waren deelde ik hem mede dat een Doctor in Holland mij vroeger gezegd had dat de lever niet goed was, dat ze te klein was, 't geen hem deed lagchen en zeggen: "neen ze is niet te klein."

Melk mogt ik wel drinken, doch geen zware melkspijzen, geen bier en in het algemeen niet heet eten of drinken, daar scheen hij bijzonder aan te hechten.

Hij had wat die pijn in de maagstreek aangaat veel verwachting van die droppels en al zouden mij die ook eenige diärrhée en matheid in de beenen bezorgen dat moest mij niet afschrikken; mogt de diärrhée te sterk worden dan kon het middel eenige dagen *ausgesetzt*⁶⁰ worden. Hij vond nog dat ik thans voor den tijd van 't

⁶⁰ ausgesetzt (Duits): uitgesteld.

jaar te dik gekleed was (ik had een flanel hemd en een baaijen borstrok aan, 't geen ik intusschen in Zwitserland in den laatsten tijd wel noodig had gehad.

N.B. Van uit Cleve nog aan den Doctor geschreven hoe lang het gebruik der droppels moest worden voortgezet en wat hij dacht van het vele drinken en van het Vichy-water.

(Zie het antwoord daarop in den brief liggende bij de recepten). Ik dien hem ook nog wel eens te vragen of bij het gebruik van die droppels wel vruchten en zure dingen mogen gegeten worden.

Te Nassau geloged in 't Hôtel Müller vlakbij het station, doch het was daar niet best, het eten was bepaald slecht en het drinkwater uit de eigen pomp ook slecht. Later haalde men mij een karaf uit de stad en dat was beter.

Heden weer zeer veel last van koud-gevoel in den regter arm; dat was te Wiesbaden terug gekomen. In Zwitserland was ik daar geheel af geweest, niettegenstaande de veel grooter kou daar, en op mijne terugreis was het weggebleven tot Frankfurt in cluis, doch te Wiesbaden had het zich op nieuw geopenbaard. Daar zulks in veel grooter kou (Bad Gurnisel) weg was gebleven en nu in zooveel zachter klimaat terugkwam moest het noodwendig een gevolg zijn van de *soort* van lucht en niet van den graad van kou of warmte.

27 September (Woensdag)

Om 9.56 [uur] van Nassau over Ober-Lahnstein, Coblenz, Bonn, Keulen en tusschenliggende kleine plaatsen naar Cleve; aankomst aldaar te 4.07 [uur].

Den weg van Nassau tot Ober-Lahnstein gisteren beschreven. Van Ober-Lahnstein tot Keulen gaat het beurtelings vlak langs den Rijn en op eenigen afstand er van daan, in welk laatste geval het dan door bouwland met vruchtboomen gaat.

Van Keulen tot Cleve vlak terrein en bijna uitsluitend door bouwland, zeer enkel wat grasland; in de verte ziet men nog al bosschen en een paar bosschen spoort men ook nog door. Groote inconveniënten op dit eindje weg, van Nassau tot Cleve. Eerstens kon te Nassau niet verder plaats genomen worden dan tot Keulen; verder moest ik in Ober-Lahnstein *umsteigen*⁶¹, in Coblenz nog eens weer, en in Keulen geheel op nieuw plaats nemen, het goed in ontvangst nemen en op nieuw bestellen.

Na wat gebruikt te hebben om 5 uur al dadelijk een begin gemaakt met de bezigtiging van Cleve, en zooveel kreeg ik 'er heden avond al van te zien dat de stad zelve echt leelijk is, weinig nette huizen, de straten, op één na, allen nog met vele keijen geplaveid (zeer ongelijk) geen trottoirs van gebakken steen, de straten ook niet heel zindelijk gehouden en open goten die braaf stonken. De lantaarns aan te steken scheen men ook niet noodig te vinden; ze waren er wel, maar men stak ze niet aan. Het was wel is waar lichte maan, maar door het betrokken weêr toch erg donker. Op mijne wandeling werd ik tegen den avond ook weder zoo pufferig; hoe meer ik de Hollandsche lucht naderde hoe erger dat weer werd.

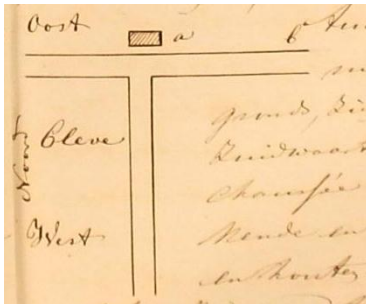
Frankfurt scheen wel de grens voor mij te zijn, want sedert dat ik dat verliet waren het koud-gevoel in den arm (tot dus verre alleen nog maar in den regter) en de pufferigheid terug gekomen. Beiden waren in Zwitserland gansch weggeraakt. 'S avonds weder veel last van koud-gevoel in den regter arm.

28 September (Donderdag)

Heden *in* en *om* Cleve geloopt. De stad zelve bleef ik misselijk vinden. Aan de Zuidzijde van de stad heeft men de *Linde*, eene zeer breede chaussée met zware lindeboomen. Alwaar een paar nette villa's met tuinen. Er zijn er daar wel meer, maar de anderen kunnen buiten aanmerking blijven. Wanneer men die Linde langs gaat van het Westen naar het Oosten dan komt men aan eene buitenplaats (kan het wel heeten) **a**, zijnde een huis met tuin en vrij groote uitgestrektheid gronds, zich een heel eind Zuidwaarts, langs de chaussée **a b** uitstrekkende en door een muur en houten rasterwerk afgesloten. De grond scheen voornamelijk hout en grasgrond. Aan de Westzijde loopt er een breede sloot of gracht langs. Het stond te koop en bij nader informatie vernam ik dat het toebehoort aan den Heer d'Harvaut en is dus hetzelfde waarvan Dominé Leendertz mij in der tijd al eens eene photographie toezond. Het is geheeten Bellevue. Het huis beviel mij niet, want het is wat laag, geheel gelijksground en heeft ook nog schuiframen, is dus al van ouden datum. Wanneer men de chaussée **a b**, bepoot met zware lindeboomen, langs wandelt dan komt men, aan het eind

⁶¹ *umsteigen* (Duits): overstappen.

van het goed Bellevue aan een bosch en daar gaat men verder naar *Berg und Thal*. Wanneer men bij Bellevue links gaat, zijnde ook chaussée met lindeboomen dan krijgt men regts het Hôtel Mayland; aan de andere, dus aan de Westzijde ook eenige heerenhuizen met tuinen, doch niet van eenig gewigt.

Aan de chaussée, zijnde grindweg, naar Nymegen ligt de *Thiergarten* loopende van Cleve af Oost-West. Aan die chaussée, eveneens met lindeboomen bepoot, staan ook een aantal nieuwe huizen en villa's met tuinen, waaronder eenige die er nogal lief uitzien, en daaronder vooral twee: één met een torentje (het mooiste) aan de Noordzijde van den weg, dus op het Zuiden en de andere daar schuins tegenover (Villa Nova), dus op het Noorden. De villa's aan de Noordzijde van den weg, dus die op het Zuiden gelegen, hebben achter de tuinen stukjes weiland (hooren die er bij?) en die aan de tegenoverliggende zijde des wegs hebben achter zich den berg. Er zijn er onder die te dicht aan den weg staan waardoor ze het nadeel hebben van te veel onder de boomen (linden) van de chaussée te staan. Aan die chaussée vindt men ook het badhuis, aan de zuidzijde van den weg, met de bron (staalwater) welke echter afgesloten was, want ze liep niet; daar tegenover het Hôtel Stirum, dus op het Zuiden gelegen. Verder op het Hôtel Robbers aan dezelfde zijde als het badhuis. Vlak achter dit laatste hôtel de berg, zoodat achterkamers aldaar welligt niet preferent zijn.

De Thiergarten, die zich langs die chaussée uitstrekt, is een bergrug met opgaand hout, meest ligte beuken en wat grove en Wymonth's dennen, doorsneden met wandelingen, tamelijk uitgestrekt, doch veel regt toe regt aan.

Van de naald, opgericht ter eere van de gevallen in den oorlog met Frankrijk in 1870 en 1871, gaat men in $\pm \frac{1}{4}$ uur, ook door hetzelfde woud, naar den Cleefsch berg (het hoogste punt) van waar men een uitgestrekt gezigt heeft op de omliggende landstreek. Aldaar trof ik een' beambte die op de smokkelaars moest passen en die mij eenige plaatsen van de omgeving aanwees. Die persoon vroeg ik ook naar den wildstaat hier, waarop hij mij zeide dat er *zeer* weinig wild (hazen en patrijzen) was, hetgeen kwam doordat er te veel jagers waren. In de Rijkswouden, echter vrij ver van Cleve, had men nog al reeën.

Digt bij den Cleefsch berg, dus zeer hoog gelegen, eene villa van iemand die 's zomers aldaar woont en 's winters in Cleve. Er was een tamelijk terrein tuin en wandelingen bij. Het huis zelf was fiks uit den grond, doch niet groot en veel moois was er uitwendig niet aan, zoo om niets van te zeggen.

Te Cleve gelogeerd in het Hôtel Laferrière, het eenige van de in Baedeker genoemden waarvan een omnibus aan den trein was.

Het eten en ook het drinkwater was daar goed, doch de kamers roken erg duf. In de kamer die ik eerst had waren roode meubels [en] gordijnen en scheen het mij toe dat het daarvan kwam, want die roken bepaald heel naar en ze waren ook verspocht⁶², doch eene andere vragende rook het daar eer nog slimmer zoodat het vocht moest zijn.

Heden minder last van het koud-gevoel in den regter arm, maar daarentegen den ganschen dag rheumatiek in den linker.

29 September (Vrijdag)

Te kwart over 9 van Cleve gespoord met doel om naar Windesheim te gaan. Te Cleve kon ik echter niet verder plaats nemen dan tot Arnhem. Aldaar had ik tijd genoeg, $\pm \frac{1}{4}$ uur, doch te Arnhem kon ik weer geen

⁶² verspocht. Spocht: door vocht veroorzaakte donkere stippen in textiel of papier.

plaats krijgen tot Windesheim omdat men daar geen plaatsen uitgaf tot halten⁶³, dus moest te Zutphen opnieuw plaats genomen worden en de koffers ook op nieuw besteld worden, 't geen niets over had, want er was maar 10 [minuten] tijd.

Van Cleve tot den Rijn ter weêrszijden bouwland. Van den Ryn af tot Elten toe links weiland met koeijen, regts bouwland. Van Elten af eerst gemengd terrein: bouwland, weiland met koeijen en bosschen, vooral jonge grove dennen, doch ook eiken, hakhout; verder op tot Zevenaar ter weêrszijden bouwland. Van Zevenaar tot Duiven bouw- en weiland en van Duiven tot Arnhem meest weiland, slechts weinig bouwland. Van Arnhem tot Windesheim bekend terrein.

Te 2.40 [uur] te Windesheim, alwaar Sophie mij stond op te wachten.

'S avonds weer erge last van koude-beenen en knieën, veel meer dan ik in den laatsten tijd gewoon was.

30 September (Zaterdag)

Heden namiddag en avond weer vrij onplaisirig en hoofdpijn, waar ik in zeer lang geen last van had gehad.

⁶³ halten (Duits): stoppen, stilhouden.

Bad Gurnisel

Bad Gurnisel

in 1877

10 Aug[ustus] (Vrijdag) om 9.40 [uur] per trein van Zwolle tot Coblenz (via Cleve) (te Zwolle plaats genomen tot Arnhem en aldaar tot Coblenz)

Aankomst te Coblenz te 7.⁰³ met eenige hoofdpijn hoewel niet erg.

Gelogeerd in Hôtel zum Anker.

11 Augustus. Om 11.⁰³ uit Coblenz en over Boppard, Bingerbrück, Bingen, Mainz, Darmstadt, Heidelberg, Carlsruhe, Rastatt; Appenweyer, Offenburg, Freiburg naar Basel. Te Heidelberg wordt de locomotief omgespannen, zoodat men om achteruit te rijden te Heidelberg om moet gaan zitten. Aankomst te Basel om ongeveer 10 uur (om 9½ *moest* de trein aankomen en niet om 8.55 zoo als in het Coursbuch⁶⁴ staat). Aankomst aan het Badensche station en daar deze laatste trein niet meer doorgaat naar het Centraal station, in welker nabijheid ik wilde gaan logeren om morgen ochtend minder vroeg bij de hand te behoeven te zijn, reed ik met de omnibus van het hôtel Schweizerhof, digt bij het Central-station gelegen naar dat hôtel. Aankomst aldaar ongeveer 10½ [uur]. *N.B.* Ik had ook over Mainz en Straatsburg kunnen gaan, doch volgens Baedeker is de eerste de mooiste. Voor de variatie een volgende keer echter den laatsten eens nemen.

12 Aug[ustus]. 'Sochtends om 7 uur van Basel naar Bern. Aank[omst] aldaar om 10.⁰⁵ Ik had ook om 10½ kunnen gaan doch was dan pas om 1.55 in Bern en was dan vooreerst minder zeker een plaats, laat staan *een goede* in de diligence te kunnen krijgen en had ten anderen te Bern geen tijd om te eten.

Om 2½ [uur] per post naar Gurnisel, ik kreeg juist een plaats als ik verlangde, en was om ± 8 uur (of kort voor 8) te Gurnisel.

13 Aug[ustus] (Maand[ag])

'S ochtends 3 halve glazen gedronken. Reeds binnen het kwartier na het drinken van het 3e halve glas diarrhée die den geheelen dag vrij sterk voortduurde.

Misschien kwam het gedeeltelijk van de reis, doch nog meer geloofde ik dat het van het drinken van dat koude zwavelwater kwam, want daarvoor pleitte vooreerst dat ik dezen ochtend nog zoowat niets mankeerde en er overigens den geheelen dag ook nog al wel bij was, en nog al eetlust had welk een en ander in de volgende dagen zooveel slechter werd, terwijl er ten tweeden bijkwam dat ik verleden jaar ook goed aankwam, de eerste dagen ook goed was, maar een paar dagen later toen ik het tot 3 glazen bracht, aan het zelfde euvel ging lijden, zoodat het wel zaak voor mij scheen om zeer langzaam met het drinken opte klimmen.

14 Aug[ustus] (Dingsd[ag])

Niet gedronken, doch wel een warm bad genomen, waar ik my dunkte my ook wel iets beter op voelde. Intusschen nog lijdende aan dezelfde kwaal, daarbij veel minder eetlust dan gisteren, en beroerd in de maagstreek.

15 Aug[ustus] (Woensd[ag])

Niet gedronken doch wel weer een warm bad, 't geen mij ditmaal echter ook al niet veel verandering aanbragt. Dito als gisteren, zeer weinig eetlust en beroerd. Met het slapen ging het ook slecht.

16 Aug[ustus] (Dond[er]dag)

Niet gedronken en ook niet gebaad. 'S ochtends naar den Doctor, die mij raadde Camillen-thee te drinken en mij wat Natron (gepreëpiteerde Natron) gaf, waarvan ik vier maal per dag wat op de punt van een mes moest nemen in water. De kamillen thee moest ik koud en zonder suiker drinken en dacht hij wel dat ik tegen morgen avond beter zou zijn als wanneer ik hem berigten moest en wij dan Zaterdag of Zondag met de kuur konden aanvangen. Mogt de natron niet helpen, dan zou hij mij Bismuth geven, doch hij dacht dat dit niet noodig zou zijn. Ik moest niet anders eten dan soep en vleesch, geen groente, geen visch, geen zoetigheid.

⁶⁴ Coursbuch. Kursbuch (Duits): dienstregeling.

Savonds hoofdpijn die echter door middel van veel wasschen met koud water niet erg werd.

17 Aug[ustus] (Vrijdag)

Met de diarrhée ging het wel is waar veel beter, maar overigens den ganschen dag nog braaf beroerd, lammenadig en tusschen 12 en 1 kwam de hoofdpijn terug die wel niet erg werd maar toch den geheelen middag niet goed weer wilde verdwijnen. Om 1 uur goede appetijt die anders tegenwoordig, vooral van dingsdag af slecht was, doch het eten bezwaarde mij 's namiddags erg.

Savonds naar den Doctor die mijne maag, hoewel beter, nog niet in orde vond en mij nog voor 2 dagen Natron gaf, terwijl ik ook met Camillen drinken nog moest voortgaan, doch kon ik morgen wel met 2 halve glazen beginnen.

18 Aug[ustus] (Zat[erdag])

Snachts weer heel slecht geslapen zoo als trouwens bijna zonder uitzondering van af mijn vertrek van huis <gehad> had. Daar ik mijne ongesteldheid nog meer van het drinken (Maandag ochtend) van de 3 halve glazen koud water toeschreef dan aan de gevolgen van de reis liet ik mij nu heet water op mijn kamer brengen ten einde het water te verwarmen en nu ging het met het drinken ook goed. Savonds van 6-7½ weer een kleine vermaning van hoofdpijn, en hoewel het in maag en buik ook nog niet <koosjer⁶⁵> was en de diarrhée ook nog niet geheel had opgehouden, toch dezen dag merkelyk beter.

19 Aug[ustus] (Zond[ag])

Weer slecht geslapen. Voor 's middags weer niet prettig in het hoofd, 't geen tegen 12 uur hoofdpijn werd die echter met wasschen met koud water weder verdween. De diarrhée was thans geheel over, maar ik voelde nog toch nog niet prettig en soms erg onlekker in de maagstreek.

20 Aug[ustus] (Maandag)

Snachts al weer slecht geslapen en bij het opstaan al weer hoofdpijn die wel niet erg werd maar toch tot den eten aanhield. Met de maag was het beter, doch opgewekt en prettig was ik nog evenmin.

21 Aug[ustus] (Dingsd[ag])

'S nachts wederom slecht geslapen. Heden anders wel weer wat beter.

22 Aug[ustus] (Woensd[ag])

Iets beter geslapen en ook redelijk wel.

23 Aug[ustus] (Dond[erdag])

Slecht geslapen, anders heden redelijk, doch het was hier weer echt unheimisch⁶⁶. Na een paar dagen van onweder en regen was het heden weer gruwelijk koud, kil en vlogen er weer van die dampen.

24 Aug[ustus] (Vrijd[ag])

Slaap als voren. Omstreeks van 10½ werd ik erg onplaisirig, vooral in de maagstreek, misselijkachtig gevoel, ook eenige hoofdpijn. Met den eten (de eetlust was echter gering) werd het wat beter en was de hoofdpijn over, die echter tegen den avond weer terug kwam doch niet erg werd.

25 Aug[ustus] (Zat[erdag])

Slaap weer niet best, overigens dezen dag vrij goed.

26 Aug[ustus] (Zondag)

Slaap hoewel niet goed nog, toch beter dan ik gewoon was.

Vrijwel; van heden af begon ik het water beter te verdragen.

27 (Aug[ustus]) Maandag

Redelijk geslapen, doch overigens heden weer niets lekker en ook volstrekt niet opgewekt.

28 Aug[ustus] (Dingsd[ag])

Slecht geslapen, overigens heden vrij goed.

29 Aug[ustus] (Woensd[ag])

Redelijk geslapen en nog al goed.

30 Aug[ustus] (Dond[erdag])

⁶⁵ koosjer; niet in orde.

⁶⁶ unheimisch. Unheimlich (Duits); akelig, griezelijk.

Vrij goed geslapen en vrij goed.

31 Aug[ustus] (Vrijd[ag])

Minder goed geslapen, overigens vrij wel.

1 Sept[ember] (Zat[erdag])

Redelijk geslapen en redelijk wel. Eerst heden kwam ik op de hoeveelheid water die de Doctor gezegd had dat ik op komen moest, n.l. 30 onzen. Gewoonlijk werd dat in 5 keer, dus ieder keer 6 onzen gedronken, doch ik dronk er 6 keer over. Ik was begonnen met hoeveelheden van telkens 2 onzen en zoo allengs, telkens met ½ ons vermeerderd tot ik kwam op 5 ons elk kwartier of 20 [minuten] en daar het mij de eerste ochtend zoo uit de bron zoo slecht bekomen was haalde ik het 's avonds in flesschen en liet mij door het Zimmermädchen⁶⁷ 's ochtends bij het opstaan een kan met heet water brengen, waarvan ik aanvankelijk in ieder glas wat bijvoegde, later alleen in de drie eersten. Ik dronk het nu half om half d.i. eerst 3 Stockbrunnen en dan 3 Schwarzbrunnen.

2 Sept[ember] (Zondag)

Vrij wel geslapen. Heden ook vrij wel.

3 Sept[ember] (Maandag)

Als gisteren.

4 Sept[ember] (Dingsd[ag])

Idem als voren tot ongeveer 4 uur. Toen kreeg ik pijn in het lijf en 's avonds draaide het weer op diärrhée uit.

5 Sept[ember] (Woensd[ag])

In den voornacht slecht geslapen en onlekker. 'Sochtends moest ik er alweer vroeg uit en naar N° 100.

Lammenadig; zeker was het weer gevatte koude, want bepaald sedert Zaterdag was het guur en koud en zoo vochtig-koud geweest en die vochtige koû was het die my hier het meest hinderde.

6 Sept[ember] (Dond[erdag])

Vrij goed geslapen en heden redelijk wel uitgenomen in den namiddag nog al buikpijn, die omstreeks een uur of vijf aanving.

7 Sept[ember] (Vrijdag)

Vrij goed geslapen en meer dan gewoon goed.

8 Sept[ember] (Zaterdag)

Goed geslapen en heden ook vrij wel, alleen tusschen 5 en 6 's namiddags weer gevoelig en onplaisirig in den buik.

Langzamerhand had ik op aanraden van den Doctor, die gezegd had dat ik geheel op Schwartzbrünli moest komen, sedert 3 of 4 dezer het aantal glazen sterk verminderd en er Schwarz voor in de plaats gedronken, zoodat ik heden op enkel Schwarz was gekomen. Ik kon er niets bijzonders van opmerken en verdroeg het Schwarz even goed als het Stock.

Daar het warme water in de kan dat ik mij 's ochtends brengen liet al spoedig zoodanig afkoelde dat ik er wat veel van dat warme water bij moest voegen om de koû er af te krijgen, had ik sedert eenige dagen het gewaagd om als het water niet al te heet meer was de flesch met het bronwater er in te plaatsen hetgeen goed ging.

9 Sept[ember] (Zondag)

Vrij goed geslapen en heden ook vrij goed. Alleen 's avonds weer buikpijn.

10 Sept[ember] (Maandag)

Vrij goed geslapen en vrij goed, doch ook 's avonds nogal weer buikpijn beginnende als gewoonlijk om een uur of zes en zoo een groot gedeelte van den avond voortdurende.

Echter was ze en ook de vorige dagen niet aanhoudend maar zoo nu en dan invallende.

Heden dadelijk na het bad onderzocht de Doctor mijn maagstreek. Hij vond dat het zoowat hetzelfde was gebleven. De dikte in de lies, die ik van 't winter of van 't voorjaar voor 't eerst ontdekt had zeide hij dat aanleg voor een breuk was. Het was er nog geen, doch 't was daar zeer dun en ook aan de andere zijde,

⁶⁷ Zimmermädchen (Duits): kamermeisje.

zoodat het hem verwonderde dat ik er niet reeds lang een had.

Een band moest ik maar niet dragen, doch 's ochtends en 's avonds aan weërszijden inwrijven met fransche brandewijn. Voorts moest ik niet zwaar tillen en alles vermijden wat de buikspieren spande. Op mijn vraag of ik paard mogt rijden antwoordde hij dat dat wel mogt als het paard niet te hoog draafde. Hij zeide mij dat ik Zaterdag wel zou kunnen afreizen en van woensdag a.s. af elken dag 1 glas minder moest drinken en om den anderen dag baden en dan vrijdag nog even zou terug komen als wanneer ik hem nog het een en ander ook opzigtens het al of niet terugkomen een volgend jaar wilde vragen, hoewel als de nawerking mij niet bijzonder mogt verbeteren ik voor mij zelf mij al voorgenomen had niet terug te komen daar ik voor mijn gevoel geen haar beter was dan toen ik kwam, maar dan liever eens een paar jaar achtereen naar Franzenstad ging, waar ik dunkt mij ook nog meer effect van gehad had dan zelfs verleden jaar van Gurnisel; tenzij ik mogt besluiten tot Nassau.

11 Sept[ember] (Dingsdag)

Goed geslapen en ook vrij goed; alleen 'savonds wat zwaar in mijn hoofd, 't geen echter later op den avond ook nog geheel weer verdween. Buikpijn veel minder dan de vorige dagen.

12 Sept[ember] (Woensd[ag])

Slaap vrij goed, overigens redelijk.

13 Sept[ember] (Dond[ag])

Zeer goed geslapen. Voor 's middags zwaar in het hoofd iets van hoofdpijn, 't geen echter na het bad verdween; overigens heden goed.

Mijn laatste bezoek aan den Doctor. Hij onderzocht (<consulteerde>) mij nog eens weer; zijn uitspraak was gelijk aan die van maandag (zie aldaar). Op mijne vraag aangaande het al of niet terug komen het volgend jaar antwoordde hij, dat als ik vrij goed bleef dat ik dan maar eens een jaar moest overslaan, doch als ik van 't winter weer achteruit ging dat het dan beter was het volgend jaar terug te komen. Als ik het wilde kon ik hem het volgende voorjaar tot 15 junij ook nog naar Bern schrijven hoe ik het den winter gehad had en na 15 Junij naar hier. Als ik te huis soms weer catarrhe op de maag en darmen kreeg gelijk ik het bij mijne aankomst hier had of neiging daartoe merkte dan kon ik een dag of acht of tien wel eens Vichy water (Hôpital) drinken twee glazen, één 's ochtends nuchteren en één voor den middag of driemaal daags op de punt van een mes dubbel koolzure Natron (zie inliggend briefje de latijnsche benaming) nemen gelijk ik in de eerste dagen ook hier genomen had. Er waren echter twee soorten van die Natron, de eene helder wit en zeer fijn, de andere iets graauwer en niet zoo fijn; de eerste moest het wezen.

Daar ik te huis veel kamillen dronk vroeg ik hem of dat goed was. Dit vond hij heel goed.

Direkt na de kuur mogt men melk drinken en een dag of acht er na ook wel weer vruchten eten, doch goed rijp.

Rookten, hoe minder hoe beter, en dus pijpen nog beter dan sigaren, daar men dan niet die sap in den mond kreeg.

Voor de koude knieën, beenen, armen, enz. in de eerste plaats veel beweging en dan kon ik die deelen die koud zijn ook koud abreiben.

Over mijn heup, waar ik sedert mijn hierzijn nogal last van had gehad, sprekende en wat daar aan te doen zeide hij in het algemeen warm houden en dan kon ik wel eenige warme zeebaden nemen en als dat niet hielp douchen (straal-douchen) van 24 à 25° R[eaumur] (iets kouder dus dan het bad). Als de temperatuur van de zee zoo 15 à 18° C[elcius] is (12 à 14.4° R[eaumur]) dan mogt ik ook wel eenige baden in de open zee nemen doch 10, hoogstens 15 minuten duur. Ook was het zeer goed er goed warm zand op te leggen b.v. 's avonds als ik naar bed ging.

Reeds te huis, vóór ik naar hier ging had ik veel last gehad van reumatiek in 't kruis en zelfs ter been en dat scheen zich thans meer bepaald in het heupgewricht te hebben gezet, 't geen vooral 's ochtends het ergst was en dan bij het loopen knapten die botten daar zoo over elkander. Eenige dagen nadat ik het voor het eerst ontdekt had was het alsof er eenige uitstorting van bloed had plaats gehad en zaten daar onder de huid allemaal roode stipjes, op de manier als wanneer men zich geklemd heeft.

Over mijne lies had ik hem maandag al gesproken (zie deswege aldaar).

14 Sept[ember] (Vrijdag)

'S nachts lang niet goed geslapen. Overigens heden goed.

15 Sept[ember] (Zat[er]dag)

Goed geslapen en daags ook vrij goed.

16 Sept[ember] (Zondag)

Vrij goed geslapen en 's middags om 3 uur per post Gurnisel verlaten. Het was heden, vooral na den middag, allernaangenaamst weder, betrokken lucht en kil-koud. Al heel spoedig begon ik mij in den wagen minder prettig te gevoelen, en nog eer wij te Bern waren kwam er hoofdpijn op die 's avonds nog al toenam.

17 Sept[ember] (Maandag)

In den voornacht nog wat, doch later niets meer geslapen door de hevige hoofdpijn; mijn maag was ook weer geheel van streek. Om 11 uur opgestaan, als wanneer de hoofdpijn wat verminderde, hoewel zij den geheelen dag bleef aanhouden.

Ik voelde mij allerberoerdest, niets geen eetlust, zoodat ik pas 's avonds om 6 uur het eerste nuttigde: een kop bouillon met 2 eieren. Er was dan ook geen denken aan heden verder te gaan; om een uur of 12 ging ik een beetje uit, dat mij echter door het kil-koude, winderige, hoewel helder-zonneschijn – weder ook volstrekt niet beviel.

De lucht hier in Bern deed mij weer onaangenaam aan zoo als zij altijd gedaan had. Ik vervloekte wat die post, waar ik het weder zoo in beet had gekregen, zoodat ik mij ook voornam om als ik ooit weer naar Gurnisel ging – dat trouwens echter niet waarschijnlijk was – ik liever tot Uettingen (Lijn Bern-Thun) wilde sporen en dan per post naar Watteville en verder te voet en mijn goed b.v. van uit Basel of Bern zenden, of wèl mij van Thun naar Watteville laten brengen, zoo als verleden jaar.

18 Sept[ember] (Dingsdag)

'S nachts goed geslapen tot een uur of 4 toe en zonder hoofdpijn opgestaan. Heden veel beter dan gisteren, hoewel toch nog lang niet lekker en nog weinig eetlust. Te Bern gelogeerd in 't Hôtel du Boulevard, redelijk en niet erg duur, doch slechte wijn.

Om 9.37 [uur] Bern verlaten en over Basel, Mühlhausen en Colmar naar Straatsburg; aankomst aldaar te 5.54 [uur].

Daar ik opgemerkt had dat men in Zwitserland slechts bij uitzondering van de 1^e kl[asse] gebruik maakt besloot ik 1^e kl[asse] te nemen in de hoop dan alleen in een wagen te zitten en dan alles dicht kunnende houden bestond de kans dat ik het er goed afbragt en anders met dit koude weer bepaald niet.

Hetgeen ik gedacht en gehoopt had gebeurde en op het geheele traject tot Straatsburg toe had ik slechts gedurende 10 [minuten] (van Mühlhausen naar Lütterbach) het gezelschap te slikken van 4 Heeren en die één raampje openen, hetgeen mij al weer zoo hinderde dat 't mij de overtuiging gaf dat zoo ik 2e kl[asse] had genomen de gevolgen weer niet uitgebleven zouden zijn. Ook voorzigtigheidshalve nam ik de reis over Straatsburg in plaats van over Karlsruhe omdat ik dan minder in de avondlucht reisde, daar ik te Karlsruhe niet aangekomen zou zijn voor 7.20 [uur]. Mijn plan was dan geweest van Karlsruhe naar Stuttgart te gaan omdat ik deze plaats, waarvan ik verleden jaar slechts een gedeelte gezien had, volgens toen gemaakt plan, nog wat nader wilde bezichtigen, doch dit plan zou nu wel opgegeven moeten worden, daar de omweg nu eerstens wat groot werd en het mij ook, met het oog op mijne groote gevoeligheid, en het ongunstige koude weder, beter voorkwam maar den kortsten weg naar huis te nemen, 't geen dan nu wel zou zijn over Neustadt en Alzey naar Bingen. Diensvolgens plan om morgen ten 1 ure van Straatsburg te gaan en de route over Neustadt en Alzey te nemen naar Bingen.

19 Sept[ember] (Woensdag)

Gelogeerd in 't hôtel d'Angleterre, goed en *zeer* goede wijn.

St. Emilion gedronken (1 charh 20 pf[ennig])

'S nachts goed geslapen, doch bij het opstaan en ook nagenoeg den geheelen dag maar vooral des voormiddags gevoelde ik mij erg onplaisierig, erg kouwelijk en weer minder goed dan gisteren. Met schrik aanvaardde ik om 1 uur de reis naar Bingen.

'S ochtends wat door Straatsburg gelopen en o.a. de Domkerk bezigtigd die van buiten prachtig is.⁶⁸ Inwendig is het merkwaardigste het astronomisch uurwerk met altijddurende kalender⁶⁹ (zie de omstandige beschrijving in Baedeker bl. 12).

Des middernacht van 31 December van elk jaar regelt het uurwerk zelf de verandering die het nieuwe jaar (gewone of Schalt-Jahr⁷⁰) met zich brengt en de kalender is weer voor het volgende jaar in orde.

De toren is volgens Baedeker de hoogste van Europa. Verder het standbeeld van Kleber⁷¹ bezien waarop het kernachtig antwoord dat hij gaf op de opvordering van den Engelschen admiraal om de wapens nêr te leggen (zie Baedeker bl. 17).

Ik nam weer de voorzorg 1^e kl[asse] te nemen en nam nog een tweede voorzorg bovendien door den conducteur (Schaffner) te verzoeken mij een wagen te geven waar niemand in zat en er, zoo het mogelijk was, ook niemand in te laten omdat ik ziek was en gaarne alle ramen dicht wilde houden.

Hij voldeed hier aan uitmuntend: aan geen enkel station ging het portier los en even vóór Mainz kwam hij mij zeggen dat hij niet verder meeding dan tot Mainz, maar of hij mij aldaar aan zijn Nachfolger soll empfehlen⁷², hetgeen ik natuurlijk in dank aannam en hem 1 frank fooi gaf.

Toen ik te Straatsburg goed en wel met mijn kaartje in den trein zat zag ik dat er op stond via Weissenburg en Mainz, zoodat als men over Neustadt wil gaan men dit bepaald zou moeten opgeven, alhoewel deze laatste weg korter is, zij het ook dat ik nu nog een half uur eer te Bingen aankwam dan over Neustadt en Alzey (n.l. om 6.30 [uur] in plaats van om 7.8) hetgeen daar van daan kwam dat bij eerstgenoemde route er maar tot Neustadt sneltrein is en over Mainz de geheelen route. Misschien moest men op eerstgenoemde route ook van wagen wisselen, terwijl ik nu tot Bingen toe één doorlopende wagen had en daarmee zelfs nog voor had kunnen gaan tot Godesberg (9.⁹) of zelfs desverkiezende tot Keulen. Het eerste had ik liever gedaan, om die druivenstreek Neustadt, Deidesheim, Dürckheim, enz. eens te zien, en ook Alzey.

Ik ging nu over Bischweiler, Hagenau, Weissenburg, Windag, Landau, Speyer, Ludwigshaven, Worms, Osthofen, Oppenheim, Nierstein, Bodenheim, Laubenheim, en Mainz naar Bingen. Te Straatsburg was ik zoo gaan zitten dat ik als naar gewoonte achteruit reed, doch van Weissenburg af reed ik weer vooruit en van Landau af achteruit. Landau scheen nog al aardig gelegen, aan den voet van een' bergketen (Haardtgebergte) die er aan de West- en Noordwestzijde langs liep en met hout begroeid was, terwijl vóór de stad vlakke bouwlanden zich uitstrekten. Uit de betrekkelijke ligging van Landau en het Haardtgebergte liet zich opmaken dat naar Neustadt gaande men dat gebergte in of door gaat.

Van Straatsburg af was overigens het geheele terrein vlak, meest bouwland, ook hooilanden en hier en daar druiventeelt.

20 Sept[ember] (Dond[er]dag)

Te Bingen gelogeerd in 't Hôtel Weissen Ross, vrij goed.

Heden gereisd tot Godesberg.

Om 9.37 [uur] van Bingen vertrokken en om 12¼ te Godesberg. Ik nam weer 1^e kl[asse] en deed aan den Schaffner⁷³ hetzelfde verzoek als gisteren, waarop hij mij verzekerde dat hij zorgen zou dat ik alleen bleef. Tot fooi 50 pf[ennig]. gegeven.

Het regende bijna den ganschen dag en daardoor werd ik verhinderd zooveel in Godesberg rond te loopen als ik wel gewenscht had. Evenwel zag ik er toch genoeg van. Er staan een aantal mooie villa's en nette huizen aan elkander gebouwd met keurige en vrij groote tuinen, alle zeer netjes in order gehouden; de villa's zijn ook bezaaid met bloemen en planten. Boschrijke wandelingen zijn er evenwel niet, zoodat, mogt Godesberg mij wat villa's aangaat meevallen, het mij opzigtens de wandelingen zeer tegenviel, want bij zoo'n plaats

⁶⁸ De Dom Notre Dame, tussen 1276 en 1493 gebouwd in roze zandsteen.

⁶⁹ astronomisch uurwerk met altijddurende kalender. Het zogenaamde Uurwerk van de Drie Koningen, uit 1574.

⁷⁰ Schalt-Jahr. Schaltjahr (Duits): schrikkeljaar.

⁷¹ Jean-Baptiste Kléber (1753-1800). Frans generaal. Hij was geboren in Straatsburg.

⁷² aan zijn *Nachfolger soll empfehlen*: aan zijn opvolger zal aanbevelen.

⁷³ Schaffner (Duits): conducteur.

behooren boschrijke wandelingen. Ook was er op de hoogte westwaarts ? een steenfabriek die haar onaangename geur over het plaatsje verspreidde als de wind er naar was. Ik kwam in een verkeerd Hôtel Blinzler (door Baedeker aangegeven) terecht, ik kwam bij A. Blinzler het dichtst aan het spoor, doch ik had bij den broeder moeten zijn dat veel beter was.

21 Sept[ember] (Vrijdag)

Van Godesberg naar Scheveningen. Ik was heden ook nog weer braaf belabberd, nog zelfs iets minder goed dan gisteren, en reisde weer 1^e kl[as] en bleef alleen.

N.B. De eerst volgende dagen te Scheveningen was ik nogal bijzonder goed, ik kwam daar zeer spoedig weer op mijn verhaal.

Vichy

Maand[ag] den 8^e Junij om 3¼ uur te Vichy aangekomen.

8 Junij

9 Junij 1 kop melk 1 Cons. 1 Entree. Pruneaux

10 Junij 1 kannetje melk Niets

11 Junij 1 kannetje melk 1 Cons. 1 Entree. Pruneau

12 Junij 1 kannetje melk 1 Cons. 1 Côtel. < -- > en Prunaux

N.B. 1^e visite van den Doctor.

13 Niets – eten table d’hôte

14 Niets – idem

15 (Maand[ag]) Niets – op mijn kamer

16 Niets – idem

[De notities van 17 tot en met 27 juni ontbreken.]

2 Cons. 1 <Mout.> erwten 2 kop melk

1 Cons. 1 Entree < -- > 2 kop melk

1 Cons. 1 Entree Pruneau 1 kannetje melk
en 1 snoek

1 Cons. 1 Entr ? en ? 1 kannetje melk

1 Cons. 1 kop en ? 1 kannetje melk

eten table d’hôte 1 kannetje melk

idem 1 kannetje melk

idem 1 kannetje melk

Nacht van 28-29 Junij slecht geslapen en weer meer pijn in de leverstreek, ook op[gez]wollen.

29 Juny naar de D^{[okte]r} en gezegd nog niet weer gedronken te hebben en of hij my aanraden kon er maar mee te beginnen. Hy vond het in het geheel niet goed dat ik er nog niet weer mee begonnen was en schreef voor er dadelijk weer mee aan te vangen. Ook de dampdouches op de knieën kon ik voortzetten. Eetlust intusschen nog altijd slecht en opgezet en moeyelyke digestie. Dienvolgens den eigen middag weer met het drinken begonnen, doch met de douches nog niet.

30 Junij Nog altyd voelde ik de lever en weinig eetlust en moeyelyke digestie. zwaar en opgezet. Nog geen douches genomen, ik wilde vandaag nog maar eens zien hoe het opnieuw wat te drinken mij bekwam.

1 Julij. Minder gevoelig aan de lever overigens het zelfde. Weer begonnen met de douches. Daarop werd ik veel moeder en lammenadiger.

2 Julij. Als gisteren.

3 Julij. S ochtends bij het opstaan al reeds onbeschrijfelijk moe en lammenadig. 'S middags weer naar den d^{[okte]r}. Hy schreef toen voor 's ochtends 2 maal 120 <gr> à la Hôpital en 's avonds 2 maal 120 <gr> à la grande quille. Ik had hem juist kunnen zeggen dat ik van de lever minder regesten gevoelen moet, dat de eetlust nog steeds weg bleef, en ik was nog geen ½ uur bij hem vandaan toen dezelfde pijn in de buik (het was evenals < -- > weer lager dan gewoonlijk) weer begon, die alengs eenigszins een poos toenam. om 6½ (myn etens uur) < -- > ik niets geen appetijt en behalve de soep met de 2 eyers met groente [met] moeite nog gegeten 1 kippevleugel en eenige pruimen. S avonds om 7½ werd de pijn veel slimmer, de buik, de lever, zelfs hooger de regter borst deden my weer ontzettend veel pijn.

Met opzet niet naar [het] bad gegaan omdat het de vorige keer in bad nog zooveel slimmer werd. Tusschen 8 en 11 uur 3 maal overgegeven, dat meeste kwam de laatste keer (omstreeks 11 uur) en toen werden de pynen beter en ging ik naar bed.

Het kwam my in de gedachte even als ook reeds de vorige keer, of die plaatselyke douches op de meest rheumatieke deelen wel goed zouden wezen en of die de rheumatiek ook zouden verplaatsen. Dezen ochtend toch, totdat ik om 2 uur douches nam had ik altyd die koude en rheumatiek [in de] voeten (speciaal de regter) en daarna had ik ze lekker warm, en bleven ze ook warm. Ook <dat> plaatselyke behandelen was onderscheiden. D^{[okte]rs} niet voor, zoo als Muller te W, en D^{[okte]r} Tr. die er ook de frappante voorbeelden van aanhaalden. zyn < -- > is iemand die op eigen gelegenheid zyn knie gedrukt had.

4 Julij. Den geheelen dag wel nogal gevoelig aan de lever & zeer weinig eetlust, doch overigens ging het nog al. Een douche genomen.

5 July. Den geheelen dag hoofdpijn, eetlust & lever als gisteren. Een douche.

6 July. weinig of niets meer aan de lever gevoeld, eetlust iets beter en over het geheel ook iets beter. Een douche.

7 July. Aan de lever voelde ik heden niets, eetlust als gisteren. Douche en na die douche erg moe, 't geen in den heelen dag bleef.

8 Julij 'S ochtends bij het opstaan nog erg moe en lamzakkig

Hoeveelheid urine van my in 24 uur is 1210 gram.

N.B. Normale hoeveelheid, volgens bl. < -- >, is 800 à 1500 gr., dus gemiddeld 1150

LE
PUY-GRENIER
LA PLUS
RAVISSANTE PROMENADE
des Environs de Vichy

*Route ombragée à travers bois. — Vue splendide sur la chaîne
du Puy-de-Dôme, du Mont-Dore,
du Forez et des collines de l'Allier. — Longue-Vue.*

BOIS DE CHÊNES ET DE SAPINS
LABYRINTHE DE CHARMILLES, — BOSQUETS DE ROSES
— JEUX DIVERS —

PÊCHE aux ÉCREVISSES

Consommations et Rafraîchissements de 1er choix

VINS DES PREMIERS CRUS DE FRANCE, D'ESPAGNE, etc.

DÉJEUNERS, DINERS & SOUPERS
A TOUTE HEURE

TRUITES ET ÉCREVISSES

PRIX TRÈS MODÉRÉS

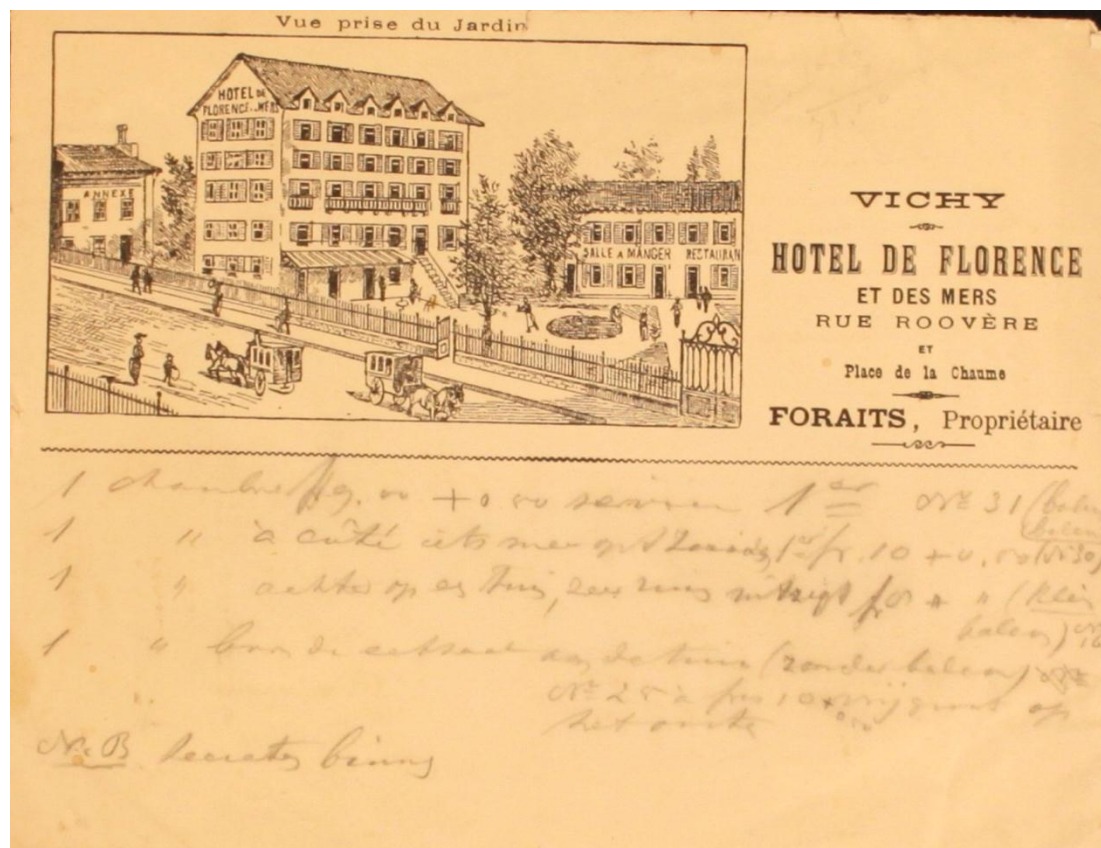
ENTRÉE LIBRE

Châteauroux. — Imp. LANGLOIS et Cie

Drukwerk over een wandeling in de omgeving van Vichy.

Hotel de Florence echter te ver van de bronnen

Rue de la Chaume (einde n.l. oosteinde Rue de Nîmes en dan links) op het oost-Z.O.(of zuiden). oosten.
(Ook table d'hôte en zeer vele particulier) ziet er netjes uit (zie speciaal adres)

Afbeelding van Hotel de Florence te Vichy, met aantekeningen.

1 chambre fr 9.00 + 0.50 service 1er N° 31

1 chambre à côté iets meer op 't Zuiden, 1er fr. 10 + 0.50 (N 30) beter balcon

1 chambre achter op een tuin, zeer ruim uitzicht fr 8 + 0.50 (klein balcon) N° 16

1 chambre boven de eetzaal aan de tuin (zonder balcon) N° 25 à frs. 10 + 0.50 vrij groot op het oosten

N.B. Secreten binnen

II In Rue de Nîmes (in dezelfde straat als Hotel de Mily) Oosteinde *Hotel du Palais* (ziet er zoo zoo uit (op het oosten)

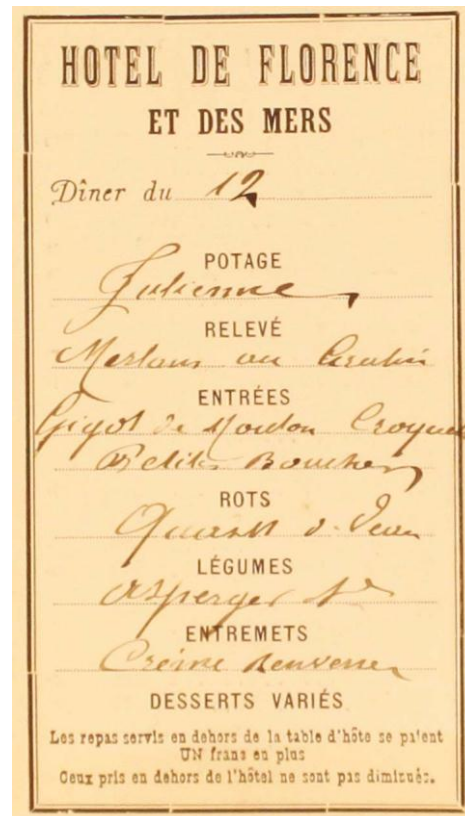
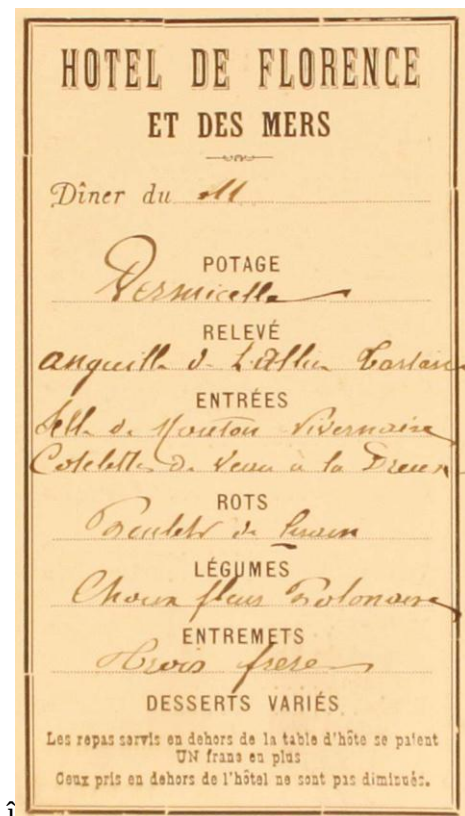
III Een eindje verder Maison meublée bij <een kapper>, ziet er goed uit, ook op het O[osten] schynt < kort by bron>

(Rue de N[îmes], is dezelfde str[aat] als Hotel de Mily)

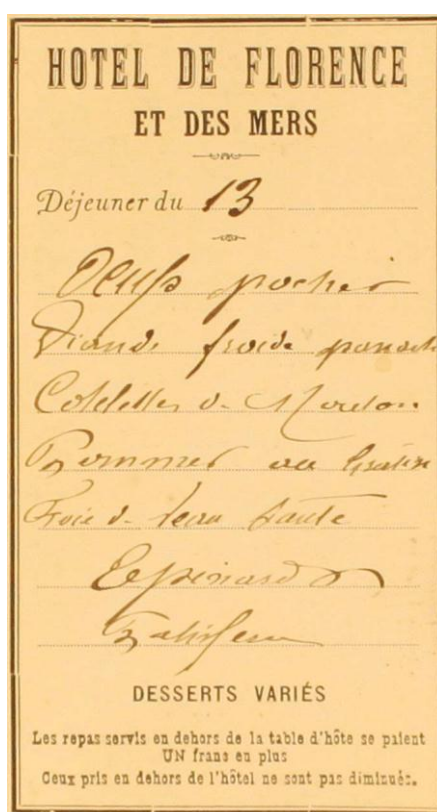
IV

Einde H[otel] de Nîmes om Chalet de <Lunet> ook table d'hôte, wel veel particulier, en gemene bilard kamers. Is goed gelegen, rustig 1 ops &/ opten [B: verdieping?] hoog, digt aan de wandeling en op het O.Z.O. Kamers niet bevallen (hokken).

N.B. In 't algemeen is de Rue de Nîmes ook al een drukke straat en even als de str[aat] van hôtel Beau Site stoffig en wordt niet besproeid.

CARTE DES VINS	
BORDEAUX	
Bordeaux ordinaire...	2 f. 50
Médoc.....	5 »
Saint-Estèphe.....	4 »
Pauillac.....	4 50
Château du Bourdieu..	10 »
— Margaux	12 »
— Laffite.....	12 »
VINS BLANCS	
Santerne.....	5 »
Pouilly.....	3 »
BOURGOGNE	
Beaune.....	10 »
Voulay.....	6 50
Romanée.....	14 »
CHAMPAGNE	
Louis Roederer.....	12 »
Veuve Clicquot.....	14 »
VINS ÉTRANGERS	
Malaga.....	5 »
Muscat de Frontignan..	6 »
Marsala.....	6 »
Xérès.....	8 »
Les repas servis en dehors de la table d'hôte se paient UN franc en plus.	
Ceux pris en dehors de l'hôtel ne sont pas diminués.	

Drie menukaarten en een wijnkaart van Hotel de Florence te Vichy.

Grand Hotel du Bains vlak om v/d Gr[ande] Gr[ille] op het Vr ongeveer < -- > .

N.B. Het Hotel Beau Site had wel veel goeds en niet duur, maar ook groote inconvenienten b.v. de secret buiten, tochtig, de drukste str[aat] van geheel Vichy, vooral ook van wagens en rijtuigen, stank <op> de

str[aat] dien ten gevolge, boomen voor het huis en dien ten gevolge donker in de kamers en ver van de Grande Grille.

< -- > van mijn Hôtel (Beau Site) links omslaande naar de Source de l'Hôpital vlak tegenover die source: luchtig en hoog gelegen, doch schynt doch wat min. Daarnaast ook nog privaat-logis, doch schijnt ook al niet voornaam.

Het meest geschikt op het oog schijnt het privaat-logis in dienzelfde straat als mijn hôtel (Beau Site) of het Hôtel d'Orleans en het Hôtel de l'Europe (zie omtrent de ligging hier voren) of het Hôtel de Milan en vervolgens de privaathuizen in de Rue Aeginé à eene kamer à 4 fr p^r jour (en Pension 8 frs) 2e étage daarnaast en met 2 ramen 6 fr, 2e (met pens[ion] 11 fr).

1 d^r 1e étage 7 fr maar crétonnement.

1 d^r 1e étage 8 fr (geen lucht (de beste)) maar kan niet vast beloofd worden (met pension 13 fr) (Fatsoenlijke jonge vrouw)

Hôtel de Milan 1e vrij goede kamer (Pension 9 fr)

2e lager van verdieping (Pension 8 fr)

Hotel de la Pain aan het Parc kamers vrij goed maar niet bijzonder.

Hôtel des Oynners Pyreneés de rivier langs gaande laatste straat regts la la maar nogal ver weg (op het Zuiden ongeveer)

< -- >

Een freer privaat huys, ligt (Rue Aeginé)

Van myn hotel (Beau Site) links om en dan de 1e str[aat] in, langs Hôtel de Londres en Hôtel de Séville (op het < -- > ongeveer) vry goed Gemeubeleerde kamers in dezelfde str[aat] van mijn hôtel (Beau Site).

Dan een str[aat] daaraan eevenwijdig, langs het Park, met façade op het Oosten: Hôtel de Cherbourg, Hôtel des Princes,

Hôtel de la Paix (maar nog al voornaam). Aan de tegenovergestelde zijde van het Parc ook eenige Hotels, moet nog al voornaam; aan het einde op een Kruispunt het Hôtel d'Orleans en het Hôtel de l'Europe, beiden klein, maar open ligging

doch op het Noord Weste. Van die twee ziet het Hôtel de l'Europe er het netst uit.

< -- > het Hôtel de Milan groot, maar schijnt toch niet zoo buitengewoon voornaam als die hotels aan het Park. Het ligt en Pension: 1e étage aan het Park. 15 frcs, idem. 2e [étage] 13 fr. Achter 2e étage 11 frcs.

N.B. In N Hotel de Mily heeft men secreten *binnen* en *buiten*.

In *a* alleen buiten.

In de Avenue de la Gare nog een Hotel (Hôtel de la Paix et de Nôtre Dame) ligging op het zuiden en open; het Hotel schynt

zoo zoo, redelyk. N.B. 't Is echter zaak geen kamers te nemen op drukke punten, zoo als avenue de la Gare en ook niet in Hôtel Beau Site, want de straten

worden niet besproeid en men zit er altyd in de stof.

Hôtel de Cherbourg ook aan het Park in dezelfde rigting als Hôtel de la Paix, schijnt ook ongeveer van dezelfde kwaliteit doch wat kleiner Hôtel des Thermes ook aan het Parc, schijnt nog voornamer dan het hôtel de Cherbourg.

Logementen in Spa

Kamers, quartier's en huizen

te Spa

Op het eind van de Rue Marteau (allee du Marteau) op 't Noorden 3 slaapkamers en 1 klein salon voor 200 fr[an]cs in Aug[ustus] en de 2 volgende maanden voor francs 300.

Daarnaast een geheel huis van dezelfde mensen: 3 kamers beneden, 4 daarboven en daarboven nog 4 half onder dak, de keuken in 't souterrain, voor het seizoen (1 Mei – 1 Oct[ober]) 1800 francs en voor het geheele jaar 2500 fr[an]cs.

N.B. Adres: <Macau>

Een meid kost hier ± 1 franc p^{[e]r} dag en dat maakt voor 1 maand of langer of voor 1 jaar geen verschil.

Heel netjes zag dat een en ander er *niet* uit, de kamers boven half onder dak ook muf en vochtig en een ellendig secreet.

Nog al digt bij 't spoor, dus misschien daar ook nog last van.

By Monsieur Canoyez, Avenu du Marteau (op 't Zuiden) beneden: eetkamer; 1e verdieping: 1 salon en 3 slaapkamers; daarboven nog 3 kleinen, francs 650 voor Aug[ustus] en van nu (1 Aug[ustus]) tot 1 Nov[ember] 1000 fr[an]cs (*) *En pension* neemt hij voor het ontbijt 1 fr[an]c en voor de heele kost 5 à 6 francs per persoon, voor kinderen naar evenredigheid. Hij heeft zelf eene restauratie. Erg aanlokkelijk zag het er niet uit. (Het geheele jaar (12 maand) kost het 1800 fr[an]cs).

Voor het groote huis (± 11 kamers) van nu (1 Aug[ustus]) tot 1 Nov[ember] 2000 fr[an]cs, voor een geheel jaar 4000 fr[an]cs.

Voor de 1e étage: 3 slaapkamers en 1 salon dezelfde prijs als het kleine huis. Dit huis zag er beter uit, vooral de 1e étage. Dienstboden 20 à 25 fr[an]cs voor het geheele jaar.

Monsieur Canoyez niet gesproken maar Madame dat wel een geschikt wijf leek. Zij zeide dat er ook goede scholen hier zijn; dat er eene dames kostschool was had ik al gezien.

Villa d'Amsterdam rue du Chateau: op 't Noorden 1 zitkamer met slaapkamer er naast 150 fr[an]cs *met service* in Aug[ustus]; in Sept[ember] 140 fr[an]cs. Alles op de 2e verdieping.

In Mei hetzelfde voor 90 fr[an]cs, in Junij voor 100 fr[an]cs.

Op de 1e verdieping 3 kamers 350 fr[an]cs. Diner kan men ook in huis hebben à 2.50 fr[anc] per persoon, Dejeuner 1 fr[anc].

Hôtel Victoria bij Klinger vlakbij het badhuis en de muziek: 1 salon en 3 slaapkamers in Aug[ustus] en Sept[ember] 600 fr[an]cs per maand. Ook Restaurant: diner fr[ancs] 3.50. Voor een enkele kamer (doch dan achter) 3 fr[ancs] p^{[e]r} dag.

Op de 2e verdieping 1 kamer met alles er bij (ook achter) 9 fr[ancs] p^{[e]r} dag.

Voor 2½ à 3 maand neemt hij op de 1e verdieping voor 2 kamers 9 fr[an]cs per persoon alles en alles. Op de 2e verdieping 8 fr[an]cs p^{[e]r} dag (daar is geen balcon zoo als op de 1e verdieping, overigens de kamers en de verdeling als in de 1e verdieping).

Voor een 1e étage digt bij de muziek (doch niet gezien) 5 kamers en salon 1000 fr[an]cs p^{[e]r} maand en voor 1 Mansarde 3e verdieping 2 fr[an]cs p^{[e]r} dag *met service*. Deze gezien dus een nare kamer. (Dit op het best gelegene punt).

Aan het andere uiteinde van de stad bij Armand Missou aux armes d'Angleterre, rue de la Sauverière voor 1 kamer, rez de Chaussée, doch goede kamer 3 fr[ancs] p^{[e]r} dag. Op de 1e en 2e verdieping 5 kamers en salon met keuken 700 fr[an]cs p^{[e]r} maand in Aug[ustus]; in Sept[ember] 500 francs. Alleen in 't salon 1 tapijt doch overigens netjes.

Er was overal een massa te huur, doch meest heele quartiers (een geheele étage bij elkander) of heele huizen; enkele kamers haast niet.

Conceptbrief van C.W. van Dedem aan een arts

[Het begin van de brief ontbreekt.]

Herrn Gildemeister zu besuchen; das Wetter war aber so furchtbar schlecht dass ich es habe unterlassen müssen.

Unter den Artzten die ich in der letzte Zeit consultirt habe war einer der ziemlich mit Ihnen einverstanden war. Der hat mir gerathen im allgemeinen viel zu trinken und vorzüglich Vichy wasser. Darf ich mir Ihre werthe Meinung darüber noch ausbitten.

Hochachtungsvoll

Adresse: CWvD

C.W. v Dedem

Heino

Holland

Conceptbrief van C.W. van Dedem aan hotel Kreuz te Thun

Herrn . . . Hôtel Kreuz Thun

Ich möchte Sie höfl[ich] ersuchen mir meine Reiseeffecten umgehend pr=Post zu zu senden nach *Bad Gurnisel*. Es sind 5 Stücke: 1 braunledernen mit Leinewand überzogene Handkoffer, 1 schwarz lederne Hutschachtel, 1 Handtasche von Schwarzem Wachstuch, 1 kleine schwarze Tasche zum umhängen und 1 Paar Stiefel. Ich habe bei Ihnen in der Nacht von 8-9 Aug[ust] gewohnt. Den Betrag meiner Rechnung bitte auf Post-Nachnahm zu entnehmen.

Die Rechnung bitte quittirt bei zu.

Achtungsvoll

CWvD

Recepten

Haferkernbrui

Ein gehäufter Esslöffel voll haferkern wird mit kochendend Wasser u[nd] etwas Butter beinahe 1 Stunde langsam gekocht. Es gibt das ein kleiner Suppenteller voll.

Erbeersaft.

1 k[op]f Zucker, ein k[op]f Erdberren. Man koche den Zucker zur einem perlenden Sirup, lege die Erberren hinein rühre Sie mit einem silbernen Löffel behutsam durch den Zuckersaft, ohne sie zuzerdrücken u[nd] lasse sie heiss werden, nicht kochen. Als dann spanne man ein leinenes tuch, welches aber vorher in frischem Wasser aus gekocht sein muss, über eine Schale von Porzellan, damit der duft durch fliehet. die Erdbeeren dürfen weder geprekt noch zerrührt werden, höchhtens darf man mit dem Finger auf das Tuch tippen. Hochdem der Duft erkaltet ist, wird es vom Bodenhefe abgegossen u[nd] in kleine halbe Flaschen oder < -- > in gläser gefüllt. 3½ Liter Erbeeren liefern /1.¾ Liter duft. Beim Gebrauch kann der Duft mit etwas Wein und Wasser verdünnt werden.

Index

- A. Arts, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 51, 53, 54, 58, 60, 63, 68, 72
- Aa. Rivier, 8
- Aalten, 127
- Aar (Aare). Rivier, 153, 162
- Abbink, Karel Rudolph Albert (schoonzoon), 140, 142
- Affenthaler. Wijn, 152
- Aigle, 155, 156
- Aken, 146, 148, 149, 150
- De Kaiserliche Krone. Logement, 149
- Jacobsstraat, 149
- Louisberg, 149
- Rheinische Bahn. Station, 149
- Theater, 149
- Theaterstraat, 149
- Urtal, 149
- Akkerman. Postmeester, 149
- Aldengoor. Kasteel, 126
- Alerdinck, huis de, 8, 9
- Alewijn, heer, 131, 133
- Alexander, 167
- Alpen. Gebergte, 153
- Alphen aan de Rijn, 9
- Alpnach, 162
- Alpnacher-See, 162
- Alpnach-Gestad, 162
- Alzeg (Alzey), 176, 177
- Amerongen, 7, 126
- Amersfoort, 8, 130, 136, 138, 139
- De Zwaan. Logement, 138
- Amsterdam, 134, 137, 138, 139
- Angleur, 148
- Apeldoorn, 127
- Apollo. God, 165
- Appenweiler, 151, 152
- Appenweyer, 172
- Ariëns. Hotelhouder, 134
- Arnhem, 126, 127, 130, 136, 137, 140, 143, 144, 170, 171, 172
- Arth, 163
- Ausler, Baron, 159
- Baarn, 130, 136, 138, 139
- Drakenburg. Ridderhofstad, 136, 138
- Bad Gurnisel (Bad Gurnizel), 157, 158, 160, 161, 168, 169, 185
- Schwarzbrünli. Bron, 158
- Stockbrünli. Bron, 158
- Trinkhalle, 158
- Baden-Baden (Baden), 9, 146, 151, 152, 159, 166, 167
- Grieksche kapel, 152
- Slot, 152
- Stad Baden. Logement, 152
- Baedeker. Reisgids, 150, 151, 153, 154, 155, 156, 161, 162, 163, 167, 170, 172, 177, 178
- Barisart (Bérisart). Bron, 150
- Barneveld, 136
- Barneveld, heer van Mathena, Alexander Philippus Jacobus van, 140
- Basel (Bazel), 152, 172, 176
- Badensche station, 172
- Centraal station, 172
- Central-station, 172
- Hôtel Schweizerhof, 172
- Beek, 130, 131, 133, 134, 137, 146
- Berg en Dal. Hotel, 130, 131
- Oud Berg en Dal. Logement, 130
- Raadhuis, 131, 133
- Water Meerwijk. Huis, 134
- Water-Meerwijk. Landgoed, 130
- Beekse (Beeksche) polder, 131, 134
- België (Belgie), 9, 146, 153
- Belvedere, Apollo van, 165
- Berg und Thal, 170
- Berg van Heemstede, heer Van den, 131
- Berkel. Beek, 144
- Bern, 151, 152, 153, 155, 157, 160, 172, 175, 176
- Bonds-Raadhuis, 153
- Hôtel della Cigogne, 153
- Hôtel du Boulevard, 176
- Munster-Terrasse, 153
- Schänzli. Uitspanning, 153
- Bern. Kanton, 156, 157
- Betuwe, de, 131
- Bex, 155
- Biebrich, 167, 168
- Bietigheim, 166
- Bilt-Vuursche. Station, 139
- Bingen, 172, 176, 177
- Hôtel Weissen Ross, 177
- Bingerbrück, 172
- Bischweiler, 177
- Bitoch, 151
- Bitsch, 151
- Blinzler (broeder). Hotelhouder, 178
- Blinzler, A. Hotelhouder, 178
- Blydensteyn, weduwe, 145
- Bockenheim, 166
- Bodenheim, 177
- Bönigen, 162
- Bonn, 169
- Boot, C.H.B. Mr., 126
- Boppard, 172
- Borigny, 151
- Borselen, heer Van, 137
- Borselen, Van. Burgemeester, 138
- Boxem, Grietje van Dedem- (moeder), 7
- Boxtel, 146
- Brants, heer, 144
- Breda, 9, 146, 148, 149, 154
- Bremen, 160
- Breyers, H.B. Boekhandelaar, 127
- Brienz (Brïenz), 162
- Brienzer-See, 162
- Bronhuizen (Bronhuyze). Buitenhuis, 131
- Bruchsaal, 166
- Brummen, 144
- Brünig. [Berg], 162
- Bruppacher, dames, 159
- Brussel, 150
- Bunde, 147
- Bungen (Bunge, Rungen). Arts (Doctor), 160, 168
- Burckhardt-von der Mühl, mevrouw, 161
- Burgst. Heerlijkheid, 146
- Burscheid (Burtscheid), 149
- ijzerhoudende bron, 149
- Cannstatt, 164, 165
- Canoyez, 184
- Canoyez, mevrouw (Madame), 184
- Canstatt, 165, 166
- Bron, 165
- Hôtel Bürger, 165
- Koerzaal, 165
- Carlsruhe, 172, 176
- Chateau d'Ours (de l'Ours, de l'Ours), 156, 157
- Hôtel de l'Ours, 157
- Hôtel Pension Berthod, 157
- Chèbres, 153
- Clarens, 153, 156
- Hôtel et Pension des Cietes, 156
- Pension Clarentzia, 156

vervolg Clarens

Pension Clos du Lac, 156
 Pension Ketterer, 156
 Cleve, 172
 Cock, heer, 145
 Colmar, 176
 Constant Rebecque, heer, 140
 Crommelin, heer, 140
 Cully, 153

 Cuxhaven, 159
 Dachsen, 163, 164
 Rijnval (Rynval), 163, 164
 Darmstadt, 166, 172
 Zorgvliet. Buitenhuis, 144
 De laatste stuiver. [Herberg], 144
 Dedem, Alexander van, 167
 Dedem, C.W. van (CWvD), 185
 Dedem, Coenraad Willem van.
 Auteur, 7, 8, 9, 140, 167, 185
 Dedem, familie Van, 9
 Dedem, familiearchief Van, 7, 9
 Dedem, Frederik Karel, van, 7
 Dedem, Godert van, 142
 Dedem, Godert Willem Theodoor
 van (Godertje, oudste zoon,
 zoontje), 7, 8, 9
 Dedem, Godert Willem van
 (vader), 7
 Dedem, Louise van, 153
 Dedem, Sophie Henriette
 Wilhelmina van (Sophietje,
 dochtertje), 7, 153
 Dedem-Westenberg, Sophie
 Henriette Wilhelmina van
 (vrouw), 7, 8, 132, 135, 141,
 149, 153, 154, 155, 166, 167,
 171
 Dedem, Suzette, van, 153
 Deidesheim, 177
 Delft, 7
 Delta. Buitenhuis, 144
 Den Gelder. Havezate, 8
 Den Haag (’s Hage, s Hage), 7,
 126, 146
 Hofspui, 126
 Noordeinde. Paleis, 165
 Dent du Midi. Berg, 153
 Deventer, 8, 130, 144, 145
 Haene, de. Buitenhuis, 145
 Platvoet. Herberg, 145
 Roobrug-Oudrande (Roobrug).
 Buitenhuis, 145
 Roobrug-Oudrande. Buitenhuis,
 145
 Veenhuis. Buitenhuis, 145
 Diepenveen, 145
 Dieren, 126, 144
 Dingslingen, 152
 Doctor te Gurnisel, 172, 173, 174,
 175

Doesburg (Doesborg), 145
 Dommer van Poldersvelt, heer
 Van, 133
 Dresden, 166
 Duitsland (Deutschland), 9, 146,
 151, 153, 164, 165, 166, 147,
 151
 Duiven, 130, 140, 142, 143, 144,
 171
 Ploen, de. Kasteel, 140
 Dürckheim, 177
 Dürlingen, 161
 Duymaar van Twist, heer, 145
 Ede, 126, 130, 136, 137, 138,
 139, 140, 142, 143
 De Posthoorn. Logement, 136
 Hof van Gelderland. Loge-
 ment, 136
 Kernheim. Buitenhuis, 136,
 137, 138
 Laan, H. van der. Logement-
 houder, 136
 Ma Retraite. Huis, 137
 Rozenburg. Huis, 137
 Sterreberg. Huis, 137
 Edensche (Edesche) bosch, 126,
 137
 Eemnes, 138, 139
 Drakenburg. Huis, 139
 Groeneveld. Huis, 139
 Eemnes. Polder, 139
 Eindhoven, 146
 Elten, 171
 Eltville, 168
 Elzas (Elsas), 151
 Elzas-Lotharingen, 152
 Engeland, 152
 Europa, 177
 Evensche bosch, 146
 Finsteraarhorn. Berg, 159
 Fock, heer, 137
 Fock, mevrouw, 137
 Fock. Burgemeester, 137
 Frankfurt, 159, 165, 166, 167,
 169
 Bockenheimer Chaussée, 167
 Hanover straatweg, 166
 Hôtel Schwan, 166
 Kerkhof, 166
 Rossmarkt, 166
 Zoölogische tuin, 166
 Frankrijk, 9, 152
 Franzensbad, 9, 150, 158, 159,
 168
 Franzenstad, 175
 Frederik, prins, 146
 Freiburg, 152, 153, 172
 Freyburg-Breisgau in Baden, 159
 Friederich Wilhelm IV. Koning
 van Pruisen, 165
 Friedrichsfeld, 166
 Gelder, de. Buitenhuis, 130

Gelderland, 126, 130
 Geldersche vallei, 140
 Genève (Génève), 153, 155, 163,
 164
 Geurtsen. Logementhouder, 143
 Gevers, A.J. Auteur, 9
 Giessbach. Waterval, 162
 Gildemeister, heer, 160
 Gildemeister. Arts, 185
 Ginneken, 146
 Godesberg, 177, 178
 Hôtel Blinzler, 178
 Goes, heer Van der, 131, 133
 Goes, Van der (de Oude), 131
 Goes, Van der. Notaris, 131
 Golstein, heer Van, 139
 Gorge du Triënt, 155
 Gorge du Triënt. Vallei, 155
 Gorinchem, 140
 Gorssel (Gorsel), 144
 Delta. Buitenhuis, 144
 't Joppe. Buitenhuis, 144
 Greb (Grebbe), 126, 139, 140
 Greyerz, mevrouw, 161
 Groen van Prinsterer, heer
 (Groen), 139
 Groenlo, 127
 Groesbeek, 130, 134
 Gronsveld, 148
 Gurnisel, 9, 146, 172, 175, 176
 Gurnisel, Bad, 146, 172
 Gurnisel. Berg, 158, 159, 161
 Haardtgebergte, 177
 Haarlemmer Courant, 126, 127
 Hackfort, heer, 131
 Haelen, 126
 Haffmans. Notaris, 126
 Hagenau, 151, 177
 Handelsblad, 126, 127
 Hannover, 160
 Harderwijk, 7
 Harvaut, heer d', 169
 Hasselt, 7
 Hauser, [heer], 167
 Hauser. Hotelier, 157
 Heeckeren van Kell, heer Van,
 139
 Heeckeren van Twickel, heer
 Van, 136
 Heeckeren, heer Van, 137
 Heeger, juffrouw, 159
 Heemstra, heer Van, 139
 Hees, 130, 134
 Heessen, Van. Logementhouder,
 139
 Heidelberg, 166, 172
 Heino, 185
 Helden, 126
 Heller. Muziekinstrumenten-
 bouwer, 153
 Helmond, 146

- Hendriks, Frans. Timmerman, 133
- Heukelum. Buitenhuis, 139
- Heuvel, heren Van, 144
- Hinlopen. Predikant, 131
- Hochheim, 167
- Holland, 149, 160, 166, 167, 168, 185
- Hollandsche spoor, 163
- Hondius, G. Notaris, 127
- IJssel, 8, 144, 145
- IJssel. Rivier, 8, 130, 144
- Immendingen, 164
- Interlaken, 161, 162, 167
- James, 183
- Jansen. Logementhouder, 130
- Jungfrau (Jungfrou). Berg, 159, 161
- Karel I. Koning van Württemberg, 165
- Karel de Grote (den Grooten). Keizer, 148, 149
- Kernhem (Kernheim). Huis, 126, 136
- Kessel, 126
- Kessel. Kasteel, 126
- Ketten, Van den. Docter, 133
- Keulen, 169, 177
- Kissingen, 168
- Klarenbeek. Logementhouder, 130
- Kléber, Jean-Baptiste. Generaal, 177
- Kleef (Cleve), 134, 146, 169, 170, 171
- Badhuis, 170
- Bellevue. Huis, 169, 170
- Bron, 170
- Cleefschen berg, 170
- De Linde. Chaussée, 169
- Hôtel Laferrière, 170
- Hôtel Mayland, 170
- Hôtel Robbers, 170
- Hôtel Stirum, 170
- Thiergarten, 170
- Villa Nova. Huis, 170
- Klencke. Arts, 160
- Klinger. Hotellier, 184
- Koblenz (Coblenz), 169, 172
- Hôtel zum Anker, 172
- Kranenburg, 130
- kreeften, 131
- Krol. Arts, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 91
- Künis, 159
- Kusmaul, Professor. Arts, 159
- Ladenburg, 166
- Lahn, 168
- Lahn. Rivier, 168
- Landau, 177
- Laubenheim, 177
- Lausanne, 153, 159
- Leemkule, 140
- Leendertz. Dominee, 169
- Leersum, 126
- Leiden, 145
- Lent, 136
- Lewe van Middelstum. Controleur, 131
- Lichtenvoorde, 127
- Liesbosch, 146
- Lijmers, de. Ambt, 143
- lijsterstrikken, 148
- Limburg, 126, 131, 147
- Looward, de, 143
- Lotharingen, 152
- Lowerzer See, 163
- Ludwigsburg, 166
- Ludwigshaven, 177
- Luik, 148, 149, 150
- Citadel, 149
- Paleis van Justitie, 149
- Standbeeld van Karel den Grooten, 149
- Station des Guillemins, 148
- Lungern, 162
- Lungern-See, 162
- Lunteren, 136
- Lutnz, 153
- Lütterbach, 176
- Luxemburg, 151, 152
- Hôtel de Cologne, 151
- Luzern, 162, 163, 167
- Begraafplaats, 162
- De drie Linden. Uitzichtpunt, 162
- De Leeuw. Monument, 162
- Gletscher-garten, 162
- Grand Hôtel National, 163
- Hofkerk, 162
- Hôtel de la Poste, 162
- Hôtel du Lac, 162, 163
- Overdekte bruggen, 162
- Pension Wallis, 162
- Zollhaus. Station, 162
- Maarsbergen, 126, 136, 138, 139
- Maas, P., 153
- Maas. Rivier, 126, 148
- Maastricht, 9, 146, 147, 148, 149, 154
- Hôtel du Lévrier, 147
- Pietersberg, 148
- St. Servaaskerk, 148
- Standbeeld van Karel de Grooten, 148
- Vrijthof, 148
- Maaswaard, 126
- Main, 167
- Main. Rivier, 166
- Mainz, 172, 177
- Maizières-les-Metz (Maizières), 151
- Marloie, 148
- Mastbosch, 146
- Mathena, 140
- Meer van Genève (Génève), 146, 153, 155, 163, 164
- Meerssen, 147, 148, 149, 150
- Grande Suisse. Buitenhuis, 147
- Klein Vrashartelt. Buitenhuis, 147
- Petite Suisse. Buitenhuis, 147
- Vrashartelt. Buitenhuis, 147
- Mensema, A.J. Auteur, 9
- Metz, 151, 152
- Michajlovna, Elisabeth, 152
- Minerva. Godin, 165
- Missou, Armand. Pensionhouder, 184
- Moens, Anna Maria, 137, 138
- Montreux, 153, 154, 155, 156, 159
- Favorite. Hotel, 154
- Hôtel Bonivard, 154
- Hôtel d'Angleterre, 154
- Hôtel du Lac, 154
- Hôtel et Pension beau séjour au Lac, 156
- Hôtel Monnay (Monney, Money, 153, 154, 156
- Mooser. Pensionhoudster, 154
- Vautier. Pension, 154
- Mühl, mevrouw Von der, 161
- Mühlacker, 166
- Mühlhausen, 176
- Mulder. Logementhouder, 136
- Mulert, Jacob Anne, 140
- Muller. Arts, 179
- Nassau, 9, 146, 160, 168, 169, 175
- Hôtel Müller, 169
- Kaltwasser-heilanstalt, 160
- Nassau, hertog Adolf van, 152
- Nassau. Burcht, 168
- Neckar. Rivier, 165
- Nederland, 130, 150
- Neder-Rijnsche Wald (Wald). Bos, 131
- Neroberg, 167, 168
- Neufchatel, 159
- Neustadt, 176, 177
- Nice (Nizza), 167
- Nierstein, 177
- Nijmegen (Nymegen), 8, 130, 131, 133, 134, 140, 143, 170
- Hôtel Place Royale, 134
- Noord-Brabant (Braband), 128
- Noorder-Lekdijk, 7
- Noordzee, 9
- Nudenoord. Huis, 126
- Oberdorff, 164
- Ober-Lahnstein, 168, 169
- Odenwald. Bergketen, 166
- Offenburg, 172

- Olst, 145
 Haere, de. Buitenhuis, 145
 Roetekolk (Reutekolk).
 Buitenhuis, 145
 Veenhuis. Buitenhuis, 145
 Ommen, 151
 Oosterbeek, 140
 Ooy, 131
 Ooy. Polder, 131, 134
 Oppenheim, 177
 Oron, 153
 Osthofen, 177
 Otterloo, 137
 Oude Rijn (ouden Ryn). Rivier,
 143
 Oudrande. Landgoed, 145
 Ourthe. Rivier, 148
 Overijssel, 7, 9
 paardespel van Corty, 164
 Pallandt van Keppel, heer Van,
 139
 Pallandt van Keppel, heer Van
 (Pallandt), 139
 Pauhand (echtgenoot), 159
 Pauhand, E. Dominee, 159
 Peel, de, 146
 Pepinster, 150
 Perrelet. Predikant, 160
 Peters. Logementhouder, 130,
 134
 Philipse, heer, 139
 Pietersberg. Huis, 133
 Pilatus. Berg, 162
 Pissevache, 155
 Pissevache. Waterval, 155
 Platte, 167
 Prinsenhage, 146
 Pruisen (Pruissen), 130
 Ragaz, 167
 Rastatt, 172
 Reaumur, 175
 Regout (zoon), 147
 Regout, heer, 147, 148
 Regout, Petrus Domenicus
 Laurentius, 147
 Reichshofen, 151
 Renkum, 130, 139, 140
 Kortenburger. Buitenhuis, 140
 Reuther, heer, 160
 Rhenen, 139, 140
 Rhône. Rivier, 155
 Rhône-dal, 155
 Ribben. Logementhouder, 139
 Ridder, G. de. Rentmeester, 126
 Ridder, H. de. Rentmeester, 126
 Rienderhoff. Arts, 158
 Rigi, 162, 163, 164
 Rigi-Kulm. Hotel, 163
 Rigi. Berg, 162
 Rigi-Kaltbad, 163
 Rigi-Klösterli, 163
 Rigi-Kulm, 163
 Rigi-Stoffel, 163
 Rijn (Ryn). Rivier, 7, 9, 137, 143,
 148, 152, 164, 168, 169, 171
 Roermond, 146
 Romont, 153
 Roobrug, 145
 Roobrug. Buitenplaats, 145
 Rothenburg (Rothenberg), 164
 Rothweil, 164
 Rotterdam, 153
 Rozeboom, heer, 137
 Rynbende, heer, 134
 Saanenburger, 151
 Saargemünd, 151
 Saene. Rivier, 157
 Sallenche. Rivier, 155
 Santen, H.N. van. Winkelier, 166
 Sarner-See, 162
 Schaffhausen, 164
 De Turbine, 164
 Fischetz, 164
 Fischetz. Kasteel, 164
 Rijnval, 164
 Schloss Laufen, 164
 Schlösschen Wörth, 164
 Schweizer Hof, 164
 Spoorwegbrug, 164
 Turbine van de wagenfabriek,
 164
 Scherer, (dochter), 159
 Scherer, mevrouw, 159
 Scheveningen, 9, 178
 Schreckhorn. Berg, 159
 Schwalbach, 150, 152, 158, 159,
 168
 Schwartzbrünli water, 174
 Schwarzwald, 151
 Schwarz water (Schwarz), 174
 Sepey, 156
 Singen, 164
 Ruïne, 164
 Sittard, 146, 147
 Slenk. Logementhouder, 139
 Smissaert, heer, 145
 Soest, 138, 139
 Soestdijk, 130, 136, 138, 139
 Soestdijk. Paleis, 139
 Solms, 152
 Solms, Prins, 152
 Solms-Braunfels, Ernst Friedrich
 Wilhelm Hermann Georg
 Ludwig Vorst zu, 152
 Spa, 9, 146, 149, 150, 151, 152,
 184
 Allee du Marteau, 184
 Aux armes d'Angleterre. Pen-
 sion, 184
 Avenu du Marteau, 184
 Badhuis, 150, 184
 Bérissart. Bron, 150, 151
 Béronstère, 150
 Géronstère (Geronstière).
 Bron, 150
 Groesbeek. Bron, 150
 Hôtel Bellevue, 150
 Hôtel de Portugal, 150
 Hôtel Victoria, 184
 Macau, 184
 Pouhon. Bron, 151
 Rue de la Sauverière, 184
 Rue du Château, 184
 Rue Marteau, 184
 Sauvenière. Bron, 150
 Tonnelet. Bron, 150
 Villa d'Amsterdam, 184
 Speyer, 177
 Spijker. Logementhouder, 130
 St. Mannee, 155
 St.-Jacobsdag (St Jacob), 143
 St.-Jansdag (St Jan), 143
 Stadler. Professor, 159
 Steeg, de, 144
 Stein, monument van, 168
 Stein. Burcht, 168
 Stock water (Stock), 174
 Straatsburg, 151, 172, 176, 177
 Dom Notre Dame, 177
 Domkerk, 177
 Hôtel d'Angleterre, 176
 Standbeeld van Kléber, 177
 Stuttgart, 164, 165, 166, 167,
 176
 Koninklijk paleis, 165
 Schlossgarten, 165
 Susan, H.J.C. Boekhandelaar, 126
 Suzler, Baron, 159
 Teijssen, Elisabeth van Voorst tot
 Voorst-, 142
 Teijssen, Elisabeth van Voorst tot
 Voorst-, (Mevrouw), 142
 Thimville, 151
 Thun, 157, 159, 161, 176, 185
 Hotel Kreuz, 185
 Hôtel Kreuz, 161, 185
 Thuner See, 157, 159, 161
 Tilburg, 146
 Tilff, 148, 151
 Hôtel des Etrangers, 148
 Tongerlo. Huis, 127
 Tr. Arts, 179
 Triënt. Rivier, 155
 Trois-Vierges, 151
 Ubbergen, 130, 131, 133
 Kasteel, 133
 Ulflingen, 151
 Utrecht, 8, 126, 136, 137, 139
 Üttingen (Uettingen), 161, 176
 Üttingen. Spoorweg-station, 161
 Vaals, 149, 150
 Bloemendaal. Pensioonaar, 150
 Valkenburg, 147, 148, 149

- Veelaers. Logementhouder, 139
 Veenendaal, 138
 Venlo, 146, 147
 Venus. Godin, 165
 Verdat. Arts (Doctor), 158, 159, 160
 Verdit, heer, 161
 Vernayaz, 155
 Vernex, 156
 Pension Clarentzia, 156
 Pension Lorius, 156
 Villa Richelieu, 156
 Verviers, 149, 150
 Vevay, 156
 Vevey, 153
 Vichy, 9, 179, 180, 181, 182, 185
 Chalet de Lunet, 181
 Grand Hotel du Bains, 182
 Grande Grille, 182
 Hotel Beau Site, 182
 Hôtel Beau Site, 181, 183
 Hôtel d'Orleans, 183
 Hotel de Florence, 181, 182
 Hôtel de l'Europe, 183
 Hotel de la Tain, 183
 Hôtel de Milan, 183
 Hotel de Mily, 181
 Hotel de Nimes, 181
 Hôtel des Oynners, 183
 Hotel du Palais, 181
 Rue Aeginé, 183
 Rue de la Chaume, 181
 Rue de Nîmes, 181
 Source de l'Hôpital, 183
 Vichy water (Hôpital), 175
 Vierwoudstedenmeer (See, Vierwaldstätter, Vierwaldstätter See, Vierwaldstätter-See), 162, 163
 Villa Nova, 133
 Villeneuve, 154, 155, 156
 Vitznau, 162, 163
 Vogesen, 151
 Vogesen. Gebergte, 151
 Voogt, heer De, 140
 Voorst tot Voorst, Van (dochter), 140
 Voorst tot Voorst, Augustus
 Everhardus Daniëlis
 Fredericus baron van, 140
 Voorst tot Voorst, Beatrix Marie
 Françoise Ester van (de andere), 140
 Voorst tot Voorst, familie Van (familie), 140, 143
 Voorst tot Voorst, heer van (oude heer van Voorst), 142
 Voorst tot Voorst, heer Van (oude Heer, van Voorst, Voorst), 142, 143
 Voorst tot Voorst, Heijlwich Isla
 Louise Henriette, van, 140
 Voorst tot Voorst, Maria Anna
 Adriana Josephine Elisabeth, van, 140
 Voorst tot Voorts, Beatrix Marie
 Françoise Ester van, 140
 Voorts tot Voorst, familie Van (van Voorst), 143
 vorigen Koning v DU, 165
 Waal. Rivier, 136
 Waayenburg, heer (zoon), 131
 Wageningen, 8, 126, 127, 130, 137, 138, 139, 140, 143
 Belmonte. Buitenhuis, 140
 Hof van Gelderland. Logement, 139
 N Gladjou. Buitenhuis, 140
 Nudenoord. Buitenhuis, 140
 Ploen, de. Kasteel, 143
 Welgelegen. Huis, kant Arnhem, 140
 Welgelegen. Huis, kant Greb, 140
 Wageningsche berg, 140
 Walter. Notaris, 127
 Warner (Warnar), heer, 145
 Warnsveld, 144
 Kerkhof, 144
 Wassenaar, heer Van, 137, 139
 Water-Meerwijk. Landgoed, 130, 131
 Watteville, 157, 161, 176
 Wedden, Van de. Rentmeester, 134
 Weissenburg, 177
 Wessels, heer, 160
 Wessels, heer H., 159
 Wessels, Heinrich, 159
 Westenberg, Sophie Henriette
 Wilhelmina van Dedem-(vrouw), 7, 8, 132, 141, 135, 149, 153, 154, 156, 166, 167, 171
 Westervoort, 130, 142, 143
 Widmet, mevrouw, 159
 Wiel. Arts, 159
 Wiesbaden, 9, 149, 166, 167, 168, 169
 Blumenstrasse, 167
 Grieksche kapel, 167
 Kapellenstrasse, 167
 Kursaal, 167
 Taunus hotel, 167
 Wijhe (Wyhe), 130
 Gelder, de. Buitenhuis, 130
 Het Slot. Huis. Buitenverblijf, 8, 130
 Wilhelm I. Keizer van Duitsland, 165
 Willem II. Koning der Nederlanden, 147
 Willem III. Koning der Nederlanden (Koning), 156
 Wilterdink, W.H. Rentmeester, 126
 Windag, 177
 Windesheim, 170, 171
 Winterthur, 164
 Worms, 177
 Würtemberg, 165
 Koning van Würtemberg, 165
 Wyck, van der, 132
 Wykersloot van Weerdesteyn, heer, 134, 136
 Yverdon, 160
 Zürich (Zurich)
 Hohe Promenade, 164
 Zeist-Driebergen. Station, 139
 Zeuf, 159
 Zevenaar, 142, 143, 171
 Zug, 163
 Zuger-See, 163
 Zuilestein. Kasteel, 126
 Zürich, 159, 163, 164
 Auf der Wäld, 159
 Bahnhofstrasse, 164
 Bauschänzli (Baüschanze), 164
 Hôtel Baur, 163
 Kerkhof, 164
 Polytechniaum, 164
 Station, 164
 Züricher meer, 163
 Zutphen, 130, 144, 171
 De Hollandsche tuin. Logement, 144
 Zwingenberg, 166
 Zwitserland, 9, 146, 152, 155, 159, 160, 161, 164, 166, 169, 176
 Zwolle (stad), 8, 9, 136, 137, 143, 144, 172
 De Aa, 8
 Diezerpoort, 8

Eerder is in deze serie verschenen:

1	DIERBARE LAURA Brieven van Rudolf Sandberg 1823 – 1830	14.-
2	HOOGH WEL GEBOREN HEER EN NEEF Brieven van de patriot Adolf Warner van Pallandt tot Zuthem 1782 – 1787	Digitale uitgave 5.-
3	NAAR PARIJS Een reisverslag van enige Zwolse heren naar de Franse hoofdstad in 1777	7. ⁵⁰
4	LIEVE NAATJE Brieven van Elsje Feith aan Naatje Siertsema, en andere familieleden	8. ⁵⁰
5	EENE REYSE NA VLAANDEREN EN BRABAND Een reisverslag van Lambertus Nilant uit 1768	8. ⁵⁰
6	AEN ALLE VRINDEN MET RESPECT Correspondentie van familie Nilant 1698 - 1762	9.-
7	VAN FOLIO TOT DUODECIMO Negen particuliere Zwolse bibliotheken	10.-
8	VERLOREN HUISELIJK GELUK Gedichten en overpeinzingen 1795 - 1817	7. ⁵⁰
9	BANKROET De ondergang van Johan Willem Simon baron van Haersolte 1810	17. ⁵⁰
10	GELIEVE HET DAER HEEN TE DIRIGEREN... De brieven van Willem V aan Arend Sloet tot Tweenijenhuisen 1771 - 1785	9.-
11	ALLER TREFFENDST EN STOUT De huwelijksreis van J.C. baron van Haersolte naar Duitsland, Zwitserland en Italië in 1837	6.-
12	BROEDER IN APOLLO Brieven en alba amicorum van Zwolse dichters 1800 - 1840	12.-
13	EEN GROTE TOUR Hendrick Jordens in Engeland, Frankrijk, Zwitserland en Duitsland 1684 - 1685	10.-
14	LEVENSBERICHT De autobiografie van J.F. Serrurier 1771 - 1844	11.-
15	EEN HELE COURANT De correspondentie van de familie Bangeman 1804 - 1881	11.-
16	REISEBOEK Vijftien reisverslagen van de jonge graaf van Rechteren Limpurg 1804 - 1813	Digitale uitgave 5.-
17	DE GEWIGTIGSTE GEBEURTENISSEN Het studentendagboek van Adolph F.L. graaf van Rechteren Limpurg 1814-1817	12.-
18	OVER GROTE KEIEN NAAR PARIJS De huwelijksreis van graaf van Rechteren Limpurg 1824	7.-
19	LIEVE PAPA! Brieven van W.B. Blijdenstein, bankier te Londen aan B.W. Blijdenstein, bankier te Amsterdam 1895-1907	Digitale uitgave 5.-
20	AANGENAME RENCONTRES Drie reisherinneringen aan de Rijn 1821, 1840 en 1865	8.-
21	PERROKIETEN EN PAPAGAYEN, PAPAÏJERS EN PISANGS Een reis om de wereld 1824 - 1826	7.-
22	SCHOUWSPLEN Een reis naar de Middellandse Zee 1834	8.-
23	HET ANKER WORDT GELIGT Brieven vanuit de hele wereld van J.C. baron van Haersolte 1824 - 1834	Digitale uitgave 5.-
24	HERINNERINGEN AAN DUITSLAND Harzgebergte 1856, Taunusgebergte 1872, Baden-Baden 1902	9.-
25	EN ROUTE Drie reisjournalen van Rudolphina gravin van Rechteren 1827, 1836 en 1838	9. ⁵⁰
26	EER EN LUISTER Het proces om de havezate Haerst 1786 - 1803	9. ⁵⁰
27	TAL VAN BERGEN EN BOSSCHEN Een reis naar Saksen, Bohemen en het Thüringerwoud 1876	8.-
28	GEFNUIKTE AMBITIES Geen geld en eer voor onwettigen 1834-1900	10.-
29	EEN WAARLYK PRACHTIG LANDSCHAP Een reis door Graubünden en Glarus 1875	8.-
30	AFGEZEIJLD Een commissie naar Staats-Vlaanderen 1783	7.-
31	ONBESCHRYFELYK GROOTSCH Een wandeling door Zwitserland 1869	Digitale uitgave 5.-
32	WILDROMANTISCH Een tocht door Beieren, Tirol en Oostenrijk 1878	Digitale uitgave 5.-
33	EEN ALLERDROEVIGST TREURTONEEL Een mislukte reis naar Noord-Amerika 1783	7.-
34	EEN ONAFHANGELIJK WIJS EN ALMAGTIG WESEN De geloofsbelijdenis van Margaretha Isabella van Ittersum tot Relaer 1801	Digitale uitgave 5.-

35	TOT LOSSER GEKOMEN	Het notitieboek van Aleida Leurink 1698-1754	Digitale uitgave	5.-
36	'T IS EENE TOOVERWERELD	Een bezoek aan de wereldtentoonstelling te Wenen en een tocht in Salzkammergut door Mattheus van Delden 1873		8.-
37	EEN AANBLIK EENIG IN ZYN SOORT	Mattheus van Delden in Tirol en in het noorden van Italië 1868		10.-
38	s'LANDS WIJZE, s'LANDS EER	Beschrijving van Londen, Wight en Noord-Wales door Mattheus van Delden 1879		9.-
39	REIJSJES NA MUNSTERLAND	Floris Willem Sloet tot Warmelo, 1776; Hendricus Octavius Feith, 1814 en 1817; Adrien Jean Elisa van Bevervoorden, 1834		9. ⁵⁰
40	ONGEMEENE LIEFDE EN GENEAGENTHEYT	Hendrik Berents' journaal van zijn reis naar de Doopsgezinde Broeders in Pruisen, 1719	Digitale uitgave	5.-
41	THEE DRINKEN	Het dagboek van Steven van Delden en Aleida Catharina Houck, 1812-1824	Digitale uitgave	5.-
42	REIZEN VOOR GENOEGEN	Een reisje van Aleida van Delden door België en langs de Rijn, 1856, en van Mattheus van Delden door België, 1863	Digitale uitgave	5.-
43	DEN TOESTAND DER BOSSCHEN	Een studiereis van J.H.G. Jordens door Duitsland ten behoeve van de bosbouw in Oost-Indië. 1854-1855	Digitale uitgave	5.-
44	VERDER! IMMER VERDER!	Een bezoek van Mattheus van Delden aan het kleine eiland Helgoland. 1877	Digitale uitgave	5.-
45	GEGROET	Gedichten van Hermannus Gerhardus Gregorius Overbeek. 1880	Digitale uitgave	5.-
46	DICHT-LUIJM	Een verzameling van mengeldichten door Willem de Lille. 1774-1781	Digitale uitgave	5.-
47	DE NIEUWE WERELD	Een vakantiereis van Willem van Haersolte naar Noord-Amerika. 1904	Digitale uitgave	5.-
48	MIJN' LIER	De gedichten van Hendrik Gerhard Kronenberg. 1797-1819	Digitale uitgave	5.-
49	GETROUWE AANKLEVERS VAN 'T HOOGVORSTELYK HUIS	Brieven van A. Rotterdam, predikant te Zuilen en Steenwijk aan J. Royer, hofpredikant van stadhouder Willem V. 1752-1780	Digitale uitgave	5.-
50	EEN SIERAAD VAN ZYN GESLACHT	Levensbeschrijvingen van en over Frederik Alexander Sippo Arnold baron van Ittersum. 1869	Digitale uitgave	5.-
51	VEIL VOOR HET VADERLAND	Brieven van zes zonen aan hun moeder de douairière Van Ittersum-van der Merwede. 1830-1834	Digitale uitgave	5.-
52	SOUVENIR	Het album amicorum van Flore Sloet tot Warmelo. 1804-1819	Digitale uitgave	5.-
53	HET FEU SACRÉ VOOR REIZEN	Brieven van John Blijdenstein uit Oost-Indië. 1897-1900	Digitale uitgave	5.-
54	HERINNERING AAN DIE GELUKKIGE DAGEN	Twee reizen langs de Rijn door Johannes Gerardus Julianus baron van Ittersum in 1835 en 1842	Digitale uitgave	5.-
55	JOURNAAL VAN EENE DUITSCHE REIS	Verslag van een reis langs de Rijn van de familie Mollerus en J.G.J. baron van Ittersum door juffrouw Braber. 1838	Digitale uitgave	5.-
56	GEZELLIGJES MET HUN TWEETJES ALLEEN	De huwelijksreis van Daniël Jacob Rudolph en Catharina Wijnanda van Hasselt naar het Rijnland. 1891	Digitale uitgave	5.-
57	O SCHOONE TYD !	Derk Wicherlink beklimt en illustreert de bergen in Zwitserland, Frankrijk en Italië. 1882 - 1884	Digitale uitgave	5.-

58 HEERLYKE HERINNERINGEN	Een journaal van Johannes Gerardus Julianus van Ittersum van een reis naar Zwitserland en Noord-Italië. 1845	Digitale uitgave	5.-
59 TOURNÉE	Reisimpressies van Duitsland, Zwitserland en Italië door Adolph Carel Bentinck in 1785 en 1787	Digitale uitgave	5.-
60 DE LANGGEWENSCHTE DAG	De huwelijksreis van Paulus Adriaan Lodewijk Arend van Ittersum en Arnoldine Emilie de Watteville naar Duitsland, Zwitserland en Frankrijk. 1859	Digitale uitgave	5.-
61 MYN UITSTAPJE VAN JUIST 5 WEKEN	Johannes Gerardus Julianus baron van Ittersum van Rotterdam naar Parijs. 1841	Digitale uitgave	5.-
62 HET SCHIKTE ZICH ALLES TEN BESTE	Tourtjes naar Friesland, Holland, Gelderland, Kleef, Zeeland en Noord-Brabant door Frederik Gijsbert van Dedem 1769, Hendricus Octavius Feith 1806, Johanna Theodora van Dedem 1806, Augustus Johannes van Delden 1831, Mattheus van Delden 1877	Digitale uitgave	5.-
63 VROLIJK EN WELGESTEMD	Journaal van een reis naar Duitsland en Zwitserland door Willemina van Dedem en haar tante Caroline. 1837	Digitale uitgave	5.-
64 EEN MOOY EFFECT	Reisbeschrijvingen van Godert Willem van Dedem en van Carolina van Dedem naar de Rijn en Zwitserland in 1818 en 1838	Digitale uitgave	5.-
65 NIET AL TE LOLLIG	Coenraad Willem baron van Dedem doet verslag van zijn gezondheid, van zijn zoektocht naar een geschikte woning en van zijn bezoeken aan de baden. 1868, 1876, 1877	Digitale uitgave	5.-